

ΤΕΥΧΟΣ 80. ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1989. ΔΡΧ. 300

ΚΝΕ ΑΡΧΙΖΕΙ Η ΚΑΘΑΡΣΗ

EXOMASTIA

Αν κά' σ'α σκεφτεί της νύχτας
ο ηλεκτρονικός της νωξ (αυτός)
Επει' για τίποτο της σιωπής
κι άκου τίποτο της Οπής
K. ΒΑΡΝΑΛΗΣ

ΣΧΟΛΙΑΣΤΗΣ

Περίοδος τρίτη, χρόνος έκτος

ΤΕΥΧΟΣ 80, ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1989, ΔΡΧ 300

Εξώφυλλο:
Η κάθαρση
έφτασε
στην ΚΝΕ

2 Η κάθαρση στην ΚΝΕ, Συνεντεύξεις, Σχόλια, ο Τύπος, **9** Χθεσινή, **10** Στην Ελλάδα, **13** Κύμβαλα και Σουρντίνες, **14** Το σκάνδαλο των όπλων, **15** Συγκλίσεις στην Αριστερά, Ο μύθος του ναρκω-αντάρτικου, **17** Ο Κύρκος «μας», **18** Η απέλαση του Οζσομάρ, **20** Μονά-ζυγά δικά τους, **22** Τα όρια των σκανδάλων, **23** Ο Οτέλο στην Αθήνα, **24** Enki Bilal- Patrick Cauvin, Εκτός παιδιάς, **26** Ο πονοκέφαλος της «απαλλαγής», **31** Γράμματα, **33** Θε(ά)ματα, **34** Στον κόσμο, **36** Πολιτικο-οικολογικά, **37** Καμιά επανάσταση δεν έγινε με σύνθημα την επανάσταση, **38** Έγκλημα και τιμωρία, **40** Το ψυχιατρικό συνέδριο, **41** Τσόντες, **43** Συνέντευξη με τον Ν. Περάκη, **46** Πολιτισμός, **48** Αγγελίες-μηνύματα, **54** Τηλεόραση ιδιωτικής χρήσεως.

☐ Το νυστέρι της κάθαρσης έφτασε πολύ βαθιά. Μέσα στους ίδιους τους κομματικούς μηχανισμούς. Φαίνεται, όμως, ότι δεν θα μπορούσε να ολοκληρωθεί το έργο της κυβέρνησης Τζαννετάκη χωρίς την αποκήρυξη της ΚΝΕ και των παραφυάδων της. ☐ Σύσσωμος ο Τύπος στηρίζει κι αυτή την πρωτοβουλία, την ίδια στιγμή που ακονίζει τα μαχαίρια του για το νέο πιάτο που του σερβίρεται: την ιδιωτική τηλεόραση. ☐ Και ενώ ακόμα σήμερα δεν είναι γνωστή η τελική ημερομηνία των εκλογών, όλα δείχνουν ότι θα πάμε με παραλλαγή του γνωστού κύρκειου σλόγκαν: «Τη Νέα Δημοκρατία την ξέρουμε, το ΠΑΣΟΚ το γνωρίσαμε, δοκιμάσαμε τώρα και τον Συνασπισμό».

51 Ο Κοσκωτάς απέθανε, ζήτω ο Αλαφούζος. Στοιχεία και ερωτηματικά για τον νέο «μεγιστάνα» των μέσων ενημέρωσης.

27 Η έκτη συνέχεια του κόμικς του Γιάννη Καλαϊτζή: «Το μαύρο είδωλο της Αφροδίτης».

KNE

ΑΡΧΙΣΕ Η ΚΑΘΑΡΣΗ!

Αυτή η καθάρση δεν κινδυνεύει από την παραγραφή. Οι συνασπισμένες «ζαχαριαδικές» και «ανανεωτικές» δυνάμεις του Περισσού εγγυώνται σ' όλους τους ενδιαφερόμενους ότι οι ένοχοι θα πληρώσουν οπωσδήποτε για τα εγκλήματά τους. Και πληρώνουν ήδη. Στο απαλλαγμένο από τα σύνδρομα του παρελθόντος ΚΚΕ, στο κόμμα που ατενίζει με αισιοδοξία το 2000, ξαναζει η παλιά καλή εποχή των καθαιρέσεων, των διαγραφών, των διαπομπεύσεων. Η ΚΝΕ οδηγείται στο απόσπασμα, επειδή αρνείται να αποδεχθεί τη μονοφωνία που επιβάλλει η «νέα-εποχή». Τιμωρείται επειδή διεκδικεί έναν ρόλο διαφορετικό από αυτόν του αφισοκολλητή του Συνασπισμού και ισχυρίζεται ότι Αριστερά χωρίς αριστερές ιδέες δεν είναι δυνατόν να υπάρξει.

Η κρίση που σοδούσε εδώ και δυο χρόνια στις οργανώσεις της ΚΝΕ έφτασε στο αποκορύφωμά της. Τώρα πα η αντίθεση με διάφορες πλευρές της πολιτικής του ΚΚΕ, οι διαφωνίες για τη συγκρότηση του Συνασπισμού της Αριστεράς και τη συμμετοχή στην κυβέρνηση Τζαννέτακη, η διεκδίκηση της αυτοτέλειας και η προσπάθεια περιορισμού της ασφυκτικής κοινοτικής κηδεμονίας, βρίσκονται στην πρώτη σελίδα. Η απόφαση της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ να κατατομίσει ολόκληρο το Κεντρικό Συμβούλιο της ΚΝΕ και να οδηγήσει σε διάσπαση τη μεγαλύτερη νεολαιίστικη οργάνωση δεν ήταν κεραυνός εν αιθρία. Ήταν η τελευταία (!) πράξη ενός ακήρυχτου πολέμου, η έκβαση του οποίου δεν αφορά μόνο το εσωτερικό του ΚΚΕ αλλά ολόκληρο το χώρο της Αριστεράς.

Τι συνέβη όμως και φθάσαμε ως εδώ; Πώς η ΚΝΕ, το συνώνυμο για μια ολόκληρη εποχή της πιστής υπακοής στα κομματικά κελεύσματα και της ιδεολογικής περιχαράκωσης, έφτασε στο σημείο όχι μόνο να αρνείται επιλογές του κόμματος, αλλά και να διεκδικεί τον επαναπροσδιορισμό της φυσιογνωμίας της; Οι αναγνώστες του «Σχολιαστή» έχουν παρακολουθήσει όλες σχεδόν τις φάσεις των αντιπαράθεσεων της τελευταίας περιόδου. Θα ήταν όμως σκότσιο να γυρίσουμε αρκετά πιο πίσω και να προσπαθήσουμε να διακρίνουμε τις ρίζες της σημερινής κρίσης. Άλλωστε, πολλά στελέχη της ΚΝΕ και του

ΚΚΕ που πρωταγωνίστησαν στις πρόσφατες εξελίξεις, πιστεύουν ότι οι σημερινές αντιθέσεις δεν είναι προϊόν μιας συγκεκριμένης μόνο πολιτικής συγκυρίας. Όπως λένε, «τα σημερινά προβλήματα είναι το αποτέλεσμα μιας ιστορικής πορείας αντιθέσεων, διαφωνιών και αποκάλυπτων παρεμβάσεων από την πλευρά του κόμματος, η αφετηρία των οποίων βρίσκεται στα πρώτα κιόλας βήματα της Κομμουνιστικής Νεολαίας».

Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑΣ

Η ΚΝΕ ιδρύθηκε τυπικά τον Φεβρουάριο του 1968 με απόφαση της Κ.Ε. του κόμματος. Η ουσιαστική της όμως ίδρυση έγινε τον Σεπτέμβριο του ίδιου χρόνου στην Ελλάδα από μια ομάδα παλιών Λαμπράκηδων, μελών του ΚΚΕ, που δούλευαν στην παρανομία (Καλαμπόγιας, Τσιάρας κ.α.). Οι συνθήκες βέβαια ήταν ιδιαίτερα δύσκολες. Προετοιμάστηκε ένα υποτυπώδες τυπογραφείο στο οποίο άρχισε να εκδίδεται ο «Οδηγητής» και δημιουργήθηκε ένας στοιχειώδης μηχανισμός διακίνησης έντυπου υλικού. Αν και είναι ελάχιστα γνωστό, πρώτος Γραμματέας της ΚΝΕ υπήρξε ο Κώστας Κάππος.

Χαρακτηριστικά οργάνωσης άρχισε να αποκτά η ΚΝΕ μόνο στα μέσα του '71. Τότε δημιουργήθηκαν κάποιοι πυρήνες σε μερικές πανεπιστημιακές σχολές,

στήθηκαν τα πρώτα όργανα, βρέθηκαν μερικές χαλαρές διασυνδέσεις με μαθητές και εργαζόμενους. Οι διαδικασίες αυτές επιταχύνθηκαν το '72, οπότε δημιουργήθηκαν οι εθνικοτοπικές οργανώσεις, η «Πανσπουδαστική» και η ΜΟΔΝΕ.

Η ΚΝΕ βρισκόταν στα πρώτα βήματα της ζωής της. Σύντομα, όμως, θα έκαναν την εμφάνισή τους και τα πρώτα προβλήματα στις σχέσεις της με το ΚΚΕ. Αιτία, το ζήτημα της τακτικής που θα κρατούσε το κόμμα απέναντι στη δικτατορία. Εκείνη την εποχή, αν και η «Φωνή της Αλήθειας» καταδίκαζε καθημερινά τη «συμβιβαστική γραμμή της αναθεωρητικής ομάδας», το ΚΚΕ αναλάμβανε πρωτοβουλίες ίδιου τύπου: συζητούσε στο Λονδίνο με τον Παναγιώτη Λαμπρία και την Ελένη Βλάχου και βολιδοσκοπούσε στο Παρίσι τον Καραμανλή. Τα στελέχη που δραστηριοποιούνταν στην ΚΝΕ (Κώστας Κάππος, Κώστας και Θωδωρής Τζαννίτης, Ιωάννα Καρυσιάνη, Νίκος Μπίστης, Άγγελος Χάγιος, Θανάσης Σκαμνάκης, Χρήστος Τόλης, Δήμος Τσακνιάς κ.α.) είχαν διαφορετική άποψη: πίστευαν ότι το κόμμα έπρεπε να προωθήσει «αντιχουντικές και αντιαμερικανικές δραστηριότητες», διαφωνώντας με την επίσημη κομματική γραμμή του «ευρύτατου αντιχουντικού μετώπου». Σ' αυτές τις συνθήκες το κόμμα δημιουργεί το «κλιμάκιο εσωτερικού» με υπεύθυνους τους Κυριακίδη - διετέλεσε για ένα διάστημα μέλος

του Π.Γ. του ΚΚΕ - και Λογαρά για να ελέγξει την κατάσταση στην ΚΝΕ.

Η αντίθεση αυτή υποδόσκει σ' όλο το επόμενο διάστημα και κορυφώνεται την εποχή της εξέγερσης του Πολυτεχνείου. Το ΚΚΕ πιστεύει ότι το Πολυτεχνείο δεν πρέπει να εξελιχθεί σε κατάληψη και προσπαθεί να πείσει την ΚΝΕ ότι οι εκδηλώσεις και οι διαδηλώσεις πρέπει να λήξουν την πρώτη ημέρα. Αρκετοί όμως αντιδρούν. Το «κλιμάκιο εσωτερικού» προσπαθεί να υπερκεράσει όλα τα όργανα της ΚΝΕ και να επηρεάσει τα μέλη της. Στελέχη της οργάνωσης που έζησαν από κοντά εκείνη την περίοδο, λένε σήμερα ότι οι παλινοδίες της «Πανσπουδαστικής», η οποία εμφανιζόταν με διαφορετική γραμμή κατά σχολή, οφείλονταν στην κομματική επέμβαση. Επιστημαίνουν, μάλιστα, ότι ακραίο παράδειγμα των προσπαθειών επηρεασμού της βάσης, ήταν η έκδοση της περιφημής πα «Πανσπουδαστικής Νο 8», του μνημείου πρακτορολογίας που εμφάνισε το Πολυτεχνείο σαν «έργο τριακοσίων προδοκατόρων». Το «κλιμάκιο εσωτερικού», που είχε την ευθύνη του παράνομου τυπογραφείου, αποφάσισε για να δικαιολογήσει την κομματική γραμμή να μετατρέψει την εξέγερση σε έργο των μυστικών υπηρεσιών και να φορτώσει στην ΚΝΕ ένα ανεξίτηλο στίγμα που θα κουβαλούσε σ' ολόκληρη τη μεταπολιτευτική της πορεία. Υπεύθυνος του τυπογραφείου ήταν ο Δημήτρης

Κοντοφάκας. Πρόκειται για το σημερινό «ανανεωτικό» στέλεχος του ΚΚΕ, που τοποθετήθηκε πρόσφατα από το Π.Γ. στην τριμελή επιτροπή σωτηρίας της ΚΝΕ.

Όπως ήταν αναμενόμενο, η επέμβαση του κόμματος δημιούργησε αρκετά εσωκομματικά προβλήματα. Οι αντιπαραθέσεις όμως διακόπηκαν σχετικά σύντομα με παρέμβαση της... χούντας. Τον Φεβρουάριο του '74 τα περισσότερα στελέχη της ΚΝΕ συνελήφθησαν και ο μηχανισμός της οργάνωσης ουσιαστικά διαλύθηκε.

ΜΕΤΑΠΟΛΙΤΕΥΣΗ

Μισό μόλις χρόνο μετά την πτώση της δικτατορίας και μετά από μια περίοδο άμβλυνσης των αντιθέσεων που προκάλεσε η ευφορία της μεταπολίτευσης, σημειώνεται νέα όξυνση στις σχέσεις του ΚΚΕ με την ΚΝΕ. Τον Ιανουάριο του '75, στη 2η Ολομέλεια της Κ.Ε., το κόμμα καταδικάζει την ΚΝΕ για «ιδεολογικές συγχύσεις» και θέτει ως καθήκον στις κομματικές οργανώσεις να παρακολουθούν στενά τη νεολαία. Τότε ξεκινάει και το πρώτο μεταπολιτευτικό πογκρόμ διαγραφών, ενώ δεκάδες στελέχη της ΚΝΕ μετατίθενται στο κόμμα.

Τα προβλήματα όμως δεν λένε να εκλείψουν. Μετά από λίγους μήνες, στις 23 Ιουλίου του '75, η ΚΝΕ βρίσκεται πάλι υπό κατηγορία, επειδή μέλη της συμμετείχαν όχι μόνο στη μεγάλη δια-

ΣΟΦΙΑ ΑΝΤΩΝΑΚΑΚΗ:

Ενότητα δεν σημαίνει συγκάλυψη των διαφωνιών

Η Σοφία Αντωννάκη ήταν το πρώτο μέλος του Γραφείου του Κεντρικού Συμβουλίου της ΚΝΕ που δέχτηκε τα πυρά της ηγετικής ομάδας του ΚΚΕ και καθαιρέθηκε προ μηνός από υπεύθυνη του «Οδηγητή». Παρέμεινε όμως στη θέση της, επειδή το Κ.Σ. της οργάνωσης θεώρησε ότι η καθαίρεσή της συνιστά κατάργηση της καταστατικά κατοχυρωμένης αυτοτέλειας της ΚΝΕ. Ο «Σχολιαστής» συζήτησε μαζί της και ζήτησε τη γνώμη της για τον τρόπο που αντιμετωπίζει ο Τύπος και το Π.Γ. του ΚΚΕ την πλειοψηφία του στελεχικού δυναμικού της οργάνωσης.

ΣΧΟΛΙΑΣΤΗΣ: Κυρία Αντωννάκη, οι εξελίξεις στην ΚΝΕ απέσπασαν τις τελευταίες μέρες το ενδιαφέρον τόσο των εφημερίδων του ΠΑΣΟΚ όσο και αυτών που στηρίζουν την κυβέρνηση Τζαννετάκη. Οι δεύτερες συνέκλιναν σε μια κοινή εκτίμηση: σας κατηγόρησαν ότι η επιλογή της ρήξης με το ΚΚΕ ενισχύει αντικειμενικά το ΠΑΣΟΚ.

Σοφία ΑΝΤΩΝΑΚΑΚΗ: Ας ξεκινήσουμε από την επιλογή της ρήξης. Εμείς σε καμία περίπτωση δεν επιδιώξαμε κάτι τέτοιο. Το Κ.Σ. της ΚΝΕ, κι αυτό φάνηκε όλο το προηγούμενο διάστημα, ούτε είχε ούτε έχει επιλογή για διάσπαση της οργάνωσης. Το αντίθετο. Κάναμε ό,τι μπορούσαμε για να εξασφαλίσουμε την ενότητα. Όποιος έχει παρακολουθήσει τις εξελίξεις της τελευταίας περιόδου, ξέρει ότι το σίγμα αυτής της προσπάθειας βρίσκεται σ' όλα τα ντοκουμέντα του Κ.Σ.

Βέβαια, διασφάλιση της ενότητας δεν σημαίνει συγκάλυψη των διαφωνιών. Κι αυτό ισχύει ακόμα περισσότερο σήμερα, που οι εξελίξεις στο παγκόσμιο

κομμουνιστικό κίνημα επιβάλλουν στην Αριστερά τον πιο πλατύ διάλογο. Η ΚΝΕ εκφράζει την άρνηση ενός μεγάλου τμήματος της νεολαίας στον πολιτικό και ιδεολογικό αφοπλισμό της Αριστεράς. Αυτή είναι και η βάση των διαφωνιών που εκφράστηκαν για τους όρους συγκρότησης του Συνασπισμού της Αριστεράς και για τη δημιουργία της κυβέρνησης Τζαννετάκη. Τα σημαντικά ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπίσουμε δεν είναι δυνατόν να μην συζητηθούν. Πώς μπορεί η Αριστερά που σήμερα διεκδικεί την ανανέωση και τον εκσυγχρονισμό της να λειτουργεί στο εσωτερικό της με αυταρχικές μεθόδους του '30 και του '50;

Όσον αφορά το ΠΑΣΟΚ, θα πρέπει να τονίσουμε ότι το βασικό μήνυμά, η πολιτική σημασία της δράσης της ΚΝΕ, είναι αυτή η αντίσταση στον ιδεολογικό και πολιτικό αφοπλισμό της Αριστεράς. Συνεπώς, το ΠΑΣΟΚ είναι το τελευταίο που θα μπορούσε να επωφεληθεί από μια τέτοια κατάσταση, επειδή ακριβώς εκείνο που θέλει να κάνει είναι να παίξει δραστήριο ρόλο στο νέο πολιτικό σκηνικό

που στήνεται, με κεντρική ιδέα την επιβολή σε όλα τα μήκη και τα πλάτη της κοινωνίας της συνείδησης σε μια συντηρητική πολιτική. Ίσα-ίσα, λοιπόν, η απουσία αυτόνομου αριστερού αντισυντηρητικού πολιτικού λόγου δίνει την ευκαιρία στο ΠΑΣΟΚ, να «φαρμακεί» στα θολά νερά», να αναζητά μια ανανέωση της ηγεμονίας του. Τα βασικά ζητήματα που θα αναδείξει ολόκληρη η προεκλογική αντιπαράθεση θα είναι τέτοια, που κανείς δεν θα μπορεί να κρυφτεί πίσω από το δάχτυλό του.

Σ: Μια δεύτερη μορφή που σας αποδίδεται τόσο από τον Τύπο όσο και από το Π.Γ. του ΚΚΕ, είναι ότι παραμένετε προσκολλημένοι σε μια «καθαρότητα» που οδηγεί την Αριστερά στη γωνία. Μερικοί μάλιστα σας βαφτίζουν σαν «νεοσταλινικούς».

Σ.Α: Πολλοί προσπαθούν να πείσουν τον κόσμο της Αριστεράς ότι δεν καταλαβαίνουμε τίποτα από την περεστρόικα και ότι είμαστε καθηλωμένοι στο παρελθόν. Νομίζω ότι συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο. Η ΚΝΕ είναι ο πιο ευαίσθητος δέκτης των μηνυμάτων που εκπέμπονται σήμερα.

Θα πρέπει να διευκρινίσουμε ένα στοιχείο. Όλες αυτές οι σημαντικές διεθνείς εξελίξεις που δημιουργούν βαθύτατες ανατροπές στη συνείδηση των αριστερών ανθρώπων, μπορούν να αντιμετωπισθούν με δύο τρόπους: ο ένας τρόπος είναι αυτός που φαίνεται να υιοθετείται σήμερα από την πλειοψηφία της Αριστεράς. Ενώ την άνευ όρων αποδοχή οποιουδήποτε πράγματος συνελεύεται σήμερα στο όνομα της περεστρόικα. Ο δεύτερος τρόπος είναι να μην στοιχηθείς άλλη μια φορά απλώς πίσω από συνθήματα και λέξεις, αλλά να βρεθείς στο κέντρο του κυκλώνα που δημιουργεί

γεί η περεστρόικα και να πάρεις το κύριο, που κατά τη γνώμη μας είναι η μεγάλη συζήτηση που αναπτύσσεται για τον επαναπροσδιορισμό της Αριστεράς.

Γιατί στο όνομα της περεστρόικα γίνονται ταυτόχρονα πολλά πράγματα. Στο όνομά της έχουμε την τεράστια κινητικότητα των μαζών στις χώρες του υπαρκτού σοσιαλισμού, αλλά παράλληλα, στο όνομά της έχουμε κι όλα όσα συμβαίνουν σήμερα στην Πολωνία ή την Ουγγαρία, γεγονότα που οδηγούν σε σοβαρές αλλαγές του παγκόσμιου συσχετισμού δυνάμεων.

Η συζήτηση όμως που είμαστε υποχρεωμένοι να κάνουμε στα πλαίσια του κομμουνιστικού κινήματος δεν είναι δυνατόν να γίνει με όρους του χθες, προσκολλήσεις σε δόγματα και απόλυτες αλήθειες. Χρειάζεται μια βαθιά τομή, μια βαθιά δημοκρατική αναζήτηση, στην οποία δεν μπορεί να αποκλειστεί καμία άποψη. Στην περίπτωση μας όμως συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο. Η ΚΝΕ δεν υφίσταται προφανώς κάποια επίθεση από την περεστρόικα. Αντιμετωπίζει τους βαθιά αντιδημοκρατικούς όρους συζήτησης που έχουν διαμορφωθεί στα πλαίσια της Αριστεράς, τον ενταφιασμό της αντίθετης άποψης, υφίσταται μια πατερναλιστική αντίληψη που θέλει να της στερήσει το δικαίωμα οποιασδήποτε γνώμης. Πώς είναι λοιπόν δυνατόν η ΚΝΕ να θέλει να αναπαράγει όλα αυτά τα χαρακτηριστικά που της δημιουργούν τα σημερινά προβλήματα;

Άλλωστε, έχουμε δώσει δείγματα γραφής ότι δεν είμαστε προσκολλημένοι σε καμία «καθαρότητα», τουλάχιστον όπως την εννοούν μερικοί. Η ΚΝΕ, εδώ και δύο χρόνια, έχει θέσει το πρόβλημα της αριστερής διεξόδου και της απάντησης στα

σημαντικά ζητήματα που αντιμετωπίζει η Αριστερά. Η ιδέα της αριστερής συσπείρωσης που κατέθεσε η οργάνωσή μας στην 8η σύνοδο του Κ.Σ. και στο 4ο συνέδριο της ΚΝΕ έκφραζε αυτήν ακριβώς την ανάγκη. Την ανάγκη να απαντήσεις με σημερινούς όρους στο πρόβλημα της αριστερής διεξόδου στο χώρο της νεολαίας. Από εδώ βγαίνουν και τα μέτωπά μας στον αυταρχισμό, στα εοικακά προγράμματα, στις ιδιωτικοποιήσεις, η πρόθεσή μας να συνδεθούμε με ό,τι πιο ριζοσπαστικό υπάρχει στην ελληνική κοινωνία.

Σ: Πόσο σχέση έχει η γραμμή της αριστερής συσπείρωσης με τις συγκλίσεις που αρκετοί πιστεύουν ότι επιδιώκετε με κάποιες άλλες πολιτικές δυνάμεις;

Σ.Α: Έχει αναπτυχθεί μια ολόκληρη φιλολογία ότι κάνουμε επαφές, πάμε να τα βρούμε με άλλους πολιτικούς φορείς κλπ. κλπ. Θέλω να επισημάνω ότι η ΚΝΕ δεν ανοίγει καμιά συζήτηση, όπως σκόπημα διαδόθηκε, ούτε με το ΚΚΕ (εσ.)-Α.Α. ούτε με την ΕΑΣ ούτε με κανέναν άλλον. Προφανώς, είναι άλλο θέμα η συζήτηση που αναπτύσσεται και πρέπει να αναπτυχθεί ανάμεσα σε όλες τις ζωντανές δυνάμεις της Αριστεράς και η αναζήτηση της δυνατότητας κοινής δράσης των δυνάμεων που δρουν στο χώρο της νεολαίας.

Πιστεύουμε ότι η ανάγκη ύπαρξης κομμουνιστικής νεολαίας είναι αναντικατάστατη. Και δεν θέλουμε να κάνουμε τίποτα περισσότερο και τίποτα λιγότερο απ' αυτό. Δεν θέλουμε να γίνουμε ούτε κόμμα νεολαίας, όπως μας κατηγορούν, ούτε κόμμα οποιοσδήποτε. Εκείνο που θέλουμε είναι να κάνουμε αριστερή πολιτική για τη νεολαία. Αυτό έκανε κι αυτό θα κάνει η ΚΝΕ. Το πρόβλημα όμως που ανακύπτει είναι ότι η πολιτική που διαμορφώνουμε φαίνεται πως είναι πολύ ενοχλητική σε διάφορους.

δήλωση των οικοδόμων που έγινε εκείνη την ημέρα, αλλά επειδή αρκετά από αυτά πήραν μέρος στις ολοήμερες συγκρούσεις με τα νεοσύστατα τότε ΜΑΤ στο κέντρο της Αθήνας. Καταθέτοντας το ΚΚΕ δια του «Ριζοσπάστη» δημόσια διαπιστευτήρια εθνικής

πολιτικής δύναμης στον Καραμανλή, καταγγέλλει τους διαδηλωτές που αμύνθηκαν σαν «μάδες από προδοκаторικά και ανεύθυνα στοιχεία». Και ο Γρηγόρης Φαράκος, καθοδηγητής της ΚΝΕ από το '74 μέχρι το '78, αναγκάζει το Γραφείο του Κ.Σ.

της ΚΝΕ να κάνει το μαύρο άσπρο και να εκδόσει ανακοίνωση στην οποία οι διαδηλωτές – συνεπώς και κάποια μέλη της οργάνωσης – παρουσιάζονται σαν «αριστεριστές και προδοκаторες που εκμεταλλεύονται τη δίκαη αγανάκτηση του λαού».

Μέσα σ' ένα κλίμα επιβαρυνμένο από την καχυποψία του κόμματος για τις «πρωτοβουλίες» της οργάνωσης, αλλά και από τις εντεινόμενες πιέσεις της βάσης που νόθευε να ξεπερνιέται από τον ριζοσπαστισμό της εποχής, τον Φεβρουάριο του '76 γίνεται το

πρώτο συνέδριο της ΚΝΕ. Σ' αυτό κάνουν έντονη την παρουσία τους, εκτός από τα παλιά στελέχη της οργάνωσης, ο Νίκος Κοιζιάς, που ήταν υπεύθυνος από το '71 της ΚΝΕ στη Δ. Γερμανία, ο σημερινός Γραμματέας Γιώργος Γράβας, ο Μιχάλης

ΜΟΝΩΔΙΑ

Διαγραφές δια του Τύπου

■ «Όσοι γνωρίζουν τον τρόπο λειτουργίας των κομμουνιστικών κομμάτων μπορούν να αντιληφθούν πόσο ανεδαφική θα είναι μια τέτοια προσπάθεια [για δημιουργία εσωκομματικής τάσης απ' τους διαφωνούντες του ΚΚΕ και την ΚΝΕ]. Όπως μπορούν να αντιληφθούν πόσο αιτιολογημένη είναι η αντίδραση του ΚΚΕ και η λήψη "οργανωτικών μέτρων"».

Το παραπάνω απόσπασμα δεν προέρχεται απ' το ζαχαριάζοντα «ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗ» των τελευταίων ημερών, ούτε καν από τη συνασπισμένη «Αυγή». Είναι η πρωτοσέλιδα διατυπωμένη άποψη της ασκικότητας «Καθημερινής» (24/9) για όσα διαδραματίζονται τον τελευταίο καιρό στους κόλπους του μεγαλύτερου σχηματισμού της ελληνικής αριστεράς. Κατά κάποιο τρόπο, δίνει το στίγμα της στάσης που σύμπαση η «4η Εξουσία» κρατά απέναντι στο όλο ζήτημα.

Σε μια εποχή που το επελαύνον πνεύμα της «Νέας Εποχής» καθιστά τον («αντικειμενικό», υποτίθεται) ημερήσιο τύπο ως το βασικό μηχανισμό διαμόρφωσης της «κοινής γνώμης», ο τελευταίος αναλαμβάνει να δώσει ένα χεράκι για την «εποικοδομητική» επίλυση των αντιθέσεων στο εσωτερικό της κομμουνιστικής κοινότητας. Οι εφημερίδες αναλαμβάνουν τη διεκπεραίωση «καθηκόντων» όπως οι κάθε λογής «ρετινιές», που πατροπαράδοτα ανατίθενταν στον κομματικό μηχανισμό. Πέρα απ' το γεγονός ότι τα «ανεξάρτητα» μέσα ενημέρωσης μπορούν ευκολότερα και με μεγαλύτερη πειστικότητα να ισχυριστούν όσα το ίδιο το κόμμα δύσκολα θα έκανε πιστευτά, η νέα αυτή μέθοδος διαθέτει κι ένα πρόσθετο πλεονέκτημα: αντίθετα με τον κομματικό μηχανισμό, που πρέπει να εμφανίζεται με κάποια συνοχή (ιδιαίτερα σε περιόδους κρίσης), ο Τύπος είναι σε θέση να «στήσει» ταυτόχρονα τα πιο απίθανα κι αλλοπρόσαλλα σενάρια – καλυπτόμενος πάντα απ' την τόσο διαφημιζόμενη «πολυφωνία» του. Λίγο ενδιαφέρει, φυσικά, αν το «δια ταύτα» παραμένει απελπιστικά μονοφωνικό...

Ξεφυλλίζοντας κανείς τις εφημερίδες και τα περιοδικά του τελευταίου δεκαπενθημέρου, εντοπίζει τέσσερις βασικούς άξονες με βάση τους οποίους διαμορφώνεται η επίθεση του Τύπου κατά της ΚΝΕ:

- «είναι σταλινικοί»: Η πλειοψηφία του γραφείου του ΚΣ της οργάνωσης, επικαλούμενη την οργανωτική της αυτονομία από το ΚΚΕ, επιχειρεί να αναστήσει το ενταφιασμένο προ πολλού «πνεύμα Μπρέζνιεφ» υποστηρίζει η «Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία» (24/9), συνεπικουρούμενη απ' το «Βήμα» της ίδιας μέρας («Ορισμένα υπό διαγραφήν στελέχη της, θέλησαν να μεταβάλλουν [την ΚΝΕ] σε τελευταίο οχυρό του σταλινισμού διεθνώς») και το «Αντί» της 22/9 – σε ανυπόγραφο άρθρο του οποίου υποστηρίζεται ότι «οι διαφωνούντες αναπαρήχθησαν στη γνωστή σταλινική ονοματοθεσία περί αναθεωρητισμού κτλ και ελάχιστα διαφέρουν στην πολιτική τους κουλτούρα από τους λόχους των ΚΝΑΤ εκείνο το ξημέρωμα της 17ης Δεκεμβρίου 1979 που ανέλαβαν με τους ΕΣΑ-Κιτζίδες το έργο της αποκατάστασης της τάξης στο κατεληγμένο Χημείο». Όσο για τον ανεκδιήγητο Στέλιο Κούλογλου, η περίπτωση του μας απασχολεί σε διπλήν στήλη. Περιτό να επισημάνουμε βέβαια ότι κανείς δεν επιχειρεί να τεκμηριώσει τον ισχυρισμό του με κάποια αξιοπρεπή στοιχεία: αρκούν φαίνεται οι αναφορές στο ότι και τόσο πρόσφατο παρελθόν.

- «είναι 35άρηδες, εντελώς αποκομμένοι απ' τη νεολαία»:

Τερζίδης, ο Γιάννης Μαρούκης και η Μαρία Δαμανάκη, η οποία θεωρείτο τότε ότι ανήκε στην «αριστερή τάση» της οργάνωσης. Γραμματέας επανεκλέγεται ο Δημήτρης Γόντικας, που είχε τοποθετηθεί σ' αυτή τη θέση από το Π.Γ. λίγο πριν τη μεταπολίτευση. Εκείνη την εποχή κάνει και το βραχύβιο πέρασμά του από την ΚΝΕ ο Μίμης Ανδρουλάκης, ο οποίος έγινε μέλος του Κ.Σ. της οργάνωσης με κοπία παρά τις διαφωνίες διαφόρων, κατόπιν προσωπικής παρέμβασης του Χαρίλαου Φλω-

ράκη. Οι διαφωνίες πολλαπλασιάστηκαν λίγο καιρό αργότερα, όταν το Π.Γ. του ΚΚΕ επέβαλε την τοποθέτηση του Ανδρουλάκη στο Γραφείο του Κεντρικού Συμβουλίου. Φαίνεται όμως ότι το κλίμα της ΚΝΕ δεν σήκωνε ιδιαίτερα το σημερινό ηγετικό στέλεχος του ΚΚΕ και, ένα χρόνο αργότερα, μεταφέρθηκε στο Γραφείο Τύπου του κόμματος.

Παρά την υψηλή εποπτεία του Γρηγόρη Φαράκου, τα πορίσματα του πρώτου συνεδρίου της ΚΝΕ δεν ικανοποίησαν την ηγετική ομάδα του κόμματος. Έτσι, τρεις

«Εκτός τόπου και χρόνου οι διαφωνούντες της ΚΝΕ» – «Νεολαία γηρασμένη ή νεανική» («Πρώτη» 19/9). «Απλώς, κάποιοι άνθρωποι που η ηλικία τους επέβαλλε να έχουν προ πολλού παύσει να παίζουν τους νεολαίους, εκλήθησαν να αφήσουν τη νεολαία να λύσει μόνη της τα προβλήματά της και να επιστρέψουν στο χώρο τους» (Γ. Μασσαβέτας, «Πρώτη» 23/9). «Το πρόβλημα της ΚΝΕ δεν είναι βέβαια μόνο πρόβλημα γλώσσας. (...) Κυρίως είναι πρόβλημα μη προσαρμοστικότητας σε μια νέα κατάσταση. (...) Κι έρχεται τώρα το κόμμα και ζητά από την ΚΝΕ, αντί να καταγγέλλει τον αστικό τρόπο ζωής και τις παραφυάδες του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού, να μιλά τη γλώσσα της νέας γενιάς, να βρίσκεται στα δικά της στέκια και να βασανίζεται όχι με τα κουπόνια αλλά με τα δικά της προβλήματα» (Ι. Αφεντούλη, «Καθημερινή» 24/9). Τα 36 χρόνια του Γ. Γράφα γίνονται αντικείμενο χλευασμού (βλ. λ.χ. το κύριο άρθρο της «Ελευθεροτυπίας» στις 25/9), κανείς ωστόσο δε μπαίνει στον κόπο να αναρωτηθεί πόσο «νεολαίος» είναι ο 38χρονος Σήφης Κωτσαντής που διορίστηκε απ' το κόμμα στη θέση του.

- «Είναι αντικομματικά στοιχεία, αριστεριστές, «Μπανιάδες», κλπ.»: Επικαλούμενος «αποκλειστικές πληροφορίες» του, ο «Ελεύθερος Τύπος» χτυπά πρώτος στις 18 Σεπτεμβρίου: «Η παραμονή του κ. Μπανιά στη Θεσσαλονίκη – επίσημη δικαιολογία η επίσκεψη στη ΔΕΘ – είναι εκ του... πονηρού. Λέγεται ότι το τμήμα σπουδάζουσας της ΚΝΕ Θεσσαλονίκης αν τα πράγματα αγριέψουν κι άλλο, θα μετακομίσει σύσσωμο "στους Μπανιάδες"». Την επομένη, η σκυτάλη περνά στην «Πρώτη»: «Σύμφωνα με πληροφορίες απόλυτα διασταυρωμένες, οι διαφωνούντες της ΚΝΕ τις τελευταίες δέκα μέρες έχουν ξεκινήσει μια σειρά από επαφές με το ΚΚΕ εσ.-ΑΑ, την ΕΑΣ αλλά και με άλλες οργανώσεις και κινήσεις της εξωκοινοβουλευτικής Αριστεράς για τη δημιουργία νέου σχήματος, που θα εμφανιστεί προεκλογικά». Το όλο πόνημα πλαισιώνεται με φωτογραφίες του Γ. Μπανιά και της Σ. Αντωνοκάκη και τον τίτλο «Ο Μπανιάς βεβαιώνει: Συζητάμε με την ΚΝΕ για νέο πολιτικό φορέα». Λίγο πιο κάτω, μαθαίνουμε ότι οι εξελίξεις απασχολούν μεταξύ άλλων και την... ΟΑΚΚΕ! Όλα αυτά βέβαια διαψεύδονται απ' τους αναφερόμενους, αλλά η σχετική φιλολογία συνεχίζεται ακατάπαυστα: «Λίγη υπομονή και σε λίγο καιρό τα πράγματα θα αποκαλυφθούν. Σε λίγο καιρό που οι διαφωνούντες της ΚΝΕ θα ενώσουν τις δυνάμεις τους και με άλλους διαφωνούντες, θα μπορεί κανείς να δει και να μετρήσει το μέγεθος και την ποιότητα του φαινομένου...» («Πρώτη» 23/9). Σ' όλα αυτά, ας προσθέσουμε τη γραφική πινελιά του «Εθνους» που ανακαλύπτει (18/9) «Κόκκινες σημείες σε σπρόγγυλο φόντο» (Αναρχία και κακό!).

- «Είναι άνθρωποι του ΠΑΣΟΚ». Λιγότερο ευκολοχώνευτη, η προδοκασία εδώ ανατίθεται στα λαϊκότερα έντυπα: «Σύμφωνα με δημοσιογραφικές αλλά ανεπιβεβαιωτές [sic] πληροφορίες» μας ενημερώνει ο Γ. Γάτος του παραδοσιακά πρακτορολογούντος «Εθνους» (22/9), «η ηγεσία του ΚΚΕ θεωρεί ότι υπάρχουν στοιχεία πως ορισμένα μέλη του ΚΣ της ΚΝΕ, αλλά και της ΚΕ, είχαν "διελευστίινδα" συνεννοήσεων με το ΠΑΣΟΚ και ενεργούσαν από τα μέσα – δίκην "πέμπτης φάλαγγας" – για την υπονόμευση της σημερινής πολιτικής γραμμής του Κόμματος και του Συνασπισμού». Την επομένη, η «Απογευματινή» υπερθεματίζει: «"Βαλτοί" οι ΚΝίτες. ΞΕΝΟΣ ΔΑΚΤΥΛΟΣ πίσω απ' την ανταρσία» ο πρωτοσέλιδος τίτλος της παραδίπλα, οι φωτογραφίες Λαλιώτη και Κάπου – συνοδευόμενες απ' την εύγλωττη λεζάντα «5η Φάλαγγα του ΠΑΣΟΚ μέσα στο ΚΚΕ».

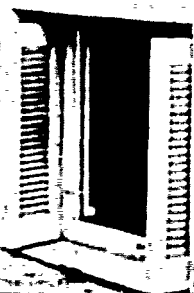
Εκπληκτική όντως η στράτευση όλων αυτών των «ιδεολογικά αντίπαλων» εντύπων στην υπηρεσία της «νομιμότητας», όπως αυτή καθορίζεται από την ΚΕ του ΚΚΕ – και απ' το Συνασπισμό φυσικά, μια και στην εκστρατεία κατά της ΚΝΕ κομβικός είναι ο ρόλος δημοσιογράφων που ανήκουν ή πρόσκεινται στην ΕΑΡ. Έτσι, για να επιβεβαιώνεται ο Βολφ Μπίρμαν που έλεγε πως «το πιο επικίνδυνο είδος σταλινικών, είναι οι φιλελεύθεροι»...

Τάσος ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

την επίσημη γραμμή του κόμματος που δεν υποστηρίζει την απεργία. Σ' αυτή λοιπόν την ειδική Ολομέλεια, το Π.Γ. προσάπτει στην ΚΝΕ την κατηγορία του «εργασιμικού και αδαγκαρντισμού», ζητάει τον «αναπροσανατολισμό της δράσης της» και εκτιμά ότι ανάμεσα στα ηγετικά στελέχη της ΚΝΕ υπάρχουν «συνχύσεις για τη σωστή προσέγγιση της πολιτικής κατάστασης, για βασικά προβλήματα της στρατηγικής και τακτικής του επαναστατικού κινήματος και τη θεωρία του επιστημονικού σοσια-

ΚΟΜΜΟΥΝΙΑ ΤΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΘΑ
ΓΙΝΗ Ο ΤΑΦΟΣ ΣΑΣ

ΒΕΛΟΣ

σμού». Τότε διατυπώθηκε για πρώτη φορά ως φόδος από τον Γρηγόρη Φαράκο αυτό που σήμερα αποδίδεται ως μομφή στην ΚΝΕ, ότι δηλαδή λειτουργεί ως «κόμμα νεολαίας». Το πρακτικό μέτρο που ακολούθησε λίγο αργότερα ήταν αναμενόμενο: οι εργατικές οργανώσεις της ΚΝΕ διαλύθηκαν και τα μέλη τους πέρασαν στις κομματικές οργανώσεις βάσης.

Η δεύτερη κατηγορία που αποδόθηκε στο Κ.Σ. της ΚΝΕ σ' εκείνη την Ολομέλεια της Κ.Ε. ήταν αυτή της «ιδεολογικοποίησης». Το Π.Γ. θεωρούσε περίπου σαν θράσος την εκφρασμένη άποψη αρκετών στελεχών της νεολαίας για «θεωρητικές ανεπάρκειες της οργάνωσης». Στην πραγματικότητα, βέβαια, τα στελέχη αυτά δεν έκαναν τίποτα περισσότερο από το να διερμηνεύουν την πίεση και τα προβλήματα που αντιμετώπιζε η βάση της ΚΝΕ στους μαζικούς χώρους. Μπροστά στα σημαντικά ζητήματα που αναδείκνυε η κρίση του παγκόσμιου κομμουνιστικού κινήματος, η σινοσοβιετική διένεξη, ο Μάης του '68 και ο ευρωκομμουνισμός, οι κνίτες και οι κνίτισες αντιπαρέθεταν απόψεις που πολλές φορές δεν έπειθαν ούτε τους ίδιους.

Το κόμμα όμως δεν ανησυχούσε. Ήταν άλλωστε η εποχή των αθρόων προσελεύσεων. Παρά τα εσωτερικά προβλήματα και τον υποβιβασμό της οργάνωσης σε ρόλο συλλογικού αφισκολλητή, η περίοδος '75-'77 ήταν η εποχή της μεγάλης μαζικοποίησης της ΚΝΕ. Στελέχη που βρέθηκαν τότε στο Κ.Σ. της οργάνωσης λένε ότι η οργανωμένη βάση της ΚΝΕ ήταν τριπλάσια από τη βάση του κόμματος. Ίσως κι αυτό να ήταν ένας λόγος της μεγάλης αφάιμαξης στελεχικού δυναμικού που «πέρασε» από τη νεολαία στο κόμμα εκείνη την περίοδο. Ο κυριότερος όμως λόγος των «μετακινήσεων» – και ειδικά των στελεχών των οργανώσεων Σπουδάζουσας – ήταν η πρόθεση του κόμματος να απαλλάξει την ΚΝΕ από την παρουσία όσων πίστευαν ότι η οργάνωση μπορούσε

ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ

Το ασανσέρ της πολιτικής

■ 22 Σεπτεμβρίου. Εκπομπή στην τηλεόραση «Πρόκληση για αλήθειες». Με μεγάλη αποφασιστικότητα ο Γρηγόρης Γιάνναρος υπερασπίζει τη στάση της ηγεσίας του ΚΚΕ και τα μέτρα της εις βάρος της ΚΝΕ. Τονίζει, μάλιστα, ότι έχει τη σχετική εμπειρία.

Δεν έχει άδικο. Ήταν αυτός ο υπεύθυνος καθοδηγητής της νεολαίας εκ μέρους του εκτελεστικού γραφείου του ΚΚΕ εσωτερικού την εποχή που η μεγάλη πλειοψηφία του Ρήγα Φεραίου προχώρησε στη Β' Πανελλαδική Συνδιάσκεψη και στη ρήξη με το κόμμα.

Αλλά δεν είναι μόνο αυτό. Ο Γ. Γιάνναρος είναι και ο ένας απ' τους πρώτους που υπέστη αυτό το μέτρο της καθάιρεσης από τη νεολαία, όταν η κομματική καθοδήγηση τον πήρε από τη Νεολαία Ε.Α.Δ. και τον τοποθέτησε στην καθοδήγηση της εργατικής αχτίδας του κόμματος. Μόνο που η καθάιρεση αυτή τελικά ισοδυναμούσε με «προαγωγή» εφόσον η νέα του θέση είχε καλύτερες προοπτικές εξέλιξης και άνοιξε το δρόμο για τις σπουδές στη Μόσχα... Η αιτία αυτής της ευνοϊκής μεταχείρισης είναι απλή: Το «έγκλημά» του δεν ήταν πολιτικό.

να αναλαμβάνει πρωτοβουλίες.

ΟΙ ΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ ΣΤΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ

Στα τέλη του '77, το πολιτικό κλίμα στους νεολαιίστικους χώρους αρχίζει να αλλάζει. Η αλματώδης οργανωτική ανάπτυξη της ΚΝΕ συναντά εμπόδια και η ακτινοβολία της αρχίζει να μειώνεται. Σε μια εποχή όπου τα φαινόμενα αμφισβήτησης και ριζοσπαστισμού κάνουν έντονα την εμφάνισή τους, η εισήγηση του Γρηγόρη Φαράκου «Για την αγωνιστική, ταξική, πατριωτική διαπαιδαγώγηση της νεολαίας» αποδεικνύεται ελάχιστα ελκυστική

για τη νέα γενιά. Το 2ο συνέδριο της ΚΝΕ που συνέρχεται το '78 δεν κάνει καμία προσπάθεια για να αντιμετωπίσει το ζήτημα. Θα χρειασθεί να περάσουν οκτώ ολόκληρα χρόνια, και μόνο τότε ο Σπύρος Χαλβατζής – Γραμματέας της ΚΝΕ μετά το 2ο συνέδριο και αναπληρωματικό μέλος σήμερα του Π.Γ. του ΚΚΕ – θα παραδεχθεί στο βιβλίο του «Το κίνημα της νεολαίας '67-'81» ότι «οι αναρχοαυτόνομοι εκμεταλλεύτηκαν τα κενά της δραστηριότητας της ΚΝΕ, ιδίως της ιδεολογικής, ώστε να εμφανισθούν σαν η πιο επαναστατική ή η μόνη επαναστατική τάση στο φοιτητικό κίνημα».

Άσχετα πάντως από τις αδυνα-

Ανανεωτική ενημέρωση

■ Διαβάζουμε στην ΑΥΓΗ (23 Σεπτεμβρίου): «Το αναπληρωματικό μέλος της ΚΕ του ΚΚΕ, Γ. Ζητουνιάτης, μιλώντας χθες στον «TOP-FM» χαρακτήρισε την απόφαση της Κ.Ε. ως αντιδημοκρατική παρέμβαση, «η οποία αντικειμενικά οδηγεί στη διάσπαση της ΚΝΕ». Τέτοιο πρόσωπο, βέβαια, δεν υπάρχει. Η δήλωση ανήκει στη Νάντια Βαλαβάνη και την έδωσε στη δημοσιογράφο Γιούλη Ζητουνιάτη! Τα λάθη ανθρώπινα, όταν όμως φιλοδοξεί κανείς να παίξει ρόλο σε μια πολιτική διαμάχη επιβάλλοντας τις δικές του απόψεις, θα έπρεπε τουλάχιστον να καταλαβαίνει τι του γίνεται.

Πρώτες εκτιμήσεις

● Η ΚΝΕ εμφανίζεται ομογενοποιημένη τουλάχιστον στην αντίθεσή της με την επιλογή του Συνασπισμού και τις πολιτικές προτάσεις που αυτή συνεπάγεται σε σημαντικά ζητήματα όπως του εκσυγχρονισμού, των κοινωνικών και πολιτικών συμμαχιών κλπ. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό το γεγονός ότι, όπως φαίνεται προσπαθεί να δώσει τη μάχη πάνω σε μία δική της πρόταση, την «αριστερή συσπείρωση της νεολαίας». Από αυτή την άποψη φαίνεται να έπαιξε καθοριστικό ρόλο η εμπλοκή της ΚΝΕ στις φοιτητικές κινητοποιήσεις του 87 και οι συνακόλουθες μετατοπίσεις στην πολιτική της. Οι εντάσεις που δημιουργούνται εξαιτίας της συνδιαχειριστικής πρότασης της Αριστεράς στα Πανεπιστήμια οδηγούν σε μία διαφοροποίηση της ΚΝΕ που ίσως αποδειχθεί καταλυτική για την ανατροπή των συσχετισμών στα ΑΕΙ και ΤΕΙ.

● Η διαφωνία που εκφράζεται μέχρι στιγμής τουλάχιστον από το στελεχικό δυναμικό της ΚΝΕ φαίνεται να έχει μία δυναμική συσπείρωσης της συντριπτικής πλειοψηφίας της οργάνωσης γιατί ακριβώς δεν έχει σαν κυρίαρχο χαρακτηριστικό μια αφηρημένη ιδεολογική διαφωνία απέναντι στην μεταλλαγή φυσιογνωμίας του ΚΚΕ. Είναι γνωστό πως ο μηχανισμός δυσκολεύεται περισσότερο να ελέγξει την αμφισβήτηση της «πολιτικής του κόμματος» από την αμφισβήτηση της «ιδεολογίας του κόμματος». Η σαλαμοποίηση των διαφωνούντων δεν είναι όμως εύκολη αποστολή για έναν ακόμη πολύ σημαντικό λόγο: την αυξημένη αξιοπιστία και συνοχή που προσδίδει στην πλειοψηφία η συμμετοχή των εργατικών στελεχών της ΚΝΕ.

● Τίποτε δεν έχει δέσσει κριθεί οριστικά. Οι χειρισμοί της ηγετικής ομάδας του ΚΚΕ δεν αφήνουν όμως καμιά αμφιβολία. Δεν υπάρχει χώρος για τις απόψεις του ΚΣ της ΚΝΕ μέσα στο κόμμα. Με αυτό το δεδομένο το ζήτημα της αυτόνομης προοπτικής είναι πρεσβικό για τους διαφωνούντες. Η επιλογή δηλαδή των χρόνων του εγχειρήματος.

Μια στιγμή πριν είναι νωρίς, μία μόλις όμως μετά είναι πολύ αργά. Το σύνθετο πρόβλημα της εκτίμησης των ισορροπιών θα πάρει άλλη μορφή καθώς μία σειρά ηγετικά στελέχη του ΚΚΕ θα ξεκαθαρίζουν τη στάση τους. Εκεί οι απόψεις είναι περισσότερο ανομοιογενείς, επικαθορίζουν όμως τις εξελίξεις στην ΚΝΕ.

Το ποιος θα έχει την πρωτοβουλία των κινήσεων θα δείξει αν πράγματι βρισκόμαστε μπροστά σε μία τμήση ιστορικών διαστάσεων για το ΚΚΕ, καθοριστικής για την πορεία της μη επίσημης αριστεράς στην Ελλάδα.

Δημήτρης ΚΑΡΥΔΑΣ

μίες της ΚΝΕ να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της νέας κατάστασης, οι εξελίξεις τρέχουν. Το κίνημα που αναπτύσσεται την σπρώχνει στη γωνία, εντείνει τα προβλήματα και δημιουργεί έντονες τάσεις αποδέσμευσης στη βάση και τις επιρροές της. Η απομάκρυνση της ΚΝΕ από τις διαθέσεις των φοιτητών γίνεται ακόμα μεγαλύτερη, όταν ψηφίζεται ο νόμος 815. Κάτω από την πίεση του κόμματος που επιδίωκε να εκτονώσει τη σημαντικότερη μεταπολιτευτική φοιτητική κινητοποίηση και να συμβιβαστεί με την κυβέρνηση Καραμανλή, η ΚΝΕ προτείνει «αναμόρφωση του νόμου». Την ίδια ώρα όμως οι καταλήψεις σε πολλές σχολές της Αθήνας, της Θεσσαλονίκης, της Πάτρας και άλλων πόλεων είναι ήδη γεγονός. Το φοιτητικό κίνημα αγνοεί την ΚΝΕ και ζητάει την κατάργηση του 815.

Η απάντηση της οργάνωσης είναι γνωστή. Αντί να προσπαθήσει να συνδεθεί με το κίνημα, αποφασίζει να το καταστείλει. Τα αιματηρά γεγονότα του Χημείου – στα οποία πρωτοστάτησε ένα σημερινό «ανανεωτικό» στέλεχος του ΚΚΕ, ο οικονομικός διευθυντής της «Πρώτης» Γ. Μαλά-

μης – ήταν η κορύφωση μιας στρατιωτικού τύπου αντιπαράθεσης, που λίγο έλειψε να διασπάσει ακόμα και τυπικά το φοιτητικό κίνημα. Μέσα σ' αυτές τις συνθήκες και ενώ η ΚΝΕ κλυδωνίζεται εσωτερικά, το Γραφείο του Κ.Σ. αποφασίζει να αναδιπλωθεί παρά τις αντιρρήσεις της καθοδήγησης. Μια ημέρα πριν την απόφαση της ΕΦΕΕ να εξαγγείλει «νόμμε» καταλήψεις – απόφαση που λήφθηκε με πρωτοβουλία της φοιτητικής παράταξης του ΠΑΣΟΚ – στα γραφεία της οργάνωσης γίνεται μια δραματική ολονύκτια ολομέλεια του Κ.Σ. Σ' αυτή, η Μαρία Δαμανάκη, ο Άγγελος Χάγιος και ο Σήφης Καυκαλάς υιοθετούν τη στροφή που τελικά γίνεται αποδεκτή. Ο Γραμματέας Σπουδάζουσας Ρουτζούνης υπερασπίζεται τη γραμμή που έχει ακολουθηθεί και μειοψηφεί μαζί με τον Βασίλη Χρονάκη, το μέλος του σημερινού Γραφείου του Κ.Σ. που συντάχθηκε με την πρόσφατη απόφαση της Κ.Ε. του ΚΚΕ.

Το τμήμα της στάσης που κράτησε η ΚΝΕ στις καταλήψεις ήταν ένα κύμα διαφοροποιήσεων και αθρόων αποχωρήσεων που

συντάραξε τις γραμμές της. Πολύς οργανώσεως της Σπουδάζουσας είδαν τα μέλη τους να μειώνονται επικίνδυνα, ενώ στο χώρο των ΚΑΤΕΕ το Κ.Σ. της οργάνωσης αναγκάστηκε να δημιουργήσει από την αρχή νέες ΟΒΕΣ, επειδή τα μέλη των προηγούμενων είχαν αποχωρήσει μαζικά. Λίγο αργότερα, στο Πανσπουδαστικό Συνέδριο του '80, δημοσιοποιήθηκε και το γνωστό κείμενο των 400 στελεχών της ΚΝΕ και του ΚΚΕ που είχαν αποχωρήσει ή διαγραφεί από το '78 μέχρι τότε. Ανάμεσά τους ήταν ο Γιώργος Μαθιανάκης, η Τόνια Μωροπούλου, η Βάσω Κιντή και ο Στέλιος Αλεξανδρόπουλος, μέλος της ιδεολογικής επιτροπής του κόμματος και εξ απορρήτων του Χαρίλαου Φλωράκη.

Η «ΑΛΛΑΓΗ»

Η άνοδος του ΠΑΣΟΚ στην εξουσία δημιουργεί στην ΚΝΕ παρόμοια προβλήματα μ' αυτά που αντιμετωπίζει εκείνη την εποχή το ΚΚΕ. Η συζήτηση για το χαρακτήρα του ΠΑΣΟΚ και για τη στάση που πρέπει να κρατήσει απέναντί του η Αριστερά βρίσκε-

ται στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος και απασχολεί τα μέλη της οργάνωσης.

Η επίσημη άποψη του κόμματος για το ΠΑΣΟΚ, όπως αυτή είχε διατυπωθεί στο 10ο συνέδριο (1978) από την ηγετική ομάδα, ήταν ότι «το ΠΑΣΟΚ είναι κόμμα του μικροαστικού σοσιαλισμού», το οποίο όμως μπορεί να κερδηθεί από τις δυνάμεις της Αριστεράς. Σύμφωνα με την τοποθέτηση του Χαρίλαου Φλωράκη, «στο ΠΑΣΟΚ μπορεί να υπάρχουν σοσιαλδημοκρατικές δυνάμεις, η σοσιαλδημοκρατία όμως δεν αντέχει στα βραχώδη εδάφη της Ελλάδας». Αντιρρήσεις είχε εκφράσει ο Νίκος Κοτζιάς, υπεύθυνος πλέον της ιδεολογικής επιτροπής, ο οποίος πίστευε ότι «το ΚΚΕ οφείλει αφενός να προσδιορίσει με επάρκεια τι είναι το ΠΑΣΟΚ και, αφετέρου, να επεξεργαστεί μια τακτική απέναντί του».

Ο αρχικός φιλοπασοκισμός των μελών του Π.Γ. του ΚΚΕ εκδηλώθηκε πολύ πιο έντονα μετά τις εκλογές του '81 και υιοθετήθηκε πανηγυρικά στο 11ο συνέδριο του ΚΚΕ που συγκλήθηκε το '82. Στο συνέδριο όμως εκφράστηκε και μια αντίθετη τάση,

με κύριους εκπροσώπους, εκτός από τον Νίκο Κοτζιά, τον Κώστα Μπατίκα και τον Κώστα Τζανιτζί. Οι αντιθέσεις αυτές αντανάκλωνται γρήγορα και στην ΚΝΕ, η οποία ασχολείται με το ζήτημα του ΠΑΣΟΚ στο 3ο συνέδριο της το '83 και τάσσεται κατά πλειοψηφία με τη διαφωνούσα άποψη της Κ.Ε. του ΚΚΕ. Στελέχη που πρωταγωνιστούν στην αντιπαράθεση με την καθοδήγηση είναι ο Γιώργος Γράσας, ο Χρήστος Τόλης και Άγγελος Χάγιος. Μαζί τους συντάσσονται και οι Θόδωρος Καραγιαννίδης, Πέτρος Παπακωνσταντίνου και Τριαντάφυλος Δραβαλιάρης, που κάνουν τότε την πρώτη τους εμφάνιση στο Κ.Σ. της οργάνωσης.

Από 'κει και πέρα, το ζήτημα του ΠΑΣΟΚ θα αποτελέσει μόνιμο σημείο τριβής ανάμεσα στην ΚΝΕ και το ΚΚΕ. Καθώς, μάλιστα, το ένα μορατόριουμ θα διαδέχεται το άλλο και η γραμμή της «πραγματικής αλλαγής» θα αποδεικνύεται ότι αναγκάζει το ΚΚΕ να λειτουργεί σαν αριστερό δεκανίκι του ΠΑΣΟΚ, οι αντιθέσεις θα οξύνονται. Αρκετές φορές, μάλιστα, οι διαφωνούντες του

Κ.Σ. θα ξεπεράσουν τη διακριτική αντιπαράθεση και θα δημιουργήσουν εκνευρισμό στον Περίσο, αρνούμενοι τις κομματικές υποδείξεις. Χαρακτηριστικό παράδειγμα, η ανυπακοή της ΚΝΕ να αποδεχθεί το '85 ως νέο Γραμματέα τον Δημήτρη Κοντοφάκα, που προωθείτο από το Π.Γ. του κόμματος. Σε μια μάλλον σημαδιακή συνεδρίαση, το Κ.Σ. της οργάνωσης αποφασίζει να εκλέξει στη θέση του αποχωρούντος Σπύρου Χαλβατζή τον Γιώργο Γράσα.

'87-'89 Η ΡΗΣΗ

Οι τεταμένες σχέσεις ανάμεσα στο ΚΚΕ και τη νεολαία του επισημοποιούνται τον Ιανουάριο του '87, οπότε συγκαλείται η 8η Σύνοδος του Κ.Σ. της ΚΝΕ. Με την αποφασιστική συμβολή της Νάντιας Βαλαβάνη, του Πέτρου Παπακωνσταντίνου και της Σοφίας Αντωνιάκη, η οργάνωση επεξεργάζεται και διατυπώνει τη γραμμή του «ενιαίου μετώπου πάλης της νεολαίας» που αλλάζει την τακτική της ΚΝΕ και προτείνει τη σύγκλιση όλων των αριστερών και ριζοσπαστικών κινήσεων που δραστηριοποιούνται στο νεολαιίστικο χώρο. Ο Άγγελος Καραίνδρος, εκπροσωπώντας όσους διαφωνούν μ' αυτή την κατεύθυνση, επισημαίνει ότι «η απόφαση αποστασιοποιεί ακόμα ένα βήμα την ΚΝΕ από την πολιτική του κόμματος».

Στο αμέσως επόμενο διάστημα, και παρά τα εμπόδια που τίθενται από την πλευρά του κόμματος, η ΚΝΕ θα προσπαθήσει να υλοποιήσει τη νέα της γραμμή προτείνοντας συγκεκριμένες πρωτοβουλίες στα σχολεία, τα πανεπιστήμια και τους εργατικούς χώρους. Καταλυτικό ρόλο τόσο για την εσωτερική συνοχή της ΚΝΕ όσο και για τις σχέσεις της με τις υπόλοιπες αριστερές οργανώσεις και κινήσεις, θα παίξει το θερμό φοιτητικό φθινόπωρο του '87. Σ' αυτό, η ΚΝΕ θα προσπαθήσει να πάρει τη ρεβάνς από το παρελθόν της, πρωταγωνιστώντας στις καταλήψεις και τις κινητοποιήσεις που θα παραλύσουν για μεγάλο διάστημα την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Η σύγκρουση μάλιστα της 14ης Νοεμβρίου του '87 με τα ΜΑΤ θα τονώσει το ηθικό των μελών της οργάνωσης και θα σπάσει μια παράδοση που ήθελε τους Κνίτες να συμπλέκονται τακτικότητα με τους «αριστεριστές», ποτέ όμως -τουλάχιστον στα πανεπιστήμια- με την αστυνομία. Τρεις μέρες αργότερα, η ΚΝΕ θα τα καταφέρει εξίσου καλά σε μια άλλη σύγκρουση. Αυτή τη φορά απέναντί της έχει το κόμμα, που προσπαθεί να την πείσει, χωρίς αποτέλεσμα, να μην ψηφίσει μαζί με τον «Δημοκρατικό Αγώνα» και τις «Συμπεριρώσεις» το πρώτο αντικυβερνητικό πλαίσιο εορτασμού του Πολυτεχνείου

Συμβαίνουν και εις Παρισίους

■ Δεν είναι ίσως τυχαίο ότι οι σοβαρότερες αντιπαράθεσεις και ρήξεις στα μεγάλα Δυτικοευρωπαϊκά ΚΚ άρχιζαν από το χώρο της νεολαίας, σε κάποια οριακή στιγμή της μετάβασης τους από τον σταλινισμό στον ευρωκομμουνισμό.

Οι ζημιώσεις αυτές στη νεολαία του γαλλικού και ιταλικού ΚΚ είχαν σαν τελικό αποτέλεσμα τη συνολική ρήξη με την πολιτική και τη φυσιογνωμία που αυτά διαμόρφωναν στην πορεία μετασχηματισμού των τριτοδιεθνιστικών συντεταγμένων και προσαρμογών στις πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες της δεκαετίας του 60.

Μιλάμε πάντα για την περίοδο της μεγάλης καπιταλιστικής ανάπτυξης και των εργατικών και φοιτητικών αγώνων που την ακολούθησαν. Στο χώρο της αριστεράς οι δονήσεις από το 20ο συνέδριο, τα απελευθερωτικά κινήματα και το κινεζικό ζήτημα επέβαλλαν τον επαναπροσδιορισμό μιας σειράς στρατηγικών και τακτικών επιλογών που μέχρι τότε αποτελούσαν σταθερές αναφορές.

ΙΤΑΛΙΑ: Η F.G.C.I. (Ομοσπονδία Ιταλικής Κομμουνιστικής Νεολαίας) απομονωμένη μέχρι το 1960 μπαίνει απότομα στο προσκήνιο με τη συμμετοχή της στις οδομαχίες τον Ιούλη του 1960. Από τότε αρχίζει μία πορεία ριζοσπαστικοποίησης που κορυφώνεται το 1963-65, ανάμεσα στο 10ο και το 11ο συνέδριο

του ΚΚΙ, την εποχή θανάτου του Τολιάτι. Μία οργάνωση με τονισμένες τις αναφορές στην τριτοκοσμική εξέγερση, αναγκάζεται να επιστρέψει στον Γκράμσι της συμβουλευτικής περιόδου και να προτείνει μία διαφορετική γνώση από αυτήν που έχει επιβάλλει το Κόμμα. Η F.G.C.I. επεξεργάζεται μία συνολική πρόταση σαν θέσεις για το συνέδριο της το 1966, λίγο πριν το 11ο συνέδριο του κόμματος. Το ανοιχτό, ευέλικτο κόμμα του Τολιάτι την ανάγκασε όμως να τις αποσύρει, καθυστερώντας και τελικά αποδυναμώνοντας το συνέδριο της. Η οργάνωση αρχίζει να αιμορραγεί και απομονώνεται. Δεν καταφέρνει να συμμαχήσει με την Ινγκραϊκή αντιπολίτευση στο 11ο συνέδριο και περνάει σοβαρή κρίση ηγεσίας μέχρι την αρχή των φοιτητικών κινητοποιήσεων του 1967. Αντιμετωπίζοντας μαζικές αποχωρήσεις κάνει τότε μία προσπάθεια διαφοροποίησης από το κόμμα για τα φοιτητικά γεγονότα που καταπνίγεται αμέσως. Η F.G.C.I. δεν θα υπάρξει μετά το 68 σαν μαζική οργάνωση παρά μόνον σαν σφραγίδα κάλυψης των νεαρών στελεχών καριέρας του ΚΚΙ. Το πριν το 68 δυναμικό της οργάνωσης θα συναντηθεί στους κατοπινούς αγώνες με τα στελέχη που αποχώρησαν με την ομάδα του «Μανιφέστο».

ΓΑΛΛΙΑ: Η οργάνωση του ΚΚΓ στο χώρο της νεολαίας ήταν η UEC (Ένωση Κομμουνιστών Σπουδαστών) που περιλαμβάνει

στους κόλπους της φοιτητές, σπουδαστές και μαθητές. Η αρνητική στάση του ΚΚΓ στον πόλεμο της Αλγερίας ανοίγει την πρώτη συζήτηση στις γραμμές της, συγχέει όμως ν' αποτελει την ηγεμονική δύναμη στο χώρο της νεολαίας, φτάνοντας ποσοστά κοντά στο 60% σε ορισμένες πανεπιστημιακές σχολές στις αρχές της δεκαετίας του 1960. Η προσπάθεια εξόδου από το τέλμα του ΚΚΓ εκκίνη την εποχή μετά το θάνατο του Τορέζ δημιουργεί μία σειρά ομαδοποιήσεων στην UEC γύρω από το θέμα της εσωκομματικής δημοκρατίας, την απάντηση στην πολιτική Ντε Γκωλ, τον διεθνισμό κλπ. Στο 7ο συνέδριο της οργάνωσης το 1964 οι πιστοί στο κόμμα κατορθώνουν να διατηρήσουν την ηγεσία σε συμμαχία με τους «ιταλίζοντες» ανανεωτές εις βάρος των διάφορων αποχρώσεων αριστερών. Στο επόμενο συνέδριο το 1965 μετά από έντονη φραξιονιστική πάλη και διοικητικά μέτρα του κόμματος οι «Ιταλοί» και η ομάδα τροτσικιστικού προσανατολισμού που κατόπιν θα ιδρύσει την JCR διαγράφονται. Μένει η διαγραφή των αλτουσερικών μαρξιστών-Λενινιστών τον επόμενο χρόνο για να πάψει ουσιαστικά να υπάρχει η οργάνωση, μέχρι να συντριφτεί οριστικά τον Μάη του 68. Τα περισσότερα από τα στελέχη του Μάη και μετέπειτα της επαναστατικής αριστεράς στην Γαλλία έχουν προέλθει από την U.E.C.

Δημήτρης ΚΑΡΥΔΑΣ

Συντροφική αντιπαράθεση ή καταστολή;

του ΕΥΤΥΧΗ ΜΠΙΤΣΑΚΗ

Η σημερινή κρίση στις σχέσεις ΚΚΕ-ΚΝΕ είναι στην ουσία κρίση φυσιογνωμίας και στρατηγικής του ΚΚΕ. Κρίση διαφορετική από αυτή του 1968, αλλά με βαρύτερες συνέπειες αν τελικά δεν κριθεί με βάση τις λενινιστικές αρχές, επειδή σήμερα με την ηγετική ομάδα του ΚΚΕ διαφωνεί το πιο νέο, δυναμικό και σκεπτόμενο τμήμα της κομμουνιστικής Αριστεράς.

Πιο συγκεκριμένα:

1. Ας δούμε πρώτα την τυπική όψη του ζητήματος, η οποία είναι ταυτόχρονα κατ' εξοχήν ουσιαστική. Όπως προκύπτει από το καταστατικό του ΚΚΕ, η ΚΝΕ «αποτελεί οργανωτικά αυτοτελή, μαζική, πολιτική οργάνωση της ελληνικής νεολαίας». Επίσης, κατά το καταστατικό της, η ΚΝΕ αποτελεί «αυτοτελή πολιτική οργάνωση» η οποία «παλεύει κάτω απ' την πολιτική και ιδεολογική καθοδήγηση του ΚΚΕ». Συνεπώς, η καθοδήγηση του ΚΚΕ δεν δικαιούται να επεμβαίνει οργανωτικά στην ΚΝΕ, η σύνθεση των καθοδηγητικών οργάνων της οποίας αποτελεί αποκλειστική, εσωτερική δικαιοδοσία της. Άρα, ουσιαστική κατάργηση του εκλεγμένου Κ.Σ. της ΚΝΕ και των οργάνων της με απόφαση της Κ.Ε. του ΚΚΕ, ο διορισμός οργανωτικής επιτροπής, η εκλογή νέου Γραφείου και νέου Γραμματέα της οργάνωσης, είναι πράξεις καταστατικά άκυρες.

Επίσης άκυρο θα είναι και το προετοιμαζόμενο έκτακτο συνέδριο από την διορισμένη επιτροπή. Ο αντικαταστατικός χαρακτήρας της παρέμβασης της Κ.Ε. τονίζεται ιδιαίτερα και από το γεγονός ότι καταπατήθηκε η άποψη της πλειοψηφίας και η καθοδήγηση της ΚΝΕ. Ανατέθηκε σε μια μειοψηφία μελών του Κ.Σ., αντίθετο με την συντριπτική πλειοψηφία.

2. Η αιτία της σημερινής κρίσης δεν είναι, όπως λέγεται, ότι τα στελέχη της ΚΝΕ «δεν είχαν την ικανότητα να αφομοιώσουν την

νέα πραγματικότητα». Αλλά για ποια πραγματικότητα πρόκειται; Και ποια είναι η αιτία της υποτιθέμενης θεωρητικής ανεπάρκειας της συντριπτικής πλειοψηφίας της ηγεσίας της ΚΝΕ; Ας αφήσουμε τις υποκριτικές υπεκφυγές. Η κύρια αιτία της σημερινής κρίσης πρέπει να αναζητηθεί στην βασική αντίφαση που διαπερνά τη ζωή του ΚΚΕ τις τελευταίες δεκαετίες, δηλαδή στο δίπολο σεκταρισμού-οπορουνισμού, που σημαίνει:

α. Έλλειψη επεξεργασμένης στρατηγικής και —κατά συνέπεια— παλινωδίες και αντιφάσεις στην τακτική του κόμματος.

β. Υποτίμηση και συρρίκνωση της θεωρίας, σε ένα άμορφο, επίπεδο, απλοϊκό και απωθητικό, σύνολο κοινοτοπιών.

γ. Ατροφία της εσωκομματικής δημοκρατίας και συνολικά παραμόρφωση της λενινιστικής φυσιογνωμίας του κόμματος.

δ. Δουλική στάση απέναντι στις εκάστοτε ηγεσίες της Σοβιετικής Ένωσης και ψευδή πληροφόρηση για την κατάσταση των χωρών του «υπαρκτού σοσιαλισμού».

ε. Συνέπεια αλλά και γενεσιουργό αίτιο των προηγούμενων, η προδοσία της Εαμικής αντίστασης, ο τυχοδιωκτισμός του Εμφυλίου, η «πατριωτική» γραμμή στην αντίσταση κατά της χούντας και οι πολιτικές επιλογές της μεταδικτατορικής περιόδου που ετεροπροσδιόριζαν το ΚΚΕ ως συμπληρωματική δύναμη, άλλοτε του ΠΑΣΟΚ και άλλοτε της Ν.Δ.

Η προηγούμενη αντίφαση οξύνθηκε και οδήγησε στην κρίση, εξ αιτίας της συναινετικής στρόφης των τελευταίων μηνών και του ιστορικά πρωτοφανούς γεγονότος της συνεργασίας με τη δεξιά στο όνομα μιας έννοιας η οποία δεν είναι μαρξιστικά νόμιμη, δηλαδή, της λεγόμενης κάθαρσης, και η οποία στην ουσία σημαίνει προσωρινό έστω, εξωραϊσμό του ελληνικού καπιταλισμού και της πολιτικής ηγεσίας

του.

3. Οι διαφωνίες στα Κ.Κ. είναι αναπόφευκτες και φυσιολογικές, είναι δείγματα υγείας, αντίθετα με τις πλαστές «ομοφωνίες» του παρελθόντος που σήμαιναν έλλειψη γνώμης, γήρας και ανικανότητα. Το πρόβλημα λοιπόν δεν είναι οι διαφωνίες, είναι η ουσία των διαφωνιών και ο τρόπος που λύνονται οι αντιθέσεις: η συντροφική αντιπαράθεση ή η καταστολή.

Η ηγετική ομάδα του ΚΚΕ αναλαμβάνει σήμερα ιστορικές ευθύνες. Θέλω να ελπίζω ότι και την τελευταία έστω στιγμή θα συνειδητοποιήσει τις τρομακτικές ευθύνες της και θα κατορθώσει να υπερβεί τον ίδιο τον εαυτό της, απορρίπτοντας μια πρακτική ολόκληρων δεκαετιών αντίθετη με τις λενινιστικές αρχές. Πρακτική της οποίας ακραία εκδήλωση αποτελούν οι πρόσφατες ενέργειες της Κ.Ε., σε μια περίοδο μάλιστα λεκτικής ανανέωσης με βάση αξίες και έννοιες του αναπτυγμένου καπιταλισμού (συναίνεση, ανάπτυξη, εκσυγχρονισμός, επιχειρηματικότητα, εθνική συμφιλίωση, ομοψυχία, κάθαρση κλπ.) και με καταληκτικό σημείο τη διαγραφόμενη ενσωμάτωση της σημερινής αριστεράς στο παιχνίδι της εθνικής συναινετικής πολιτικής.

4. Οι τιμητές της ΚΝΕ μιλούν παρά ταύτα για ανανέωση και χαρακτηρίζουν τους Κνίτες καλόγερους, δογματικούς, σταλινικούς κλπ. Αλλά και εδώ η φερόμενη των λέξεων είναι γενικότερη. Ανανεωτές π.χ. στην Πολωνία ή στην Ουγγαρία, αποκαλούνται όσοι εργάζονται για την παλιννόρθωση του καπιταλισμού σ' αυτές τις χώρες και για την επιστροφή στον αστικό κοινοβουλευτισμό. Αντίστοιχα και σε μας τώρα, ανανεωτές αυτοχαρακτηρίζονται όσοι κινούνται όλο και περισσότερο στα συναινετικά πλαίσια που προσπαθεί να διαμορφώσει η άρχουσα τάξη μας ενόψει του 1992 και του 2000.

Αλλά οι ανανεωτές δεν διατά-

ζουν να καταργήσουν νόμιμα εκλεγμένα όργανα, αποδεικνύοντας για άλλη μια φορά ότι ο νεοσταλινισμός είναι προϊόν και πηγή του μικροαστικού ανανεωτισμού.

Αντίθετα, η ΚΝΕ, όσες στρεβλώσεις κι αν έχει, συχνά έσωσε την τιμή της Αριστεράς τα τελευταία χρόνια. Πρόσφατο παράδειγμα η καθαρή στάση της απέναντι στα εγκλήματα των νεοσταλινικών οπαδών της κεφαλαιοκρατικής παλιννόρθωσης στην Κίνα, στάση που προκάλεσε ως γνωστόν την οργή της ηγεσίας του ΚΚΕ.

5. Για να αποφευχθεί η διάσπαση και να ανανεωθεί επαναστατικά η Ελληνική Αριστερά είναι ανάγκη.

α. Να ακυρωθούν τα πρόσφατα οργανωτικά μέτρα και να αποκατασταθεί η νομιμότητα στην ΚΝΕ.

β. Να πραγματοποιηθεί έκτακτο συνέδριο από την νόμιμη καθοδήγηση της ΚΝΕ.

γ. Να προετοιμαστεί συνέδριο του ΚΚΕ το οποίο θα επεξεργαστεί τον ελληνικό δρόμο προς το σοσιαλισμό μέσα απ' την ανάπτυξη των κοινωνικών κινημάτων και τη συγκρότηση συμμαχιών στρατηγικού χαρακτήρα με όλες τις πολιτικές δυνάμεις που αρνούνται να δεχτούν σαν μοναδική προοπτική την κεφαλαιοκρατική βαρβαρότητα.

6. Και δυο λόγια για τη ΚΝΕ. Η κομμουνιστική νεολαία μας δεν έμεινε αλώβητη απ' τον εμπειρισμό και τον σεκταρισμό, στον οποίο διαπαιδαγωγήθηκε. Η προσπάθειά της, λοιπόν, να ολοκληρώσει μια επιστημονική αντίληψη για την ελληνική κοινωνία και τις δυνατότητές της, θα πρέπει να καταπολεμήσει τα εγκλήματα του εμπειρισμού και του σεκταρισμού, να γίνει μια πραγματικά ζωντανή, στοχαστική και επαναστατική νεολαία, εγγύηση για την σοσιαλιστική διεξοδό από την αθλιότητα της ελληνικής, αστικής κοινωνίας.

Η Θάτσερ για την ΚΝΕ

Θαυμαστές του στρατιωτικού νόμου στην Πολωνία και της αιματηρής καταστολής του κινέζικου φοιτητικού κινήματος αποκαλεί τους (σημερινούς) ΚΝίτες ο γνωστός λογοκλόπος Στέλιος Κούλογλου στο «Βήμα» της 24/9. Η θέση βέβαια της ΚΝΕ του 1981-82 για τα Πολωνικά είναι γνωστή· άλλο τόσο πραγματική είναι όμως και η τωρινή άποψη του «Οδηγητή» (13/9/89) ότι «αρκετές φορές στο παρελθόν οι κοινωνικές αντιθέσεις εκδηλώθηκαν στην Πολωνία με εκρηκτικό τρόπο: 1956-1971-1981. Ισάριθμες φορές οι λαϊκές μάζες βγήκαν στο προσκήνιο αντιπαλεύοντας τις γραφειοκρατικές δομές και διεκδικώντας να γίνουν πραγματικό υποκείμενο των εξελίξεων στην πολωνική κοινωνία, φέρνοντας δηλαδή απαιτητικά στην επιφάνεια το βασικότερο στοιχείο του ίδιου του σοσιαλισμού: την εργατική δημοκρατία». Όσο για την Κίνα, είναι πρόσφατη η συμμετοχή της σπουδάζουσας της ΚΝΕ στις εκδηλώσεις και κινητοποιήσεις της ΕΦΕΕ κατά της σφαγής της εξεγερμένης κινέζικης νεολαίας —κι εξίσου πρόσφατη η απέχθεια της φιλελεύθερης «Καθημερινής» γι' αυτές τις ίδιες κινητοποιήσεις. Φαίνεται πως ο γενιταρισμός του πάλαι ποτέ ΕΚΚΕτζή αρθρογράφου του επιβάλλει να θεωρεί «σταλινικό» κάθε 20χρονο κομμουνιστή του 1989. Απωθημένες τύψεις ή άξιος ο μισθός του;

T.K.

από το '81.

Επτά μήνες αργότερα, και ενώ η ηγετική ομάδα του ΚΚΕ εντείνει τις πιέσεις και τις απειλές, συγκαλείται το 4ο συνέδριο της ΚΝΕ. Παρά τις προσπάθειες του Μίμη Ανδρουλάκη που αναλαμβάνει προσωπικά να βρει διέξοδο, το συνέδριο κινείται στη γραμμή της 8ης Συνόδου και επικυρώνει το «ενταίο μέταπο πάλης» και την «αριστερή συσπει-

ρωση της νεολαίας». Ο Δημήτρης Γόντικας, καθοδηγητής της οργάνωσης, το μόνο που θα καταφέρει είναι να «μεταθέσει» στο κόμμα τη Νάντια Βαλαβάνη, τον Πέτρο Παπακωνσταντίνου και μερικά ακόμη ενοχλητικά στελέχη. Το συνέδριο όμως θα του απαντήσει με τον τρόπο του, δίνοντας στους διαφωνούντες το 80% των θέσεων του Κ.Σ. και αφήνοντας έξω απ' αυτό διά-

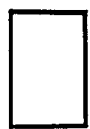
φορους κομματικούς, όπως τον Κοντοφάκα, τον Δραβαλιάρη και τον Κλείτσα.

Η κρίση ανάμεσα στο κόμμα και τη νεολαία έχει γίνει πιο κάτι παραπάνω από φανερό. Η αντίθεση της ΚΝΕ στους όρους συγκρότησης του Συνασπισμού, η καταψήφιση του κοινού πορίσματος ΚΚΕ-ΕΑΡ και οι έντονες διαφωνίες για τη στήριξη της κυβέρνησης Τζαννετάκη, ήταν

απλώς οι σταγόνες που έκαναν το ποτήρι να ξεχειλίσει.

Τα υπόλοιπα είναι γνωστά. Εκείνο που παραμένει ακόμα άγνωστο, είναι ποιες συνέπειες θα έχει για την Αριστερά η απόφαση του ΚΚΕ να καταργήσει για άλλη μια φορά το δικαίωμα στη διαφωνία και να διασπάσει την ΚΝΕ. Αλλά γι' αυτό θα πρέπει να μιλήσει η ίδια η Αριστερά.

Χρήσιμος ΜΑΧΑΙΡΑΣ

Η ΧΘΕΣΙΝΗ

■ Στο Φεστιβάλ της ΚΝΕ έπεσε στα χέρια μας και το φυλλάδιο του Ριζοσπάστη για τα Σώματα Ασφαλείας. Μια πρώτη ματιά αποδείχτηκε μοιραία. Η λοξή ταινία με τις λέξεις «Πυροσβεστικό Σώμα» στην κορυφή της σελίδας κάλυπτε την πρώτη λέξη του γνωστού συνθήματος «Προλετάριοι όλων των χωρών ενωθείτε» που χρησιμοποιείται ως υπέρτιτλος στον λογότυπο του Ριζοσπάστη. Επειδή δεν είμαστε κακντρεχείς, υποθέσαμε ότι επρόκειτο περί γραφιστικού ολισθήματος και όχι για αλλαγή της πολιτικής απεύθυνσης του ΚΚΕ. Παρόλα αυτά, ψάχνοντας βρήκαμε αρκετές δημοσιεύσεις του «Ριζου» με αναφορές στα Σώματα Ασφαλείας και ιδιαίτερα στην Πυροσβεστική (και όχι θεαίως λόγω κοινών χρωμάτων μιας και μόνο η Πυροσβεστική συνεχίζει να χρησιμοποιεί το κόκκινο). Αν-

ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΟ ΣΩΜΑ

ΤΟΝ ΧΩΡΟΝ ΕΝΩΘΕΙΤΕ!

ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ

ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Κάθε Πέμπτη

τιλαμβανόμαστε ότι οι απειθαρχητο νεαροί της ΚΝΕ έχουν ανάψει, με τις πρωτοβουλίες τους, πολλές φωτιές στο οικοδόμημα του ΚΚΕ, πιστεύουμε όμως ότι αυτές οι συνεχείς απευθύνσεις της ηγεσίας προς την Πυροσβεστική προδίδουν έντονη διατάραξη της παραδοσιακής της ηρεμίας ή, ακόμη χειρότερα, πανικό.

■ Όσοι νομίζουν ότι ο Κοσκωτάς υπήρξε πρωτοπόρος στη στενότερη διασύνδεση του μεγάλου κεφαλαίου με τον κόσμο της υψηλής πολιτικής (για να το πούμε κάπως ευγενικά...), αυτοπατώνται οικτρά και καλά θα κάνουν ν' απαλλαγούν το γρηγορότερο απ' την αφέλειά τους. Όπως διαβάζουμε στην «Ελευθεροτυπία» της 12ης Σεπτεμβρίου, ο επιχειρηματικός όμιλος Βαρδινογιάννη χρηματοδοτεί όλα ανεξαιρέτως τα πολιτικά κόμματα της χώρας. Το γεγονός δημοσιοποιήθηκε απ' τον ίδιο τον πρόεδρο του ομίλου Βαρθολομαίο Βαρδινογιάννη, σε «φιλική συνάντησή» του με τους οικονομικούς συντάκτες των αθηναϊκών εφημερίδων – και δικαιολογήθηκε με το επιχειρήμα ότι «η δημοκρατία στεριώνει και λειτουργεί ομαλά με την ύπαρξη πολλών και διαφορετικού «χρώματος» κομμάτων».

Εμείς τι να πούμε; Ας αρκεστούμε στην επισήμανση ότι η πολιτική της εθνικής συναίνεσης έχει μια (καθόλου ευκαταφρόνητη, απ' ό,τι φαίνεται) υλική βάση.

■ Επιτέλους, φαίνεται πως οι διευθυντές ορισμένων εφημερίδων συνειδητοποίησαν ότι κάτι πράγματι συμβαίνει στην κοντινή μας Ανατολική Ευρώπη κι αποφάσισαν να στείλουν κάποιους δημοσιογράφους εκεί. Με τα γνωστά άνια αποτελέσματα, βέβαια. Αν τα ρεπορτάζ της Ελένης Κοχάιμιδου στην «Ελευθεροτυπία» και του Γιάννη Διακογιάννη στα «Νέα» ανταποκρίνονται ικανοποιητικά στις ανάγκες των καιρών, αυτό του Γιάννη Καρυοφυλλά στο «Έθνος» νομίζει κανείς πως γράφτηκε πριν από μια δεκαετία: επί δέκα ολόκληρες σελίδες, ο αρθρογράφος ασχολείται κατά κύριο λόγο με την παράθεση... τουριστικών εντυπώσεων από την ΕΣΣΔ, λες και σ' αυτή τη χώρα δε συμβαίνει τίποτα. Άσχημο πράγμα η συνήθεια...

■ Λαμπρό δείγμα αντικειμενικότητας το ρεπορτάζ της «Ελευθεροτυπίας» (18.9.89) από το Φεστιβάλ της ΚΝΕ. Ο υπογράφων το σχετικό το σχετικό κείμενο. Φίλης Καϊτατζής σταχυολόγησε εκτενώς τις απόψεις ενδιάμεσων νέων οι οποίοι «συμπτω-

ματικά» (όπως γράφει κι ο ίδιος) δάλλουν ακατάπαυστα κατά της διαφωνούσας με τις επιλογές του Συνασπισμού πλειοψηφίας. Φυσικά, ο εν λόγω ρεπόρτερ επισημαίνει ότι «υπήρχε και η άλλη πλευρά (μικρός αριθμός νεολαίων)» οι οποίοι υποστηρίζουν ότι «κακώς υπάρχει αυτή η αντιμετώπιση από το κόμμα» – και πέραν τούτου άκρα του τάφου σιωπής. Τι να πει κανείς; Στάλιν ζεις, τον τλουραλιστικό μας τύπο οδηγείς...

■ Η Επικαιρότητα της 18 Σεπτεμβρίου διεκδικεί ένα μακάθριο βραβείο. Την προηγούμενη μέρα ένας 20χρονος είχε σκοτωθεί με την μοτοσυκλέτα του και όλες οι εφημερίδες δημοσίευαν μια φωτογραφία, που προφανώς είχαν

πάρει από την οικογένεια του νεκρού, η οποία έδειχνε τον άτυχο πιτσιρικά να ποζάρει χαρούμενος με τη μοτοσυκλέτα εν στάσει. Η Επικαιρότητα όμως προτίμησε να κάνει κάτι πιο γκαγκάν για να ενισχύσει το πνεύμα του άρθρου (καμικάζι, ανεύθυντοι νεαροί που σκοτώνονται και σκοτώνουν κ.λπ., κ.λπ.) και προτίμησε να κόψει το περίγραμμα του νεαρού με τη μοτοσυκλέτα και να το τοποθετήσει με τέτοια κλίση, ώστε να φαίνεται ότι ο πιτσιρικός φωτογραφιζόταν κάνοντας σουζες. Δυστυχώς, δεν υπάρχει, εκτός από τον δαίμονα του τυπογραφείου, το κοράκι του ατελιέ για να δικαιολογηθεί ως τυχαίο σφάλμα η μακάθρια ιδέα της ΕΠΙ.

SCRIPTA MANENT

«Παρ' όλ' αυτά η Δημήτρα Λιάνη – κυρία Παπανδρέου σήμερα – σαν παγιδευμένο αγρίμι δίνει εντολές στον μουσικοσυμβουλό της. Τη «Βαγγέλω». Έναν ομοφυλόφιλο...» (Αγγ. Νικολούλη, ΕΘΝΟΣ 12 Σεπτ. '89)

□ Το παραπάνω απόσπασμα προέρχεται από τον θεαματικό πρόλογο-εισαγωγή στις απομαγνητοφωνήσεις των υποκλοπών που γίνονταν στις συνομιλίες της Μιμής με τους γνωστούς της. Πουθενά, βέβαια, δεν βρήκαμε μέσα στους ατελείωτους διαλόγους κάποιο στοιχείο που να εξηγήει τη σημασία της ομοφυλοφιλίας του κ. Βαγγέλη Λώλη, καθώς και το πού εμπλεκόταν αυτή η επιλογή του. Φυσικά είναι προφανής ο ρόλος του σαν «μουσικοσύμβουλου» αλλά βεβαίως δεν είναι ούτε ο πρώτος, ούτε ο τελευταίος, οπότε προς τι ο εντυπωσιασμός και οι (μειωτικότερες) ιαχές της κας Νικολούλη.

Δεν πρέπει επίσης να προκαλεί εντύπωση ο κραυγαλέος τρόπος, με τον οποίο επέλεξε το «Έθνος» να γεμίσει τις σελίδες του και να ολοκληρώσει την προσπάθεια αλλαγής πολιτικής κατεύθυνσης, που έχει αρχίσει εδώ και αρκετούς μήνες. Χωρίς καμιά διάθεση αυτοκριτικής για την μέχρι πρότινος υπερβολική αφοσίωση του στην «αλλαγή», το «Έθνος» μεταβάλλεται βαθμιαία σε σκληροπυρηνικό οπαδό της «κάθαρσης», χρησιμοποιώντας σκληρή γλώσσα για τους ενόχους θυμίζοντας το «δρυός πεσούσης, πας ανήρ ξυλεύεται» αλλά και το γνωστό «Ο.Φ.Α.» (Όπου φυσάει ο άνεμος).

Όσον αφορά την κα Αγγελική Νικολούλη, το λαγωνικό της δημοσιογραφίας, που κατάφερε να εξασφαλίσει τις «καυτές κασέτες» που «... πρέπει να έχετε γερά νεύρα για να αντέξετε μέχρι το τέλος. Αυτά που θα διαβάσετε είναι ο τρόμος, η αγωνία, η ελπίδα των έντιμων βουλευτών του Ανδρέα Παπανδρέου...», σπεύδει την Πέμπτη 14 Σεπτεμβρίου, την επόμενη της σχετικής δημοσίευσης, να επανορθώσει ότι «ο πρόεδρος της κασέτας (σ. που μιλάει με τον Λούβαρη) δεν είναι ο Γιώργος Βαρδινογιάννης αλλά ο πρόεδρος κάποιας άλλης μεγάλης ομάδας». Μπορεί να είναι εύκολο να τα βάζει κανείς με τον Παπανδρέου, που είναι τώρα στημένος στη σέντρα, το να τα θάλει όμως κανείς με τον Βαρδινογιάννη, που είναι ιδιοκτήτης του γηπέδου, είναι και παραμένει δύσκολο – ιδιαίτερα για όσους δεν θέλουν να χάσουν τη δουλειά που με τόσο κόπο κατάφεραν να εξασφαλίσουν.

Όσον αφορά την ίδια την κα Νικολούλη έχουν γραφτεί διάφορα και έχουν ειπωθεί ακόμα περισσότερα για τα κριτήρια πρόσληψής της στο «Έθνος», για τον σύζυγό της και τα κομματικά τους με τον τώδε πρόεδρο Καραμανλή, υπάρχει όμως και μια μομφή από έναν συνάδελφο της (και πιθανώς το ίδιο της, απ' ό,τι φανταζόμαστε) που θα έπρεπε να την είχε κλονίσει. Μιλάμε για το παρόνομο του Δημήτρη Ρίζου, ο οποίος μέσα από τις σελίδες του Ελευθερού Τύπου δήλωσε ότι είχε και ο ίδιος αυτές τις κασέτες, αλλά για λόγους δεοντολογίας(!) δεν τις δημοσίευσε, επειδή παραήταν πυρεράτες. Σκεφτείτε, δηλαδή...

Α.Γ.

ΑΠΩΛΕΙΣ!

ΑΝΑΖΗΤΕΙΤΑΙ

Η παράνομη Φιλιππινέζα **Darwisa MOHAMMAD** του **Hamid** και οι συνεργάτες που την εγκαταλείψαν ή απορρίπτουν. Παρουσιάζονται και ως Gemma, Galina, Colei, Carmina, Asharo, Wuri, κ.λπ.

Ήχος: 153
Τόπος: 504
Ετών: 24
Ελάτε να την
βρείτε μαζί
με τον αρμό
τις
Εργασίες
πονο από
δελτίο χείρας
T.J.A. 4417

Όποιος γνωρίζει κάτι
Τηλ. 0299-53985, 0292-25285
ή ενήμερ. πληροφ. Αστ. Τμήμα ή
Τμήμα Αλλοδαπών - Ασύριο 4417
ΑΔΡΟ 190.890 Δελ. σε όποιον
υποδείξει που διαμένει που εργάζεται
και επεξεργασθεί η αντιστοίχηση της ίδιας
και εργοδότη της από Αστυνομ. Υπηρεσία

Ξεφυλλίζοντας το ΕΘΝΟΣ της Τετάρτης 13/9 πέρασε πάνω σε μια επικήρυξη. Μάλιστα επικήρυξη. Εν έτει 1989, κάποιος τρομερός συμπολίτης μας αποφάσισε να αναζητήσει (και πιθανότατα να τιμωρήσει κιόλας) την Φιλιππινέζα που είχε εγκαταλείψει το σπίτι του και με την οποία προφανώς είχε κάποιες διαφορές. Στο τηλεφώνημα, που κάναμε για να ζητήσουμε λεπτομέρειες, δήλωσε ότι λέγεται Μιχαλάς και κατοικεί στην Σαρωνίδα, αποφεύγοντας να ανακινώσει τους λόγους που τον έκαναν να επικηρύξει την υπηρέτριά του. Είναι φανερό ότι αν την υποπευδύσαν για αφαίρεση αντικειμένων ή χρημάτων δεν θα δίσταζε να το πει. Στην «μικρή αγγελία» – επι-

κήρυξη (που είχε πρωτοδημοσιευτεί στα ΝΕΑ της Παρασκευής 23/6) πέρα απ' τη φωτογραφία και τα χαρακτηριστικά της 24χρονης καταζητούμενης υπάρχει και το τηλέφωνό του καθώς και η υπόσχεση αμοιβής 100.000 δρχ. για όποιον δώσει πληροφορίες.

Απ' ό,τι φαίνεται θρέθηκαν διάφοροι νεοέλληνες πρόθυμοι να δώσουν πληροφορίες, μιας και στη δεύτερη δημοσίευση της επικήρυξης (αυτή του ΕΘΝΟΥΣ) τα ονόματα είναι περισσότερα. Προφανώς ο κάθε φιλιππινέζοφάγος, που έσπευδε να ενημερώσει τον κυνηγό κεφαλών, διακατεχόμενος από τη γνωστή ρατσιστική άποψη «αυτοί οι κίτρινοι είναι όλοι ίδιοι», του έδινε πληροφορίες όχι για την ταλαιπωρη καταζητούμενη, αλλά για κάποιαν άλλη που πιθανώς να της έμοιαζε.

Πέρα από το στοιχειώδες ερώτημα που προκύπτει, το πώς δέχτηκαν να δημοσιεύσουν οι δύο εφημερίδες αυτή την «μικρή αγγελία – καταζητείται» υπάρχει κι άλλο ένα πολύ πιο ουσιαστικό. Πώς νομιμοποιείται ο κάθε κύριος Μιχαλάς να επικηρύσσει μια «παράνομη» (όπως την αποκαλεί ο ίδιος, χωρίς να διευκρινίζει) μετανάστρια, που παρεμπιπτόντως δεν πρέπει να είχε διστάσει να την προσλάβει έναντι των γνωστών πενιχρών μισθών που παρέχονται σ' αυτές τις περιπτώσεις.

Α.Γ.

■ Σ' ένα απ' τα βαθυστόχαστα άρθρα που φιλοξενεί η «Κυριακή Ελευθεροτυπία» (10/9) ο Αντώνης Τρίτσης διακηρύσσει πως ήρθε η ώρα για «Το τέλος του πολιτικού «αχταρμά»». Ο «αχταρμάς» είναι η αιτία της κακοδαιμονίας μας, προϊόν των αναχρονιστικών μας δόμων. Τη θέση του πρέπει να πάρουν κόμματα με σαφείς αναφορές «Μόνο έτσι η κάθε κοινωνική κατηγορία πολιτών θα συνειδητοποιήσει και θα παίξει τον ιστορικό ρόλο της απέναντι στον εαυτό της και τον τόπο (καμιά τάξη μέχρι σήμερα δεν έπαιξε το ρόλο της στην Ελλάδα)».

Και εδώ ο Αντώνης Τρίτσης περνά σε μια εμπνευσμένη ιστορική σύλληψη με συγκλονιστική ακρίβεια:

«Βασικό στοιχείο του νέου ελληνικού πολιτικού φάσματος θα είναι:

1. Ένα κομμουνιστικό κόμμα (ως κομμουνιστική αριστερά).
2. Ένα σοσιαλιστικό κόμμα (ως μη κομμουνιστική αριστερά).
3. Ένα σύγχρονο σοσιαδημοκρατικό κόμμα.
4. Ένα νεοφιλελεύθερο συντηρητικό κόμμα.
5. Ένα συντηρητικό - δεξιό κόμμα».

Εξηγεί ότι τα σημερινά κόμματα προσπαθούν να καλύψουν 2-3

απ' τα παραπάνω μαζί, προκαλώντας τη σύγχυση, και ότι το δικό του κόμμα επικεντρώνει το ενδιαφέρον του στο νοούμερο 3. Κι ο καθένας μας ας διαλέξει επιτέλους κάποιο συγκεκριμένο νοούμερο συνειδητοποιώντας τον πολιτικό του ρόλο. Ο Αντώνης όχι μόνο γράφει ιστορία αλλά και την οραματίζεται. Φοβόμαστε μήπως η πραγματικότητα που εκδικείται σκληρά τους πρωτοπόρους οραματιστές, τον παγιδέψει και πάλι στα πλοκάμια του «αχταρμά».

■ Δεν ήταν κακή η κάλυψη της επίσκεψης Κερβάλλιο στην Αθήνα απ' την «Ελευθεροτυπία». Όμως στο φύλλο της εφημερίδας 12/9 δεν μπορούμε παρά να παρατηρήσουμε μια παράλειψη ίσως όχι αθώα, αν σκεφτεί κανείς τον κεντρικό αποκλεισμό κάθε αναφοράς, σε γεγονότα και απόψεις στα αριστερά του «Συνασπισμού της Δεξιάς με την αριστερά».

Διαβάσαμε σε τρία διαφορετικά σημεία για τον Οτέλο, για την

παραίτησή του διβλίου του στα ελληνικά (εκδόσεις ΣΤΟΧΑΣΤΗΣ) για την ορθή κατά τη γνώμη μας, άποψή του περί της παρά φύσιν συνεργασίας του «Συνασπισμού», και τέλος για τις συναντήσεις του με τον κ. Κύρκο, τον κ. Τρίτση, και διάφορους άλλους κυρίους που προσέτρεξαν για τις καθιερωμένες φωτογραφίες και την έκδοση των αντίστοιχων δελτίων τύπου.

Όμως η μοναδική πολιτική δημόσια ομιλία του Οτέλο που οργανώθηκε απ' την Ε.Α.Σ., πράξη κατ' εξοχήν μεγαλύτερου ενδιαφέροντος απ' τις «ανταλλαγές απόψεων με τους αρχηγούς κομμάτων», δεν συγκίνησε την εφημερίδα. Ούτε λέξη για τις σημαντικές απόψεις του Οτέλο για την επικαιρότητα της επανάστασης και την αναζήτηση της «άλλης αριστεράς».

■ Με την φυσικότητα και συνέπεια ενός αγωνιστή της αριστεράς ο πολύς Πάγκαλος έχει κατατροπώσει τους πάντες. Ξαν να μη μεσολάβησε τίποτα, σαν να θρικόταν στα μετερίζια και τα χαράκωματα της ταξικής πάλης, υπερασπίζετα σήμερα τον Ρασίντ, συγκρούεται με τον Ιμπεριαλισμό και καταγγέλλει το διεθυντήριο της ΕΟΚ.

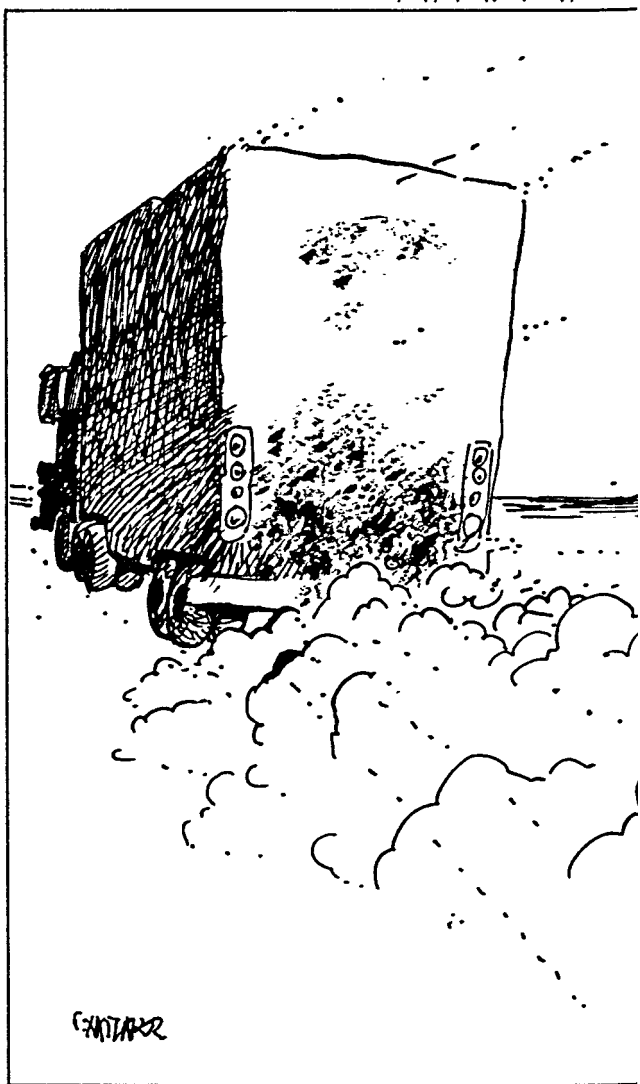
Ποιος; Ο Πάγκαλος! Που με δικές του παρεμβάσεις στο ΠΙΑΣΟΚ με την κυβερνητική του ιδιότητα επί θεμάτων ευρωπαϊκής συνεργασίας και ΤΕΡΕΒΙ άλλαξε τις κομματικές γραμμές και διαπραγματευόταν ως εμπορεύματα και τον Ρασίντ και τον Οτέλο ντε Κερβάλλιο όπως τα γιουγκοσλαβικά καλαμπόκια και τα ραδιενεργά στάρια.

■ Από τα αρμόδια χείλη του υπουργού Δημόσιας Τάξης Κεφαλογιάννη μαθαίνουμε: «Η εισαγωγή και διακίνηση των ναρκωτικών γίνεται κατά 90% από αλλοδαπούς, ενώ το 5% από πολιτικούς πρόσφυγες» («ΕΘΝΟΣ» 18.9).

Συνεπώς ορθώς ο Κεφαλογιάννης απελάων ατύπως τους Τούρκους και Κούρδους αγωνιστές, ορθώς συντάσσεται με το Λεπενικό αίτημα: «Έξω οι ξένοι». Και μεις οι ανόητοι που είχαμε πιστέψει εκείνο το εμπαιγμό: «οι μπατάκια πορτλάνη ηρωίνη», πατάμεθα. Εκτός αν στην ελληνική αστυνομία προσλαμβάνονται και αλλοδαποί...

■ Όσοι παρακολούθησαν την διήμερη συζήτηση (19 και 20/9) για τις υποκλοπές θα συμφωνήσουν μαζί μας σε μια ευχάριστη διαπίστωση. Επιβεβαιώθηκε το θεωρητικό μας διάγραμμα του προηγούμενου τεύχους για τα δίκτυα παρακολούθησης και κρατικού χαφιεδισμού.

Όσο θέαμα για τα υπόλοιπα ζητήματα ουσίας που είχαμε θέσει: λίγα πράγματα. Πάντοτε οι «καλώς εννοούμενες» υποκλοπές, η επίκληση των «εθνικών

ΟΤΕ

Οι χαφιέδες μας

□ Ως γνωστόν, μια τριμελής επιτροπή εμπειρογνομώνων του ΟΤΕ κατέληξε στο εξής τελικό και αναμφισβήτητο συμπέρασμα, ελέγχοντας και αντιπαραβάλλοντας τις γνωστές 192 καρτέλες της ΥΕΤΕΠΑ.

«Κατά την επίσκεψή μας στους Γεν. Κατανεμητές των κέντρων (μέχρι σήμερα, 8-9-89), ανευρέθησαν πάντα ρανζίμ των τηλεφωνικών συνδέσεων του συνημμένου πίνακα και μεταξύ οριζόντιων και κατακόρυφων πλευράς του κατανεμητή (ήνυ παγιδεύσεως, συνιστάμενα στη διακοπή της πλαστικής μόνωσης αμφοτέρων των αγωγών. Η μέθοδος αυτή, είναι εν χρήσει μέθοδος υποκλοπής καθ' ομολογίαν τεχνιτών της ΥΕΤΕΠΑ.

Τα εν λόγω ρανζίμ ηρλώθησαν και το καθένα τοποθετήθηκε εντός φακέλου, ο οποίος εσφραγίσθη και εμονογραφήθη τόσο από τα μέλη της επιτροπής μας, όσο και από τους παρισταμένους ιεραρχικά προϊσταμένους των αρμοδίων Υπηρεσιών του Ο.Τ.Ε. Οι φάκελοι αυτοί φυλάσσονται ως αποδεικτικό υλικό, μαζί με τις συνταχθείσες επί τόπου και υπογραφείσες ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΑΥΤΟΨΙΑΣ».

Μία απ' τις 72 ως τώρα διαπιστωμένες περιπτώσεις (με ρανζίμ, ΥΕΤΕΠΑ και ΚΥΠ) είναι και η μία τηλεφωνική γραμμή του «ΣΧΟΛΙΑΣΤΗ», 6469827, για την άλλη δεν μάθαμε τίποτα ακόμα.

Στην προσπάθειά του ΟΤΕ (πίσω απ' το ΙΚΑ) - όπου ανήκει και το εν λόγω τηλεφώνό μας - αντιμετωπίσαμε την άρνηση των - επικαλούμενων του «ΑΠΟΡΡΗΤΟ» - υπαλλήλων του ΟΤΕ και των προϊσταμένων τους.

Και γιατί ο δικαιούχος ή οι δημοσιογράφοι να μη μπορούν να αποκτήσουν πλήρη εικόνα του τεχνικού μέρους του μηχανισμού παρακολούθησης; Μα γιατί για «εθνικούς λόγους» ή λόγους «κρατικής ασφάλειας» ο χαφιεδισμός θα συνεχίζεται, άρα οφείλουν να τον αποκρύψουν. Και αυτό κανείς στη Βουλή ή τον τύπο δεν αισθάνθηκε την ανάγκη να το «διερευνήσει». Πέρα ίσως από κάποιες αναφορές σε αδύστες «διαφάνειες» και «ανάγκες κοινοβουλευτικού ελέγχου».

Όπως γράψαμε πολύ αναλυτικά, στο προηγούμενο τεύχος: «όλες οι υποκλοπές (ήταν) και είναι παράνομες... εκτός απ' τις νόμιμες».

Ο Αντρέας, ο Τσίμας, ο Τόμπρας και οι ΚΥΠίτες τους φεύγουν, οι κοριοί μένουν και η κρατική καταστολή εκσυγχρονίζεται και διεθνοποιείται. Αυτά όμως δεν αξίζουν τίποτα σε εποχές κοινοβουλευτικής ευφορίας και διαταξικών συναινέσεων.

Δ.Τ.

ΛΙΣΤΑ

Η ρετινιά και η αποκατάσταση

□ Λίγοι ίσως θα θυμούνται ακόμη την περιφέρη λίστα με τα 1189 ονόματα των αποφυλακισμένων εμπόρων ναρκωτικών που είχε δώσει στη δημοσιότητα ο τέως Υπουργός Δικαιοσύνης Β. Ρώτης στην προσάθεσή του να πάρει μέρος και αυτός στον αντιναρκωτικό αγώνα. Η λίστα, η οποία είχε δημοσιευτεί ανεπιφύλακτα (!) μόνο στην εφημερίδα Ελευθεροτυπία (7.1.89), περιείχε τα ονόματα εκείνων των εμπόρων που είχαν αποφυλακιστεί καταβάλλοντας «ευτελείς χρηματικές εγγυήσεις». Εντύπωση και σχετικές (αλλά λιγοστές) αντιδράσεις είχε προκαλέσει τότε η ανάμιξη στον ευρύ κατάλογο και ονομάτων που δεν είχαν σχέση με εμπορία αλλά με χρήση ναρκωτικών ουσιών, καθώς και άλλων που οι υποθέσεις τους δεν είχαν καν εκδοθεί.

Η περίπτωση του Κωνσταντίνου Σχετάκη είναι χαρακτηριστική. Ο Κ. Σχετάκης προφυλακίστηκε τον Ιανουάριο του '88 στις Δικαστικές φυλακές Χανίων με την κατηγορία της αγοράς και πώλησης ναρκωτικών ουσιών έπειτα από την εμμονή των

αστυνομικών αρχών να τον ενοχοποιήσουν με βάση την αλλαγή της κατάθεσης ενός άλλου υπόδικου μάρτυρα με την ίδια κατηγορία, ο οποίος έπειτα από την αιφνίδια σύλληψη του Κ. Σχετάκη αφέθηκε ελεύθερος βάσει του άρθρου 24 του νόμου για τα ναρκωτικά - το άρθρο αυτό αναφέρεται στην παροχή πληροφοριών στις αστυνομικές αρχές για την ανακάλυψη ή σύλληψη προσώπων που παραβαίνουν τον σχετικό νόμο. Στις 21.3.88 ο Κ. Σχετάκης καταθέτει στο Συμβούλιο Πλημμ/κών Ρεθύμνης αίτηση αποφυλάκισης, η οποία γίνεται δεκτή λόγω της ανυπαρξίας πειστηρίων στο κατηγορητήριο, με την καταβολή χρηματικής εγγύησης 400.000 δρχ. Αργότερα, στις 18.7.89 και ενώ το όνομά του έχει ήδη προαναφερθεί στη λίστα των εμπόρων με την απόφαση 592 του τριμελούς Εφετείου Χανίων. Τα ερωτηματικά παραμένουν για τις υπόλοιπες περιπτώσεις της λίστας. Μήπως θα ενδιαφερθεί για την αποκατάσταση της αλήθειας η εφημερίδα Ελευθεροτυπία;

Νάνα ΚΩΣΤΙΔΑΚΗ

βέρνησης.
Η παρούσα και η επόμενη κυβερνήση όπως φάνηκε και στην κοινοβουλευτική διαδικασία, θα... προσλάβει περισσότερους ξενόγλωσσους χαφιέδες και θα περιορίσει τη δημοσιότητα των κασετών... και εν πάση περιπτώ-

ΕΚΛΟΓΕΣ

«Απλή αναλογική» και Λογική

Όσο πλησιάζουν οι εκλογές, με ή χωρίς το (v+1) τόσο επιβεβαιώνεται πως τα αναλογικά εκλογικά συστήματα από μόνα τους δεν ενθαρρύνουν την έκφραση των διαφορετικών τάσεων ή των ρευμάτων της ελληνικής κοινωνίας και της πολιτικής σκηνής.

Φαίνεται παράδοξο και ίσως απογοητευτικό για τους επί πολλά χρόνια οπαδούς του αιτήματος της «απλής αναλογικής», τα καθημερινά μηνύματα χρεοκοπίας των μικρών κομμάτων...

Τάσεις υποτίθεται, άλλες αντιλήψεις στρατηγικές, ήθη και ύφη, είναι καταδικασμένα για να «επιβιώσουν» να απορροφηθούν – «αναλογικά» – μέσα στα μεγάλα κόμματα, που με τη σειρά τους εκπροσωπούμενα στη βουλή χωνεύονται και παγιδεύονται στις κοινοβουλευτικές διαδικασίες περιφρονώντας τις λαϊκές τάξεις που διατείνονται ότι εκπροσωπούν.

Αρσένης, Γλέζος, Τρίσης, Λάζαρος, Μαγκάκης, Παπαληγούρας, Ράλλης, Ζιγδής, Στεφανόπουλος, Ακροδεξιοί, Μπούτος και τόσες άλλες ηγετικές προσωπικότητες... τρέχουν προς τους ισχυρούς συνασπισμούς.

Αντίστοιχα, αφελείς της αρι-

στεράς καιροσκόποι, θλαχοδήμαρχοι και υπόλοιποι δημοκρατικές δυνάμεις εντάσσονται – διορίζονται στην πραγματικότητα – στην πολιτική επιτροπή του «Συνασπισμού» και φιλοδοξούν να σταυροδοτηθούν στις επόμενες εκλογές, αποδεχόμενοι ταυτόχρονα να καταπολεμήσουν μαζί με την ηγετική ομάδα του ΚΚΕ κάθε «αριστερισμό» ή «δογματισμό» στο εσωτερικό ή γύρω του.

Δεν είναι υπερβολικό να σκεφτεί κανείς, πως ο μόνος ίσως πραγματικός λόγος που καθιστά τις επόμενες εκλογές «κρίσιμες» για όλο αυτό το πολιτικό προσωπικό είναι: η εξασφάλιση του βουλευτικού αξιώματος, το μοίρασμα της εξουσίας αυτοδύναμα ή συμμαχικά. Αυτό τούς είναι αδιάφορο.

Μεγάλο το παζάρι, άνετες οι μεταγραφές, πολλή «πληροφόρηση», φτηνό το ύφος και το ήθος, απουσία κοινωνικών αγώνων και οραμάτων. Ιδού το πολιτικό περιβάλλον όπου οι θεισθήρες οι μάντζερς της – πολιτικής – ευδοκμούν ενώ η κοινωνία αποσυντίθεται, και οι νέοι «Κοσκωτάδες» οργανώνουν την κυριαρχία τους.

Δ.Τ.

σει θα μπει μια τάξη, θα σταματήσουν τα επιδόματα των 100.000 δρχ. στους «απορρητούς» του ΟΤΕ απ' την ΚΥΠ.

■ Με θράσος χιλίων παθίκων έστειλε χαιρετισμό ο Κίμωνας

ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ

Συνδιάσκεψη των οικολόγων

Την ώρα που κυκλοφορεί αυτό το τεύχος θα 'ναι όλα έτοιμα για την πιο σοβαρή ως τώρα, προσπάθεια πανελλαδικής συνδιάσκεψης των «οικολόγων-εναλλακτικών». Ήδη με αναλογία 1:5 έχουν εκλεγεί οι σύνεδροι από διάφορες περιφερειακές ομάδες και οργανώσεις αλλά και από πολιτικές κινήσεις της «άλλης» αριστεράς, όπως ΡΗΕΗ, ΠΡΑΞΗ, Περιοδικό «Ανθη του Κακού», ανένταχτοι κλπ.

Οι ιδέες που κυκλοφορούν συγκλίνουν προς μια ομοσπονδιακή λύση, πάντοτε υπό την ελκτική σχέση και αναφορά στους ευρωπαίους «πράσινους».

Είναι λογικό και στις ελληνικές συνθήκες η οικόλογία να πολιτικοποιηθεί να υπερβεί την «τεχνοκρατική» ή την «φυσιολατρική» της εκδοχή. Ωστόσο είναι άγνωστο προς ποια πολιτικοποίηση οδηγεί ο σημερινός εσωτερικός συσχετισμός αυτήν τη συνδιάσκεψη.

Κάποιοι φοβούνται μια λιγότερο ριζοσπαστική και εν πολλοίς «διαταξική» πολιτικοποίηση στ' αχνάρια της γαλλικής εμπειρίας που συνοψίστηκαν προεκλογικά στο σύνθημα «ούτε δεξιά ούτε αριστε-

ρά» ή πολύ χειρότερα όπως δήλωσε ο ηγέτης των γάλλων «πράσινων» A. Waechter «ούτε φασισμός ούτε μαρξισμός».

Άλλοι φοβούνται μια μετεξέλιξη προς την άκρα αριστερά, τον αντιεξουσιαστικό και αρκετικό κοινωνικό λόγο, τη συρρίκνωση όπως λένε, της οικόλογίας στο δυσκοίλιο αρχιπέλαγος ενός ιστορικά ξεπερασμένου χώρου.

Επί πλέον αυτή η συνδιάσκεψη, πέρα από χώρο πραγματικά νέων πολιτικών πειραματισμών, αποτελεί και αντικείμενο προσοχής αλλά και επιρροής, φίλων δυνάμεων, όπως η Ε.Α.Σ. το ΚΚΕ(εσ.)-ΑΑ Ίσως και άλλων, που οραματίζονται αυτή την εποχή μια πολιτική συνένωση μαζί με τους «οικολόγους-εναλλακτικούς».

Όπως αποδεικνύει η παρούσα σκοτεινή συγκυρία, η «οικόλογία» και κάθε αναφορά σ' αυτήν γίνεται ένα πολύ καλό άλλοθι για την παραδοσιακή πολιτική και τους σχηματισμούς της. Ο «Συνασπισμός» για παράδειγμα, σκοπεύει να ιδρύσει το Ρ.Ο.Κ. (Ριζοσπαστικό οικολογικό κίνημα), επίσης προσλαμβάνει στελέχη της «Νέας Οικόλογίας» (Κ. Χατζημπί-

ρος κλπ.) στην πολιτική επιτροπή του.

Δεν νομίζω πως οι οικολογικές μεταγραφές ή πολύ περισσότερο οι «κρατικοποιήσεις» ειδικών επιστημόνων του ευρύτερου χώρου μπορούν να θεωρηθούν σαν λύσεις για το κίνημα. Αντίθετα η συνδιάσκεψη οφείλει να κινηθεί ακριβώς στις αντίθετες κατευθύνσεις. Μακριά απ' το κράτος και πέρα απ' την υποταγμένη και αναπτυξιακή αριστερά.

Όμως κάτι τέτοιο σήμερα μπορεί να διεκδικηθεί από κοινούς με την «άλλη αριστερά». Τον χώρο που στο παρελθόν και σήμερα, θρέθηκε στο κοινωνικό και οικολογικό κίνημα κατά κανόνα χωρίς ιδιότεια.

Χωρίς υπερβολές και με σεβασμό στους διαφορετικούς ρυθμούς ωρίμανσης των ρευμάτων και των τάσεων η οικόλογία οφείλει να πολιτικοποιηθεί και μάλιστα να τοποθετηθεί στο χώρο της δομικής αντιπολίτευσης. Να αντλήσει απ' την άλλη αριστερά και την κοινωνική εμπειρία της, και να μεταδώσει τη γνώση, τη διεθνή πείρα και τις νέες ευαισθησίες της.

Δ.Τ.

ΚΟΛΛΕΓΙΑ

Η παιδεία της αγοράς

■ Τα διάφορα «κollégia» που ανθίζουν τελευταία στη χώρα μας φιλοδοξούν, εν όψει της επερχόμενης νεοφιλελεύθερης αυτοδυναμίας και του 1992, να μετεξελιχθούν σε ιδιωτικά «πανεπιστήμια».

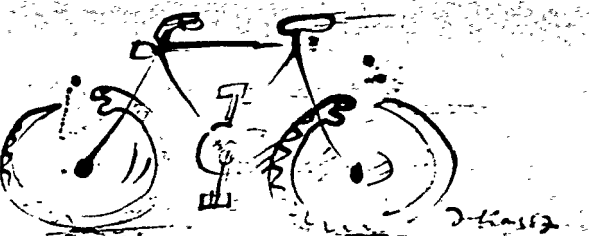
Για να βοηθήσει στην ιδεολογική προετοιμασία της επιχείρησης, το Sarasota College (φοβερό ίδρυμα κάπου στα Εξάρχεια) διοργάνωσε συζήτηση στο ΕΒΣΑ. Συντονιστής ο Παπανδρόπουλος, ομιλητές ο Δρακόπουλος της «Εποπτείας», ο Εφραίμογλου και ο Τ. Μίχας. Ο Εφραίμογλου στην πρόσκληση αναφερόταν ως «βουλευτής». Όπως είπε ο εισηγητής, αυτό, πέρα από ένα λάθος εξέφραζε μια ευχή των οργανωτών, και βέβαια και του ακροατηρίου που αποτελούμενο από διάφορους πανεπιστημιακούς και νεαρούς επίδοξους γιάπικ, έσπευσε να χειροκροτήσει θερμά.

Η ίδια η συζήτηση κινήθηκε σ' ένα αφελές θεωρητικό-φιλοσοφικό επίπεδο περί ελεύθερης παιδείας, δυνατότητας επιλογής, δημοκρατίας κ.τ.λ., χωρίς ν' αγγίζει καθόλου το ουσιαστικό ζήτημα των πραγματικών δυνατοτήτων δημιουργίας και του ρόλου ιδιωτικών πανεπιστημίων στη κοινωνία μας. Το πρόβλημα για τους νεοφιλελεύθερους αστέρες μας είναι μόνο το θεσμικό, η ζηλότυπη επιμονή του κρατιστικού κράτους να κρατά το μονοπώλιο των πανεπιστημίων. Ο κ. Δρακόπουλος μάλιστα πρότεινε το κράτος να κρατήσει μόνο τα δημοτικά, σα μίνιμουμ ισότιμης εκπαίδευσης για όλους, και να αφήσει τη μέση και ανώτερη εκπαίδευση στην ιδιωτική πρωτοβουλία...

Βέβαια το ότι η ιδιωτικοποίηση θα σώσει την παιδεία μας απ' τον ολοκληρωτισμό, όπως και τα δάση μας από τις πυρκαγιές (Παπανδρόπουλος, στον Οικ. Ταχυδρόμο), είναι αρκετά κοινότοπο και ήδη ξεπερασμένο, όπως είπε ο Μίχας, στη Δύση, όπου η προβληματική είναι αν θα πρέπει να επικρατήσουν οι μηχανισμοί αγοράς μέσα στα ίδια τα πανεπιστήμια (καθηγητές – μάντζερ που θα ανταγωνίζονται μεταξύ τους).

Εδώ τέτοιες συζητήσεις υπηρετούν πιο άμεσους και πρακτικούς σκοπούς. Να προσδώσουν ένα μεγαλύτερο κύρος στις διάφορες επιχειρήσεις τύπου Sarasota που εκμεταλλεύονται τους φιλοδοξούς νέους παρέχοντας μια πρόσβαση σε ξένα πτυχία (και μια αμφίβολη ποιότητα γνώσεων), και που όταν πια γίνουν και «πανεπιστήμια», θα «συναγωνίζονται» τα δημόσια, δίνοντας και το πρόσχημα της οριστικής εγκατάλειψης των τελευταίων από το φιλελεύθερο κράτος.

Π.Μ.

Ο ΜΟΝΑΧΙΚΟΣ

«ΔΟΝΚΙΧΩΤΗΣ» ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

του ΓΙΩΡΓΟΥ ΒΟΤΣΗ

Φαινόμενο ιδεολογικής τρομοκρατίας μέσω του τύπου

ΜΕ ΑΣΘΜΑΤΙΚΟ ρυθμό, στην ολονύκτια συνεδρίαση της Δευτέρας 25 Σεπτεμβρίου, η Βουλή ψήφισε το νομοσχέδιο για τη Ραδιοτηλεόραση. Αυτοδεδειγμένη να ολοκληρώσει τη συζήτηση σε τέσσερις συνεδριάσεις, ανάλωσε τις τρεις στη συζήτηση και ψήφιση των τριών πρώτων άρθρων μόνο κι άφησε όλα τα υπόλοιπα για την τελευταία. Ανάμεσά τους και το περιβόητο άρθρο 4, που δίνει κατά πρότίμηση την ιδιωτική τηλεόραση στα τραστ των εκδοτών.

Παρά τις αντιδράσεις, η σχετική διάταξη που θεσμοθετεί το προνομιακό αυτό καθεστώς ψηφίστηκε αναλλοίωτη. Ο υπουργός Προεδρίας Αθ. Κανελλόπουλος δεν δέχθηκε καν να τροποποιηθεί το άρθρο 3, ώστε οι άδειες για τα ιδιωτικά τηλεοπτικά κανάλια να χορηγούνται με σύμφωνη γνώμη του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης – πολύ περισσότερο να έχει αυτό την αποκλειστική αρμοδιότητα για τη χορήγησή τους. Επικουρήθηκε σ' αυτό επαρκώς από το Συνασπισμό: Ο Μίμης Ανδρουλάκης, παρά τις πλατωνικές ενστάσεις συνολικά του Συνασπισμού και τις έντονες ειδικά των δημοσιογράφων της ΕΑΡ, ζήτησε να υπερψηφιστεί αναλλοίωτη η διάταξη, κάνοντας – όπως είπε – «προωθητικό συμβιβασμό», ώστε να μη διακυβεύεται η ψήφιση συνολικά του «σημαντικού» νομοσχεδίου, για το οποίο «ανήκει έπαινος στη Βουλή»...

Τότε για ποιες άλλες αντιδράσεις μιλάμε;

Για την τιμή των όπλων, οι ομιλητές του ΠΑΣΟΚ (κυρίως οι Άκης Τσοχατζόπουλος, Γ. Λιάνης και Ν. Σηφουνάκης) επέκριναν το προτιμησιακό καθεστώς για τους εκδότες, αλλά η επιχειρηματολογία τους ήταν ευάλωτη, αφού πρώτη η κυβέρνηση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. τους υποσχέθηκε τα ιδιωτικά κανάλια.

Έμεινε, έτσι, μόνος σε ολόκληρη τη Βουλή, ακαταπάνητος, με συνεχείς αγορεύσεις και στις τέσσερις συνεδριάσεις, να καταπολεμά με πάθος τη θεσμοθέτηση του ολιγοπωλίου στην πληροφόρηση ο πρόεδρος της ΔΗ.ΑΝΑ. Κ. Στεφανόπουλος.

Δεν είχε μόνο να αποποιηθεί τα χειροκροτήματα του ΠΑΣΟΚ (από σας, είπε, προήλθε η διαθεσάιση προς τους εκδότες ότι θα πάρουν στα χέρια τους την ιδιωτική τηλεόραση) και να αντιμετωπίσει τις ειρωνίες της Ν.Δ. (στον Αθ. Κανελλόπουλο θύμισε τον Κάτω και την Καρχηδόνα, ενώ ο Β. Πολύδωρας του καταλόγισε «επίδειξη μονομανίας κατά των εκδοτών») και τις λοιδορίες του Μίμη Ανδρουλάκη για τον «γραφικό αντικαπιταλισμό» του.

Είχε πλήρη επίγνωση ότι τις αγριότερες επιθέσεις θα τις δεχόταν έξω από το Κοινοβούλιο – ακριβώς από τους εκδότες. Έτσι, ενώ ελάχιστες εφημερίδες φιλοξένησαν περιληπτικά, έστω, τις απόψεις του, δέχθηκε καταϊγιστικά πυρά από τις περισσότερες και μεγαλύτερες, που θυμήθηκαν ξαφνικά το «ακροδεξιό» παρελθόν του και απέδωσαν τη στάση του στο σημερινό «ειδύλλιο» του με το ΠΑΣΟΚ.

Τέτοιο φαινόμενο ιδεολογικής τρομοκρατίας μέσω του τύπου σπάνια έχει παρατηρηθεί – και μαρτυρεί εύγλωττα πόσο επικίνδυνη είναι η συγκέντρωση των μέσων ενημέρωσης σε ελάχιστα χέρια.

Το να του συμπαρασταθεί κανείς είναι το ελάχιστο. Η ευρύτερη δυνατή κοινολόγηση της στάσης και των απόψεών του έχει σημασία – και ως αντίσταση στην έντυπη τρομοκρατία. Είναι γι' αυτό, που αφιερώνουμε αποκλειστικά στον Κωστή Στεφανόπουλο το δεύτερο κατά σειρά σημείωμά μας για το θεσμοθετημένο πια ολιγοπώλιο στην πληροφόρηση.

Ο μοναχικός δονκιχώτης του Κοινοβουλίου έδειξε ότι δεν τρέφει ψευδαισθήσεις:

«Δεν έχω την εντύπωση – είπε σε μια από τις αγορεύσεις του (21-9-89) – ότι ματαιοπονώ και ότι ματαιολογώ. Έχω σαφή γνώση του τι μπορώ να επιτύχω: τίποτα. Αλλά έχω υποχρέωση να τα πω».

Και τα είπε:

1. Ότι το νομοθέτημα «είναι υπόδειγμα συναλλαγής και υποταγής». Είναι προϊόν συναλλαγής της Ν.Δ. με τους εκδότες και του Συνασπισμού με τη Ν.Δ. Ο υπουργός Προεδρίας Αθ. Κανελλόπουλος είχε ανακοινώσει στις αρχές Αυγούστου ότι η κυβέρνηση θα παραχωρούσε άδειες για ιδιωτική τηλεόραση αρχικά σε δύο τραστ εκδοτών. Και παρενέβη ο Συνασπισμός, για να αξιώσει τη νομοθετική ρύθμιση του θέματος – πετυχαίνοντας όλο κι όλο να νομιμοποιήσει αυτή την σκανδαλώδη προνομιακή εκχώρηση.

2. Ότι το νομοθέτημα δεν παίρνει υπ' όψη του τις νομοθεσίες άλλων χωρών, που επιχειρούν να αποτρέψουν τη συγκέντρωση των μέσων ενημέρωσης σε λίγα χέρια (ο ομιλητής ανέφερε το παράδειγμα των ΗΠΑ και της Ιταλίας, αλλά από τη συζήτηση προέκυψε ότι σχετική προστατευτική νομοθεσία ισχύει ήδη στη Δανία, τη Νορβηγία, την Ολλανδία, την Ελβετία, την Ιαπωνία, τη Βρετανία κ.ά.).

3. Ότι το νομοθέτημα είναι αντισυνταγματικό: «Κατά το Σύνταγμα οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου. Κατά δε τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας επιτρέπεται παραβίαση της αρχής της ισότητας μόνο σε περιπτώσεις εξυπηρέτησής του δημοσίου συμφέροντος». Για το συγκεκριμένο νομοθέτημα υπάρχει γνωμοδότηση της επισημονικής υπηρεσίας της Βουλής, που αμφισβητεί τη συνταγματικότητά του. Είναι ένα κείμενο – κατά τον Κ. Στεφανόπουλο – «με πολλή λεπτότητα» διατυπωμένο:

«Όσον αφορά την παράγραφο δ' του άρθρου 4, η προτίμηση των φορέων μέσων μαζικής ενημέρωσης με τη χορήγηση σχετικών αδειών δεν φαίνεται να δικαιολογεί παρέκ-

κλιση από την αρχή της ισότητας, για λόγους γενικότερου συμφέροντος».

Απευθυνόμενος ειδικά προς την Αριστερά, ο ομιλητής πρόσθεσε με έμφαση: «Αντισυνταγματική η διάταξη, πρόνοια και προτιμήσεις δεν υπάρχουν κύριοι του ΚΚΕ, εσείς τουλάχιστον θα έπρεπε να το λέτε. Και όπου υπάρχουν πρόνοια και προτιμήσεις να τα αναζητούμε, να τα καταργούμε και όχι να τα υπερασπιζόμαστε με διάφορες δικαιολογίες φιλελεύθερου ή σοσιαλιστικού τύπου». Και

4. Ότι το νομοθέτημα είναι αντιδημοκρατικό. «Οι εκδότες έχουν μεγάλη πολιτική επιρροή σε όλα τα κράτη του κόσμου και στην Ελλάδα ιδιαίτερα... Μία από τις κακοήθειες νεοπλασίας της δημοκρατίας μας είναι ο τρόπος, που λειτουργούν μερικές ισχυρές δυνάμεις και μπορούν να επιβάλουν τη γνώμη τους χωρίς καμιά άλλη αντίρρηση. Έχουν λοιπόν, οι εκδότες, ισχυρή πολιτική δύναμη. Σήμερα έχουν στα χέρια τους τις εφημερίδες και τους ραδιοφωνικούς σταθμούς και τώρα θα τους δώσουμε, κατά πρότίμηση, και τους τηλεοπτικούς σταθμούς – παίρνουν, δηλαδή, δύναμη σε μια δημοκρατική χώρα πολύ μεγαλύτερη απ' ό,τι επιτρέπεται...» «... Ο τύπος είναι τετάρτη εξουσία για να ασκεί κριτική, για να ελέγχει, όχι για να αποκτά πρόνοια, όχι για να αποκτά πλεονεκτήματα, όχι για να αποκτά περισσότερο πλούτο, όχι για να υποτάσσει τα κόμματα, όχι για να παραβιάζει τη δημοκρατία, όχι για να αξιώνει και να επιτυγχάνει την ψήφιση αντισυνταγματικών διατάξεων...» «... Ο τύπος υπάρχει υπέρ της ελευθεροτυπίας, ο τύπος υπάρχει υπέρ της Δημοκρατίας, ο τύπος υπάρχει υπέρ του αναγνωστικού κοινού, ο τύπος υπάρχει υπέρ της ενημέρωσης, ο τύπος δεν υπάρχει υπέρ των εκδοτών...» «... Έχουν, λοιπόν, το προβάδισμα οι εκδότες. Και να ακούσει ο ελληνικός λαός ότι: Ό,τι και να γράψουμε στο νομοσχέδιο, όποια διατύπωση καλύτερη να γίνει, αυτοί θα πάρουν την άδεια. Και απομένω μόνος εγώ να διαμαρτύρομαι. Όχι εναντίον των εκδοτών, αλλά εναντίον κομμάτων και κυβερνήσεων, εναντίον αντιδημοκρατικών ρυθμίσεων, εναντίον αντισυνταγματικών διατάξεων...»

Ούτε για την αντισυνταγματικότητα, ούτε για την αντιδημοκρατικότητα υπήρξε ουσιαστική συζήτηση και αντίκρουση της επιχειρηματολογίας του Κ. Στεφανόπουλου. Οι υποστηρικτές του νομοσχεδίου, με προκαταβολικά εξασφαλισμένη την υπερψήφισή του, αρκέστηκαν να ψελίζουν δικαιολογίες ότι οι εκδότες είχαν ήδη, με τις διαθεσάισεις του ΠΑΣΟΚ, προχωρήσει σε τεράστιες δαπάνες για την ιδιωτική τηλεόραση και, εν πάση περιπτώσει, είναι οι καταλληλότεροι να την αναλάβουν με την υποδομή και την εξοικείωση, που έχουν στα μέσα ενημέρωσης. Λες και είναι το ίδιο πράγμα εφημερίδα και τηλεόραση. Ή λες κι έχεις να κάνεις με παραδοσιακούς δημοσιογράφους εκδότες, τύπου Βλ. Γαβριηλίδη και Γ. Α. Βλάχου – όταν είναι πια δεδομένη η άλωση και του ελληνικού τύπου από το μεγάλο κεφάλαιο και εκδότες είναι μεγαλοεπιχειρηματίες, όπως ο Βαρδινγιάννης, ο Μπόμπολας και ο Αλαφούζος και μεγαλομεσάζοντες, όπως ο Κόκκαλης και ο Βουδούρης. Ή, ακόμη, λες και οι εθνοπατέρες παραμένουν ανυποψίαστοι, αθώοι και αγνοί (το «αγνός» προερχόμενο από την «αγνοία», όπως χαριτολογεί ο Ρένος Αποστολίδης) και δεν γνωρίζουν, δεν διαβάζουν, δεν μαθαίνουν ότι τα τραστ των εκδοτών με τη σκανδαλώδη προνομιακή μεταχείριση παζαρεύουν ήδη τη συμμετοχή στην ιδιωτική τηλεόραση ξένων κολοσσών στο χώρο των μέσων ενημέρωσης, όπως ο Μέρντοχ και ο Μπερλουσκόνι.

Σε όσους έμειναν αμβιβολίες για όσα συνεπάγεται η συντελούμενη στο (χθεσινό σημερινό και αυριανό) Κοινοβούλιο *μεγάλη συναίνεση*, ο τρόπος που θεσμοθετήθηκε η ιδιωτική τηλεόραση παρέχει ένα απτό δείγμα.

Γ.Β.

Υ.Γ. Διαμαρτύρεται η Ελένη Πορτάλιου ότι στο προηγούμενο σημείωμα, επισημαίνοντας τις αντιδράσεις κατά του νομοσχεδίου («Ποντίκι», κάποιοι διανοούμενοι της ΕΑΡ) σκόπιμα αποσιώπησα το ΚΚΕεσ-ΑΑ. Ήμαρτον. Αλλά η... εμβέλεια της «Εποχής» δεν έφτανε στις έρημες ακτές, όπου παραβριζα.

Η ΣΚΑΝΔΑΛΩΔΗΣ ΣΥΓΚΑΛΥΨΗ

σκωτά στο Σάλεμ, συντάχθηκαν δύο πορίσματα και όλοι δείχνουν να είναι ικανοποιημένοι αφού:

— Με το πόρισμά της η πλευρά του ΠΑΣΟΚ έδωσε την ευκαιρία στον πρόεδρό του να μιλήσει πάλι για διεθνείς συνωμοσίες που εξυφαίνονται σε βάρος του.

— Με το πόρισμά τους, οι της Νέας Δημοκρατίας και Συνασπισμού, θεμελίωσαν τις πολιτικές και ποινικές ευθύνες του πρώην Πρωθυπουργού και τεσσάρων πρώην υπουργών του ΠΑΣΟΚ και αποφάσισαν την παραπομπή τους (πλειοψηφία γαρ) στο Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο, συμβάλλοντας έτσι στον πολιτικό τους αφανισμό.

— Με τη στάση τους οι εκδότες (ελλείψει αντιρρήσεων) μπορούν, πλέον, να καυχώνται για την συμβολή τους στην αποκάλυψη του σκανδάλου και την εξυγίανση του δημόσιου βίου και να επιχαιρούν που, αυτοί μόνον, έμειναν οι μονοπωλητές και ρυθμιστές της πληροφόρησης της κοινής γνώμης στην Ελλάδα και υπέρμαχοι της διατήρησης των δημοκρατικών διαδικασιών.

Όλα, δηλαδή, δείχνουν ότι η τράπουλα έχει ξαναανακατευτεί και τα χαρτιά έχουν μοιραστεί από την αρχή σωστά, μιας και βγήκε από το «καρέ» ένας επικίνδυνος παίκτης.

Πράγματι, η αναγνώριση του «έργου» των εκδοτών ήλθε γρηγορότερα απ' ό,τι αναμενόταν και μάλιστα από μια κυβέρνηση που στηρίχθηκε σε δύο, αντιδιαμετρικά αντίθετων συμφερόντων, πολιτικές δυνάμεις, με τη χορήγηση αδειών για τη δημιουργία ιδιωτικών τηλεοπτικών καναλιών. Άσχετα με το αν η συγκεκριμένη πράξη ισοδυναμεί με την παροχή του μονοπωλίου της πληροφόρησης, σε μια ομάδα ιδιωτικών συμφερόντων, που, όπως ισχυρίστηκε κατ' επανάληψη, μόχθησε και πάλεψε ν' αποτρέψει την μονοπόληση και άλωση του Τύπου από τον Γ. Κοσκωτά!

Σε αντιστάθμισμα, οι πολιτικές δυνάμεις που «ελαφρά τη καρδία» προχώρησαν σ' αυτή τη σκανδαλώδη εκχώρηση, έχουν όλο το ελεύθερο να «σकुλέψουν» ψηφοθηρικά το πολιτικό πτώμα του ΠΑΣΟΚ, για να μπορέσουν, μετεκλογικά, να καυχηθούν ότι η περίεργη (ιδεολογικά) αυτή συμμαχία απέδωσε πολιτικά και απεγκλώβισε (προς τα δεξιά ή τα αριστερά δεν έχει σημασία) υγιείς δυνάμεις από το άρμα των ψευτοσοσιαλιστών του ΠΑΣΟΚ.

Τέλος καλό, λοιπόν, όλα καλά για όλους αυτούς που αγωνίσθηκαν ώστε οι επιπτώσεις από το σκάνδαλο Κοσκωτά να μείνουν στα καθ' ημάς και φρόντισαν να μην διερευνηθεί και τοποθετηθεί στις σωστές του διαστάσεις το τεράστιο αυτό σκάνδαλο.

Και το κυριότερο να μην συσχετισθεί το συγκεκριμένο σκάνδαλο και οι επιπτώσεις του, με το «κάψιμο» κάποιων γερών προσώπων που μεγαλούργησαν στο εμπόριο όπλων προς το Ιράκ-Ιράν, με την αναδιανομή των κερδών απ' αυτές τις δραστηριότητες σ' άλλα, καθόλου γνωστά, πρόσωπα στην Ευρώπη και με τις έρευνες που γίνονται για να προσδιορισθεί η κατεύθυνση και το «ξέπλυμα» βρώμικων χρημάτων που προήλθαν από λαθρεμπόριο όπλων και ναρκωτικών.

Ωστόσο η ελπίδα (το πουλάκι που βγήκε τελευταίο από το κουτί της Πανδώρας) φαίνεται πως δεν εξέλιπε για όσους πιστεύουν ότι, παρά τις εδώ συναινέσεις, η αλήθεια για το «πόθεν έσχες» του Γ. Κοσκωτά καθώς και η αποκάλυψη των ξένων και ντόπιων συμφερόντων που τον τοποθέτησαν άνθρωπο-κλειδί, στα παραιοικονομικά μας πράγματα, την οκταετία της παντοκρατορίας του ΠΑΣΟΚ, θα μαθευτεί και μάλιστα σύντομα.

Σ' αυτό τουλάχιστον το συμπέρασμα οδηγούν οι — με ταχύτατο ρυθμό — αναληφθείσες διαδικασίες για την εξάρθρωση του «καρτέλ» των ναρκωτικών στην Κολομβία, για τη διελεύκανση των αιτίων συμμετοχής των πολεμικών βιομηχανιών (ΕΒΟ, ΠΥΡΚΑΛ και ΕΛΒΙΕΜΕΚ) και ελληνικών τραπεζών (ΚΡΗΤΗΣ, ΕΜΠΟΡΙΚΗ, ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ) στο λαθρεμπόριο όπλων προς το Ιράκ-Ιράν και Ν. Αφρική και για την περάτωση δικαστικών εκκρεμοτήτων μεταξύ πολλών δυτικοευρωπαϊκών κυβερνήσεων και εταιριών διαμεσολάβησης στο λαθρεμπόριο όπλων.

Τότε θα μπορούσαμε να δούμε αν ο Τύπος στην Ελλάδα θα μπορέσει να σταθεί στο ύψος των περιστάσεων και βέβαια να εκτιμήσουμε την αυτοκριτική (αν υπάρξει) της κοινοβουλευτικής Αριστεράς, για την ιστορική ευκαιρία που έχασε, να χαλάσει, ευθύς εξαρχής, προς όφελος των οπαδών της, ένα παιχνίδι που, από ένα σημείο και μετά, ήταν «σικέ».

Νίκος ΡΟΥΣΣΗΣ

Ιδιαίτερη ευχαρίστηση φαίνεται να διακατέχει τους περισσότερους από τους εκδότες των ημερήσιων εφημερίδων της Αθήνας και (κατά περίεργη σύμπτωση) τα πολιτικά κόμματα που στήριξαν την κυβέρνηση «κάθαρσης» του Τζαννή Τζαννετάκη, για την «κατ' ευχήν» κατάληξη του σκανδάλου Κοσκωτά.

Χάρη στη συμβολή των πρώτων, οι επιπτώσεις του τεράστιου αυτού πολιτικοοικονομικού σκανδάλου περιορίσθηκαν, στις συναλλαγές του «αχυράνθρωπου» της Τράπεζας Κρήτης με τον πρώην Πρωθυπουργό Ανδρέα Παπανδρέου και το μισό του υπουργικό συμβούλιο και δεν εξετάσθηκαν (ούτε δημοσιοποιήθηκαν, αν εξετάσθηκαν) οι σχέσεις και διασυνδέσεις του Γ. Κοσκωτά, με εκπροσώπους συμφερόντων που μεγαλούργησαν με την ανάμιξη τους στο εμπόριο όπλων προς τους εμπόλεμους του Περσικού Κόλπου.

Χάρη στην άτυπη συναίνεση των πολιτικών δυνάμεων που στήριξαν την κυβέρνηση Τζαννετάκη (Νέα Δημοκρατία και Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου), έγινε πλήρως αποδεκτός, ο περιορισμός των διαστάσεων του συγκεκριμένου σκανδάλου, στα όρια και τις προδιαγραφές που «ντε φάκτο» επέβαλαν οι εκδότες.

Τον ίδιο περιορισμό, άλλωστε, έβαλε και ο ίδιος ο πρώην ευνοούμενος του ΠΑΣΟΚ, λίγες μέρες πριν εξεταστεί σαν όρο ότι δέχεται μεν να εξεταστεί για τις σχέσεις και συναλλαγές του με τους πέντε εγκαλούμενους αλλά δεν δέχεται να ερωτηθεί για τις «διεθνείς επιχειρη-

ματικές του δραστηριότητες».

Και βέβαια, δεν προκάλεσε σε κανένα έντυπο απορίες το γεγονός ότι, ενώ τα μέλη της εν λόγω επιτροπής αρνήθηκαν μετά βδελυγμίας να αποδεχθούν τους όρους του μεγαλοπατεώνα, στην πράξη τους εστερνίσθηκαν αφού δεν υπέβαλαν καμία ερώτηση — πρόκληση στον Κοσκωτά για το πώς λ.χ. «στήθηκε» η ΜΕΔΙΤ ΦΙΝ στο Λουξεμβούργο, πού θρέθηκαν τα χρήματα για την εξαγορά της Τράπεζας Κρήτης από τον Ι. Καρρά καθώς και για το τι είδους συναλλαγές είχε η εν λόγω Τράπεζα με τον διεθνή Τραπεζοπιστωτικό Οργανισμό ΒCCI που, όπως αποκαλύφθηκε, «ξέπλενε» ναρκοδολάρια.

Φαίνεται δε πως ήταν προσυμφωνημένο μεταξύ μελών της Εξεταστικής Επιτροπής που εκπροσωπούσαν την Ν.Δ. και τον «Συνασπισμό» να υποβληθούν αυτές και μόνον οι ερωτήσεις που θα ενίσχυαν τις υποψίες ότι, πίσω από την αιφνίδια επιχειρηματική «άνδρωση» του Κοσκωτά βρίσκονταν, χρόνια τώρα, ο ίδιος ο πρώην Πρωθυπουργός της χώρας. Όπως φαίνεται επίσης ότι, ο εκπρόσωπος του ΠΑΣΟΚ στην επιτροπή είχε «εντολή» να μην υποβάλλει τέτοιες πονηρές ερωτήσεις (που οι απαντήσεις σ' αυτές ενδέχονταν να βγάλουν κι άλλα στη φόρα) αλλά να περιορισθεί στο να προσπαθήσει να αμβλύνει τις εντυπώσεις που ενδεχόμενα θα δημιουργούσαν, με τις ερωτήσεις τους, οι συνάδελφοί του.

Έτσι, με τη συναίνεση όλων των μελών της επιτροπής (για διαφορετικούς λόγους ο καθένας) ολοκληρώθηκε η εξέταση-παρωδία του Γ. Κο-

ΠΟΣΟ ΕΠΙΚΑΙΡΗ ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ «ΑΛΛΗ ΑΡΙΣΤΕΡΑ»;

□ Το αυξανόμενο ενδιαφέρον για μία ουσιαστικότερη σύγκλιση των δυνάμεων της εξωκοινοβουλευτικής αριστεράς, και του οικολογικού-εναλλακτικού χώρου, η δυναμική των διαφοροποιήσεων μέσα στο ΚΚΕ και την ΚΝΕ, οδηγούν σε ένα κρίσιμο ερώτημα: Πόσο εφικτή είναι σήμερα η διαμόρφωση μιας ριζοσπαστικής αριστεράς; Πόσο ρεαλιστική είναι η προοπτική δημιουργίας ενός πολιτικού χώρου ή μιας πολιτικής δύναμης, που θα επιδιώκει αποφασιστικές ρήξεις στα ζητήματα των σχέσεων παραγωγής, των πολιτικών θεσμών, και των ανθρωπίνων δραστηριοτήτων γενικά, με το περιβάλλον και τη φύση; Πόσο επίκαιρη είναι σήμερα η διαμόρφωση μιας πολιτικής πρότασης, ή πολιτικών προτάσεων, που θα λένε καθαρά και θα προτείνουν συγκεκριμένα μία κοινωνία της αλληλεγγύης, της άμεσης δημοκρατίας, της απόλυτης διαφάνειας, της φροντίδας των φυσικών ισορροπιών; Η ανάγκη μιας «άλλης αριστεράς», προέρχεται πριν απ' όλα από τη συγκρότηση του πολιτικού χώρου που μπορεί να εκφράσει τις ριζοσπαστι-

κές κοινωνικές αντιστάσεις και διεκδικήσεις, να επεξεργαστεί τις εναλλακτικές λύσεις, να καλλιεργήσει τις απελευθερωτικές ελπίδες. Η κυβέρνηση Νέας Δημοκρατίας - Συνασπισμού, εμφανίστηκε ως το πρώτο στάδιο μιας τομής με το Πασοκικό καθεστώς, αλλά αποδεικνύεται ότι δεν αποτελεί παρά το τελευταίο στάδιο, μιας πρωτοφανούς ενίσχυσης των κυρίαρχων οικονομικών και πολιτικών μηχανισμών: ποτέ δεν ήταν τόσο αποδεκτή η προοπτική μιας θάλασσας διαχείρισης της οικονομίας, ποτέ δεν ήταν τόσο προφανής η υποταγή στις οικονομικές και πολιτικές αποφάσεις των Βρυξελλών, ποτέ δεν ήταν τόσο κραυγαλέα η προοπτική ενός ελέγχου της ενημέρωσης και των πληροφοριών, ποτέ, τέλος, δεν είχε υμνηθεί τόσο παράλογα η λογική του ιδιωτικού κέρδους και των νόμων της αγοράς.

Η σύγκλιση όμως των ριζοσπαστικών αριστερών δυνάμεων δεν αποτελεί απλώς μία απαραίτητη αμυντική συσπείρωση μπροστά στη συγκρότηση της «καθεστωτικής αριστεράς». Μία σειρά από διαπιστώσεις και ασφαλείς προβλέψεις, δείχνουν

ότι συγκεντρώνονται πλέον οι όροι, σε διεθνή και εθνική κλίμακα, για την ανάπτυξη μιας νέας ριζοσπαστικοποίησης με πρωτοφανή έκταση αιτημάτων και πρωτοφανείς πολιτικές διεκδικήσεις. Η συνειδητοποίηση με ραγδαίους ρυθμούς του προβλήματος των οικολογικών ισορροπιών, έχει οδηγήσει σε Ανατολή και Δύση, σε μια διευρυμένη θεώρηση των ανθρωπίνων αναγκών. Και στην κατανόηση σε μαζική κλίμακα της ανάγκης συνειδητών συλλογικών αποφάσεων, στο επίπεδο της οργάνωσης της παραγωγής και της κοινωνικής δραστηριότητας. Οι μαζικές κινητοποιήσεις στην ΕΣΣΔ και τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, συγκροτούν το μεγαλύτερο λαϊκό και εργατικό κίνημα στην ιστορία της ανθρωπότητας: οι διεκδικήσεις του και οι μορφές οργάνωσής του θα σηματοδέψουν το προσεχές μέλλον, με την αυθεντικότητα, και την δημοκρατικότητα τους, με την αδιαλλαξία τους στην κριτική των εξουσιών.

Ο τελευταίος κύκλος ανάπτυξης στις δυτικές χώρες έχει εντείνει σε πρωτοφανή βαθμό τις αντιθέσεις των καπιταλιστικών κοινωνιών. Η διεύρυνση της χρήσης των νέων τεχνολογιών συνυπάρχει με την επέκταση της φτώχειας και του ελέγχου των πληροφοριών και των αποφάσεων. Η άνοδος του μορφωτικού επιπέδου των νέων εργαζομένων συνυπάρχει με την ανεργία, και την άρνηση του κοινωνικού συστήματος να δεχθεί σε γενικευμένο βαθμό την ανάπτυξη της συλλογικής δημιουργικότητας. Ο κοινωνικός πλούτος χρησιμοποιείται με όλο και πιο άνιστο και σπάταλο τρόπο, και αυτή η ανισότητα έχει μετατραπεί σε κινητήρια δύναμη της αναπαραγωγής των δυτικών κοινωνιών. Οι αντιθέσεις αυτές έχουν προκαλέσει αντιδράσεις στο κοινωνικό και πολιτικό επίπεδο, που είναι - όπως και στην Ελλάδα - σκόρπιες, μεμονωμένες, και δεν έχουν κατά κανόνα εκφραστεί με ένα εναλλακτικό πολιτικό σχέδιο. Αλλά και στην Ελλάδα, οι παραδειγματικές απεργίες, οι κινητοποιήσεις για δημοκρατικά δικαιώματα και διεθνιστική αλληλεγγύη, οι κινητοποιήσεις σε γειτονιές και δήμους για τις συνθήκες ζωής, οι διαφοροποιήσεις μέσα στην αριστερά, αποτελούν δείγματα μιας ζωντάνειας που όχι μόνο πρέπει αλλά και μπορεί να συγκροτηθεί στο επίπεδο των πολιτικών προτάσεων.

Κανείς δεν μπορεί να ισχυριστεί ότι μία τέτοια προοπτική αποτελεί εύκολη υπόθεση. Το μεγαλύτερο πρόβλημα όμως δεν φαίνεται να είναι η απουσία δυνατοτήτων, ή η γενική μεταβολή που προκαλεί η διαμόρφωση μιας «καθεστωτικής αριστεράς», αλλά οι δυσκολίες που συναντούν οι ήδη οργανωμένες δυνάμεις για ν' ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της σημερινής περιόδου. Πρόκειται για δυσκολίες που έχουν κατ' αρχάς σχέση με την παράδοση πολιτικών συγκροτήσεων γύρω από ιδεολογικές και γενικές στρατηγικές

επιλογές, όταν οι νέες ευαισθησίες, η νέα διευρυμένη αντίληψη των αναγκών και τα προβλήματα της περιόδου ζητούν κινητοποιήσεις και προγράμματα με εναλλακτικές προτάσεις.

Το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτής της αδυναμίας είναι η διστακτικότητα απέναντι στο οικολογικό κίνημα: μία διστακτικότητα απέναντι τόσο στην νέα αυτή προσέγγιση, όσο και απέναντι στα αιτήματα που προβάλλει το κίνημα αυτό. Η καχυποψία απέναντι σε τέτοια αιτήματα δεν προέρχεται φυσικά από τον «ρεφορμιστικό» τους χαρακτήρα, αλλά από την αδυναμία μας να αντιληφθούμε ότι έχει αλλάξει η σύνθετη σχέση άμεσων αιτημάτων και ριζοσπαστικής πολιτικής.

Το ευρύτερο όμως πρόβλημα που αποκαλύπτει το ζήτημα του οικολογικού κινήματος, είναι η αδυναμία μας να αντιληφθούμε ότι το πεδίο του κοινωνικού ριζοσπαστισμού και πειραματισμού είναι πλέον το πεδίο των εναλλακτικών προτάσεων και λύσεων, και όχι μόνο το πεδίο των οικονομικών διεκδικήσεων των μισθωτών, και των λαϊκών τάξεων.

Η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου μιας σημαντικής μερίδας του πληθυσμού παραμένει ουσιαστικός στόχος, αλλά δεν είναι πλέον ο κεντρικός στόχος. Η παλαιότερη αντίληψη ότι μέσω των οικονομικών αγώνων πραγματοποιείται μία ενοποίηση και ριζοσπαστικοποίηση των κοινωνικών αγώνων ισχύει λιγότερο παρά ποτέ: η ευρύτερη συνειδητοποίηση του γεγονότος ότι η ανάπτυξη έχει και πρέπει να έχει όρια, δίνει πλέον κεντρική σημασία σε αιτήματα για μεταφορά εισοδημάτων, διαχείριση πόρων, κατανομή χρηματικών κεφαλαίων κ.ο.κ. Οι συμμαχίες μεταξύ εργατικών και λαϊκών στρωμάτων δεν μπορούν πλέον να προέλθουν από την αυτόματη ενοποίηση των αγώνων και των συνειδήσεων: χρειάζεται να οικοδομηθούν με βάση συνειδητές και διαφανείς επιλογές. Δεν μπορούμε, εξάλλου, παρά να διαπιστώσουμε ότι οι μηχανισμοί ιδεολογικής παραγωγής του κράτους και των κομμάτων έχουν στραφεί κατά προτεραιότητα σε ζητήματα οικονομικών και πολιτικών ισορροπιών: η ιδεολογία των κυρίαρχων τάξεων και κοινωνικών ομάδων είναι πλέον η ιδεολογία της κυρίαρχης πρότασης.

Βρισκόμαστε αναμφισβήτητα στο ξεκίνημα μιας νέας περιόδου. Ποτέ δεν είχαμε μία τόσο σαφή αντίληψη των ελλείψεων της ριζοσπαστικής αριστεράς, αλλά ποτέ δεν ήταν τόσο σημαντικές οι δυνατότητες ανάπτυξης της, μέσα από ανάγκες και αγώνες που αφορούν πολύ μεγάλο μέρος του πληθυσμού. Μπροστά σε μία τέτοια περίοδο οι αδυναμίες μας είναι σημαντικές, αλλά μπορούμε να βασιστούμε στις εμπειρίες μας, στην παρουσία μας στους κοινωνικούς χώρους, και στην αθεράπευτη επιμονή μας να θεωρούμε επίκαιρες τις επαναστατικές αλλαγές του κόσμου μας.

Πέτρος ΛΙΝΑΡΔΟΣ-ΡΥΛΜΟΝ

Η ξαφνική και εντυπωσιακή παρουσίαση του θέματος της κοκαΐνης στην Κολομβία από μεγάλο μέρος του τύπου κυριαρχείται από τους κραυγαλέους τίτλους περί *ολομέτωπου, ανελέητου και ολοκληρωτικού πολέμου*. Έτσι ξαφνικά, όμως; Δεν υπήρξε καμιά αρχή, καμιά κλιμάκωση στην ιστορία αυτή; Υπάρχουν κάποιοι που διεκπεραιώνουν τόσο ευφάνταστα όσο και τετριμμένα ερμηνευτικά σχήματα, όπως τον κομμουνιστικό δάκτυλο ή τα τοπικά... ΠΑΣΟΚ, ώστε να βρίσκονται σε σύμπλευση με τις ιδεολογικές τους αγκυλώσεις ή υποχρεώσεις. Όπως, για παράδειγμα, η ιστορία του ναρκο-αντάρτικου.

Από το 1984 που επινοήθηκε η υπόθεση πως το "κομμουνιστικό αντάρτικο" της περιοχής ενέχεται στην παραγωγή και εμπορία ναρκωτικών διαδόθηκε και χρησιμοποιήθηκε κατά κόρον από τις βορειοαμερικανικές αρχές, ενισχυμένη και διανθισμένη με λαθρεμπόριο όπλων και τρομοκρατία. Αυτό που προέκυψε, ωστόσο, ήταν μεν ανάλογες πράξεις, με άλλους όμως συντελεστές, όπως, π.χ., τους *κόντρας* της Νικαράγουας και αξιωματούχους των ΗΠΑ όπως ο διαβόητος ταγματάρχης Νορθ. Η ναρκο-γεκερία αποτελεί μάλλον πολιτική συνθηματολογία παρά ερμηνευτική κατηγορία.

Το ότι οι ντόπιοι "πρωτοπόροι" έμποροι ναρκωτικών δεν έχουν καμιά διάθεση να ανατρέψουν τα καθεστώτα των χωρών της, αλλά να χωθούν να αναγνωριστούν και να νομιμοποιηθούν μέσα σ' αυτά, το έχουν δείξει αρκετές φορές. Η κάθε είδους βία και οι αιματοχυσίες αποτελούν το τίμημα ή το κόστος της εισόδου τους αυτής. Πρόκειται κυρίως για οικογένειες κτηνοτρόφων, που με νεωτεριστικό πνεύμα επεξεργάζονται τις παραδοσιακές τους δραστηριότητες και στην καλλιέργεια κόκας, αφού η παραγωγή της στο γει-

τονικό Περού και την Βολιβία δεν επαρκούσε για την κάλυψη της αμετάωδους αύξησης της ζήτησης στην βορειοαμερικανική αγορά.

Μέσα σε λίγα χρόνια αναδείχθηκαν οικονομικά, ως νεόπλουτοι πάντως. Ένας ιδιότυπος "εθνικισμός" υπήρξε το αποκορύφωμα για την αποδοχή τους από την υψηλή κοινωνία. Οι περιορισμοί της κοινωνικής τους καταγωγής τους έκαναν να επανεπενδύσουν μέσα στη χώρα μεγάλο μέρος των κερδών τους (1-2 δις. δολ. ετησίως), με όλα τα ευεργετικά αποτελέσματα. Έγιναν οι μεγαλύτεροι γαιοκτήμονες, οι μεγαλύτεροι επιχειρηματίες της Κολομβίας.

Η ανάγκη για κοινωνική και επίσημη αναγνώριση τους ώθησε σε εντυπωσιακές κινήσεις όπως η αγορά ποδοσφαιρικών ομάδων (συμβαίνουν και αλλού...), ... κοινωνική αρωγή στις φτωχογειτονίες, αλλά και στο να προσφερθούν να εξωφλήσουν ολόκληρο το εξωτερικό χρέος της χώρας, πρόταση που υπέβαλλαν κατά τις συνομιλίες τους με την κυβέρνηση της Κολομβίας το 1984 στον Παναμά. Το γεγονός ότι η τότε κυβέρνηση και η υψηλή κοινωνία δεν αποδέχτηκε τους όρους τους, άνοιξε το δρόμο της βίας. Οι δολοφονίες κρατικών αξιωματούχων, πολιτικών (καθώς και μιας χιλιάδας περίπου στελεχών της αριστερής Πατριωτικής Ένωσης, διάδοχης πολιτικής οργάνωσης του αντάρτικου) συνιστούν το μέσο και το μέτρο της πίεσης του καρτέλ για να βελτιώσει τη θέση του.

Ο ιδιωτικός στρατός του καρτέλ δρα ήδη από το 1981 για την υπεράσπιση των οικονομικών συμφερόντων του. Στις ενέργειές του κατά του αντάρτικου (που δρούσε και παρενοχλούσε στις περιοχές των φυτιών κόκας), αριστερών ηγετών και πολιτών, συνδικαλιστών, δικηγόρων και πανεπιστημιακών, η *μαφία* βάζει τα λεφτά, οι *στρατιωτικοί εν ενεργεία* τα όπλα και οι θιγόμε-

Η ΕΠΙΝΟΗΣΗ ΤΟΥ ΝΑΡΚΟ-ΑΝΤΑΡΤΙΚΟΥ

νοι *γαιοκτήμονες* (στα χέρια της μαφίας βρίσκονται περίπου οι μισές καλλιεργούμενες εκτάσεις στο κέντρο της χώρας) προσέδιδαν μian επίφαση νομιμότητας: Πρόκειται για μια δοκιμασμένη συμμαχία που την ένωνε η αντικομμουνιστική ιδεολογία. Έχουν σήμερα ανακαλυφθεί σχολές μισοφρόνων δολοφόνων - ντόπιες, αλλά και στην Ισπανία - με αξίους εκπαιδευτές από το Ισραήλ, τη Δυτ. Γερμανία και της Βρετανία.

Η ναρκο-μαφία πέτυχε την διαπλοκή της σε ολόκληρη την οικονομία της χώρας και σε τμήματα του κρατικού μηχανισμού. Και δεν είναι παράδοξο ότι χαίρει ακόμα μεγάλης ανοχής από μεγάλο μέρος του πληθυσμού της χώρας που ζει από την παραγωγή και το εμπόριο της κόκας και τις νόμιμες δραστηριότητες της μαφίας. Η, σε γενικές γραμμές, ειρηνική συμβίωσή της με το κράτος άρχισε να μπαίνει σε κρίση στα μέσα της δεκαετίας, όταν διεκδίκησε και *πολιτική* εξουσία. Για τη διαθωμένη κρατική εξουσία (πολύ-πολύ δύσκολα βρίσκονται δικαστές και φυλακές για να περιορίσουν τη μαφία) το όπλο ήταν η *έκδοσή* τους στις ΗΠΑ. Η έκδοση έχει, ωστόσο, παρουσιάζει δυ-

σκολίες νομικής φύσης, καθώς έχει κατά καιρούς ανατραπεί ως αντισυμβατική, αλλά έχει διχάσει και την κοινή γνώμη, η οποία μόλις ύστερα από την τελευταία δραματική καμπή που σηματοδοτήθηκε από τη δολοφονία του υποψήφιου για την προεδρία Λουίς Κάρλος Γκαλάν φαίνεται να έχει μεταστραφεί θετικά.

Οι πρώην νοικοκυραίοι κτηνοτρόφοι ή γαιοκτήμονες και μετέπειτα επιτυχημένοι "αυτοδημιουργοί" μεγαλοεπιχειρηματίες μιας οικονομικής αυτοκρατορίας διατηρούν ακόμα την αϊγλή τους. Και δεν είναι καθόλου μόνοι: πέρα από την οικονομική τους επιφάνεια, τον ιδιωτικό κρατικό μηχανισμό, οι κολομβιανοί ναρκο-μαφιόζοι είναι στην πραγματικότητα ένα *παράρτημα* της πολύ ισχυρότερης μαφίας των ΗΠΑ αυτής που γεννήθηκε κατά την προπολεμική εποχή του μεσοπολέμου, που δεν διαλύθηκε, ούτε από τους "αδιάφορους", ούτε από τη νομιμοποίηση του αλκοόλ, αλλά μετέφερε "ξεπλυμένες" τις δραστηριότητές του σε άλλους τομείς: την πορνεία, το οργανωμένο έγκλημα, τα τυχερά παιχνίδια κλπ.

Όπως λοιπόν πολλά κράτη υποστη-

Το ανοσιούργημα του καψίματος των φακέλων - προσβολή στην ιστορική μνήμη των αγώνων της Αριστεράς - αποτέλεσε αφορμή για μια αυθόρμητη αναδρομή στο πρόσφατο παρελθόν - νωπό ακόμα στη μνήμη όσων το έζησαν και έγραψαν με το αίμα τους τους φακέλους της Ασφάλειας - και την ανάσυρση ιστορικών παραλληλισμών μεταξύ του σήμερα και του χθες. Ένα συμπέρασμα που προέκυψε αβίαστα ήταν βέβαια ότι η ιστορία επαναλαμβάνεται - όχι πάντα σαν τραγωδία αρχικά και ύστερα σαν κωμωδία - αλλά πολλές φορές σαν κωμωδία, δυο τουλάχιστον φορές συνέχεια.

Ηρώας και κωμωδιογράφος της επαναλαμβανόμενης κωμωδίας του «διαλόγου» και της «συμφιλίωσης» με τη Δεξιά κατά τα τελευταία τριάντα χρόνια υπήρξε - ποιος άλλος; - ο γνωστός μας Λεωνίδας Κύρκος. Σαν ηθοποιός, ήταν πάντα μάλλον ανιαρός: επαναλάμβανε και επαναλαμβάνει ακούρατος το ίδιο μοτίβο: διάλογος, διάλογος, διάλογος - διάλογος με ποιους; με τους εκάστοτε εκπροσώπους της ελληνικής αντίδρασης.

Σαν πολιτικός υπήρξε ακριβής αντιγραφείας ξένων προτύπων - συγκεκριμένα ιταλικών - σε τέτοιο βαθμό, ώστε το έμβλημα του ΚΚΕ εσωτερικού, από το 1975, να αποτελεί ακριβές αντίγραφο του εμβλήματος του ιταλικού Κ.Κ. - με την εξαίρεση ότι τα απομεινάρια της ιταλικής σημαίας είχαν αντικατα-

σταθεί από τα αντίστοιχα της ελληνικής.

Οι περισσότεροι από εμάς θυμούνται το εύρημα της Εθνικής Αντιδικτατορικής Δημοκρατικής Ενότητας (ΕΑΔΕ) - αντίγραφο του «ιστορικού συμβιβασμού» των Ιταλών κομμουνιστών - που πρόβλεπε συσπείρωση όλου του πολιτικού φάσματος για την απόκρουση ενός ανύπαρκτου κινδύνου. Θυμούνται βέβαια και τις μελοδραματικές εκκλήσεις του Λεωνίδα προς τον «δεξιό εργάτη» κλπ., που συνοδεύονταν με απερίγραπτες κορώνες λαϊκισμού: ποιος δεν θυμάται τη φανταστική γριούλα που ψήφιζε ΝΔ, τη Ροδιά, η οποία καλούνταν από το Λεωνίδα Κύρκο να ενταχθεί στις τάξεις του ΚΚΕσσ.;

Το μόνιμο επιχείρημα του Λεωνίδα και των θαυμαστών του ήταν - κατά τη μεταπολίτευση - ότι η Δεξιά είχε αλλάξει: δεν ήταν πια η παλιά «κακιά» Δεξιά της προδικτατορικής περιόδου, η ΕΡΕ των εκκοιτών, των παρακρατικών και των τραμπούκων, των ανακτορικών και στρατιωτικών πραξικοπημάτων. Μετά το 1974, έλεγαν, η Δεξιά είχε «εξευρωπαϊστεί», είχε γίνει δημοκρατική. Ας δούμε όμως πώς έβλεπε ο Λεωνίδας Κύρκος την παλιά «κακιά» Δεξιά, τη Δεξιά πριν το 1967:

Το 1966, η τότε ΕΔΑ (νόμιμη έκφραση του ενιαίου παράνομου ΚΚΕ) της οποίας ο Λεωνίδας Κύρκος ήταν ηγετικό στέλεχος - είχε διατυπώσει τη λεγόμενη «πρόταση των 5 σημείων»: συ-

Ο κ. «Διάλογος» πριν 23 χρόνια

«ΚΥΡΚΟ ΜΑΣ!»

νοπτικά, η πρόταση εκείνη συνοψιζόταν στη συνεργασία όλων των πολιτικών δυνάμεων - από την Αριστερά μέ-

χρι το δεξιό κόμμα της ΕΡΕ και την ανακτορική κυβέρνηση των αποστατών υπό τον Στεφ. Στεφανόπουλο - για

ρίζουν την αποφασιστική στροφή της πολιτικής του προέδρου Μπάσκο, έτσι υπάρχει και η διεθνής υποστήριξη της ναρκο-μαφίας: οι πρόσφατες απώλειές της άρχισαν άλλωστε να εξισορροπούνται από την άνοδο των τιμών του προϊόντος στις ΗΠΑ, που ακολουθεί την αύξηση του "επιχειρηματικού ρίσκου".

Κάτω από ανάλογη οικονομική σκοπιμότητα αναπτύσσεται τελευταία από καθόλου ύποπτους και ανατρεπτικούς κύκλους στις ανεπτυγμένες χώρες η επιχειρηματολογία περί νομιμοποίησης των ναρκωτικών. Τα κύρια επιχειρήματα είναι οικονομικής φύσης. Ο βρετανικός *Εκονομιστ* διαπιστώνει ότι «οι προσπάθειες απαγόρευσης απέτυχαν και το εμπόριο ναρκωτικών εξακολουθεί να ανθεί» και σχολιάζει την αναποτελεσματικότητα και το υψηλό οικονομικό κόστος των κρατικών πολιτικών, που δεν παρεμβαίνουν με οικονομικούς μηχανισμούς στον περιορισμό των συνεπειών του ανταγωνισμού στο εμπόριο της κόκας.

Το περιοδικό προτείνει τη νομιμοποίηση, φορολόγηση και κρατικό έλεγχο του εμπορίου ναρκωτικών που έτσι «θα δηλητηρίαζαν λιγότερους ανθρώπους, θα σκότωναν λιγότερους εμπόρους, θα δωροδοκούσαν λιγότερους αστυνομικούς, θα αύξαναν περισσότερο τα δημόσια έσοδα». Και ο δημιουργικός νεοφιλελευθερισμός μπορεί!...

Οι απόψεις αυτές, περιθωριοποιημένες και συκοφαντημένες μέχρι χτες, δεν συνιστούν, ωστόσο, γενική πολιτική. Στις ΗΠΑ επικρατεί άλλο κλίμα. Εκεί, η καθιερωμένη πια "σταυροφορία" του νέου προέδρου στρέφεται τώρα κατά της εγχώριας ζήτησης - με ελάχιστα ανάλογα με τις διαστάσεις του προβλήματος χρήματα και κουτοπονηρίες όπως διπλοεγγραφές κονδυλίων. Το βάρος πέφτει στον περιορισμό της *ευκαιριακής* χρήσης κοκαΐνης

(μεσαία τάξη και γιάπικς), αν και η σχετική κατανάλωση είχε πέσει εντυπωσιακά τα τελευταία χρόνια, ενώ το πρόβλημα εξάρτησης από το κρακ στις φτωχογειτονιές είναι σοβαρό και αυξανόμενο. Πρόκειται ίσως για ιδεολογικού τύπου παρέμβαση, ώστε οι ανώτερες τάξεις, αφού καθαρθούν, να αποτελέσουν φωτεινό παράδειγμα. Κάποια μέτρα συνιστούν... φιλελεύθερες πρωτοτυπίες όπως η διαγραφή κρατικής επιχορήγησης στα εκπαιδευτικά ιδρύματα που δε θα εφαρμόσουν τα προτεινόμενα ή οι νέες, σκληρότερες ποινές κατά της ευκαιριακής χρήσης που περιλαμβάνουν και "εναλλακτική" έκτιση ποινών σε παραστρατιωτικά στρατόπεδα με εντατικό πρόγραμμα εκπαίδευσης από στρατιωτικούς.

Η έκβαση της ιστορίας δεν διαφαίνεται ακόμα. Έτσι ή αλλιώς, τα βαρύγδουπα περί ανελέητου, ολοκληρωτικού ή ολομέτωπου πολέμου δεν είναι παρά λόγια. Το άνοιγμα ενός τέτοιου μετώπου, είτε η νομιμοποίηση ή ακόμα και ο διάλογος με τους μαφιόζους δεν είναι πια υπόθεση ενός μόνο κράτους - και εδώ έχουν αφεθεί οι κολομβιανοί μόνοι στον αγώνα τους. Η διεθνής συζήτηση του ζητήματος έχει ως προϋπόθεση της τη διαπραγμάτευση του πέρα από δαιμονοποιήσεις και αφορισμούς. Και στην Ελλάδα, όπου η αντιναρκωτική (:) υστερία φαίνεται να εξαποσταίνει για την ώρα, ενώ οι θάνατοι από νοθευμένη/υπερβολική δόση (ηρωίνης, κυρίως) έχουν ξεφύγει προς τα πάνω τον τελευταίο χρόνο, η αναδημοσίευση των απόψεων του *Εκονομιστ*, και μάλιστα από την συντηρητική *Καθημερινή*, αποτελεί συνεισφορά στη νηφάλια αναθεώρηση μιας απαραίτητης συζήτησης.

Γιώργος ΚΟΚΚΙΝΟΣ

Πηγές: TIME, The Nation 13.8.88, EL Pais, Η Καθημερινή 10.9., Η Πρώτη 11.9.

την αποτροπή της επερχόμενης δικτατορίας (φυσικά, ούτε η συνεργασία εκείνη ολοκληρώθηκε ούτε η δικτατορία αποτράπηκε, και η χούντα έπιασε ολόκληρη την Αριστερά κυριολεκτικά στον ύπνο).

Στα πλαίσια αυτής της «φωτισμένης» πολιτικής, ο Λεωνίδας ανάλαβε να «περάσει» τη νέα γραμμή στο φοιτητικό κίνημα, μέσω του χαιρετισμού του στο Γ' συνέδριο της ΕΦΕΕ (10 Μαΐου -22 Μαΐου 1966). Ελπίζουμε να μην κήκε ο φάκελός του, μια και το πλήρες κείμενο της ομιλίας του - που σίγουρα περιλαμβάνεται σε αυτόν - έχει αναμφισβήτητη ιστορική αξία.

Στην ομιλία του εκείνη ο Λεωνίδας Κύρκος είχε εκφράσει τον διακαή και ανίατο πόθο του για ενότητα και διάλογο με τη Δεξιά του 1966 - τη Δεξιά των παρακρατικών, των εκοφιστών, των δολοφόνων του Λαμπράκη, αποκαλώντας την επανειλημμένα «η δεξιά μας», σύμφωνα με τα ρεπορτάζ περιοδικών της τότε εξωκοινοβουλευτικής Αριστεράς («Σπουδαστικός Κόσμος» Ιούν. 1966, «Αναγέννηση», Μάιος - Ιούνιος 1966, τ. 20-21). Σύμφωνα με το ρεπορτάζ του περιοδικού «Σπουδαστικός Κόσμος», ο Λεωνίδας Κύρκος τα κατάφερε τόσο καλά, ώστε «ο εκπρόσωπος της ΕΡΕ συμφώνησε μαζί του με έμφαση όταν πήρε το λόγο. Ενθουσιάσε όμως ο βουλευτής [ο Α.Κ.] και τους εκοφίτες ακροατές του. Εκείνους που

ασφαλώς δεν ενθουσίασε, ήταν τους πραγματικούς προσδευτικούς δημοκράτες φοιτητές. Και τι δεν είπε στο λόγο του! Μίλησε για την ανάγκη διάλογου με τη "δεξιά μας", για ενότητα όλων των δυνάμεων, και της "δεξιάς μας" μαζί - φυσικά για να οικοδομήσουμε τη δημοκρατία στον τόπο μας. Μίλησε ακόμα για "ενότητα" με τους καθολικούς (!!!) και τους σοσιαλδημοκράτες (!!!) και για διάλογο μαζί τους. Ήταν τόσο συνεπαρμένος από το όραμα αυτής της "ενότητας", ώστε ξέχασε ότι δεν βρίσκεται στη Γαλλία ή στην Ιταλία, αλλά στην Ελλάδα [όπου δεν υπάρχουν καθολικοί και σοσιαλδημοκράτες]. Αλλά και όταν η συχνή επανάληψη της έκφρασης "η δεξιά μας", προκάλεσε το θαυμαστικό επιφώνημα "Κύρκο μας" από μέρους εκοφίτη, ο "Κύρκος τους" δεν θέλησε - ακόμα και τότε - να σταματήσει την περιγραφή των ενωτικών οραματισμών του».

«Σπουδαστικός Κόσμος», τ. Ιουνίου 1966).

Τι άλλαξε στα 23 χρόνια από το 1966 ως το 1989; αναμφίβολα πολλά, πάρα πολλά. Προφανώς όμως, ούτε η Δεξιά ούτε ο Κύρκος άλλαξαν. Και ένας λαός που ξεχνά την ιστορία του, είναι καταδικασμένος να την ξαναζησει, όπως διαπιστώνουμε από τη φευγαλέα τούτη ιστορική αναδρομή.

Ας μη χρειαστεί να ξαναζησουμε και το 1967.

Τάσος ΔΑΡΒΕΡΗΣ

ΑΡΘΡΟ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ

QUO VADIS?

ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΩΝ ΠΡΑΣΙΝΩΝ

ΑΣ ΦΑΝΤΑΣΤΟΥΜΕ ότι βρισκόμαστε στο καλοκαίρι του 1994. Η τρίτη περίοδος του άμεσα εκλεγόμενου Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου πλησιάζει στο τέλος της. Πώς θα αξιολογηθεί η δουλειά των τελευταίων πέντε ετών; Θα 'χει σίγουρα ξεχαστεί ο διαπραγματευτικός μαραθώνιος του καλοκαιριού του '89, που κράτησε πέντε εβδομάδες, από τον οποίο η ενδεκαμελής κοινοβουλευτική ομάδα του GRAEL του 84-89 μεταβλήθηκε σε τριακονταμελή κοινοβουλευτική ομάδα με τον τίτλο «Οι Πράσινοι στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο». Θα 'χουν πια σχεδόν ξεχαστεί οι τσακωμοί για το ποιοι θέλουν, μπορούν ή πρέπει να συμμετέχουν σ' αυτήν. Το καλοκαίρι του '94, η ομάδα θα κριθεί από το αν κατάφερε να ανταποκριθεί στις πέντε προκλήσεις που η ίδια έθεσε στον εαυτό της:

Πρώτο: «Εσωτερική αγορά»! Την Πρωτοχρονιά του 93 οι λεγόμενες «τέσσερις μεγάλες ελευθερίες», (κεφάλαιο, αγαθά, εργαζόμενοι και υπηρεσίες) θα μπορούν να κινούνται ελεύθερα μέσα στα όρια της ΕΟΚ. Για την πράσινη ομάδα αυτό σημαίνει μια αυτήν. Αφενός την κατάδειξη του χαρακτήρα της εσωτερικής αγοράς (μία αναπτυξιακή ώθηση που καταστρέφει πόρους και οδηγεί στη χειροτέρευση των οικολογικών και κοινωνικών συνθηκών) και την οργάνωση αντι-πληροφόρησης και αντίστασης. Αφετέρου την πραγματιστική εκμετάλλευση του ρόλου του ρυθμιστή ανάμεσα στην αστική-φιλελεύθερη δεξιά και την σοσιαλιστική-ευρωκομμουνιστική αριστερά με στόχο την επίτευξη του εκάστοτε μικρότερου κακού από οικολογική και κοινωνική σκοπιά.

Δεύτερο: Αντίο στον πράσινο γερμανο-κεντρισμό! Το «πράσινο» δεν περιορίζεται στη Δυτ. Γερμανία ούτε στην Κεντρική Ευρώπη. Οι Μεσογειακοί είναι τώρα πλειοψηφία κι έχουν ήδη στο προεδρείο μία Πορτογαλίδα και έναν Ιταλό ως ισότιμους συμπροέδρους. Η ευρωομάδα πρέπει να αναζητήσει και να ακολουθήσει τους δρόμους εκείνους που θα δείξουν -ιδιαίτερα στη Δ. Γερμανία- ότι τα πράσινα κόμματα των άλλων κρατών δεν οφείλουν να προχωρήσουν κατά το γερμανικό μοντέλο. Πρέπει να γίνει διεθνώς γνωστό και σαφέστερο το γεγονός ότι δεν υπάρχουν μόνο GRÜNE, αλλά και VERDI, GREENS, VERDES και GRENG.

Τρίτο: Στενότερος συντονισμός! Αν κι ο καθένας το απορρίπτει για την ατομική του περίπτωση, πράσινος βουλευτής είναι στο εθνικό του κοινοβούλιο κυρίως ένας μονομάχος. Με την ενίσχυση των «γραφειών» τους, οι «εναλλακτικοί» αυτοί Ράμπο αγωνίζονται μόνοι τους και χωρίς διεθνή συντονισμό. Οι κοινοβουλευτικές πρωτοβουλίες εξελίσσονται παράλληλα και χωρίς συνεργασία και απαλλαγή εμπειριών. Και, φυσικά, τόσο μια ομάδα πρωτοβουλίας στην Ανδalousία ή μια ομάδα για τα ανθρώπινα δικαιώματα στην Ν.Α. Ασία, και όχι μόνο αυτοί, θα παραξενευτούν όταν δουν να τους επισκέπτονται μέσα σε λίγους μήνες και χωρίς κανένα συντονισμό μέλη των πράσινων προεδρείων, βουλευτές κι ευρωβουλευτές από πέντε ή έξι κράτη. Κανονικά, η τριανταμελής ευρω-ομάδα θα ήταν ο κατάλληλος τόπος για προσφορά και πραγματοποίηση συνεργασίας, μαζί με τα εθνικά γραφεία.

Τέταρτο: Ισχυρότερη διαπλοκή! Στην αρχή της δεκαετίας μας ήταν ισχυρή η εικόνα να στηριζόμαστε στο ένα πόδι σαν κόμμα και στο άλλο σαν κίνημα. Αν και τώρα το κίνημα έχει υποχωρήσει κάπως, δεν παύει να είναι απαραίτητο για την επίτευξη στόχων οικολογικής πολιτικής και για την αποφυγή του εγκλεισμού στην κοινοβουλευτική ρουτίνα. Για την Ευρω-ομάδα, λοιπόν, χρειάζονται περισσότερες προσπάθειες διαπλοκής των κινήματων με διοργανώσεις διεθνών συνεδρίων στις Βρυξέλλες και το Στρασβούργο. Τα θέματα των συσκέψεων αυτών θα 'πρεπε να ξεφεύγουν και να ξεπερνούν μια στενή ερμηνεία της οικολογίας.

Πέμπτο: Είναι σημαντικό να εστιάσουμε την προσοχή μας στα ουσιαστικά. Σύμφωνα με μια μετριοπαθή εκτίμηση υπάρχουν 104 διαφορετικές πολιτικές προτάσεις στις οποίες οι «Πράσινοι» έπρεπε να παρέμβουν. Οι 11 βουλευτές μέλη του παλιού GRAEL δεν κατάφεραν μεταξύ του '84 και του '89 να επικεντρώσουν στα ουσιαστικά. Εν όψει της απειλής στο παγκόσμιο κλίμα και το διευρυνόμενο χάσμα μεταξύ πλουσίων και φτωχών κρατών, πρέπει να τεθούν προτεραιότητες αν θέλουμε να κάνουμε κάποια πρόοδο. Εάν οι «Πράσινοι» αποτύχουν να το κάνουν, τότε η αξιοπιστία που έχουν αποκτήσει (είναι τώρα η 5η πολιτική ομάδα στο Ευρ. Κοινοβούλιο) θα περιοριστεί ραγδαία.

Φρανκ ΣΒΑΛΜΠΑ-ΧΟΤ

Στις 29 Αυγούστου, γύρω στις 6.00 το απόγευμα, στα χέρια της αστυνομίας της Αλεξανδρούπολης, έπεφτε (απρόσμενα άραγε;) ο τούρκος πολιτικός φυγάδας κουρδικής καταγωγής Χουσεϊν Χαμί Σεκϋρ Οζσομάρ.

Είναι δύσκολο να ανασυστήσει κανείς το τι έγινε από το απόγευμα εκείνης της μέρας – ώρες που ακόμα και το τέρας της γραφειοκρατίας αναπαύεται παραδινόταν στα χέρια των δικτών του, στο συνοριακό φυλάκιο των Κήπων, 70 χλμ. μακριά από την Αλεξανδρούπολη.

Μέσα στις 15 ώρες που κύλησαν, η Κρατική Ασφάλεια με αστραπιαία ετοιμότητα, ανέλαβε να λύσει «αντιγραφειοκρατικά» το ζήτημα, προς όφελος του τόπου και των διεθνών μας σχέσεων: ένας ακόμη Ρασίντ μας περίσσευε. Και στο κάτω κάτω δεν τον διεκδικούσε καμιά Ρ.Λ.Ο.

Τα πράγματα φαινόταν να πηγαίνουν καλά. Όμως η υπόθεση σκόνταψε απρόσμενα. Την άλλη μέρα οι τουρκικές εφημερίδες κάνανε γνωστό το γεγονός. Τα τηλέφωνα χτύπαγαν. Και λίγα λεπτά αργότερα η είδηση έβγαине στον αέρα.

Τα όργανα της Ασφάλειας του Έβρου, – ανενήμερτα αρχικά – έκθεσαν τους εντολείς τους στο φως της ευθύνης τους: «Ρωτήστε το Υπουργείο Δημοσίας Τάξης. Αυτοί ξέρουν» δήλωνε απερίφραστα ο αξιωματικός υπηρεσίας στα πρώτα τηλεφωνήματα. Και καθώς οι γραμμές άναβαν η εκδοχή βελτιωνόταν θιαστικά και άτσαλα: «Εργασία ζήτησε. Δεν ζήτησε άσυλο».

Την πρωτότυπη αυτή εκδοχή, ανέπτυξε την άλλη μέρα με κυνική αυτοπεποίθηση και ο κυβερνητικός εκπρόσωπος Θ. Κανελλόπουλος: «Παρουσιάστηκε στο αστυνομικό τμήμα και ζήτησε εργασία» (!!!) «Και όποιος δεν μας πιστεύει ας κάνει μήνυση» (ή περίπου) δήλωνε στους δημοσιογράφους.

Πιο προσεκτικός ο υπουργός Δημ. Τάξης, δήλωνε στον Τύπο και στη Βουλή ότι συνελήφθη στην Αλεξανδρούπολη... Ανακρίθηκε από 3 αξιωματικούς και... δεν ζήτησε άσυλο... και ότι μετά απ' αυτό, έγινε σήμα και επαναπροωθήθηκε στην Τουρκία.

Κι αναρωτιέται κανείς: αυτός ο τούρκος φυγάδας, δραπετής της χειρότερης φυλακής της Πόλης, 11 χρόνια κρατούμενος, φορτωμένος αποκόμματα εφημερίδων και στοιχεία, με τους συνδέσμους του ενήμερους στη Γαλλία και στην Ελλάδα, με το φόβο της θανατικής ποινής πίσω του, τι να έλεγε άραγε τόσες ώρες στους ανακριτές του σ' αυτές τις διαδοχικές ανακρίσεις;

Κι απορείς ακόμα: ο φυγάδας συ-

νελήφθη γύρω στις 6 μ.μ. Μεταφέρθηκε στο Τμήμα – ανακρίθηκε – αρρώστησε – μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο – συνήλθε – ξαναμεταφέρθηκε στο Τμήμα – ανακρίθηκε και ξαναανακρίθηκε την τελευταία φορά μάλιστα από τον Διοικητή του Τμήματος Ασφαλείας, και... κάπου βέβαια μεσολάβησε και η νύχτα. Ποιος και πότε (και γιατί) ασχολήθηκε μέσα στη νύχτα μετά απ' όλα αυτά, να κάνει σήμα στην Αθήνα για έναν «λαθραίο μετανάστη» και ποιος και πότε απαντά στο σήμα αυτό, ώρες που το προσωπικό ασφαλείας βαριέται ακόμα και να σηκώσει τα τηλέφωνα; Πώς και γιατί ανταποκρίθηκε με τόση ζέση η Αλεξανδρούπολη και φόρτωσε τον φυγάδα ζημιώματα για τα σύνορα, όταν την ίδια στιγμή 3 ακόμη τούρκοι, συγκρατούμενοί του με πολύ λιγότερους τίτλους και πολύ λιγότερο παρελθόν, παίρνανε κανονικά το δρόμο για το Λαύριο; Ποιος και πότε λοιπόν πήρε αυτές τις αποφάσεις;

Είναι σίγουρο ότι καμιά ΕΔΕ δεν θα απαντήσει σ' αυτά τα ερωτήματα και καμιά ποινική διαδικασία δεν θα βγάλει στο φως όσα οι ΕΔΕ συγκάλυψαν. Ο αρχηγός της ΕΛ.ΑΣ. κ. Αντωνόπουλος δεν μπορεί να ανακρίνει τον εαυτό του, ούτε τους προϊστάμενους του.

Και μεις θα εξακολουθήσουμε να είμαστε σίγουροι ότι η παράδοση Οζσομάρ δεν ήταν ούτε «άτυχο», ούτε τυχαίο γεγονός, ούτε αμέλεια, ούτε «κεκτημένη ταχύτητα». Η ιδιότυπη επιλεκτικότητα και η ταχύτητα της διαδικασίας, μαζί με τις καταγγελίες του ίδιου του Οζσομάρ από τις φυλακές της Πόλης και των συγκρατούμενών του από το Λαύριο, οδηγούν αναπόφευκτα στην εκδοχή ότι το γεγονός αποτελεί μια άτυπη έκδοση που έγινε κατά παράκαμψη όλης και σχετικής νομοθεσίας και της αστικής νομιμότητας και στηρίζουν την υποψία ότι η ενέργεια αυτή ήταν ήδη προαποφασισμένη σε άλλα επίπεδα και άλλους χρόνους.

Εξάπτουν την πολιτική φαντασία στοιχεία που αναπόφευκτα έρχονται να συνδυαστούν με το γεγονός:

- η σύμφωνα με καταγγελία του «Ριζοσπάστη» (6-9) επίσκεψη αστραπής του αμερικανού προξένου της Θεσσαλονίκης στην Καβάλα με σκοπό έκτακτη συνεννόηση με τις εκεί αρχές του Υπουργείου Εξω-

Η ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΤΟΥ ΟΖΣΟΜΑΡ

Σύνταγμα άρθρο 5 παρ. 2

«Απαγορεύεται η έκδοση αλλοδαπού που διώκεται για τη δράση του υπέρ της ελευθερίας».

Σύμβαση της Γενεύης, 1951, (ν.δ. 3989/1959) αρθρ. 33.

«Ουδεμία Συμβαλλόμενη χώρα θα απελαύνει ή θα επαναπροωθεί καθ' οιονδήποτε τρόπο, πρόσφυγες, στα σύνορα εδαφών όπου η ζωή ή η ελευθερία του απειλούνται για λόγους φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, κοινωνικής τάξεως ή πολιτικών πεποιθήσεων».

Απόφαση Υπουργών Εξ. και Δημ. Τάξ. 5401/1977 αρθρ. 1.

«Οσάκις αλλοδαπός εισελθών καθ' οιονδήποτε τρόπον εις Ελλάδα αιτείται ενώπιον δημόσιας αρχής την αναγνώρισιν της ιδιότητος του πρόσφυγος, αι αρμόδιαι αρχαί οφείλουν το ταχύτερον δυνατόν να ανακοινώσουν τούτο εις τον εν Ελλάδι εκπρόσωπον του Ύπατου Αρμοστού δια τους Πρόσφυγας».

Άρθρ. 3

«Αρμόδιαι εξουσιοδοτημένοι Αρχαί Ασφαλείας της χώρας μας αποφαίνονται κατόπιν ερεύνης εάν συντρέχουν ή όχι οι προϋποθέσεις προς αναγνώρισιν εις τον αιτούντα της ιδιότητος του πρόσφυγος. Η ούτω εκδιδόμενη απόφασις, δεόντως αιτιολογημένη κοινοποιείται εις τον αιτούντα και εις τον εκπρόσωπον του Ύπατου Αρμοστού δια τους πρόσφυγας εν Ελλάδι, συντασσομένης περί τούτου εκθέσεως».

Αν.Ν. 1999/1939 περί κυρώσεως της μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας συμβάσεως εκδόσεως.

«Η έκδοση δεν θα επιτρέπεται. 1) Εάν το αδίκημα έχει πολιτικό χαρακτήρα ή εάν είναι συναφές προς πολιτικόν αδίκημα...»

Διεθνής Σύμβαση κατά των θασανιστηρίων. Ελ. νόμος 1782/1988 άρθρο 3.

«Κανένα κράτος μέλος δεν θα απελαύνει, δεν θα επαναπροωθεί, ούτε θα εκδίδει πρόσωπο σε άλλο κράτος όπου υπάρχουν ουσιώδεις λόγοι να πιστευτεί ότι αυτό το πρόσωπο θα κινδυνεύσει να υποστεί θασανιστήρια».

τερικών.
– η επίσημη μεν αλλά «ινγκόνιτο» και χωρίς ενημέρωση του Τύπου επίσκεψη του τούρκου υφυπουργού για θέματα ασφαλείας στην Ελλάδα στις 6-9, για συμμετοχή του σε κάποιο συνέδριο
– η ανεύρεση στον Έβρο δύο πτωμάτων Κούρδων που περιεργα αποκαλύφθηκε πολλές μέρες αργότερα, από τις αστυνομικές αρχές του Έβρου.
– η καταγγελία μιας ακόμα επιλεκτικής «επαναπροώθησης», παράδοσης δηλ. στα χέρια των Τούρκων την ίδια περίπου περίοδο ενός ακόμα Κούρδου πρόσφυγα του Μεμέτ Ιπέκ εφοδιασμένου και αυτού με όλα τα στοιχεία που αποδείκνυαν την ταυτότητά του και ο

οποίος βρίσκεται και αυτός σήμερα στις φυλακές της Κωνσταντινούπολης.

Και δημιουργούν εύλογες ανησυχίες: Μήπως η συμμετοχή στην ομάδα TREVİ, η Αττάλεια, το Νταβός κι οι τρομοκρατολογικές υστερίες των εταίρων μας έχουν δημιουργήσει για τη χώρα μας αφανείς δεσμεύσεις που κάνουν περιττό και ξεπερασμένο τόσο το Σύνταγμα όσο και τη νομοθεσία μας στα θέματα έκδοσης και πολιτικού ασύλου;

Ο Χουσεϊν Οζσομάρ δικάζεται στην Τουρκία σαν τρομοκράτης. Οι κατηγορίες που τον θαραίνουν τον φέρουν ενεχόμενο σε πάμπολλες ενέργειες ένοπλης δράσης της οργάνωσης DEV-SOL.

Σε μια εποχή που οι Ύπατη Αρμο-

ΕΝΑ ΠΡΩΙ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ

Καθόμασταν σε ένα κεντρικό όμορφο καφενείο της Πόλης για το πρωινό τσάι. 5-6 δημοσιογράφοι από διάφορα αριστερά περιοδικά. Ετοιμαζόμαστε να πάμε στα «μπατηρημένα» περιοδικά μας – που πουλάνε λίγο και κατάρχονται πολύ – να πιάσουμε τις καθημερινές μας «αγγασίες». Συνήθως χρειαζόμαστε αυτή την πρωινή πλάκα με το κουλούρι μας δίπλα στο τούρκικο τσάι. Χωρίς ένα γερό πρωινό καλαμπούρι δεν τραβιέται αυτή η δουλειά.

Εκείνο το πρωί ο Ζ. ήταν το θύμα. Ένας εικοσιπεντάχρονος νέος. Συντάκτης στο περιοδικό Χ., πριν λίγες μέρες είχε καταδικαστεί ερήμην σε 50 περίπου χρόνια για τα διάφορα άρθρα του που είχαν δημοσιευτεί στο περιοδικό. Δεν ήταν εκεί. Παράνομος πια, και εμείς ετοιμάζουμε το «ταξίδι» του. Δεν είχε αποφασίσει ακόμα πού θα πάει. Για να πάει στην Ευρώπη χρειαζόταν πλαστό διαβατήριό. Αεροδρόμιο, έλεγχο, κλπ. Μεγάλο ρίσκο. Όλοι οι μπάτσοι πια είναι γνωστοί.

«Γιατί δεν πάει στην Ελλάδα για πρώτη στάση» είπε ο Α. Μια στραβή μύτη και μερικά σπασμένα δόντια του είχαν αφήσει οι «ειδικές δυνάμεις» (τα ΜΑΤ της Τουρκίας) την περασμένη Πρωτομαγιά. Συνεχίζεται η δίκη του. Ο εισαγγελέας ζήτησε 650 χρόνια για 6-7 άρθρα τα οποία είχαν δημοσιευτεί στο «Ρ». «Όταν τελειώσει η δίκη, εγώ θα πάω στην Ελλάδα παιδιά», είπε. «Δεν μπορώ με τις κρίες γερμανίδες, έχω ακούσει πολλά για τη θερμή των ελληνίδων». «Τι να σε κάνουν μ' αυτή τη μούρη οι ελληνίδες» είπε η αρραβωνιστική του η Α. από δίπλα. «Ας είμαι καλά εγώ που σε αντέχω τόσα χρόνια».

Εκτός από μένα, όλοι ήταν κάτω από τα 30. Η καινούργια μας νεολαία. Το 1980, όταν έγινε το πραξικόπημα, όλοι αυτοί ήταν κάτω απ' τα 20. Τώρα, ψήνονται σε δύσκολες συνθήκες και πολύ γρήγορα «αχρηστεύονται». Ένα άρθρο, ή μια ομιλία, μια αφισκοκόλληση και πάνε φυλακή, ή μπαίνουν στην παρανομία και αυτοεξορίζονται. Δεν σταματάνε όμως. Όλο έρχονται οι καινούργιοι που παίρνουν τη θέση τους.

«Χτες ήρθανε στα γραφεία», αρχίζει ο Τ. «Εσύ ακόμα εδώ είσαι πουλάκι μου», λέει ο αρχιμπατσός, «πώς σε έχουμε ξεχάσει, περίεργο...». «Κάντε λίγο κράτει να ξεκουραστώ λίγο κι εγώ», λέει. Εκείνη τη στιγμή μπήκε μια κοπέλα μέσα. Είναι η Σ., λαχανιασμένη. Κάνει νυχτερινή βάρδια σε μια εφημερίδα. «Οι έλληνες απέλασαν τον Οζσομάρ», λέει. Παγώνουμε.

«Αι σιχτίρ», λέει ένας. «Δεν μπορεί». «Ο αστυνομικός ανταποκριτής πέρασε την είδηση. Οι μπάτσοι είναι ενθουσιασμένοι». «Τον είδε; Ήταν αυτός; Είναι σίγουρος;» ρωτάει η Α. «Ναι, οι μπάτσοι άρχισαν να τον δέρονουν απ' τη στιγμή που τον πήραν στα χέρια τους, λέει ο ανταποκριτής. Τώρα πρέπει να τον έχουν στο μπουντρούμι...» Δεν το πιστεύουμε ακόμα.

«Σοβαρέψου, πρωί-πρωί» φωνάζει ένας. «Στην Ελλάδα οι κομμουνιστές έχουν 2-3 υπουργούς στην κυβέρνηση», λέει ο Μ. «Εσύ και οι κομμουνιστές σου», λέει μια πρασινοφεμινίστρια. «Ήταν η Σοβιετική Ένωση που παρέδωσε στα 1980-81 δεκάδες ανθρώπους». «Όχι θρε παιδιά, εγώ τους ξέρω. Κάτι άλλο πρέπει να είναι». «Μητσοτάκης, Οζάλ, Αττάλεια», μουρμουρίζει ένας από τη γωνία. «Η Ν.Δ., εάν ήθελε να αρχίσει τις εκδόσεις, θα το έκανε μετά τις εκλογές μωρέ. Τώρα παίζουν τους ανανεωμένους. Πέρσι οι δικοί μας έκαναν ολόκληρη συνέντευξη με τον Έμπερτ». «Πουλάκι μου, η Ν.Δ. δεν είναι μόνο ο Έμπερτ και η παρέα του. Το κόμμα είναι γεμάτο σκουριασμένους φασίστες...»

«Όπως ξέρετε, η ΜΙΤ είναι αρκετά οργανωμένη στη Θράκη. Και όχι μό-

νο ανάμεσα στους τούρκους. Οι λαθρέμποροι πληρώνουν στα σύνορα και έχουν εδραιώσει εδώ και χρόνια μια γερή «ελληνοτουρκική φιλία»! Τώρα σκεφτείτε: Δραπετεύει ο Οζσομάρ. Μέχρι σήμερα όλοι όσοι δραπέτευσαν δεν χρησιμοποίησαν τα αεροδρόμια, γιατί είναι επικίνδυνα. Σχεδόν όλοι πέρασαν απ' την Ελλάδα. 16 του μηνός τσάκασε ο δικός μας. Και οι μπάτσοι αγρίεψαν. Να πιάσουν ένα δραπέτη είναι μεγάλη επιτυχία. Δυο μέρες τον ψάχνουν και δεν τον βρίσκουν. 18 του μηνός γράφουν οι εφημερίδες ότι δραπέτευσες... Πού θα πάει, σίγουρα σχεδόν στην Ελλάδα. Συναγερμός! Πρέπει να τον βουτήξουν. Αλλά δεν τα καταφέρνουν. Ο Οζσομάρ πηγαίνει και παραδίδεται στην Αλεξανδρούπολη. Η ΜΙΤ το μαθαίνει αμέσως. Κλείνεται η συμφωνία. Τον παίρνουν πίσω...»

«Κοιμούνται στα υπουργεία;» «Ποια υπουργεία τσαμπουνάς ρε παιδί μου; Στην Ελλάδα γίνεται χαμός τώρα. Οι υπουργοί δεν παίρνουν χαμπάρι τι γίνεται, κι αν πάρουν χαμπάρι το πολύ-πολύ του στέλνεις κανά τέλεξ που λέει «εδώ ένας Τούρκος ζητάει ψωμί και δουλειά κύριε υπουργέ, τι να κάνουμε;» Ο άλλος απαντάει: «Δεν σας έχω πει να μη με ενοχλείτε με τέτοιες αηδίες; Δώξτε τον!»

«Δεν αφήνετε τις υποθέσεις; Εγώ δεν νομίζω ότι είναι τόσο μπλεγμένο το θέμα. Μέχρι σήμερα έστειλαν πίσω αρκετούς. Θυμάμαι, τις μέρες των εκλογών είχαν στείλει πίσω έναν που είχε περάσει από τον Έβρο». «Οικονομικός ήταν;» «Δηλαδή, όταν προσπαθείς να σωθείς από την πείνα, δεν είναι πολιτικός λόγος αυτός;» «Όχι ρε πουλάκι μου, αλλά...» «Τι αλλά; Κυνηγούν τον συνδικαλιστή, απολύουν τον καθηγητή επειδή ασχολείται με την πολιτική, ή τον απλό εργάτη επειδή δεν δέχτηκε να είναι άνθρωπος της χούντας. Δεν είναι αυτοί πολιτικοί λόγοι για να φύγει κανείς;»

«Οι έλληνες, στα χρόνια της χούντας είχαν πάει κατά χιλιάδες στο εξωτερικό για να συνεχίσουν τον αγώνα τους έξω. Δεν καταλαβαίνω...» «Ρε παιδιά, και ο Μητσοτάκης ήταν πρόσφυγας, το ξέρετε;»

«Αφήστε τα τώρα αυτά και πάμε. Πάμε να δούμε τι έγινε και τι θα γίνει. Αν κλείσουν τους δρόμους και οι έλληνες, θα δυσκολευτούμε αρκετά μου φαίνεται». «Γιατί να μη τα κλείσουν; Περρασμένα-ξεχασμένα λένε οι έλληνες. Εγώ από το '81 ως το '85 ήμουν εκεί. Στην κυβέρνηση ήταν το ΠΑΣΟΚ. Αυτοί οι πασοκιστές έχουν ένα σύνθημα που λέει «ο αγώνας τώρα δικαιώνεται». Και ξέρετε, αυτός ο δικαιωμένος αγώνας μας έχει κλείσει σ' ένα γκέτο στο Λαύριο, ούτε άδεια εργασίας, ούτε η παραμικρή βοήθεια, τίποτα. Με τα διαβατήρια που μας έδιναν δεν πήγαινες ούτε στην Πάτρα. Άσε το εξωτερικό. Για ένα μικρό συνέδριο αναγκαζόμασταν να πάμε με τα πόδια από τα βουνά της Γιουγκοσλαβίας για να φτάσουμε στην Ιταλία και απ' εκεί σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες».

«Τώρα, δηλαδή, οι κομμουνιστές θα συνεχίσουν τον «δικαιωμένο αγώνα»;» «Θυμάμαι ένα ελληνικό τραγούδι που έλεγε... «και μη χειρότερα»... «Σωστά, σωστά, γιατί να δραπετεύεις στο κάτω-κάτω, τι σου λείπει στη φυλακή;» «Αντε πάμε παιδιά, αφήστε τις πλάκες και πάμε να δούμε τι γίνεται και τι θα γίνει...»

Ε, εσείς του Σχολιαστή, που είσατε στην Αθήνα, ξέρετε τι έγινε, τι γίνεται, και τι θα γίνει;

Μουράτ ΑΪΝΤΙΝ

στεία του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες έχει υποβαθμιστεί σε Υπηρεσία Μετανάστευσης, που η Διεθνής Αμνηστεία δεν κατορθώνει να απεγκλωβιστεί από την εμμονή της νομιμότητας και που η κοινωνική ευαισθησία και η διεθνιστική αλληλεγγύη, βρίσκονται σε χαμηλά επίπεδα, περισσότερο από κάθε άλλη φορά προβάλλει η ανάγκη μιας αποτελεσματικής παρέμβασης ενός κινήματος των πολιτών με θεσμούς ελέγχου και επαγρύπνησης πέρα από την κρατική «νομιμότητα».

Η παραχώρηση του πολιτικού ασύλου είναι πράξη πολιτική και δεν αναλογεί στο πεδίο της διοικητικής διεκπεραιωτικής γραφειοκρατίας. Σαν κυβερνητική επιλογή εκφράζει την αποδοχή ή μη ενός αμφιλεγόμε-

νου καθεστώτος. Σαν κοινωνική απαίτηση εκφράζει τα όρια της κοινωνικής ευαισθησίας και αλληλεγγύης απέναντι στους αγώνες των λαών. Έτσι ή αλλιώς το πολιτικό άσυλο ενέχει πράξη αναγνώρισης του δικαίου ενός πολιτικού αγώνα.

Είναι χαρακτηριστικό ότι το ελληνικό κράτος παραχώρησε πάντα ανεξέλεγκτα πολιτικό άσυλο, σε όλους τους φυγάδες που προέρχονταν από τις χώρες της ανατολικής Ευρώπης. Αντίστοιχα χαρακτηριστικό είναι ότι αρνήθηκε και αρνείται πάντα, ακόμα και να παραλάβει την αίτηση, όταν προέρχεται από αφρικανούς, όσο σημαντικά κι αν είναι τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν.

Οι πρώτοι τούρκοι πολιτικοί φυγάδες που πάτησαν στη χώρα μας το

1981 απελάθηκαν. Όμως η κοινωνική ευαισθητοποίηση και η πλατειά αντίδραση που δημοκρατικό κόσμος επέβαλε στο σεβασμό του δικαιώματος στο πολιτικό άσυλο. Οι απελάσεις σταμάτησαν και χιλιάδες Τούρκοι και Κούρδοι πήραν άσυλο στη χώρα μας. Όταν το 1986, η κοινή γνώμη άρχισε να μεταστρέφεται, ύστερα από μια συστηματική καμπάνια προβολής μιας «αυξημένης εγκληματικότητας» ενάντια στους τούρκους πολιτικούς πρόσφυγες άλλαξε και πάλι η αντιμετώπιση στα θέματα ασύλου: εκατοντάδες αιτήσεις απορρίφθηκαν και εκατοντάδες πολιτικοί χαρακτηρίστηκαν λιποτάκτες ή οικονομικοί πρόσφυγες.

Όμως κανένας απ' αυτούς δεν στάλθηκε ποτέ πίσω στη Τουρκία.

Η περίπτωση του Οζσομάρ και του Ιπέκ, ανοίγουν ένα νέο κεφάλαιο σ' αυτόν τον τομέα, και προειδοίζουν δυσάρεστα για την πολιτική που πρόκειται να ακολουθήσει σχετικά η κυβέρνηση που θα προκύψει μετά τις εκλογές. Και δεν μπορεί να μας καθησυχάσει η επίμονη δήλωση του κ. Κεφαλογιάννη (πόσο μάλλον αυτών του κ. Τζαννετάκη) ότι 42 Τούρκοι και Κούρδοι πήραν άσυλο μέσα στις τελευταίες 30 μέρες. Το αντίθετο μάλιστα. Δεκάδες πρόσφυγες χωρίς παρελθόν και χωρίς μέλλον θα πάρουν ακόμη πολιτικό άσυλο στη χώρα μας. Οι επόμενοι όμως Οζσομάρ θα κινδυνεύουν και πάλι να εκδοθούν.

Γιάννα ΚΟΥΡΤΟΒΙΚ

ΜΟΝΑ - ΖΥΓΑ ΔΙΚΑ ΤΟΥΣ

**Απ' τον ολοκληρωτικό πόλεμο
στην ολοκληρωτική κοινωνία του αυτοκινήτου
και τανάπαλιν**

«BMW εναντίον νέφους» (και ένα λουλουδι στην εξάτμιση), «καθαρά Renault» —τα ψέματα της προπαγάνδας των μεγάλων μονοπωλίων της αυτοκινητοβιομηχανίας κοντεύουν να μας πνίξουν. Μπορούμε λοιπόν να είμαστε χαρούμενοι που το τελευταίο τεύχος του *Spiegel* (αρ. 37, 11.9.89), θρήκε χώρο να στριμώξει δίπλα σε 25 σελίδες διαφήμιση για αυτοκίνητα και αξεσουάρ μια 8σέλιδη έρευνα για το αυτοκίνητο, με λεπτομέρειες και αποδείξεις ότι η οδική κυκλοφορία είναι ήδη προ πολλού η χειρότερη πηγή μόλυνσης του περιβάλλοντος στη Δυτική Γερμανία.

Αντίθετα από όσα υποστηρίζει η προπαγάνδα των τρασ, ο αέρας μολύνεται όλο και περισσότερο απ' τις εξετμίσεις των αυτοκινήτων, οι πόλεις βυθίζονται στο κυκλοφοριακό χάος, πάνω απ' τους μισούς δυτικογερμανούς δηλώνουν ότι υποφέρουν απ' το θόρυβο της κυκλοφορίας. Όπως λέει το Ινστιτούτο Περιβάλλοντος και Προγνώσεων της Χαϊδελβέργης: «Καμιά άλλη τεχνολογία δεν έχει παραβιάσει τόσο πολύ το επίπεδο ζωής μας τις τελευταίες δεκαετίες όσο το αυτοκίνητο». Και φυσικά δεν γίνονται «καθαρά» ή «οικολογικά» τα αυτοκίνητα με τον τριοδικό καταλύτη. Δεν μπορούν ούτε καν να φιλτράρουν το ποσό των δηλητηριωδών αερίων που εκπέμπεται απ' τις εξετμίσεις των όλο και περισσότερων αυτοκινήτων, στους όλο και μεγαλύτερους δρόμους. Και τα αυτοκίνητα με καταλύτη κάνουν ακριβώς τον ίδιο θόρυβο, προκαλούν ακριβώς τα ίδια δυστηχήματα, και μπλοκάρουν τους δρόμους ακριβώς όπως τα αυτοκίνητα χωρίς καταλύτη. Προπάντων, όμως, δεν εκπέμπουν λιγότερο διοξείδιο του άνθρακα απ' τ' άλλα. Και το διοξείδιο του άνθρακα είναι σε αποφασιστικό βαθμό υπεύθυνο για το φαινόμενο του θερμοκηπίου. Η θερμοκρασία της γης θα εξακολουθεί να ανεβαίνει μέχρι την κλιματολογική καταστροφή, αν η παραγωγή του διοξειδίου του άνθρακα δεν ελαττωθεί δραστικά.

Σήμερα στη Δυτική Γερμανία βρίσκονται περίπου 30 εκατ. αυτοκίνητα, και υπολογίζεται ότι θα φτάσουν τα 34 εκατ. το έτος 2000. Έτσι επιδεινώνεται η μόλυνση του περιβάλλοντος, η καταστροφή των πόλεων και της υπαίθρου, και κατά συνέπεια οι γενικοί όροι επιβίωσης. Επί δεκαετίες, οι κυβερνώντες στη Δ. Γερμανία είχανβάλει στην μπάντα τα

προβλήματα που προκαλεί το αυτοκίνητο. Ο Χέλμουτ Σμιτ που ήταν τότε «ειδικός στο κυκλοφοριακό» της SPD έλεγε το 1965: «Κάθε γερμανός πρέπει να έχει τη φιλοδοξία να αποκτήσει το δικό του αυτοκίνητο. Γι' αυτό θέλουμε να σας κατασκευάσουμε δρόμους». (Την ίδια προεκλογική χρονιά ο υποψήφιος καγκελάριος Βίλι Μπραντ υποσχόταν στους ψηφοφόρους «γαλάζιο ουρανό πάνω απ' τον Ρουρ»...)

Καμιά άλλη τεχνολογία δεν σκοτώνει τόσους ανθρώπους. Κάθε μια ώρα σκοτώνεται ένας άνθρωπος στη Δ. Γερμανία από τροχαίο δυστύχημα και 50 άλλοι τραυματίζονται. Οι δυτικογερμανοί φορολογούμενοι, δηλαδή κυρίως άνθρωποι χαμηλού εισοδήματος τις τρεις τελευταίες δεκαετίες πλήρωσαν 500 δις μάρκα για κατασκευή δρόμων. Όμως ο αριθμός των αυτοκινήτων μεγάλωνε πάντα γρηγορότερα από την έκταση των

οδών. Το αυτοκίνητο έγινε... ακίνητο. Ο σχεδιαστής κυκλοφορίας του Ντίσελντορφ υποστηρίζει ότι μόνο αν οι πόλεις διπλασίαζαν το πλάτος των δρόμων τους, τότε θα μπορούσαν όλοι να φτάνουν με το αυτοκίνητό τους στο κέντρο της πόλης — «μόνο που τότε δεν θα υπήρχε πλέον κέντρο της πόλης».

Στο μεταξύ, κανείς δε μιλά πλέον για μια «πόλη κατάλληλη για αυτοκίνητα», όπως έλεγε η προσφιλής προπαγάνδα των τρασ. Σήμερα το μόνο που εξετάζεται είναι αν στο κέντρο της πόλης θα απαγορεύεται ολικά ή μερικά η κυκλοφορία. Φυσικά, η λύση θα ήταν η ανάπτυξη των δημοσίων μέσων μεταφοράς που μέχρι σήμερα τα έχουν εγκληματικά παραμελήσει. Από το 1950 οι γραμμές του τρένου μειώθηκαν κατά 17% στα 30.576 χλμ, ενώ το οδικό δίκτυο αυξήθηκε κατά 40% σε 493.000 χλμ. Μια έκταση διπλάσια απ' το κρατίδιο

του Σάαρ στρώθηκε με άσφαλο. Έτσι, ενώ η συγκοινωνία με το τρένο παρέμεινε ίδια, εξαπλάσιαστηκε η συγκοινωνία με το αυτοκίνητο. Η μεταφορά αγαθών με φορτηγά ανέβηκε απ' το 20 στο 46%.

Το αυτοκίνητο, με την ίδια μεταφορική απόδοση, μολύνει 33 φορές περισσότερο τον αέρα απ' ό,τι το τρένο. Ακόμα κι ένα αυτοκίνητο με τριοδικό καταλύτη προκαλεί 5 φορές μεγαλύτερη μόλυνση απ' ό,τι το τρένο. Τα φορτηγά, απ' την άλλη μεριά, μολύνουν τον αέρα με 10 φορές περισσότερο μονοξείδιο του αζώτου και 3-6 φορές περισσότερο διοξείδιο του άνθρακα απ' ό,τι τα τρένα και τα πλοία. Ίσως κανένας οδηγός αυτοκινήτου δεν γνωρίζει ότι ένα μεσαίο αυτοκίνητο χωρίς καταλύτη εκπέμπει σε ένα χιλιόμετρο κατά μέσο όρο 2.2 γρ. μονοξείδιο του αζώτου και 9 γρ. μονοξείδιο του άνθρακα. Και τι έγινε, θα πείτε. Όμως μ' αυτά τα

καυσαέρια σε κάθε χιλιόμετρο ταξιδιού καταναλώνονται 27.000 κυβικά μέτρα καθαρού αέρα. Η μόλυνση εγγίζει τα επιτρεπόμενα όρια. Ένα αυτοκίνητο με τριοδικό καταλύτη μολύνει κι αυτό σε κάθε χιλιόμετρο 4.000 κυβικά μέτρα.

Ακόμα κι αν γενικευτεί ο καταλύτης, όπως σχεδιάζεται μέχρι το 1991 στη Δ. Γερμανία και μέχρι το 1993 σ' όλη την Ευρώπη, θα χρειαστεί σχεδόν ένας αιώνας ώσπου να μειωθεί αισθητά η μόλυνση. Αυτή τη στιγμή η μόλυνση εξακολουθεί να αυξάνεται. Πιο απειλητική είναι η μόλυνση με διοξείδιο του άνθρακα που βλάπτει το κλίμα. Το ποσοστό συμμετοχής της κυκλοφορίας στην παραγωγή αυτού του δηλητηρίου που προκαλείται επίσης κατά την καύση άνθρακα, λαδιού, γκαζιού ή βενζίνης, φτάνει στα 20% του ετήσιου δυτικογερμανικού συνόλου: 700 εκατομμύρια τόννοι.

Αν θέλουμε να γλυτώσει η ανθρωπότητα από την κλιματολογική καταστροφή, πρέπει να μειωθεί δραστικά η έκλυση αυτού του δηλητηρίου σε παγκόσμια κλίμακα. Ο καταλύτης εδώ δεν βοηθά καθόλου, δεν μπορεί να φιλτράρει το αέριο του θερμοκηπίου. Μόνο με τη μειωμένη κατανάλωση καυσίμων μπορεί να υπάρξει βελτίωση.

Τα αυτοκινητιστικά τραστ μιλούν για αυτοκίνητα «φιλικά στο περιβάλλον», επειδή η μέση κατανάλωση βενζίνης μειώθηκε τα τελευταία χρόνια κατά 20%. Αυτό φυσικά δεν βοηθά καθόλου, όσο ο αριθμός των αυτοκινήτων μεγαλώνει: Το 1968 καταναλώθηκαν στη Δ. Γερμανία μόλις 13 εκατομμύρια τόννοι βενζίνη και πετρέλαιο, ενώ το 1978 22 εκατ. και το 1986 πάνω από 36 εκατ. Αν συνεχίσουμε όπως μέχρι σήμερα, η μόλυνση με διοξείδιο του άνθρακα θα ανέβει με την κυκλοφορία μέχρι το 1998 κατά 23 ως 28%.

Το Spiegel ασχολείται με τις καπιταλιστικές προτάσεις λύσεων, π.χ. αύξηση των φόρων. Αφού όμως διαπιστώνει ότι στη Δ. Γερμανία δεν είναι καν δυνατόν να επιβληθεί το όριο ταχύτητας όπως σ' όλες τις πολιτισμένες χώρες (100 χλμ/ώρα στους αυτοκινητόδρομους και 80 χλμ/ώρα στο επαρχιακό δίκτυο) παρά το γεγονός ότι μ' αυτό το μέτρο θα μπορούσε να εμποδιστεί μεγάλο ποσοστό της μόλυνσης και να μειωθούν τα δυστυχήματα, το Spiegel φτάνει στο συμπέρασμα: «Πρώτα θα καταρρεύσει το περιβάλλον και έπειτα η κυκλοφορία».

Το Spiegel έχει τελείως λησμονήσει πώς λύθηκε το κυκλοφοριακό την εποχή των ναζι: με τον ολοκληρωτικό πόλεμο. Το 1938 το κυκλοφοριακό πρόβλημα ήταν τόσο μεγάλο π.χ. στο Μόναχο, ώστε ένας απ' τους πνευματικούς πατέρας του Μπέρτολτ Μπρεχτ, ο σατιρικός Καρλ Βάλεντιν έκανε την ακόλουθη πρόταση (που δεν θα ηχεί και τόσο παράξενη σ' αυτιά των σύγχρονων Αθηναίων): τη Δευτέρα οι πεζοί, την Τρίτη τα μοτοποδήλατα, την Τετάρτη τα άλογα, την Πέμπτη τα αυτοκίνητα, την Παρασκευή τα πλοία, κλπ...

Αντί να συνωστίζονται με τα Φολ-

κσβάγκεν και τις Μερτσέντες στην υπερπλήρη Γερμανία, προτίμησαν να στραφούν με τζιπ και Μερτσέντες της Βέρμαχτ σ' όλη την Ευρώπη κι ακόμα παραπέρα. Όσοι δούλευαν στα καταναγκαστικά έργα της Μερτσέντες και της Φολκσβάγκεν δεν χρειάζονταν βέβαια αυτοκίνητα, κι έτσι λύθηκε το κυκλοφοριακό πρόβλημα. Όποιος πιστεύει ότι υπερβάλλουμε, αν διαβάσει γερμανικά, δεν έχει παρά να συμβουλευτεί κάποιες λεπτομέρειες από το βιβλίο «Ντέμλερ-Μπέντες, ένα συγκρότημα εξοπλισμών στο χιλιετές βασίλειο».

Η Μερτσέντες παρήγαγε την περίοδο του μεγάλου επανεξοπλισμού και του πολέμου (1933-1945) 80.000 μηχανές αεροπλάνων, όλους τους κινητήρες των ταχύπλων του πολεμικού ναυτικού, τα πιο σύγχρονα πυροβόλα εφόδου και είχε πολύ σημαντική συμβολή στην εξέλιξη και παραγωγή των τόσο απαραίτητων αρμάτων μάχης. Προμήθευε ακόμη τμήματα των πυραύλων V-2 και τις μισές περίπου από τις κεφαλές των πυραύλων. Μετά τις αποτυχίες του «κεραυνόβολου πολέμου» (μπλίτσκοριγκ), όταν η παραγωγή φορητών δεν ήταν πια τόσο απαραίτητη, κατασκεύαζε μια παραλλαγή του

τρίτονου Όπελ-Μπλιτς, κατάλληλου για την υποχώρηση του γερμανικού στρατού. Ο τζίρος της Μερτσέντες δεκαπλασιάστηκε την εποχή του ναζισμού, το 1943 μάλιστα, η εταιρεία σημείωσε τα μεγαλύτερα κέρδη σαν συγκρότημα εξοπλισμών: το μέρος της παραγωγής που σχετιζόταν με τους εξοπλισμούς ανέθηκε από το 26% στο 93%, ενώ τα μεροκάματα (φυσικά) έπεφταν ραγδαία. Το 1944 δούλευαν στην Μερτσέντες περίπου 90.000 άτομα, εκ των οποίων οι 46.000 ήταν ξένοι εργάτες, εργάτες καταναγκαστικών έργων, αιχμάλωτοι πολέμου και κρατούμενοι των στρατοπέδων συγκέντρωσης.

Η Μερτσέντες έγινε το μεγαλύτερο ευρωπαϊκό συγκρότημα εξοπλισμών, όταν απορρόφησε την Μέσερσιμτ-Μπέλκοφ-Μπλομ, απασχολώντας 380.000 άτομα, με τζίρο 80 περίπου δις μάρκα το χρόνο. Σήμερα, απ' ό,τι φαίνεται, η Ευρώπη δεν χρειάζεται πια κανέναν Χίτλερ. Έχει βρει έναν «φύρερ του συστήματος» στην Μερτσέντες, όπως έλεγε συχνά ο δυτικογερμανός υπουργός οικονομικών. Αποτελεί ένα συγκρότημα εξοπλισμών και υψηλής τεχνολογίας από το οποίο εξαρτώνται όλα τα άλ-

λα στην Ευρώπη, σ' αυτούς τουλάχιστον τους τομείς.

Οι γερμανοί φορολογούμενοι θα έχουν πληρώσει μέχρι το 2020 100 περίπου δις μάρκα για τον «Κυνηγό 90», το καταδιωκτικό του ΝΑΤΟ που προορίζεται «για την άμυνα της ελεύθερης οικονομίας». «Ελεύθερα» ρέει ο άγνωστος αριθμός δισεκατομμυρίων από αυτό το ποσό στις τσέπες ανθρώπων, των οποίων τα ονόματα δεν είναι δημόσια γνωστά. Και βέβαια η «ελεύθερη οικονομία» βρίσκεται σήμερα παντού, καθώς και ολόκληρη η ανατολή εξαναγκάζεται να υιοθετήσει αυτό το παράλογο σχήμα: ζημιές και δαπάνες ανάπτυνξης κρατικοποιούνται —τα κέρδη ιδιωτικοποιούνται.

Όλα τα αεροπλάνα της πολιτικής αεροπορίας, όπως ακριβώς τα επιβατικά αυτοκίνητα και τα φορτηγά, σχεδιάζονται για την «πολιτική» παραλλαγή του ολοκληρωτικού πολέμου, δηλαδή την καλύτερη αυτοκτονία. Παρ' όλα αυτά, πρέπει μέχρι το τέλος της δεκαετίας του 90 να σταταληθούν αμέτρητα δισεκατομμύρια των ευρωπαϊών φορολογουμένων για το Αίρμπας, ώστε τελικά η Μερτσέντες και άλλα ευρωπαϊκά και αμερικανικά συμφέροντα να επωφεληθούν και με επίσημα, δηλωμένα κέρδη.

Η μεγαλομανία αυτών των συγκροτημάτων στα διαστημικά τους σχέδια, υπερβαίνει κατά πολύ τη μεγαλομανία της ναζιστικής εποχής, για παράδειγμα με τα σχέδια να κερδίσουν ενέργεια από το διάστημα με τη χρήση ακτίνων λέιζερ, πράγμα που σημαίνει παραπέρα μόλυνση του σύμπαντος με πυρηνικά δηλητήρια (οι ρώσοι κι οι αμερικάνοι έχουν ήδη μολύνει σημαντικά το σύμπαν).

Οι μέθοδοι που χρησιμοποιούν αυτά τα συγκροτήματα για να κάνουν διεθνή πλύση εγκεφάλου, με τα ψέματα που αναφέραμε στην αρχή για τα «καθαρά» και «φιλικά στο περιβάλλον» αυτοκίνητα, και με το ψέμα για «καθαρή εξοικονόμηση ενέργειας από το σύμπαν» (τελευταίο παράδειγμα), αποδείχτηκαν και πριν από λίγα χρόνια, όταν υποχρεώθηκε να παραιτηθεί ο υπουργός προπαγάνδας του Κολ, ο Μπένις, που διέτλεσε αρθρογράφος-βεντέτα της εφημερίδας BILD: ο Μπένις συμπεριλαμβανόταν στις λίστες μισθοδοσίας της Μερτσέντες, τόσο κατά την καριέρα του στην BILD, όσο και την εποχή που υπηρετούσε τον Κολ, και έκανε γκριζα διαφήμιση για την Μερτσέντες. Ο Χάινριχ Μπελ δημοσίευσε λίγο πριν το θάνατό του ένα βιβλίο που είναι άγνωστο στην Ελλάδα: «BILD-Μπον-Μπένις» που έχει σαν θέμα τα άρθρα του Μπένις και την πλύση εγκεφάλου που επικρατεί στη Δυτική Γερμανία, μια πλύση εγκεφάλου που όλο και περισσότερο διαπερνά και τα ελληνικά μέσα ενημέρωσης, και όχι μόνο στην περίπτωση του «καθαρού» αυτοκινήτου.

Ρολφ ΠΟΛΕ

(Στο προσεχές τεύχος λεπτομέρειες για το πρόβλημα των 2 εκατ. άχρηστων αυτοκινήτων).

Το σήμα της Μερτσέντες ρετουσαρισμένο πάνω σε φωτογραφία του Χίτλερ με τους αρχηγούς της Βέρμαχτ

«ΤΟΥΜΠΕΚΙ» ΓΙΑ ΤΑ Όπλα

Το μέγα σκάνδαλο της (με το αζημίωτο) συμμετοχής της χώρας μας στο λαθρεμπόριο όπλων προς το Ιράν και το Ιράκ, αποτελεί μια «ξεχασμένη» - πλέον, υπόθεση, για το σύνολο των πολιτικών δυνάμεων που εκπροσωπούνται στο ελληνικό Κοινοβούλιο.

Οι δυνάμεις αυτές, συμπεριλαμβανομένου βέβαια και του «Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου», θρέθηκαν - καθόλου συμπτωματικά - σύμφωνα στο να παγώσουν, προεκλογικά, κάθε διαδικασία ή έρευνα που θα μπορούσε να φωτίσει τις αθέατες πλευρές αυτού του σκανδάλου. Η «γραμμή» αυτή, ύστερα από σχετικές πιέσεις και διαβουλεύσεις, «πέρασε» και στο σύνολο σχεδόν του ημερήσιου Τύπου που «έκοψε με το μαχαίρι» τη δημοσίευση αποκλυπτικών ρεπορτάζ, για τη δράση διεθνών μεγαλομεσαζόντων όπλων στην Ελλάδα, για μίζες που δόθηκαν εδώ και στο εξωτερικό, για το ρόλο και τη συμμετοχή στο Ευρωπαϊκό Ιράν-Γκέϊτ των πολεμικών βιομηχανιών (ΕΒΟ, ΠΥΡΚΑΛ, ΕΛΒΙΕΜΕΚ) και της προϊσταμένης τους στρατιωτικής υπηρεσίας (ΥΠΟΒΙ/ΥΕΘΑ).

Η άτυπη αυτή συμφωνία, για την απόκρυψη, ουσιαστικά, της αλήθειας γύρω από το τεράστιο στο σκάνδαλο, τηρήθηκε με σχολαστικότητα και μετεκλογικά, τόσο από το σύνολο του ημερήσιου Τύπου όσο και από τα πολιτικά κόμματα.

Απόδειξη ότι, η κυβέρνηση της «κάθαρσης», που απέκτησε ήθος, ύψος και καθαρότητα πρόθεσης χάρη στη στήριξη της από τον Συνασπισμό της Αριστεράς και της Προόδου, απέφυγε να θέσει ζήτημα διερεύνησης των αιτίων, των λόγων και των επιπτώσεων της συμμετοχής της χώρας στο λαθρεμπόριο όπλων και περιόρισε τις εξαγωγικές της διαθέσεις μόνο στη διερεύνηση του παρασκήνιου για την αποκαλούμενη «Αγορά του Αιώνα».

Στο ίδιο πλαίσιο, της «εθνικής συναίνεσης», κινήθηκαν και οι εισαγγελικές και ανακριτικές αρχές της χώρας που, κάτω από το φόρτο της εργασίας για τη διερεύνηση των άλλων μεγάλων σκανδάλων (Κοσκωτάς κ.ά.), λησμόνησαν να ασκήσουν αυτεπάγγελτες ποινικές διώξεις εναντίον όλων εκείνων που, όπως αποκαλύφθηκε, θησαύρισαν, σε βάρος του ελληνικού δημο-

σίου, με τη μεσολάβησή τους και μόνον σ' αυτό το αλισβερίσι του θανάτου.

Και σ' ό,τι αφορά τη «Νέα Δημοκρατία» ήταν βέβαια αναμενόμενο ότι δεν επρόκειτο ποτέ ν' αναλάβει πρωτοβουλίες για το «σπάσιμο» των κρατικών στεγανών και την αποκάλυψη μυστικών διασυνδέσεων και αφανών οικονομικών σχέσεων, ανάμεσα στους ντόπιους και ξένους μεσάζοντες του εμπορίου όπλων. Τέτοιες ενέργειες, εκτός του ότι θα την έφεραν αντιμέτωπη με τα συμφέροντα των δικών της «τζακιών» (βλ. Τσάτσοι) και θα την καθιστούσαν ανώριμη, για τέτοιες δουλιτσές, στα μάτια των ευρωπαίων και αμερικάνων άσων του είδους, θα προκαλούσαν και σοβαρούς κλυδωνισμούς στον ήδη άρτια στημένο μηχανισμό, που θα της είναι απαραίτητος για τη μελλοντική διεξαγωγή των ίδιων «εμπορικών δραστηριοτήτων».

Σ' ό,τι αφορά όμως τον Συνασπισμό της (κατ' ευφημισμόν σ' αυτή την περίπτωση) Αριστεράς και της Προόδου και τον ημερήσιο Τύπο;

Γιατί, προεκλογικά και μετεκλογικά, έκαναν «τουμπέκι» και πέρασαν στο «ντούκου» τη χρόνια (και κερδοφόρα) συμβολή της χώρας μας στο αλληλομακέλεμα του Περσικού κόλπου και στην ενίσχυση ρατσιστικών καθεστώτων;

Ποιες ανίερες (σε ιδεολογικό επίπεδο) συμβάσεις εμπόδισαν τις δυνάμεις του Συνασπισμού να πιέσουν για την ανάθεση σε μια εξεταστική επιτροπή της Βουλής, του έργου της διερεύνησης αυτού του σκανδάλου;

Με ποια, πολιτικά ή άλλα, ανταλλάγματα δέχθηκαν οι μεγάλοι εκδότες των ημερήσιων εφημερίδων να «φρενάρουν» τη δημοσιογραφική έρευνα, που είχε ήδη αρχίσει να προσδιορίζει τα κέντρα διοργάνωσης και διεξαγωγής του εμπορίου όπλων σε ευρωπαϊκό επίπεδο και τις μυστικές διασυνδέσεις και σχέσεις τους με τους ντόπιους, υψηλότατα ιστάμενους, τοποτηρητές τους;

Γιατί δεν διερευνήθηκε και δεν αξιολογήθηκε ο ρόλος του Αντνάν Κασόγκι σ' όλο το φάσμα της εμπλοκής της χώρας μας στο λαθρεμπόριο όπλων, από χώρες της Ευρώπης, προς Ιράν-Ιράκ και Νότιο Αφρική;

Γιατί δεν αξιοποιήθηκε το γεγονός ότι, το «δεξί χέρι» του γνωστού ανά

τον κόσμο αυτού μεγαλομεσαζόντα στο εμπόριο όπλων, ο Μουσταφά Αζάμ, ήταν και είναι άνθρωπος των Τσάτσων (που κι αυτοί εμπορεύονται, επίσημα, όπλα) και υπήρξε, αρκετές φορές, ομοτράπεζος του πρώην πρωθυπουργού Ανδρέα Παπανδρέου;

Γιατί δεν αναδημοσιεύθηκαν «εν εκτάσει» τα πορίσματα των ερευνών της Βέλγικης Βουλής, αναφορικά με τον ρόλο της ΕΒΟ, της ΠΥΡΚΑΛ και της νοτιοαφρικάνικων συμφερόντων ΕΛΒΙΕΜΕΚ στο Ευρωπαϊκό Ιράν-Γκέϊτ;

Γιατί «εν τέλει», στο όνομα μιας δήθεν εθνικής συναίνεσης, Τύπος, Δικαιοσύνη και πολιτικά κόμματα, απέφυγαν να εξετάσουν τις σχέσεις - με άγνωστα κέντρα εξουσίας και πηγές χρηματοδότησης - που δημιουργήθηκαν με την ανάμιξη της χώρας στο λαθρεμπόριο όπλων;

Κι όμως, προτού το αδίκημα της συμμετοχής στο λαθρεμπόριο όπλων παραγραφεί στη συνείδηση, τόσοσ εκείνων που το διεξήγαγαν όσον και των πολιτικών κομμάτων που στήριξαν την κυβέρνηση της «κάθαρσης», είχαν γίνει γνωστά «πράγματα και θαύματα» που συνηγορούσαν για το ακριβώς αντίθετο.

Είχε π.χ. αποκαλυφθεί ότι η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ είχε φθάσει στο σημείο να εκδώσει υπουργική απόφαση με την οποία το ελληνικό δημόσιο παρείχε τις ανεπιφύλακτες εγγυήσεις του, σε διεθνείς μεσάζοντες και εταιρίες εμπορίας όπλων, ότι θα καταβληθούν στο ακέραιο οι «μίζες» που είχαν συμφωνηθεί για την μεταπώληση όπλων από την ΕΒΟ, την ΠΥΡΚΑΛ και την νοτιοαφρικάνικων συμφερόντων ΕΛΒΙΕΜΕΚ στο Ιράν, το Ιράκ και στις χώρες της Ν. Αφρικής.

Είχε, επίσης, αποκαλυφθεί η επίσημη διαμεσολάβηση τριών ελληνικών Τραπεζών (Τράπεζα Κρήτης, Εμπορική και Γενική Τράπεζα) στο λαθρεμπόριο των όπλων και η στενή σχέση τους με διεθνή Τραπεζοπιστωτικό Οργανισμό (B.C.C.I.) που, όπως έγινε γνωστό, «έξπλενε» θρώμικα δολάρια που προέρχονταν από το εμπόριο όπλων και ναρκωτικών.

Είχε διαπιστωθεί, επίσημα, στις Βρυξέλλες ότι το 5-30% του οπλισμού που διαχετεύθηκε, παράνομα, από χώρες της Δυτικής και Ανατολικής Ευρώπης στους εμπόλεμους του Περσικού κόλ-

που δεν εξοφλήθηκε «κας», δηλαδή με χρήματα αλλά με αντιπραγματισμό, με την παροχή ίσης αξίας άλλων «αγαθών». Αν σκεφθεί κανείς ότι, σύμφωνα με τις ίδιες διαπιστώσεις, το 70-80% του συνολικού οπλισμού που διοχετεύθηκε στο Ιράν-Ιράκ από τη Δ. Ευρώπη «πέρασε» από την Ελλάδα και ότι η Περσία εξακολουθεί να είναι μία από τις κυριότερες χώρες παραγωγής της ηρωίνης, δεν είναι καθόλου δύσκολο να φανταστεί σε τι σκοτεινές συναλλαγές μπορούσε, ενδεχόμενα, να οδηγήσει μια ουσιαστική διερεύνηση του σκανδάλου της συμμετοχής της χώρας μας στο ευρωπαϊκό Ιράν-Γκέϊτ.

Πέρα απ' αυτό όμως είχε επίσης διαπιστωθεί ότι, το λαθρεμπόριο όπλων δεν θα μπορούσε να είχε διεξαχθεί με τόση επιτυχία, αν δεν είχαν «εφευρεθεί» τα λεγόμενα πιστοποιητικά τελικού χρήστη. Τα μαγικά εκείνα χαρτάκια που, όπως αποκαλύφθηκε, βεβαίωναν ψευδώς ότι όπλα που προέρχονταν από χώρες της Δ. Ευρώπης θα κατέληγαν στην Ελλάδα ενώ αυτά, απλώς «πέραναν» από τα ελληνικά λιμάνια και εφοδιάζονταν μ' άλλα χαρτάκια, που εμφάνιζαν τελικό παραλήπτη τους την Ταϊλάνδη ή την Παραγουάη.

Είναι ίσως περιττό να τονισθεί ότι εκατοντάδες τέτοια φορτία θρέθηκαν εν τέλει στο Ιράν και το Ιράκ ενώ, η ΕΒΟ, η ΠΥΡΚΑΛ, η ΕΛΒΙΕΜΕΚ και η ΥΠΟΒΙ του υποστράτηγου Χαρίδημου Τσαγκαράκη βεβαίωναν, με τα εν λόγω πιστοποιητικά, ότι ο τελικός τους προορισμός ήταν η Ελλάδα.

Είχε, μ' άλλα λόγια, αποκαλυφθεί ότι, η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ είχε στήσει και νομιμοποιήσει ένα ολοκληρωμένο μηχανισμό στο ΥΕΘΑ, τις πολεμικές βιομηχανίες και τις Τράπεζες, με μοναδικό στόχο τη χορήγηση πιστοποιητικών τελικού χρήστη σ' όσες χώρες ήθελαν να πουλήσουν όπλα και δεν μπορούσαν να τα στείλουν κατευθείαν στον Περσικό κόλπο και βέβαια την είσπραξη των γερών προμηθειών από τη μεσολάβηση στο λαθρεμπόριο όπλων.

Ο μηχανισμός αυτός, όχι μόνον παρέμεινε άθικτος αλλά τέθηκε και υπό την προστασία της Βουλής και των πρόσφατων κυβερνήσεων της χώρας, αφού κανείς δεν απαίτησε να δοθούν, τουλάχιστον, απαντήσεις στα όσα σχετικά με τα παραπάνω ρώτησαν επιτροπές έρευνας ορισμένων ευρωπαϊκών κοινοβουλίων.

Δυστυχώς, ουδείς από τους πατέρες του Έθνους και ιδιαίτερα από εκείνους που συγκαταλέγονται στον Συνασπισμό της (κατ' ευφημισμόν) Αριστεράς και Προόδου, θρήκε το θάρρος να υποβάλλει μια επερώτηση στη Βουλή, για τη διερεύνηση των σκοτεινών πλευρών του μεγάλου σκανδάλου της συμμετοχής της χώρας μας στο λαθρεμπόριο όπλων.

Φαίνεται πως η «κάθαρση» (που συντελείται στα θεματά όρια) δεν πρέπει να φθάσει στα κυκλώματα των ντόπιων και ξένων μεσάζοντων στο εμπόριο όπλων, στις σκοτεινές συναλλαγές των ελληνικών Τραπεζών με γνωστά «πλυντήρια» ναρκοδολαρίων και θρώμικου χρήματος και στον εσμό εκείνων των συμφερόντων που αλωνίζουν στις προμήθειες των Ενόπλων Δυνάμεων, έχοντας ήδη δημιουργήσει ένα ισχυρό πλέγμα παραστρατιωτικοοικονομικού κυκλώματος.

Νίκος ΡΟΥΣΣΗΣ

του Μ.Ν. ΡΑΠΤΗ

Η ΕΠΙΣΚΕΨΗ

ΤΟΥ ΟΤΕΛΟ

Οι Έλληνες επιφύλαξαν εντυπωσιακή υποδοχή στον Οτέλο ντε Καρβάλιο, όπως ο ίδιος το τόνισε. Πρόσθεσε ευγενικά ότι μας θεωρεί λαό μαχητικότερο και πιο φιλόξενο από τους πορτογάλους, διαπίστωση που μακάρι να αληθεύει σε γενικότερη κλίμακα.

Και στο διάστημα της πολύχρονης φυλάκισης του Οτέλο με είχε κάπως προβληματίσει η μαζική συμπαράσταση που βρήκε στη χώρα μας η υποθέσή του. Ίσως γιατί στο υποσυνείδητό μας η πτώση του πορτογαλικού φασισμού που προηγήθηκε τον Απρίλιο του 1974, συνδέθηκε με την πτώση, λίγους μήνες αργότερα, της στρατιωτικής δικτατορίας στη χώρα μας, που κατά κάποιο τρόπο η πρώτη προανήγγειλε και υποβοήθησε.

Είναι πάντα οπωσδήποτε γεγονός ότι ο Οτέλο είναι δημοφιλέστατος στη χώρα μας, αλλά και γενικότερα στην Ευρώπη, και πολλές χώρες του Τρίτου Κόσμου. Αντιπροσωπεύει ένα είδος από ιδιότυπο κράμα αισθημάτων και εννοιών που τοποθετήθηκαν από το μεγάλο κοινό, ιδίως των νέων, στα πρόσωπα του Γκεβάρα και του Νέλσον Μαντέλα.

Οτέλο, ο απελευθερωτής, ο μαχητής, ο κατατρεγμένος, που περνώντας από διαδοχικά στάδια πείρας και δοκιμασιών αποκρυσταλώνει μια ριζοσπαστική, επαναστατική φυσιογνωμία, διεθνούς κύρους και δημοτικότητας. Τέτοιες φυσιογνωμίες τώρα σπανίζουν ιδιαίτερα στον ευρωπαϊκό χώρο. Καθώς καταρρέει ο σταλινισμός, μαζί του συμπαρασύρονται αξίες και σύμβολα, που άλλοτε εξαιρετικά συγκινούσαν και κινητοποιούσαν. Κατάρρευση του σταλινισμού και σχετική σταθεροποίηση του καπιταλισμού συντρέχουν για τη δημιουργία μιας ειδικής συγκυρίας στις δυτικές χώρες, όπου και οι Οτέλο γίνονται ολοένα σπανιότεροι, και η εμβέλειά τους μικρότερη.

Η εποχή των επαναστάσεων και των ηρώων τους πάει προς τη δύση της, διατείνονται οι ολοένα και πολυπληθέστεροι απολογητές της «αναμφισβήτητης υπεροχής» του καπιταλισμού και των ιδεωδών του: της δημοκρατίας, της αυτονομίας του ατόμου από κόμματα και ιδεολογίες, της προσωπικής ανάδειξης και ευτυχίας. Αυτή τη στιγμή και για πολλούς μήνες ακόμα οι κινηματογράφοι στις ΗΠΑ αλλά και σ' ολόκληρη την Ευρώπη θα κατακλύζονται από τα πλήθη των νέων που κινητοποιεί η λατρεία του Βαίμπα, του μισοχαζού, μισοκουνημένου ήρωα του ομώνυμο φιλμ, στον οποίο αναγνωρίζεται, λέγεται, μεγάλο μέρος της αποπροσανατολιστής νεολαίας, ενός κόσμου γιομάτου από εκρηκτικές αντιφάσεις, μέσα στον οποίο κυριολεκτικά «χάνονται» και τα «χάνεις», καταλήγοντας να κραυγάζεις «ζήτω η τρέλα».

Από την άποψη αυτή, το ενδιαφέρον που προκαλεί η προσωπικότητα του Οτέλο είναι ενθαρρυντικό. Δείχνει ότι ακόμα και στην Ευρώπη μια ολοκληρωμένη ριζοσπαστική φυσιογνωμία συγκεντρώνει την προσοχή και τις συμπάθειες πολλών, και από τα πιο διαφορετικά στρώματα του πληθυσμού. Έχοντας γνωρίσει τον Οτέλο από τις αρχές της «Επανάστασης των Γαρυφάλλων» και έχοντας παρακολουθήσει από πολύ κοντά έκτοτε τις εξελίξεις της καθώς κι εκείνες του Οτέλο μου φαίνεται σήμερα αναγκαίο να υπογραμμίσω τα ακόλουθα σημεία.

Στην Ελλάδα ο Οτέλο έδειξε το πρόσωπο μιας ολοκληρωμένης ριζοσπαστικής φυσιογνωμίας αλλά και μιας συμπαθέστατης ουμανιστικής φυσιογνωμίας, όπως το τελευταίο φάνηκε με την επίσκεψή του στον νεαρό ισοβίτη Χρήστο Ρούσ-

σο στις φυλακές του Κορυδαλλού, και τους τροφίμους του Γηροκομείου της Σύρου. Η πρώτη είναι το αποτέλεσμα της πείρας που απέκτησε ο Οτέλο στο διάστημα των αποικιακών πολέμων της Πορτογαλίας, που διεξήγε το πολύχρονο φασιστικό της καθεστώς. Στο διάστημα αυτό, ο Οτέλο εξελίσσεται σ' ένα γιακωβίνο, δηλαδή σ' ένα αστικοδημοκρατικό επαναστάτη που δρα για την ανατροπή του φασιστικού καθεστώτος της χώρας του, σαν μέσου ανακοπής των αποικιακών πολέμων και τέλους επίσης ενός καθεστώτος που καταδυνάστευε τους ίδιους τους πορτογάλους.

Ο Οτέλο, όπως έχει γράψει, ήταν από τα παιδικά του χρόνια προετοιμασμένος να συλλάβει τον άδικο και ιστορικά οπωσδήποτε καταδικασμένο χαρακτήρα των πολέμων εναντίον των μαύρων, έχοντας γεννηθεί στη Μοζαμβίκη και εξοικειωθεί με τις εκεί φρικτές συνθήκες διαβίωσης των τελευταίων. Όμως πώς εξηγείται η παρά πέρα διαμόρφωση από τον Οτέλο μιας ολοκληρωμένης ριζοσπαστικής προσωπικότητας όπως αυτή που μας έδειξε πριν λίγες μέρες στην Ελλάδα; Γιατί δεν πρόκειται πια για απλό γιακωβίνο αστικοδημοκρατικό ριζοσπάστη, αλλά για προχωρημένο διεθνιστή επαναστάτη.

Με την ανατροπή του φασισμού στην Πορτογαλία τον Απρίλιο του 1974, από ένα στρατιωτικό πραξικόπημα και όχι από την εξέγερση των μαζών, δημιουργήθηκε ένα επαναστατικό άνοιγμα που περιέκλειε μια επαναστατική δυναμική. Δηλαδή αφύπνισε τις λαϊκές μάζες και τις κινητοποίησε. Η «επανάσταση από τα πάνω» περιορισμένου χαρακτήρα μετατρέπεται σε «επανάσταση από τα κάτω» με θεαλωδή συμμετοχή στρατιωτών, εργατών, αγροτών, μικροαστών, δια-

νοουμένων, και καλύπτει μια ολόκληρη φάση έως τον Νοέμβριο του 1975. Το βιβλίο του Οτέλο «Κατηγορία και υπεράσπιση στο Μονσάντο» (Εκδόσεις «Στοχαστής») περιγράφει αρκετά αυτή τη φάση. Είναι περίοδος που σχηματίζονται αυθόρμητα επιτροπές βάσης στρατιωτών, εργατών, αγροτών, φοιτητών, δηλαδή εμβρυακές μορφές άμεσης, αυτοδιαχειριζόμενης Δημοκρατίας, που επηρεάζουν τον Οτέλο, τον ριζοσπαστικοποιούν και τον παρασύρουν πολύ μακρύτερα από τα πλαίσια μιας τυπικής αστικής δημοκρατίας.

Μετά τον Νοέμβριο 1975 αρχίζουν οι διάφορες φάσεις της θερμιδοριανής υποχώρησης της επανάστασης, που καταλήγουν το 1984 στη σύλληψη και φυλάκιση του Οτέλο. Όπως οι γιακωβίνοι της γαλλικής επανάστασης, οι μπολσεβίκοι της ρωσικής επανάστασης, οι εθνικοεπαναστάτες της αλγερινής επανάστασης γύρω από τον Αχμέντ Μπεν Μπέλλα, έτσι και οι γιακωβίνοι της πορτογαλικής επανάστασης γνωρίζουν τις συνέπειες της θερμιδοριανής της φάσης, όταν δηλαδή μια επανάσταση δεν ολοκληρώνεται και δεν διεθνοποιείται έγκαιρα. Η εξέλιξη αυτή ενσαρκώνεται στο πρόσωπο του Οτέλο, που 'ναι ταυτόχρονα το θύμα της, αλλά και που τον βοηθά, με την πείρα και τις δοκιμασίες που συγκεντρώνει, να ολοκληρώσει τη ριζοσπαστική, επαναστατική, σημερινή του προσωπικότητα.

Μια επαναστατική διαδικασία συντρίβει ορισμένα άτομα, τα εκφυλίζει, τα συντηρητικοποιεί, τα οδηγεί στη συνθηκολόγηση και τους συμβιβασμούς. Άλλα όμως, πολύ πιο σπάνια, τα χαλυβδώνει και τα αναδεικνύει σε ένα ανώτερο επίπεδο συνειδησης και μαχητικότητας, πέρα από εκείνο του μικροαστικού ριζοσπαστισμού. Τέτοιες φυσιογνωμίες αναδεικνύονται σήμερα κυρίως στον Τρίτο Κόσμο, πολύ λιγότερο στην Ευρώπη, όπου η υποχώρηση του εργατικού κινήματος, η κοινωνική άνοδος των μικροαστών, η κατάρρευση του σταλινισμού, η «νίκη του καπιταλισμού», ένα δηλαδή ολόκληρο σύμπλεγμα παραγόντων της «υποδομής» και του «εποικοδομήματος» σε αλληλεξάρτηση και αλληλεπίδραση, διαμορφώνουν άλλα «ιδεώδη» και άλλους «ήρωες». «Ήρωες» πράσινους, καθαρούς οικολόγους και μόνο, ροζ αδίσταχτους καριερίστες σοσιαλιστές, μαύρους διασκεδαστικούς каракиόζηδες, όπως ο άνθρωπος-νυχτερίδα του Batman, όλα εκτός από το βαθύ κόκκινο χρώμα των γαρυφάλων, της φωτιάς, του αίματος, των θυσιών και των αγώνων του παγκόσμιου εργατικού και επαναστατικού κινήματος, δυο αιώνες τώρα, για μια μαζική κοινωνική αλλαγή, και των ηρώων του.

Από το σπάνιο αυτό τώρα είδος, μας ήρθε και μας εξέπληξε ευχάριστα ο Οτέλο.

Σεπτέμβρης '89

Μ.Ν. Ράπτης

Σημείωση: Διάβασα το γράμμα κάποιου Γ. Παπαϊωάννου στο περασμένο φύλλο του Σχολιαστή. Η τερατώδης, από τις πιο εγκληματικές φυσιογνωμίες της ιστορίας, περίπτωση του Στάλιν έχει δυστυχώς ακόμα θαυμαστές στην Ελλάδα και αλλού. Όταν επικρατούσε η άγνοια, ή η πιο παχυλή πλαστογράφηση της Ιστορίας, το φαινόμενο ήταν κάπως δικαιολογημένο. Αλλά σήμερα, ύστερα από τις τόσες αποκαλύψεις μέσα στην ίδια την ΕΣΣΔ, από τους ίδιους τους Σοβιετικούς, το πράγμα ανάγεται στη διανοητική και ηθική κατάρτιση του κάθε ατόμου. Χωρίς καμιά ένδειξη της αυθεντικότητας των «πηγών» του και αγνοώντας επί πλέον τελείως εκείνες που δίδονται στην «Παραμορφωμένη Επανάσταση» του Λ. Τρότσκι (Εκδόσεις Σελίδες) ο κ. Παπαϊωάννου αναμασά ό,τι μοχθηρό, ασύστατο, τερατώδες, έριξε για τροφή των νέων επί δεκάδες χρόνια η πιο στυγνή δικτατορία που γνώρισε μια χώρα, στο όνομα της «Επανάστασης», του «Σοσιαλισμού» και του... Λένιν.

Μ.Ν.Ρ.

enki bilal – patrick cauvin

ΕΚΤΟΣ ΠΑΙΔΙΑΣ

10^Η ΕΙΚΟΝΑ

<< Η

Μετά την παρακμή των διεθνών συναντήσεων, άρχισε η ανάπτυξη των διοπλικών αγώνων. Το ντοκουμέντο που παρουσιάζουμε είναι στιγμιότυπο από το 15' λεπτό του αγώνα ανάμεσα στα συντάγματα της Άμυνας Εδάφους κατά της Πυρηνικής Επίθεσης (ΑΕΠΕ) και την ομάδα «Σμήνος». Η ιδιαίτερα εξειδικευμένη εκπαίδευση των πλότων των καταδιωκτικών ήταν μια μεγάλη βοήθεια στην καριέρα τους ως ποδοσφαιριστών. Έτσι καταλαβαίνουμε το λόγο που οι περισσότεροι από τους Flying Warriors υπήρξαν εξαιρετικοί παίκτες, προικισμένοι με αστραπαία ανακλαστικά. Κυριάρχησαν στο πρωτάθλημα δυο συνεχόμενες χρονιές και προς στιγμήν έμοιαζαν ανίκητοι. Εκείνη την περίοδο έγινε η συνάντηση της φωτογραφίας. Από παλιά η διαμάχη των δύο ομάδων ήταν πολύ έντονη. Τέσσερις βδομάδες νωρίτερα, τα διασταυρούμενα πυρά των Rockets Over Ground με επιθετική πυρηνική κεφαλή 400 κιλοτόνων κονιορτοποίησαν ένα Thomawak 37, κατά τη διάρκεια ασκήσεων με πραγματικά πυρά.

Οι αεροπόροι ήθελαν να εκδικηθούν, και όλος ο κόσμος γνώριζε ότι θα ανταπέδιδαν στο πεδίο του ποδοσφαίρου την ταπείνωση που υπέστησαν στο πεδίο του πολέμου. Οι αξιωματικοί του συντάγματος της ΑΕΠΕ το είχαν υπόψη τους, και συνεδρίασαν λίγες μέρες πριν τον αγώνα με στόχο να αποτρέψουν μια ήττα που γνώριζαν ότι θα ήταν οδυνηρή.

Τελικά υποθετήθηκε η πρόταση του συνταγματάρχη Μάνφρεντ Χωκς, ο οποίος πήρε το πράσινο φως από τον Στρατηγό να προχωρήσει στην εφαρμογή της. Η ιδέα ήταν απλή. Πραγματοποιήθηκε την επόμενη βδομάδα στα εργαστήρια συναρμολόγησης Vickers Maxim and Browning, μια επιχείρηση ειδικευμένη στη βαλλιστική μελέτη σε βλήματα κενά και πλήρη. Ο σκοπός τους ήταν να κατασκευάσουν ένα παπούτσι του οποίου η σόλα θα ήταν ένα πραγματικό ρεβόλβερ: με ένα μικρό στρίψιμο στο τακούνι ελευθερωνόταν η ασφάλεια. Ο εκπροσώπησας βρισκόταν τότε σε επαφή με την εκρηκτική ύλη που αναπναιζόταν τη στιγμή που δεχόταν ένα χτύπημα η μεταλλική πλάκα (κάτι σαν τη σκανδάλη) η οποία βρισκόταν στο μπροστινό μέρος του παπουτσιού.

Όταν η μπάλα χτυπούσε την πλάκα αυτή έπαιρνε μια ώθηση με δύναμη παρόμοια με μια σφαίρα των 9 χιλιοστών, δηλαδή 470 μέτρα το δευτερόλεπτο.

Οι δοκιμές υπήρξαν πολύ πειστικές. Εμπιστεύτηκαν το παπούτσι-ρεβόλβερ στον πλάγιο κυνηγό της ΑΕΠΕ, που ήταν ο πιο επιθετικός παίκτης της ομάδας και σπεσιαλίστας στην εκτέλεση των φάουλ. Μόλις έγινε η σέντρα, οι αεροπόροι εφόρμησαν προς το αντίπαλο τέρμα και κέρδισαν τα πρώτα τέσσερα σφυρίγματα. Οι ΑΕΠΕ απέ-

Ένα-ένα τα μαζικά φαινόμενα εξαφανίζονται: ο κινηματογράφος, η μουσική, το ποδόσφαιρο. Ο τελευταίος επιζών αθλητικός σχολιαστής Σταν Σκάβελιτς, θυμάται το τέλος του ποδοσφαίρου ανασύροντας φωτογραφικά ντοκουμέντα από το αρχείο του. Η εικονογράφηση είναι του Ε. Bilal και το κείμενο του Patrick Cauvin.

Κ Α Ν Ο Ν Ι Ε Ρ Η Δ Ε Σ

ΕΚΡΗΞΗ ΧΩΚΣ»»

κρουσαν αλλά έπεσαν στην παγίδα στο 12' λεπτό: μετά από μια λανθασμένη απόκρουση του μέσου τους, η μπάλα έφτασε στο κεφάλι ενός από τους παίκτες του «Σμήνους» που σκοράρισε με μια κεφαλιά-βολίδα. Τρία λεπτά αργότερα συνέβη το απροσδόκητο: σφυρίχτηκε ένα πέναλτι υπέρ της Άμυνας Εδάφους. Ήταν η ευκαιρία για να ισοφαρίσει.

Από το επιτελείο του, ο Χωκς διέταξε να χρησιμοποιηθεί το οπλισμένο παπούτσι. Δεν μπορούσαν να ρισκάρουν, γιατί σύμφωνα με τις στατιστικές ο τερματοφύλακας του «Σμήνους» απέκρουε τα 43 στα 100 χτυπήματα πέναλτι.

Ο παίκτης έστριψε το τακούνι, πήρε φόρα και σούταρε.

Η εκρηκτική ύλη αναπνέχτηκε με δύναμη, κονιοριοποιώντας το

πόδι του παίκτη μέχρι το γόνατο και ανοίγοντας μια τρύπα 15 εκατοστών στο έδαφος. Η μπάλα μόλις ακούμπησε το μπράτσο του τερματοφύλακα, καίγοντας το δέρμα και τους μυς στο πέρασμά της, πριν σκίσει τα δίχτυα. Αυτή ήταν η «έκρηξη Χωκς».

Το σύστημα αργότερα τελειοποιήθηκε, οι δόσεις του εκρηκτικού υλικού έγιναν πιο αξιόπιστες, και η χρήση των «gun-shoes» γενικεύτηκε...

Όταν οι δημοσιογράφοι του παρελθόντος μιλούσαν για «κανονιέρηδες» και για «φονικά σουτ» δεν μπορούσαν να φανταστούν ότι κάποια στιγμή η πραγματικότητα θα ξεπερνούσε την πολεμόχαρη φαντασία τους...

(συνεχίζεται)

Όταν ορκιζόταν η κυβέρνηση Τζαννετάκη, ασφαλώς δεν θα μπορούσε να φανταστεί ότι ένας απ' τους μεγαλύτερους «πονοκεφάλους» της θα άκουγε στο όνομα Θεόδωρος Δημόπουλος. Η άρνηση του διοικητή της Αγροτικής Τράπεζας να παραιτηθεί έκανε το όνομά του πασίγνωστο και η περίπτωση του απασχολεί σχεδόν καθημερινά τον τύπο.

Η κυβέρνηση δοκίμασε τα πάντα:

- Πρώτα (4.7) ζήτησε τελεσιγραφικά την παραίτηση.

- Στη συνέχεια αναγγέλθηκε ο διορισμός του νέου διοικητή, πράγμα που δεν ήταν δυνατόν να γίνει χωρίς να κενωθεί η θέση.

- Στις 3.8 ο υπουργός γεωργίας μετέλεξε έθεσε τον Θ. Δημόπουλο «σε άδεια μέχρι νεωτέρας» με τη δικαιολογία «υπηρεσιακών ελέγχων που διεξάγονται αυτή τη στιγμή στην ΑΤΕ».

- Ακολούθησε η (κυρίως) ψυχολογική αλλά και φυσική βία ομάδας συνδικαλιστών που ανάλαβαν «να καθαρίσουν» για λογαριασμό του υπουργείου, σε συντονισμό μάλιστα με συνεργείο της ΕΡΤ που εισέβαλε στο γραφείο του διοικητή και αποθανάτισε όλη την «επιχείρηση». Δυστυχώς μόνο λίγα πλάνα είδαμε απ' αυτή την πρωτότυπη συμπαραγωγή, εμπνεύσεως Τέρενς Κούικ - όπως λέγεται.

- Στις αρχές Αυγούστου η κυβέρνηση ανακοινώνει ότι θα συμπεριλάβει σε κάποιο νομοσχέδιο ειδική διάταξη για την αποπομπή του κ. Δημόπουλου. Η σχετική διατύπωση εντάσσεται τελικά στο νομοσχέδιο για τα υπηρεσιακά συμβούλια, που προκαλεί τις γνωστές αντιδράσεις.

- Η κυβέρνηση διορίζει στη θέση του υποδιοικητή τον κ. Δ. Μηλιάκο, υποψήφιο της Νέας Δημοκρατίας για την Ευρωβουλή, προάγοντάς τον από τμηματάρχη Α'.

Η περίπτωση αυτή είναι πολύ χαρακτηριστική του κλίματος και των επιδιώξεων τόσο της κυβέρνησης όσο και της αντιπολίτευσης του ΠΑΣΟΚ αυτή την περίοδο. Γιατί, όσο κι αν φαίνεται παράδοξο εκ πρώτης όψεως, δεν είναι μόνο η Νέα Δημοκρατία (και οι εφημερίδες της) και ο Συνασπισμός, αλλά και το ΠΑΣΟΚ που πιέζει με κάθε τρόπο για «διευθέτηση» της υπόθεσης. Και στα δημοσιεύματα με τους προσωπικούς χαρακτηρισμούς δεν υστερούν καθόλου οι πασοκικές εφημερίδες («ανεκδιήγητος» ο Θ.Δ. κατά την *Επικαιρότητα*).

Η εξήγηση είναι απλή. Αρνούμενος να αποχωρήσει ο Θ.Δ. παρέβη την υπόδειξη-εντολή της απερχόμενης κυβέρνησης προς όλα τα στελέχη της διοίκησης και των οργανισμών να υποβάλουν μαζικά τις παραιτήσεις τους. Αυτή η υπόδειξη, πέραν του συμβολικού χαρακτήρα της, είχε τη σαφή σκοπιμότητα να μη γίνει διάκριση ανάμεσα στους «έντιμους» και τους «άτιμους», ανάμεσα

δηλαδή σ' αυτούς που τα ονόματά τους είχαν ήδη εμπλακεί σε σκάνδαλα και τους υπόλοιπους. Κατά κάποιο τρόπο, αυτή η κίνηση ήταν και ένα είδος «αμνηστευσης» όσων έδειξαν καλή συμπεριφορά παραιτούμενοι.

Ο Θ. Δημόπουλος διάλεξε έναν άλλο δρόμο. Γνωρίζοντας ότι έχει το νόμο και το δικό με το μέρος του, και θεωρώντας ότι ο ίδιος δεν είναι «υπό κάθαρση» αρνήθηκε να «διευκολύνει» την κατάσταση. Ήταν απόλυτο δικαίωμά του, εφόσον ο σχετικός νόμος του Αλέξανδρου Παπαναστασίου προβλέπει πενταετή θητεία, δηλαδή μεγαλύτερη όχι μόνο από τη διάρκεια κάποιου κυβερνητικού σχήματος αλλά και από τη μέγιστη δυνατή θητεία μιας βουλής. Με την απόφασή του αυτή γίνεται στόχος όλων. Όπως δηλώνει ο ίδιος: «Θεωρώ ότι ο διασυρμός και η ανυπολόγιστη ψυχική ταλαιπωρία μου τις τελευταίες ημέρες που με πιέζουν πανταχόθεν να παραιτηθώ είναι αποτέλεσμα της εντιμότητάς μου και της αντίστασης που κάθε φορά προέβαλα στις διάφορες πιέσεις τόσο στο θέμα της χρηστής διαχείρισης των χρηματοδοτικών πόρων και διασφάλισης των συμφερόντων της Τράπεζας, όσο και στο θέμα των διορισμών». Αλλά η στάση του

αυτή προκαλεί αλυσιδωτές αντιδράσεις:

- Το ΠΑΣΟΚ πιέζει για παραίτηση και δεν τον καλύπτει επειδή του χαλάει τη «γραμμή», και εφόσον δεν είναι κομματικό στέλεχος.

- Η κυβέρνηση, στα πλαίσια φαίνεται της αποκομματικοποίησης του κράτους, αξιώνει την παραίτηση ενός μη κομματικά ενταγμένου διοικητή, και τοποθετεί ως υποδιοικητή στέλεχος της Νέας Δημοκρατίας.

- Και όχι μόνο αυτό. Ανακοινώνεται επίσημα από τον υπουργό γεωργίας κ. Δήμα η επιλογή του κ. Καρακατσούλη στη θέση του νέου διοικητή. Θυμίζουμε ότι ο κ. Καρακατσούλης έχει στενές σχέσεις με τον συγχωριανό του κ. Ευάγγελο Αθέρωφ, διορίστηκε καθηγητής στη Γεωπονική Σχολή το 1972 και ανέλαβε την εκπόνηση σημαντικών μελετών εκείνη την περίοδο. Λέγεται ότι δυο φορές αρνήθηκε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας να υπογράψει το διορισμό του κ. Καρακατσούλη στη θέση του διοικητή της ΑΤΕ, αρνούμενος να συμπράξει σε καταφανώς παράτυπη διαδικασία.

- Ο μόλις εκλεγμένος διοικητής της Εθνικής Τράπεζας κ. Δ. Γερμίδης δηλώνει ότι θα εξαντλήσει τη θητεία του και όλοι το θεωρούν φυσικό.

- Ο Συνασπισμός καλύπτει τις ενέρ-

γειες της Νέας Δημοκρατίας, την ίδια στιγμή που σε ακτίφ στελεχών του ΚΚΕ που τοποθετήθηκαν σε Δ.Σ. οργανισμών ή επιχειρήσεων του δημοσίου, δηλώνεται από τον κ. Δραγασάκη ότι πρέπει να διεκδικήσουν παραμονή στις θέσεις τους μετά τις προσεχείς εκλογές.

- Για την απομάκρυνση συντάσσεται «φωτογραφική» διάταξη στο νομοσχέδιο για τα υπηρεσιακά συμβούλια. Οι «φωτογραφίες που περιλαμβάνονται είναι δύο: του κ. Δημόπουλου και του κ. Χαλικιά. Ο πρώτος πρέπει να φύγει, ο δεύτερος να μείνει. Κατά διαβολική σύμπτωση για τον δεύτερο εκκρεμεί θέμα δικαστικής δίωξης, ενώ ο πρώτος δεν έχει τίποτα να τον βαρύνει. Η επίμονη έρευνα των κυβερνητικών στελεχών δεν έχει μέχρι σήμερα καταφέρει να στοιχειοθετήσει καμιά παρανομία ή παρατυπία εις βάρος του.

- Με ελάχιστες εξαιρέσεις, εκείνοι οι δημοσιογράφοι που συνήθως κόπτονται για την τήρηση της «νομιμότητας», της «ευθύνης», και του «κράτους δικαίου», παίρνουν μέρος στον δημόσιο προπηλακισμό του Θεόδωρου Δημόπουλου. Ακόμα και όσοι αναγνωρίζουν τη νομιμότητα των πράξεών του σπεύδουν να πάρουν τις αποστάσεις τους, ή να τον μειώσουν: «Ο ιδιότυπος -και ίσως υστερόβουλος- κ. Δημόπουλος»

μας λέει ο Γ. Λακόπουλος στο *Βήμα* (20.8). «Δεν θα χαθεί ο κόσμος αν πάρει μερικούς επιπλέον μισθούς ο κ. Δημόπουλος» μας λέει ο W (Γιάννης Μαρίνος) στον *Οικονομικό Ταχυδρόμο* (24.8). Ο δε Γ. Λοβ έλεγε να μην τον παρεξηγήσουμε: «Δεν τον γνωρίζω ούτε κατ' όψιν. Μόνο κάποιες φωτογραφίες του στις εφημερίδες έχω δει και η εντύπωση που μου προκάλεσε ήταν μάλλον αδιάφορη». (*Καθημερινή*, 13.8.89).

- Εκείνο που θορύβησε περισσότερο ορισμένους αναλυτές μας δεν ήταν φαίνεται η επιχειρούμενη κυβερνητική λαθροχειρία, όσο η παρέμβαση της ομάδας των συνδικαλιστών. Η μόνιμη αλλεργία τους σε κάθε πρωτοβουλία που προέρχεται απ' τους εργαζόμενους τους έκανε να θλέπουν εφιάλτες με συνδικαλιστές να διορίζουν διοικητές, αγνοώντας το γεγονός ότι η συγκεκριμένη ενέργεια δεν ήταν μια αυθόρμητη εκδήλωση της θάσης, αλλά οργανωμένη κομματική μεθόδευση. Την ανησυχία του αυτή εκφράζει ο Γ. Λοβ. και αναρωτιέται αν «έχουμε ακόμα ελεύθερο καθεστώς και όχι "σοσιέτ"».

Σπεύδουμε να τους καθησυχάσουμε. Ο επικεφαλής της ομάδας των τριών συνδικαλιστών είναι ο κ. Γεώργιος Μαρκόπουλος γεν. γραμματέας του ΣΥΑΤΕ, που διετέλεσε υποψήφιος της Συμβουλευτικής της χούντας! Η απόστασή του, λοιπόν, από τα σοσιέτ, είναι τουλάχιστον τόση, όση και των φιλελεύθερων σχολιαστών μας.

Δ.Ψ.

ΔΕΝ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΜΕΤΑΦΕΡΩ ΣΕ ΠΕΡΙΛΗΨΗ
ΕΝΑ ΟΛΟΚΛΗΡΟ ΒΙΒΛΙΟ. ΚΟΙΤΑΞΤΕ ΣΤΑ ΠΡΟ-
ΗΓΟΥΜΕΝΑ ΤΕΥΧΗ ΤΟΥ "ΣΧΟΛΙΑΣΤΗ",

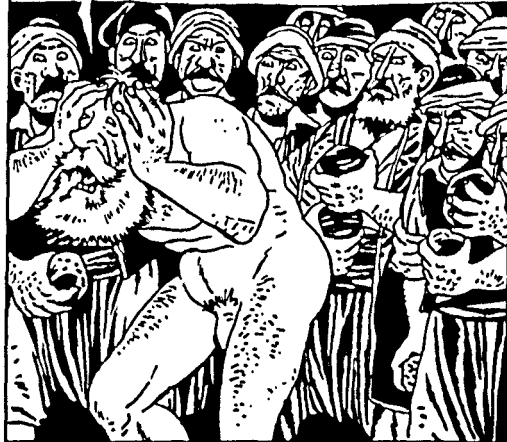
K.

ΔΟΡΑΧ ΤΟ ΚΕΦΑΛΙ ΜΟΥ ΤΟ ΚΕΦΑΛΑΚΙ ΜΟΥ

ΜΕ ΣΑΚΑΤΕΨΕ Ο ΖΚΥΛΟΣ... ΧΑΝΩ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ... ΖΑΛΑΔΑ ΜΟΥ ΄ΡΧΕΤΑΙ.

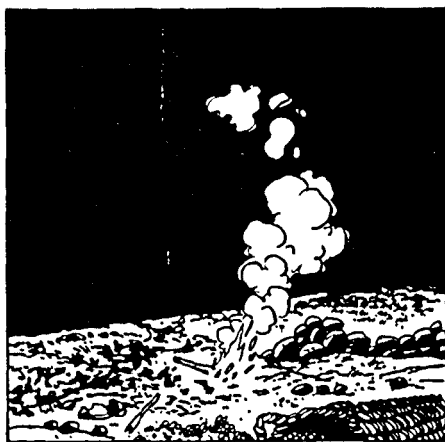

ΜΕΣΑ... ΜΕΣΑ... ΜΕΣΑ... ΜΕΣΑ...

ΜΕΙ' ΣΤΟΝ ΤΑΦΟ ΑΦΟΡΕΙΣΜΕΝΕ!..

ΚΑΛΑ ΛΕΝΕ ΠΩΣ ΟΙ ΠΑΝΟΥΚΛΙΑΣΜΕΝΟΙ ΛΙΓΟ ΠΡΙΝ ΤΑ
ΤΙΝΑΞΟΥΝΕ ΠΑΖΑΡΕΥΟΥΝΕ ΜΕ ΤΟΝ ΔΙΑΒΟΛΟ ΤΗΝ ΨΥΧΗ
ΤΟΥΣ ΓΙΑ ΝΑ ΤΟΥΣ ΚΡΑΤΗΣΕΙ ΑΚΟΜΑ ΛΙΓΟ ΣΤΗ ΖΩΗ.

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΑΤΑ! ΤΟΝ ΠΙΑΣΑΝΕ ΚΑΙ ΤΡΑΒΑ-
ΝΕ ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ. ΘΑ ΤΟΝ ΕΧΟΥΝΕ
ΚΑΦΕΙ ΚΙΟΛΑΣ. ΦΕΥΓΩ ΚΑΙ ΓΩ ΣΙΓΑ-ΣΙΓΑ.

ΤΡΕΧΑ!.. ΤΡΕΧΑ ΝΑ ΠΡΟΛΑΒΟΥΜΕ. ΤΟ ΚΕΦΑΛΙ ΜΟΥ
ΠΑΝΑΓΙΤΣΑ ΜΟΥ. ΘΥΜΑΣΑΙ ΠΩΣ ΗΡΘΑΜΕ; ΠΑΜΕ!
ΚΟΥΝΗΣΟΥ!

ΝΑ ΚΥΝΗΓΩ ΕΝΑ ΜΟΥΡΛΟ ΠΟΥ ΤΟΝ ΠΕΡΑΣΑΝ
ΓΙΑ ΒΡΥΚΟΛΑΚΑ ΕΝΑ ΤΣΟΥΡΜΟ ΦΡΕΝΙΑΣΜΕΝΟΙ
ΦΟΡΤΩΜΕΝΟΣ ΤΟ ΚΟΥΦΑΡΙ ΣΟΥ!! ΠΡΙΤΖ...

ΣΙΓΟΥΡΑ!.. ΕΓΩ ΣΟΥ'ΠΑ ΝΑ ΚΟΛΛΗΣΕΙΣ ΠΑΝΟΥΚΛΑ;
Η ΠΛΕΟΝΕΞΙΑ ΣΟΥ ΦΤΑΙΕΙ, ΚΑΛΑ ΝΑ ΠΑΘΕΙΣ! ΝΑ ΤΙΝΑ-
ΞΕΙΣ ΤΑ ΠΕΤΑΛΑ, ΠΟΥ'ΘΕΛΕΣ ΝΑ ΜΟΥ ΒΟΥΤΗΣΕΙΣ ΤΟ
ΜΑΥΡΟ ΕΙΔΩΛΟ.

ΜΟΝΟ ΕΝΑ ΚΟΜΜΑΤΑΚΙ
ΤΟΣΟ!.. ΤΟΣΟ ΔΔ. ΙΣΑ
ΙΣΑ ΓΙΑ ΦΑΡΜΑΚΟ.

ΧΙΧΙ! ΓΙΑ ΝΑ ΖΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΝΑ ΤΣΕ-
ΠΩΣΕΙΣ ΕΣΥ ΤΑ 100 ΤΑΛΛΗΡΑ;
ΠΦΦΦ... ΚΑΝΕ ΠΕΡΑ. ΑΡΧΙΣΕΣ ΚΙΟΛΑΣ
ΝΑ ΒΡΩΜΑΣ!..

ΣΥΝΕΝΟΗΘΗΚΑΜΕ! ΜΟΝΟ ΕΝΑ ΜΙΚΡΟ ΜΙΚΡΟΥΤΣΙΚΟ ΚΟΜΜΑΤΑΚΙ ΘΑ ΠΑΡΕΙΣ ΑΠ' ΤΟ ΑΓΑΛΜΑ. ΕΝΤΑΞΕΙ;

ΝΤΑΞΕΙ!

ΜΙΚΡΑ, ΜΙΚΡΟΥΤΣΙΚΑ ΚΟΜΜΑΤΑΚΙΑ ΘΑ ΤΟΝ ΚΑΝΩ ΝΙΟΝΙΟ, ΤΟΣΑ, ΤΟΣΑ ΔΑ.

ΜΗΝ ΠΑΡΑΜΙΛΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΧΩΡΑ.

ΟΧΙ... ΟΧΙ. ΔΕΝ ΦΤΑΙΕΙ ΑΥΤΟΣ ΝΑΙ! ΕΓΩ... ΕΓΩ ΦΤΑΙΩ. ΟΥΤΕ... ΟΥΤΕ ΕΓΩ.

Ο ΠΑΠΑΣ ΦΤΑΙΕΙ! ΑΝΤΡΑΣ ΜΕ ΦΟΥΣΤΑΝΙΑ ΕΙΝΑΙ ΚΙ ΑΥΤΟΣ. ΚΑΛΑ ΔΕΝ ΤΑ ΛΕΩ ΝΙΟΝΙΟ, ΣΚΑΤΑ ΤΑ ΛΕΩ!..

ΦΤΑΙΕΙ ΕΚΕΙΝΟΣ Ο ΤΣΙΦΟΥΤΗΣ Ο ΚΑΠΤΑ-ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ ΡΕ, ΠΟΥ Ο ΒΡΥΚΟΛΑΚΑΣ ΤΟΥ ΣΚΟΤΩΣΕ ΓΥΝΑΙΚΑ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙ ΜΑΝΩ ΣΤΗ ΓΕΝΝΑ. ΚΙΑΥΤΟΣ ΤΣΙΓΓΟΥΝΕΥΟΤΑΝΕ 100 ΤΑΛΛΗΡΑ ΓΙΑ ΝΑ ΤΟΝ ΠΙΑΣΟΥΝΕ Ο ΚΑΡΜΙΡΗΣ.

ΟΟΟΧΙ!.. ΦΤΑΙΕΙ Ο ΜΠΕΚΡΟΥΛΙΑΚΑΣ ΜΕΣΑ ΣΤΗ ΒΑΡΚΑ, ΕΤΣΙ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΝΙΟΝΙΟ; ΟΟΟΧΙ! ΦΤΑΙΝΕ ΜΗΠΩΣ ΤΑ ΞΕΣΚΙΣΜΕΝΑ, ΤΑ ΕΘΙΜΑ ΣΑΣ; ΝΑΙ! ΤΟ ΓΑΜΗΜΕΝΟ ΕΘΙΜΟ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΑΣ, ΦΤΑΙΕΙ.

ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΜΠΕΚΡΟΥΛΙΑΚΑΣ ΜΕΣΑ ΣΤΗ ΒΑΡΚΑ;;;

ΦΤΑΙΕΙ ΠΟΥ ΣΕΡΝΟΥΜΕ ΑΝΗΜΕΡΑ ΤΟ ΠΑΣΧΑ ΜΙΑ ΒΑΡΚΑ ΠΛΗΘΥΣΣΕ ΚΑΡΟ ΣΤΟΛΙΣΜΕΝΗ ΣΑΝ ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ.
ΚΑΙ ΔΕ ΚΑΙ ΣΤΗ ΧΙΟ ΚΑΙ ΣΤΗ ΣΚΥΡΟ ΚΑΙ ΣΤΗ ΡΟΔΟ ΠΛΗΝΤΕΣ ΜΠΡΟΣΤΑ ΠΑΝΕ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΜΟΥΣΙΚΟΙ.

ΚΙ ΑΥΤΟ ΤΟ ΛΕΜΕ "ΣΤΡΑΤΑ", ΚΑΙ Ο ΜΠΕΚΡΟΥΛΙΑΚΑΣ ΜΕΣ' ΑΠ' ΤΗ ΒΑΡΚΑ ΚΟΡΣΙΔΕΥΕΙ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΜΕΘΟΚΟΠΩΝΤΑΣ. ΟΠΩΣ ΜΟΥ ΤΑ' ΠΕΣ ΔΕΝ ΤΑ ΛΕΩ ΝΙΟΝΙΟ; ΛΕΓΕ ΠΑΡΑΚΑΤΩ...

ΚΑΙ ΤΙ ΕΙΠΕ Ο ΑΝΤΟΥΑΝ Ο ΦΡΑΓΚΟΣ ΠΟΥ ΕΙΔΕ ΤΗΝ ΣΤΡΑΤΑ; ΤΟ ΕΞΙΜΟ ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΥ-ΠΟΛΥ ΑΡΧΑΙΟ. ΑΠ' ΤΟΝ ΚΑΙΡΟ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ; ΤΟΝ ΡΕΤΗΣΕ Ο ΠΑΠΑΣ...

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΕΓΟ ΠΟΥ ΚΙΓΙΟΣ ΙΜΟΝ ΉΤΑΝ Ο ΜΙΓΟΓΑΦΙΣ!

ΠΩΣ ΟΝΟΜΑΖΕΤΑΙ ΕΙΠΕΣ ΑΥΤΟΣ Ο ΚΥΡΙΟΣ;

ΜΙΓΟΓΑΦΙΣ ...
ΜΙΓΟΓΑΦΙΣ ...
ΜΙ-ΓΟ-ΓΑ-ΦΙΣ!

"ΜΥΓΟΧΑΦΤΗΣ" ΚΑΤΑΛΑΒΕ Ο ΠΑΠΑΣ!

ΚΑΙ ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΜΠΕΚΡΟΥΛΙΑΚΑΣ ΜΕΣΑ ΣΤΗ ΒΑΡΚΑ;

Ο ΣΚΥΛΟΜΟΥΡΗΣ Ο ΑΞΙΩΤΗΣ ΓΙΝΕΤΑΙ ΧΟΝΤΡΟ ΚΑΛΑΜΠΟΥΡΙ ΟΤΑΝ ΠΕΡΙΓΕΛΑΕΙ ΚΑΠΟΙΟΝ ΠΡΩΤΟΚΑΠΕΤΑΝΙΟ Ή ΤΟΝ ΠΑΤΕΡΑ Ο ΒΡΩΜΟΣΤΟΜΟΣ

ΑΛΛΑ ΤΟ ΠΡΑΓΜΑ ΠΑΡΑΧΟΝΤΡΙΝΕ ΟΤΑΝ ΕΒΡΙΞΕ ΤΟΝ ΚΑΠΕΤΑΝ ΜΙΚΑΛΑΚΗ ΚΕΡΑΤΑ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΟΥ, ΜΙΑ ΝΕΑ ΚΙΟΜΟΡΦΗ ΓΥΝΑΙΚΑ ΠΟΥ ΠΕΡΙΜΕΝΕ ΠΑΙΔΙ. ΕΙΝ' ΕΤΣΙ ΝΙΟΥΣ;

ΑΝ ΗΤΑΝ ΜΟΝΟ ΕΤΣΙ ΘΑΤΑΝ ΚΑΛΑ! ΕΠΕΙΔΗ ΦΩΝΑΞΑΝΕ ΤΟΝ ΑΞΙΩΤΗ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟΥ' ΠΑΝ ΠΩΣ ΤΕΡΜΑ ΤΟ ΕΘΙΜΟ ΤΗΣ 'ΣΤΡΑΤΑΣ'. ΓΙΑΤΙ ΝΑ ΠΕΙ ΤΟΝ ΓΕΡΟ-ΚΑΠΕΤΑΝΙΟ ΚΕΡΑΤΑ, ΚΑΙ ΞΕΡΕΙΣ ΤΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕ Ο ΑΞΙΩΤΗΣ ΓΙΑ ΝΑ ΤΟΥΣ ΚΑΛΟΠΙΑΣΕΙ;

ΕΙΠΑ ΕΓΩ ΤΕΤΟΙΟ ΠΡΑΜΑ, ΗΞΥΧΑΣΤΕ ΠΑΤΡΙΣΤΕΣ. ΕΓΩ ΕΙΠΑ ΜΟΝΟ, ΠΩΣ ΚΕΡΑΤΑΣ ΘΑΝΑΙ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΠΟΥ ΘΑ ΓΕΝΝΗΘΕΙ!..

ΚΙ ΟΤΑΝ ΤΟΝ ΚΑΝΑΝΕ ΤΟΥΛΟΥΜΙ ΣΤΟ ΞΥΛΟ, Ο ΑΞΙΩΤΗΣ ΤΟΥΣ ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΣΕ ΝΑ ΜΗ ΓΑΥΓΙΖΟΥΝΕ ΣΑ ΣΚΥΛΙΑ, ΓΙΑΤΙ ΚΕΡΑΤΑΣ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΜΟΝΟ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΑΛΛΑ ΚΙ Ο ΠΑΤΕΡΑΣ ΚΙ Ο ΠΑΠΑΣ ΚΑΙ ΟΛΟΙ ΟΙ ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΙ ΚΙ ΟΛΟΙ ΟΙ ΝΗΣΙΩΤΕΣ, ΑΝΤΡΕΣ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ. ΚΑΙ ΤΟΝ ΚΟΜΜΑΤΙΑΣΑΝΕ. ΤΟΝ ΠΕΤΣΟΚΟΥΑΝΕ.

ΚΙ ΟΧΩ ΤΟΝ ΠΕΛΕΚΟΥΣΑΝΕ, ΜΠΡΑΒΟ, ΤΟΥΣ ΦΩΝΑΞΕ, ΕΠΕΙΔΗ Ο ΚΕΡΑΤΑΣ ΤΩΝ ΚΕΡΑΤΑΔΩΝ Ο ΑΡΧΙΚΕΡΑΤΑΣ ΕΙΜΑΙ ΓΩ Ο ΙΔΙΟΣ.!

ΠΑΙΕΙ ΑΥΤΟΣ ΤΟΝ ΘΑΨΑΝΕ ΚΑΙ ΓΛΥΤΩΣΕ ΜΙΑ ΓΙΑ ΠΑΝΤΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΣΥΜΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΒΑΖΑΝΑ ΠΟΥ ΠΛΑΚΩΣΑΝΕ ΜΕΤΑ ΣΤΟ ΝΗΣΙ.

ΤΙ ΤΟΥΣ ΚΑΝΑΝΕ ΟΙ ΤΟΥΡΚΟΙ; ΔΕΝ ΣΟΥ ΛΕΩ, ΔΕ ΜΕ ΝΟΙΑΖΕΙ. ΕΠΕΙΔΗ ΟΠΟΥ ΝΑ-ΝΑΙ ΤΑ ΤΕΖΑΡΩ ΚΑΙ ΘΑ ΒΡΥΚΟΛΑΚΙΑΣΩ. ΚΑΙ ΘΑ Μ'ΕΧΟΥΝΕ ΕΚΕΙ, ΕΤΟΙΜΟ ΝΑ ΜΕ ΚΑΦΟΥΝΕ ΟΠΩΣ ΤΟΝ ΑΞΙΩΤΗ. ΝΑ!.. ΕΚΕΙ ΚΟΙΤΑ ΝΙΟΝΙΟ. ΕΚΕΙ!

ΤΙ ΤΟΥΣ ΚΑΝΑΝΕ ΟΙ ΤΟΥΡΚΟΙ;
ΘΑ ΜΕ ΚΑΦΟΥΝΕ.
ΘΑ ΓΙΝΩ ΣΤΑΧΤΗ,
ΣΚΟΝΗ, ΧΩΜΑ,
ΑΕΡΑΣ, ΤΙΠΟΤΑ.

ΟΧΙ ΟΙΟΣ. ΠΡΙΝ ΝΑ ΣΕ ΚΑΦΟΥΝΕ ΘΑ ΣΟΥ ΞΕΡΙΩΣΟΥΝΕ ΤΗΝ ΚΑΡΔΙΑ, ΘΑ ΤΗΝ ΞΕΡΑΝΟΥΝΕ, ΘΑ ΤΗΝ ΚΟΠΑΝΙΣΟΥΝ, ΚΑΙ ΤΡΙΜΜΕΝΗ ΜΕ ΜΠΟΛΙΚΟ ΔΥΟΣΜΟ ΘΑ ΠΑΡΑΓΕΜΙΣΟΥΝΕ ΤΑ ΛΟΥΚΑΝΙΚΑ ΓΙΑ ΝΑ ΜΗ ΜΟΥΛΙΑΖΟΥΝ. ΜΗ ΣΤΕΝΑΧΩΡΙΕΣΑΙ

ΔΕΝ ΣΤΕΝΑΧΩΡΙΕΜΑΙ. ΓΙΑΤΙ ΠΡΙΝ ΝΑ ΜΕ ΚΑΦΟΥΝΕ ΘΑ ΠΡΟΛΑΒΩ ΝΑ ΠΑΡΩ ΚΑΙ ΓΩ ΤΗΝ ΕΚΔΙΚΗΣΗ ΜΟΥ. ΟΠΩΣ ΤΗΝ ΠΗΡΕ Ο ΑΞΙΩΤΗΣ.

ΣΤΟ τεύχος 78 του περιοδικού σας, με ιδιαίτερη ικανοποίηση διαπίστωσα ότι μέλη της συντακτικής σας επιτροπής παρακολουθούν επιστημονικά μου κείμενα στον «Οικονομικό Ταχυδρόμο», πράγμα που το θεωρώ σημαντικό. Γι' αυτό και ειλικρινά σας ευχαριστώ για την τιμή που μου κάνετε.

Ωστόσο, στο τεύχος 78, γίνεται με σχόλιό σας εμφανής η προσπάθειά σας να με παρουσιάσετε ως αφερέγγυο δημοσιογράφο, επειδή έγραψα στον «Οικονομικό Ταχυδρόμο» της 22ας Ιουνίου, ότι ο Γερμανός διανοούμενος Ντάνιελ κον Μπεντίτ είχε εκλεγεί στο Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο με τους Πράσινους, την στιγμή που αυτό δεν είχε γίνει. Τονίζετε δε, στο σχόλιό σας, ότι ο κον Μπεντίτ δεν ήταν καν υποψήφιος. Αφερέγγυος λοιπόν ο Παπανδρόπουλος που τόσο μας ενοχλεί ιδεολογικά και ιδιαίτερα στα θέματα της τρομοκρατίας.

Στο σημείο αυτό, λοιπόν, θα ήθελα να κάνω κάποιες επισημάνσεις. Μέχρι την 16η Μαΐου, ο Ντάνιελ κον Μπεντίτ, όχι μόνον ήταν υποψήφιος των Πρασίνων στην Γερμανία, αλλά είχε πάρει μέρος ως επικεφαλής τους και σε αρκετές εκδηλώσεις στο Βέλγιο και στην Γαλλία. Η υποψηφιότητά του αποσύρθηκε την τελευταία στιγμή, γιατί ο κον Μπεντίτ προτίμησε τα δημοτικά του καθήκοντα στην Φραγκφούρτη, παρά τον τίτλο του ευρωβουλευτή, δεδομένου ότι δεν μπορούσε να συσσωρεύσει τις δύο ιδιότητες. Όμως, για την έξοδό του από την λίστα των Πρασίνων δεν έτυχε να λάβω γνώση εγκαίρως. Όταν λοιπόν τον είδα να συνομιλεί στις 11 Ιουνίου με τον πρόεδρο της Επιτροπής κ. Ζακ Ντελντόρ στο γαλλικό δορυφορικό κανάλι TV5, νόμισα ότι παρμένει υποψήφιος των Πρασίνων. Και παρά την από χρόνια γνωριμία μας, δεν σκέφθηκα να επικοινωνήσω μαζί του για περισσότερες πληροφορίες. Έτσι, στο ρεπορτάζ μου της 22ας Ιουνίου γράφω ευρωεκλογές, υπήρξε μία μικρή ανακρίβεια, η

οποία όμως δεν αλλάζει τίποτε στο ουσιαστικό περιεχόμενο του κειμένου. Αυτή είναι η πραγματικότητα. Αν τώρα η πραγματικότητα αυτή είναι τόσο σοβαρή ώστε να πεταχτεί στην πυρά ο πρωταγωνιστής της, αυτό είναι κάτι που οι αναγνώστες του «Οικονομικού Ταχυδρόμου» θα το κρίνουν. Ευχαριστώ για την φιλοξενία,

Αθ. Παπανδρόπουλος

Και η απάντησή μας:
Αναγνωρίζει ο κ. Α. Παπανδρόπουλος το σφάλμα του (ανθρώπινο άλλοστε...) αλλά με την παράθεση των γνωριμιών του και των άλλων λεπτομερειών, δεν διορθώνει και πολλά πράγματα. Διότι και πριν τις 16 Μαΐου ο Κον Μπεντίτ δεν υπήρξε υποψήφιος των γερμανών GRÜNEN, η δε Ευρωλίστα του κόμματός του είχε δημοσιοποιηθεί, χωρίς τον ίδιο, πολύ νωρίτερα.

Ορθώς πάντως ο Α.Π. παρατηρεί πως για τέτοιους είδους «μικρές ανακρίβειες», είναι υπερβολή να πετάγεται ο «πρωταγωνιστής»... στην πυρά.

Στην πραγματικότητα, όπως και ο ίδιος γράφει, πρέπει πάση θυσία να χαρακτηριστείτε αφερέγγυος γιατί: «μας ενοχλεί ιδεολογικά και ιδιαίτερα στα θέματα της τρομοκρατίας». Μη έχοντας λοιπόν άλλα όπλα αντιμετώπισης αυτής της ιδεολογικής ενόχλησης, προσπαθούμε να αποδείξουμε την αφερέγγυότητά του με επιμέρους παρεμβάσεις εκμεταλλευόμενοι ακόμη και τα ανθρώπινα λάθη του... και ίσως κάποτε άλλα αντιδοντολογικά του αποτήματα.

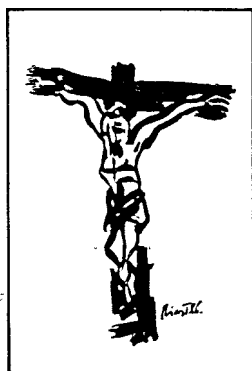
Συνεπώς ουδείς λόγος ανησυχίας. Ο καθένας θα συνεχίσει τη δουλειά του: εκείνος θα προβάλλει τον συντριπτικό φιλελεύθερο ιδεολογικό του λόγο όπως διαμορφώνεται απ' τις υψηλές σχέσεις και γνωριμιές του, και 'μεις ως ενοχλημένες γεροντοκόρες, θα σημειώνουμε καυστικά τις παρεκτροπές του, ανίκανοι τελικά, να τον αμφισβητήσουμε διαφορετικά, πολύ δε περισσότερο να τον... «πετάξουμε στην πυρά».

Για την αποκατάσταση, πάντως, της αλήθειας, ο Κον Μπεντίτ τελικά υπήρξε υποψήφιος! Αλλά με τους Ιταλούς «Πράσι-

νους». Ήταν στην 5η θέση της λίστας VERDI EUROPA - LISTA VERDE, στην Βορειο-ανατολική περιφέρεια, όπως επιτρέπει και ορίζει ο Ιταλικός εκλογικός νόμος για τις ευρωεκλογές.

Όσο για την άλλη «γκάφα» του Α.Π. και του «Οικονομικού Ταχυδρόμου» (τεύχος 78), η ευγενική επιστολή του πολυβραβευμένου δημοσιογράφου, δεν παρέχει ουδέμία εξήγηση.

Και όμως εκεί βρισκόταν η «ενόχλησή μας στα θέματα της τρομοκρατίας»...

ΤΟ ΑΡΘΡΟ «Καθάρσιο» του Ρολφ Πόλε (Ιούλιος 1989) δεν είναι μόνο ένα μωσαϊκό αλλοπρόσβαλλων στοιχείων, αλλά και πρότυπο εκείνου του στίλ, που χαρακτηρίζεται από την κραυγαλέα, αλλά ουδέποτε τεκμηριωμένη καταγγελία.

Μερικά χτυπητά παραδείγματα:

1. Το θέμα Βαλντχάιμ. Ο Ρ.Π. αναφέρει, ή υπαινίσσεται ότι ο αριστερός τύπος επεχείρησε να κουκουλώσει ορισμένες πλευρές της δραστηριότητας του Βαλντχάιμ (π.χ., τη θέση του στη στρατιωτική ιεραρχία, το ρόλο του στην εκτόπιση των Εβραίων της Θεσσαλονίκης, κ.λπ.).

Στην πραγματικότητα όμως ο αριστερός τύπος - και όχι μόνο αυτός - λειτούργησε όπως συνήθως λειτουργεί και σε όλα τα άλλα θέματα: Χωρίς δική του έρευνα, χωρίς επεξεργασμένη γνώση και εκτίμηση του θέματος, και χωρίς συμμετοχή στη διεθνή συζήτηση.

Το αποτέλεσμα ήταν έτσι το αντίθετο, από αυτό που παρουσιάζει ο Ρ.Π.: Οι Έλληνες αναγνώ-

στες μάθαιναν από τα έντυπα, μαζί με τα πραγματικά πεπραγμένα, και τις πιο ανυπόστατες πράξεις, που υποτίθεται ότι είχε κάνει ο τότε αξιωματικός της Βέρμαχτ. Ανάμεσα στα άλλα ο Βαλντχάιμ είχε παρουσιαστεί σαν αρχηγός της μουσικής αστυνομίας, σαν «χασάπης» βασανιστής και σαν τυμβωρύχος - πράγμα όμως που δεν ανταποκρίνεται στα υπάρχοντα ιστορικά στοιχεία.

Σε αυτή την τσαπατσούλικη παρουσίαση των γεγονότων, που οδηγεί τελικά στην δαιμονοποίηση του Βαλντχάιμ, είχε συμβάλει στο παρελθόν και ο ίδιος ο Ρ.Π., πράγμα που κάνει και τώρα στο υπό συζήτηση σημείωμά του, αναφέροντας:

«...ότι ο Βαλντχάιμ ήταν ο δεύτερος στην ιεραρχία αξιωματικός των μουσικών υπηρεσιών για όλα τα Βαλκάνια» (στην πραγματικότητα ο Β. ήταν ο τρίτος και τελευταίος, τέταρτος δεν υπήρχε).

«...ότι ο Β. ήταν συνυπεύθυνος για την εκτόπιση των Εβραίων στη Θεσσαλονίκη σε αντίθεση με τα λεγόμενα των «διεθνών σιωνιστικών πρακτορείων», που αποδίδουν την ευθύνη στον αξιωματικό της Υπηρεσίας Ασφαλείας SD 'Άλφρεντ Μπρούνερ (στην πραγματικότητα η υπηρεσία του Βαλντχάιμ είχε μόνο έμμεση ανάμειξη στις εκτοπίσεις, ο ίδιος ο Β. ήταν μόνο για λίγες εβδομάδες κατά την διάρκεια των εκτοπίσεων στην Θεσσαλονίκη. Άλλωστε αυτό που του προσάπτεται σχετικά με τις εκτοπίσεις δεν είναι η συμμετοχή του σε αυτές, αλλά το ότι κάνει τον εντελώς ανίδεο), κ.λπ. κ.λπ.

2. Το θέμα του καθηγητή της ιστορίας στο Πανεπιστήμιο της Κρήτης Χάγκεν Φλάισερ σε σχέση με την υπόθεση Βαλντχάιμ. Χωρίς να αναφέρει τον Φλάισερ ονομαστικά ο Ρ.Π. εξαπολύει εναντίον του μια επίθεση με έναν τρόπο, που είναι κατά τη γνώμη μου ανεπίτρεπτος. Παραθέτω το σχετικό απόσπασμα:

«Και τέλος, το σημαντικότερο σημείο του προγράμματος (του Συνσπισμού της Αριστεράς, Ν.Χ.), η «κάθαρση». Το πράγμα δούλεψε πολύ καλά ήδη στην περίπτωση Βαλντχάιμ, όταν ένας εκπρόσωπος του δυτικογερμανικού ιμπεριαλισμού και ταυτόχρονα καθηγητής της ελληνικής ιστο-

ρίας στην Κρήτη «καθάρισε» για λογαριασμό των Ελλήνων».

Το κείμενο αυτό είναι: - ασυνάρτητο: ο Πόλε ο ίδιος γερμανικής καταγωγής και «ειδικός» στο θέμα Βαλντχάιμ, απαγορεύει στον Φλάισερ λόγω επίσης γερμανικής καταγωγής να εκφέρει γνώμη στο ίδιο θέμα

- κακόπιστο: ο Πόλε «καρφώνει» στον αναγνώστη τον Φλάισερ σαν πράκτορα του «δυτικογερμανικού ιμπεριαλισμού», χωρίς να δικαιολογεί με κανένα στοιχείο αυτή την καταγγελία.

Δεν έχω μεγάλη γνώση του έργου του Φλάισερ, έχω εν τούτοις την εντύπωση, ότι οι έρευνες του έχουν τονίσει την σύζηση για την νεώτερη ιστορία στην Ελλάδα.

Εκείνο όμως για το οποίο έχω άμεση γνώση είναι η συμμετοχή του στην διεθνή επιτροπή ιστορικών για το θέμα Βαλντχάιμ και η σημαντική συμβολή του στην επεξεργασία του πορίσματος της Επιτροπής, που δόθηκε στη δημοσιότητα τον Φεβρουάριο του 1988. Παρά τις ελλείψεις του το πόρισμα αυτό ήταν ένας καταπέλτης εναντίον του αυστριακού προέδρου - γνώμη που συμμερίζεται και ολόκληρη η αυστριακή αριστερά και ιδιαίτερα το ρεπουμπλικανικό κλουμπ NEUES ÖSTERREICH, που είναι αριστερό υπερκομματικό και είχε πρωτοστατήσει στην καμπάνια εναντίον του Βαλντχάιμ.

Αυτό που με αφήνει όμως εμβρόντητο είναι ο αβασάνιστος τρόπος με τον οποίο αποδέχεται η συντακτική επιτροπή του Σχολιαστή τις διθθεν ριζοσπαστικές ασχετοσύνες του Ρ.Π.: χωρίς αντίλογο και προφανή ζεμανφουτιστική διάθεση. Όπως για παράδειγμα την άποψη του, ότι «κι όπως ξερούμε» στην εξουσία στην Ελλάδα είναι σήμερα ακόμα τα τανκς.

Αν δεν κάνω λάθος οι συνταγματάρχες με τα τανκς έχουν αποσυρθεί από την εξουσία ήδη από το 1974. Εκτός και αν στις λίγες φορές που έρχομαι κάθε χρόνο στην Ελλάδα έτυχε και δεν τα πήρε το μάτι μου.

Βιέννη
Νίκος ΧΕΙΛΑΣ

Ο συνεργάτης μας Ρολφ Πόλε απαντά:

«Δεν έχω τίποτα να πω,

σ' αυτόν που από μόνος του δε νιώθει καυτό το έδαφος κάτω απ' τα πόδια του». Μ' αυτά τα λόγια του Μπ. Μπρέχτ άρχισα πέρσι τον Δεκέμβρη τη σειρά «σκανδαλάκια - σκάνδαλα - το μεγάλο σκάνδαλο» (Σχολιαστής 71), της οποίας το 4ο μέρος ήταν το «Καθάρσιο».

Παρ' όλα αυτά, ας γίνει μια επανόρθωση: Ο Βαλντχάιμ, κατά τον πόλεμο των ναζί ενάντια στους λαούς των Βαλκανίων, ήταν ο τρίτος ιεραρχικά αξιωματικός των μουσικών υπηρεσιών κατά κανένα όμως τρόπο δεν ήταν ο τελευταίος στην ιεραρχία του κλάδου μουσικών υπηρεσιών στο επιτελείο Βαλκανίων στο Αρσακλί της Θεσσαλονίκης, που περιλάμβανε γύρω στα τριάντα άτομα: Δύο λοχαγοί ήταν λ.χ. «διεκπεραιωτές» υφιστάμενοι του Βαλντχάιμ για «ανακρίσεις συλληφθέντων». Ο ίδιος ο λοχαγός Βαλντχάιμ αξιολογούσε αυτές και όλες τις άλλες ανακρίσεις από τα Βαλκάνια και συνέτασσε τα πρωινά, απογευματινά, μενιναία «Δελτία καταστάσεως εχθρού», που κι αυτά με τη σειρά τους αποτελούσαν βάση για σφαγές, καταστροφές χωριών κ.λπ.

P.P

Σημείωση του «Σ»:
Το γράμμα του κ. Χειλά πάσχει απ' αυτά ακριβώς τα χαρακτηριστικά που ο ίδιος καταλογίζει στον «Σ» και σ' όλο τον «αριστερό τύπο»: μωσαϊκό αλλοπρόσβαλλων στοιχείων, τσαπατσούλικη παρουσίαση, κλπ. Είναι δικαίωμα του να έχει τις δικές του απόψεις και να διαφωνεί μαζί μας, αρκεί να τις λέει καθαρά: Ποια είναι η δική σας γνώμη κ. Χειλά για τον Βαλντχάιμ;

Όσο για την μομφή και το ειρωνικό ύφος της τελευταίας παραγράφου έχουμε να παρατηρήσουμε ότι ο ίδιος ο επιστολογράφος μας, έχει κάνει χρήση της ελεύθερης και αλογόκριτης έκφρασης που εφαρμόζει ο Σχολιαστής, όταν δημοσιεύσαμε άρθρο του Ν.Χ. υπέρ της αναγνώρισης του κράτους του Ισραήλ, παρά την αντίθετη άποψη του περιοδικού.

Ίσως όμως σ' αυτές τις βαθύτερες διαφωνίες θρίσκεται η αιτία της περιέργης έκρηξης του κ. Χειλά. Αλλά, τότε, καλύτερα θα ήταν να λέει τα πράγματα με το όνομά τους.

Σ

ΟΙ ΕΠΑΛΗΛΕΣ ΛΟΓΟΚΡΙΣΙΕΣ

Όλα αφθονούν στις μέρες μας. Ποτέ προηγουμένα δεν είχαμε τόσο πολλά προϊόντα. Τόσο πολλά, που πια δεν ξέρουμε ούτε πού να τα βάλουμε, αλλά ούτε και τι να τα κάνουμε. Ποιο σπίτι δεν έχει ανάγκη από ένα μεγαλύτερο ψυγείο, από μια μεγαλύτερη ντουλάπα, από δεύτερο ή τρίτο αυτοκίνητο; Η σύγχρονη Ελλάδα αγωνίζεται να χορτάσει την πείνα της αναδρομικά, και είναι έτοιμη ανά πάσα στιγμή να σηκώσει τα ράφια των σούπερ-μάρκετ, σε κάθε πανικό που μπορεί να προκαλέσει, δικαιολογημένα ή αδικαιολόγητα, η πολιτική συγκυρία.

Βέβαια, υπάρχει και η αφθονία της πείνας, που όλο και περισσότερο εξαπλώνεται στις «άκρες» της κοινωνίας μας, σε κείνα τα στρώματα που η αξιοπρέπεια της φυλής μας, δεν μας επιτρέπει να ασχοληθούμε. Π.χ. η αθλιότητα των μεταναστών σήμερα στην Ελλάδα, είναι τέτοια, που θα 'ρχιγε οποιαδήποτε κοινοβουλευτική κυβέρνηση στην Ευρώπη. (Μια προσφυγή στο Συμβούλιο της Ευρώπης, για τα δικαιώματα των μεταναστών στην Ελλάδα, θα επέφερε την ασφαλή καταδίκη της). Η κοινωνία της αφθονίας είναι παρούσα σε κάθε της έκφραση: Στα σκυλάδικα τα πεντοχίλιαρα δεν είναι τίποτα για την απόλαυση που προσφέρουν οι «μεγάλοι» και οι «ατελείωτοι» του είδους. Στις μπουτίκ μόδας που τείνουν να εκτοπίσουν κάθε άλλο μαγαζί. Στα αυτοκίνητα που η συνολική τους έκταση, ξεπερνάει αυτή των δρόμων της Αθήνας. Στα σκουπίδια που οι λωφίσκοι τους μας κρατάνε καθημερινή συντροφιά και το άρωμά τους παραμένει ανεξίτηλο όλο το εικοσιτετράωρο.

Αλλά εκεί που η αφθονία κάνει θραύση και είναι το πραγματικό κέρας της Αμόλθειας είναι στην πληροφόρηση. Όλα τα δυνατό έντυπα που μπορεί να επινοήσει η ανθρώπινη (εδώ ελληνική) φαντασία είναι στη διάθεση του καθενός.

Στα ερτζιανά πια, εκεί είναι που ο άνθρωπος τρελαίνεται. Η ελευθερία της έκφρασης στη βάση κάποιου κεφαλαίου που θα φτάσει στην πλήρη της ακμή με την ιδιωτική τηλεόραση (στη βάση κάποιου χοντρού κεφαλαίου). Για όλους αυτούς που «δεν έχουν άλλο στο νου τους, πέραξ ελευθερία και γλώσσα» θα έλεγε κανείς, χαράς ευαγγέλια. Είναι θεόπικρη η ιστορία της λογοκρισίας στον τόπο μας. Με κύριους άξονες την θρησκεία και τον αντικομμουνισμό, οι κρατούντες για δεκαετίες ολόκληρες διέθεταν όλο τον δικωτικό μηχανισμό του κράτους, στο κυνήγι όχι μονάχα του συγγραφέα κάποιου άρθρου ή του εκδότη κάποιου εντύπου, αλλά και του ίδιου του αναγνώστη.

Όλοι ξέρουμε πως ο καλός εθνάρχης μας, Κ. Καραμανλής, δεν ήταν πάντα καλός. Υπήρξε μια περίοδος που ήταν πολύ καλός, εκεί στην δεκαετία του εξήντα, τότε που έβαζε τα θεμέλια της τσιμεντένιας περιόδου της ιστορίας μας, που με τις συμφωνίες Λονδίνου και Ζυρίχης άνοιγε την σημερινή τραγωδία της Κύπρου, που μπάζωνε την Ελευσίνα, που υπήρχαν πολιτικοί κρατούμενοι και που η «Αυγή» πουλιόταν διπλωμένη ή δεν υπήρχε καν στα περίπτερα. Όσοι από μας τότε ήταν νεαροί και αναγνώστες της «Αυγής» είχαμε συχνά πιαστεί και νουθετηθεί από τις αρμόδιες αστυνομικές αρχές, μόνο και μόνο γι' αυτό το λόγο. Και όπως η αστυνομία τότε εκτελούσε και χρέη παιδαγωγού, συχνά η ράβδος, ήταν το καλύτερο επιχείρημα για την ελευθερία του λόγου! Και όμως τότε είμαστε ενήμεροι. Το παραμικρό που γινόταν κυκλοφορούσε αστραπιαία. Δεν υπήρχε περίπτωση να περάσει κάτι απαρατήρητο και χωρίς κινητοποίηση. Στην Χούντα τα πράγματα έγιναν ακόμα καλύτερα. Μπορούσες να γράψεις μόνος σου μια προκήρυξη, να την χτυπούσες σε δέκα αντίγραφα, να τα μοίραζες σε πέντε φίλους, και το ίδιο θράδυ με μια άσχετη παρέα σ' άσχετη ταβέρνα, να μάθαινες το περιεχόμενο της προκήρυξης σου, και μάλιστα... εμπιστευτικά.

Τώρα, σ' αυτήν την εποχή που οι πάντες ξεσκιζονται για τον πλουραλισμό και την ελευθερία της πληροφόρησης, γεγονότα τεράστιας σημασίας ή γίνονται ακαταλαβίστικα ή περνάνε απαρατήρητα. Π.χ. Το κάψιμο των φακέλων. Η ιεροεξεταστική αντιμετώπιση των ιστορικών ντοκουμέντων είναι γνώρισμα ολοκληρωτικών καθεστώτων. Είναι μια φασιστική συμπεριφορά και κατάλυση της Δημοκρατίας. Από τότε το κράτος και οι δημοσιογράφοι, αποφασίζουν για το τι είναι ιστορικό ντοκουμέντο και τι όχι; Βρέθηκαν πολλές φωνές και διαμαρτυρήθηκαν. Ανάμεσά τους και οι πιο έγκυροι ιστορικοί αυτού του τόπου.

Μόνο οι αλαζονέστεροι των αλαζόνων θα μπορούσαν να αγνοήσουν τη γνώμη τους. Το ΚΚΕ μαζί με τα φίλα του Συνασπισμού και η Ν.Δ. το έπραξαν χωρίς πρόβλημα. Τι έφτασε στο καταναλωτικό κοινό των εφημεριδοφάγων και Τιθιμανών; Μα φυσικά η λήξη του εμφυλίου πολέμου. Ξέρουμε πως υπήρχαν διάφοροι εμφύλιοι στην ένδοξη πατρίδα μας. Ο τελευταίος έληξε εδώ και σαράντα χρόνια. Στο σημείο που το κράτος το αντιλαμβάνεται τώρα, και αν υποθέσουμε πως το χαρμόσυνο αυτό γεγονός έφτασε με την μεγαλύτερη δυνατή ταχύτητα, αυτή του φωτός, τότε σημαίνει πως συμφιλωνόμεθα εθνικώς, για ένα γεγονός που μας χωρίζουν σαράντα έτη φωτός! (για παραπάνω εξηγήσεις αυτής της λογικής ανατρέξτε στον Αϊνστάιν).

Και αυτή η ιστορία θα είχε πολύ πλάκα, αν ήταν κάποιο μπουφόνικο εύρημα κάποιας θεατρικής φάρσας. Όταν όμως είναι η επίσημη πολιτική ενός κράτους, τότε ο πολίτης, αλλά όχι ο οπαδός, ανακαλύπτει τον μηχανισμό των επάλληλων

λογοκρισιών που ασκούν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, που όσο ανταγωνιστικά και να λειτουργούν, αλληλοσυμπληρώνονται και αλληλοσυγκροτούνται στο κοινό μέτωπο, όχι της απόκρυψης κάποιας πληροφορίας, αλλά στην αλλαγή του νοήματος και της σημασίας αυτής της πληροφορίας. Παραδείγματα υπάρχουν πολλά. Να σταθούμε σ' αυτό των φακέλων. Η «είδηση» που πέρασε ήταν «Κατάργηση της αστυνόμευσης (όχι φάκελοι) και Εθνική συμφιλίωση (λήξη εμφυλίου)».

Δεκάδες δημοσιογράφοι, (με τις ελάχιστες θέβαια εξαιρέσεις) κατάλαβαν πως η δουλειά τους ήταν, να δώσουν πανηγυρικό χαρακτήρα και στοιχεία «γεγονότος», σε φράσεις της πολιτικής εξουσίας που δεν είχαν το νόημα που δήλωναν. Δεν ήταν ούτε κατάργηση του φακελώματος (Κράτος χωρίς αστυνόμευση δεν νοείται) ούτε λήξη, του ήδη λήξαντος προ τεσσαρακονταετίας εμφυλίου. Αν υπήρχαν δημοσιογράφοι και όχι MASS MEDIA, τότε θα είχαμε ρεπορτάζ που θα έβεταν υπό εξέταση τα ρηθέντα της εξουσίας. Φαντασθείτε την ημέρα του πανηγυρικού AUTODAFE, ένα τηλεοπτικό ρεπορτάζ για το πώς γίνεται η σύγχρονη ηλεκτρονική παρακολούθηση, τόσο στην Ελλάδα όσο και στις προηγμένες χώρες. Σκεφθείτε την ημέρα των πανηγυρικών λόγων στην τηλεοπτική μας βουλή, μια αποστολή στις Ανατολικές χώρες και να μιλούσαν οι χιλιάδες ακόμα εξόριστοι του εμφυλίου πολέμου, που η Ελλάδα δεν τους επιτρέπει να γυρίσουν. Ή ακόμα μια συζήτηση στοργυλλής τραπέζης με τους ιστορικούς μας. Με την έκπληξη θα μαθαίναμε πως τα παλιοκεράμιδα με τις περίεργες ακατανόητες χαραγματιές, που δεν είχαν σύγκριση με τα αγάλματα της κλασικής εποχής, ήταν πλακίδια με την Γραμμική Β' που η αποκρυπτογράφηση της, μετέθεσε κατά μισή χιλιετία, την ημερομηνία των πρώτων ελληνικών κειμένων που διαθέτουμε.

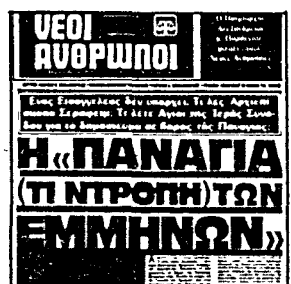
Οι εφημερίδες, τα ραδιόφωνα, και τώρα πια οι τηλεοράσεις, λειτουργούν σαν επάλληλες λογοκρισίες. Το ένα επαλληλεύει την διαστρέβλωση του άλλου. Τα πάντα μπορούν να γίνουν ειδήσεις και γεγονότα, φτάνει να προβληθούν κατάλληλα και επίμονα. Ακόμα και όταν επιτρέπουν μια αντίθετη άποψη, όσο σωστή και να είναι, μοιάζει παραφωνία. Ο κ. Φλωράκης μίλησε στη Βουλή για το πρόβλημα των προσφύγων στις Ανατολικές χώρες. Αυτό που βγήκε από το γυαλί, ήταν ένας γραφικός μπάρμπος που ό,τι θυμάται χαιρείται. Αν το ΚΚΕ και τα συναφή του Συνασπισμού, ήθελαν κάτι να κάνουν δεν είχαν παρά να απόσχουν από εκείνη τη συνεδρίαση της βουλής, οπότε θα δημιουργούσαν ένα άλλο «νέο» και η πραγματικότητα των προσφύγων θα γινόταν γνωστή. Αλλά γνωρίζουν καλά οι παροικιαντες την Ιερουσαλήμ, πως τα ανά τον κόσμο Κ.Κ. είναι για να διαγράφουν τα μέλη τους και όχι να τα προστατεύουν. Μόνο η γραφειοκρατία αυτοπροστατεύεται. Και ίσως γι' αυτό το ΚΚΕ να θέλησε να κάψει τους φακέλους. Στον Γαλαξία της εναλλακτικής πληροφόρησης, και αν αφαιρέσει κανείς τα «ιδεολογικά» έντυπα, όπου τα διάφορα γεγονότα δεν παίζουν άλλο ρόλο από το να επιβεβαιώνουν την αλήθεια του δόγματος που προσβέβουν, υπάρχει λίγο ή πολύ μια πληροφόρηση, κατακερματισμένη, είναι αλήθεια, και όχι πάντοτε ακριβής. Επιπλέον πρέπει να έχεις υπομονή για να βρεις αυτά τα έντυπα ή να διαθέτεις μέσο (αν είσαι στην επάρχια). Εντούτοις είναι η μόνη έμπρακτη αντίσταση που υπάρχει σε μια κοινωνία που όχι μόνο έχει πάψει να αντιστέκεται, αλλά επιπλέον να συνεργάζεται πρόθυμα στη διάλυσή της.

Αν κάνουμε μια υπόθεση και αντιστρέψουμε το χάρτη, έτσι που η εναλλακτική πληροφόρηση να γίνει κεντρική και τα MASS MEDIA περιθωριακά, τότε τα σημερινά κόμματα εξουσίας δεν θα ήταν δυνατόν να υπάρχουν όπως και θα ήταν αδιανόητη μια κοινωνία σαν την δικιά μας. Το να κόψεις σήμερα την εφημερίδα σου, και να κλείσεις την τηλεόραση, σε τελική ανάλυση, σημαίνει καλύτερη πληροφόρηση.

Π.Κ.

ΝΕΑ ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΑΣΤΗ

Το περιοδικό μας με τις αποκλειστικές πληροφορίες του και τα μοναδικά ρεπορτάζ του αποκτάει μέρα με τη μέρα νέους αναγνώστες και νέους θαυμαστές. Γι' αυτό μας ζηλεύουν και μας κλέβουν. Το διπλανό δημοσίευμα είναι ένα δείγμα. Η δήθεν προσβολή των βέιων και η έκκληση στον εισαγγελέα είναι μια πονηριά για να μην πληρώσουν δικαιώματα. Πού φτάσαμε μεγαλοδύναμει!

ΝΟΤΙΑ ΑΦΡΙΚΗ

Η έκκληση του A.N.C.

Το νέο κύμα αντιρατσιστικών κινητοποιήσεων που συνόδευσε τις πρόσφατες «εκλογές» στη Νότια Αφρική, αντιμετώπιστηκε απ' το ρατσιστικό καθεστώς με τη γνώριμη προσφυγή στην ωμή βία - 29 νεκροί μέσα σε μια μονάχα μέρα (σύμφωνα με τον επίσημο απολογισμό· ο ανεπίσημος αναφέρει τουλάχιστον 80...) είναι πάρα πολλοί, ακόμα και για τα δεδομένα της Πραιτώρια. Ο «Σχολιαστής» ζήτησε απ' τον Κούλου Μπάτα, εκπρόσωπο του ANC στην Ελλάδα, να σχολιάσει τις πρόσφατες εξελίξεις.

Το Εθνικό Αφρικανικό Κογκρέσο (ANC) εξακολουθεί να είναι πεισμένο ότι ο Φ.Γ. Ντε Κλερκ αυξάνει σήμερα τις ρητορείες για «πολιτικό διακανονισμό», σαν ένα μέσο για να εξαγοράσει μια παράταση ζωής για το σύστημα του απαρτχάιντ και για να κατευθάσει τη διεθνή πίεση για κυρώσεις. Σ' αυτό το πλαίσιο, μας ανησυχεί η εμφανής ευπιστία ορισμένων δυτικών κυβερνήσεων που χαιρέτησαν την άνοδο του Ντε Κλερκ στην εξουσία με την ίδια χορωδία επιδοκιμασιών με την οποία εγκαινίασαν την προεδρία του Π.Γ. Μπόθα πριν από έντεκα χρόνια.

Θα επιθυμούσα να υπογραμμίσω το στόχο του αγώνα μας. Ο αγώνας μας δεν αποσκοπεί στην τροποποίηση του συστήματος του απαρτχάιντ αλλά στην καταστροφή του. Η Απελευθέρωση πρέπει να συνεπάγεται μια αλλαγή στις σχέσεις εξουσίας, τέτοια ώστε όλοι οι νοτιοαφρικανοί να μπορούν να ενταχθούν στην πολιτική διαδικασία στη βάση της πλήρους ισότητας, και συλλογικά να διαμορφώσουν την κοινωνία, να εγκαθιδρύσουν τους κυβερνητικούς θεσμούς και να επιδικάσουν το πώς οι πλουτοπαραγωγικές πηγές της χώρας μας και το προϊόν της εργασίας μας θα πρέπει να χρησιμοποιούνται για το κοινό όφελος.

Η υπόσχεσή μας για μια μη-φυλετική κοινωνία δεν μπορεί να περικλείει οποιοδήποτε δια νόμου διαχωρισμό του νοτιοαφρικανικού λαού σύμφωνα με το φύλο ή την εθνότητά του, ούτε την άσκηση των πολιτικών δικαιωμάτων μέσω χωριστών κυβερνητικών θεσμών που καθορίζονται από παρόμοιους όρους. Τα δικαιώματα όλων των πολιτών της Ν. Αφρικής μπορούν και (πρέπει να) διασφαλιστούν με μια Διακήρυξη Δικαιωμάτων.

Το δημοκρατικό μας σύστημα πρέπει να προνοεί για την ίση συμμετοχή όλων των νοτιοαφρικανών στη λήψη των αποφάσεων. Δεν μπορεί να υπάρχει αμφιβολία ότι το δικαίωμα ψήφου σε όλα τα επίπεδα πρέπει να είναι για τους κοινούς πολιτικούς θεσμούς βασισμένο στην αρχή «ένα άτομο, ένας ψήφος, ένα εκλογικό σώμα».

Αυτές οι απαιτήσεις του νοτιοαφρικανικού λαού δεν είναι διαφορετικές από αυτό που παγκόσμια είναι αντιληπτό σαν δημοκρατία, ούτε το υπερβαίνουν. Δε μπορεί να υπάρξει δικαιολογία για οποιοδήποτε υπαινιγμό ότι ως νοτιοαφρικανοί έχουμε δικαίωμα σε λιγότερα απ' αυτό.

Απ' αυτή την άποψη, απευθύνουμε έκκληση στον ελληνικό λαό, την κυβέρνηση και όλες τις πολιτικές και μαζικές οργανώσεις να βοηθήσουν στη διαμόρφωση μιας νέας Νότιας Αφρικής συμμετέχοντας άμεσα στις υλικές και οικονομικές ανάγκες του αγώνα μας.

Κούλου ΜΠΑΤΑ
Εκπρόσωπος του ANC στην Ελλάδα

ΚΙΝΑ

Μπιζνες αλά Κίσιγκερ

Γνωστός ως ο αρχιτέκτονας του ανοίγματος της Κίνας προς τη Δύση, ο πρώην υπουργός εξωτερικών των ΗΠΑ Χένρι Κίσιγκερ υπήρξε, ως γνωστόν, κι ένας από τους φανατικότερους πολέμιους οποιασδήποτε ιδέας για επιβολή οικονομικών κυρώσεων κατά του καθεστώτος του Ντενγκ Σιαοπίνγκ μετά τη σφαγή του δημοκρατικού κινήματος τον περασμένο Ιούνιο. Αυτό που άργησε κάπως να γίνει γνωστό, ήταν ότι τα κίνητρα που ώθησαν τον πρώην υπουργό και γνωστό καθηγητή στην αντιπαράθεσή του με τους κάπως πιο φιλελεύθερους κύκλους της αμερικάνικης διανόησης δεν είχαν και τόσο αφίλοκερδη χαρακτήρα: σύμφωνα με τις αποκαλύψεις της Wall Street Journal, η εταιρεία μελετών Kissinger Associates που σύστησε ο εν λόγω πολιτικός ανήρ αμέσως μετά την αποχώρησή του απ' τα δημόσια αξιώματα μετέχει σε αρκετά προσοδοφόρες επιχειρήσεις στην Κίνα, σε κοινοπραξία με κάποιο κινέζικο υπουργείο. Είπαμε: κόρακας κοράκου μάτι μπορεί καμιά φορά να βγάζει - αλλά όχι και το δικό του...

ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ

Όχι στην Αμνηστία

Διακόσιες χιλιάδες διαδηλωτές ενάντια στο ξαναγράψιμο της Ιστορίας, ενάντια στη λήθη και την υποκριτική «εθνική συμφιλίωση»: στις 9 Σεπτεμβρίου η Αργεντινή έζησε τη μεγαλύτερη λαϊκή κινητοποίηση της τελευταίας εξαετίας, μετά την επάνοδο της χώρας στον κοινοβουλευτισμό. Αιτία, η διακηρυγμένη πρόθεση του περονιστή Προέδρου Κάρλος Μενέμ να απονείμει χάρη σε 17 αξιωματικούς του στρατού και του ναυτικού που δικάζονται για τη συμμετοχή τους στο «θρόνικο πόλεμο» του 1976-79 (με τους πάνω από 20.000 νεκρούς κι «εξαφανισμένους» αγωνιστές της αργεντινικής αριστεράς). Σύμφωνα με τα γκάλοπ του Τύπου, το 85% των πολιτών της Αργεντινής είναι κατηγορηματικά αντίθετοι σε κάθε είδους χάρη ή αμνηστία στους (ελάχιστους πια, μετά τις αλληπάλληλες υποχωρήσεις των προηγούμενων κυβερνήσεων) απ' τους υπαίτιους της σφαγής που διώκονται ή έχουν ήδη καταδικαστεί.

Απ' την πλευρά του, βέβαια, ο (περονιστής πλην τεχνοκράτης) Μενέμ φαίνεται αποφασισμένος να κλείσει οριστικά την υπόθεση, ικανοποιώντας το πάγιο αίτημα των ενόπλων δυνάμεων για «εθνική συμφιλίωση» (διάβαζε ατιμωρησία των στρατιωτικών) -

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Έξοδος

Σημεία των καιρών: η φετινή 40η επέτειος της ίδρυσης της «Λαοκρατικής Γερμανικής Δημοκρατίας» (7 Οκτωβρίου) συμπίπτει με τη σοβαρότερη κοινωνική και πολιτική κρίση που έχει γνωρίσει μέχρι σήμερα το τελευταίο προπύργιο της ορθοδοξίας του λεγόμενου «υπαρκτού σοσιαλισμού». Κρίση που εκφράζεται πρωταρχικά απ' τη μαζική φυγή χιλιάδων ανατολικογερμανών προς τη Δύση - στην αρχή με την αλματώδη σύλληψη των νόμιμων μεταναστεύσεων, ύστερα με το μαζικό παράνομο πέρασμα των αυστρουγγρικών συνόρων (1.000 άτομα την νύχτα της 19-20/8, 100-200 κάθε μέρα στη συνέχεια) και τέλος με τις χιλιάδες που επωφελοούνται από το επίσημο πλέον άνοιγμα αυτών των συνόρων για να αναζητήσουν στη Δυτική Γερμανία τη δική τους γη της Επαγγελίας.

Τα αποτελέσματα αυτής της εξόδου είναι το λιγότερο τραυματικά, τόσο για την (όποια...) ιδεολογική απήχηση του καθεστώτος του Έριχ Χόνεκερ όσο και για την ίδια την ανατολικογερμανική οικονομία. Η απώλεια δεκάδων χιλιάδων ειδικευμένων εργατικών χεριών αποδιαιρθρώνει την παραγωγή της χώρας, και φυσικά δεν πρόκειται να αντισταθμιστεί εύκολα με την προσκοπικού τύπου επιστράτευση ανειδίκευτων νεολαίων, ούτε με την εισαγωγή μεταναστών απ' το Βιετνάμ, την Κούβα ή τη Μαζαμ-δίκη. Εξ ου και η πρωτόγνωρη

ελαστικότητα του Βερολίνου προς τους υποψήφιους φυγάδες, στους οποίους η «Neues Deutschland» υπόσχεται την πλήρη ατιμωρησία στην περίπτωση που επιστρέψουν στην πατρίδα γη...

Στο πολιτικό επίπεδο, ωστόσο, αυτή η φυγή του πιο δυσαρεσμένου τμήματος του ανατολικογερμανικού πληθυσμού ενισχύει τη συνοχή του καθεστώτος στερώντας απ' την υπάρχουσα αναιμική αντιπολίτευση, εσωκομματική κι εξωκομματική, τη μεγάλη μάζα των φυσικών οπαδών της. Γι' αυτό και τόσο οι οργανώσεις των αντιφρονούντων όσο και η Εκκλησία (Καθολική και Διαμαρτυρόμενη), που λειτουργεί ως χώρος προστασίας κι έκφρασης των αντιπολιτευτικών ρευμάτων, τάχθηκαν δημόσια κατά της αναχώρησης για τη Δύση. Χωρίς αποτέλεσμα βέβαια, μια και η πανταχού παρούσα αστυνομική καταστολή σε συνδυασμό με την ισχύοντα της μεταρρυθμιστικής τάσης μέσα στο Κόμμα (δεν έχει ούτε ένα εκπρόσωπο στο ΠΓ ή τη γραμματεία της ΚΕ...) κάνουν να φαίνεται εντελώς ουτοπική η πρόσφατη έκκληση της προτεσταντικής εκκλησίας για πολιτικές «και κοινωνικές αλλαγές. Οπότε, με δεδομένη την αδυναμία των πολιτών να αποφασίσουν συλλογικά για το μέλλον τους (οι τοπικές «εκλογές» του περασμένου Μάη χαρακτηρίστηκαν από κραυγαλέα νοθεία), σε αρκετούς δεν απομένει παρά να ψηφίσουν με τα πόδια...

Τάσος ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Κυβέρνηση εθνικής λιτότητας

Αποσιώντας μια συντριπτική πλειοψηφία στο νέο πολωνικό κοινοβούλιο (402 ψήφοι υπέρ έναντι 13 αποχών μονάχα), ο Ταντέους Μαζοβιέτσκι είναι απ' τις 12 Σεπτεμβρίου ο πρώτος πρωθυπουργός της «νεάς εποχής» στο παλαιό «ανατολικό μπλοκ». Οι προγραμματικές δηλώσεις της κυβέρνησής του, διατυπωμένες με αφοπλιστική απλότητα, στοχεύουν στην «επιστροφή της Πολωνίας στην κανονικότητα» — κι αφορούν την ολοκληρωτική δυτικοποίηση του οικονομικού της συστήματος: αλλαγή των σχέσεων ιδιοκτησίας, ιδιωτικοποίηση των μέσων παραγωγής, μετοχοποίηση των επιχειρήσεων κι εισαγωγή «ενός πραγματικού χρηματιστηρίου αξιών». Σε μια πρώτη φάση, επιπλέον, η «ανάκαμψη της οικονομίας» θα απαιτήσει την επιβολή δρακόντειας λιτότητας: περικοπή όλων των επιδοτήσεων, απελευθέρωση των τιμών, συρρίκνωση των δημόσιων δαπανών εν γένει (συμπεριλαμβανόμενων των τελευταίων υπολειμμάτων κοινωνικού κράτους). Το μόνο για το οποίο δεν μπορεί ο νέος πρωθυπουργός να κατηγορηθεί, πάντως, είναι η έλλειψη ειλικρίνειας: «Δε σας υπόσχομαι μια εύκολη ζωή» δηλώνει προς τους συμπατριώτες του, «αλλά τίποτα δεν έχει χαθεί εκ των προτέρων».

Η ίδια η σύνθεση της νέα κυβέρνησης είναι ιδιαίτερα αποκαλυπτική: σε ένα υπουργικό συμβούλιο «οικουμενικού» χαρακτήρα (12 υπουργοί της «Αλληλεγγύης», 1 της «Αγροτικής Αλληλεγγύης», 4 του ΠΕΕΚ ('Αμυνας, Εσωτερικών, Εξωτερικού Εμπορίου), είτε στελεχών του ηγετικού πυρήνα της «Αλληλεγγύης» που συνδέονται στενά με την Καθολική Εκκλησία και σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως αυτή του νέου Υπουργού Εξωτερικών Κριστόφ Σκουμιζέφσκι, συνεργάστηκαν με το καθεστώς κατά τη διάρκεια του στρατιωτικού νόμου. Ένας «μεγάλος συνασπισμός» των τεχνοκρατών πάσης Πολωνίας...

Με δεδομένα τα παραπάνω, δεν είναι καθόλου περίεργο που η οργανωτική ανάπτυξη της «Αλληλεγγύης» βρίσκεται στον αντίποδα της εκλογικής της επιρροής και σε πλήρη αδυναμία έστω και να πλησιάσει τα επίπεδα μαζικότητας του 1980-81. Στις αρχές του μήνα, ο συνολικός αριθμός των μελών της ήταν 2,2 εκατομμύρια (έναντι 10 το 1981), ενώ στις βιομηχανικές ζώνες η σχέση αυτή είναι ακόμα μικρότερη από 1 προς 5. Με το «παράδοξο» από πρώτη ματιά αποτέλεσμα, το προσκείμενο στο ΠΕΕΚ συνδικάτο ΟΡΖΖ — που δημιουργήθηκε το 1982 ακριβώς για να οργανώσει την πειθαρχία της εργατικής τάξης στην από τα τότε επιχειρούμενη παραγωγική αναδιάρθρωση — να αποτελεί σήμερα (με 7 εκατομμύρια μέλη) τον κατεχόμενη δίαυλο μέσα απ' τον οποίο περνά η αντίσταση των εργαζόμενων στη θαλασσοειδή τύπου «φιλελευθέρωση» της πολωνικής οικονομίας. Όσο για το ίδιο το ΠΕΕΚ, μετά τη συντριπτική εκλογική ήττα του περασμένου Ιουνίου και τον περιορισμό του στο ρόλο του ελάσσονος κυβερνητικού εταίρου, διέρχεται μια φάση βαθιών αναδιαρθρώσεων: μολονότι το τελικό αποτέλεσμα είναι δύσκολο να προβλεφθεί, επισημαίνεται η ύπαρξη μιας ισχυρής τάσης με συνεκτική στρατηγική και στόχο τη μετατροπή του κόμματος σε δυτικού τύπου σοσιαλδημοκρατία, ικανή να κερδίσει τις βουλευτικές εκλογές του 1993 κεφαλαιοποιώντας την λαϊκή δυσανεξία που πιθανότατα θα προκαλέσει η διαχείριση της κρίσης απ' την κυβέρνηση Μαζοβιέτσκι.

Έτσι κι αλλιώς, απ' τη στιγμή που η προηγούμενη παρτίδα μόλις έχει τελειώσει, τα χαρτιά ξαναμιράζονται στο τραπέζι...

T.K.

έτσι ώστε να αποκατασταθεί η ενότητα του κρατικού μηχανισμού, ενόψει μιας συναινετικής πολιτικής για την «ανάκαμψη» της αργεντινικής οικονομίας. Το πρώτο δείγμα αυτής της «οικονομικής πολιτικής εκτάκτου ανάγκης» δόθηκε τον Ιούλιο, με τις αυξήσεις των τιμών των καυσίμων κατά 500% και την αιματηρή καταστολή των ταραχών που ακολούθησαν. Τώρα, σειρά έχει η ιδιωτικοποίηση μιας σαρανταριάς επιχειρήσεων που αποτελούν τη σπονδυλική στήλη του δημόσιου τομέα της Αργεντινής. Κίνηση που οξύνει την κρίση εκπροσώπησης των λαϊκών στρωμάτων απ' τον περονισμό — με επίκεντρο τη Γενική Συνομοσπονδία Εργασίας (CGT), τη μαχητική ηγεσία της οποίας επιχειρεί να αποκεφαλίζει η τωρινή κυβέρνηση. Το στοιχείο που διακυβεύεται είναι κάτι παραπάνω από ενδιαφέρον: αφορά τη δημιουργία μιας αργεντινικής αριστεράς άμεσα συνδεδεμένης με τις προλεταριακές μάζες — για πρώτη φορά μετά από 50 ολόκληρα χρόνια...

ΝΑΜΙΒΙΑ

Εκλογές και παρακράτος

Φαίνεται πως ήταν αρκετή η πανηγυρική εξαγγελία του άνωθεν «δικαιονομισμού» των περιφερειακών διενέξεων για να εκτοπιστεί από τις στήλες του ελληνοτικού τύπου κάθε είδηση σχετικά με τις χώρες εκείνες του Τρίτου Κόσμου που, πριν από δυο-τρία μόλις χρόνια, θεωρούνταν κομβικά σημεία της αντιπαράθεσης Ανατολής-Δύσης.

Η περίπτωση της Ναμίμπια είναι ίσως η πιο χαρακτηριστική: μετά την υπογραφή των συμφωνιών της 22.12.88 (που προβλέπουν αποχώρηση των νοτιοαφρικανικών στρατευμάτων και ανεξαρτησία της χώρας μέσα στην άνοιξη του 1989 — Βλ. «Σχολιαστή» τχ. 72), πλήρης σιωπή καλύπτει τις εκεί εξελίξεις — και πάνω απ' όλα το «θρῶμικο πόλεμο» που το παρακράτος των λευκών αποίκων διεξάγει κατά του επαναστατικού κινήματος της μαύρης πλειοψηφίας, που εκπροσωπείται απ' το SWAPO. Στόχος αυτού του πολέμου, στον οποίο πρωταγωνιστούν είτε μονάδες του νοτιοαφρικανικού στρατού είτε ακροδεξιές οργανώσεις όπως οι «Λευκοί Λύκοι», είναι η παρεμπόδιση της προβλεπόμενης νίκης του SWAPO στις εκλογές του ερχόμενου Νοεμβρίου. Τελευταίο θύμα της ακροδεξιάς αυτής τρομοκρατίας, ο Άντον Λομπόφσκι — λευκός, δικαστικός στο επάγγελμα και ημιεπίσημος εκπρόσωπος του SWAPO στο εσωτερικό της Ναμίμπια. Στις 12 Σεπτεμβρίου, δυο ένοπλοι λευκοί τον γάζωσαν με πολυβόλα καθώς επέστρεφε στο σπίτι του. Μάλλον δεν πρόκειται να είναι ο τελευταίος...

ΕΣΣΔ

Περεστρόικα και «αριστεροχουντισμός»

«Η κυβέρνηση της ΕΣΣΔ επεξεργάζεται πρόγραμμα εκτάκτων μέτρων για τη βελτίωση της οικονομίας (...). Υποθέτω ότι αυτό το πακέτο μπορεί να περιέχει μέτρα αντιδημοτικά, ίσως σκληρά ή ακόμη και επώδυνα μέτρα».

«Γίνονται προσπάθειες δυσφήμισης της περεστρόικα από συντηρητικές, αριστεριστικές και, καμιά φορά, σαφώς αντισοσιαλιστικές θέσεις. (...) Είναι δύσκολο ν' αποφευχθεί η εντύπωση ότι κάποιοι αναμένουν οφέλη από το γεγονός ότι ορισμένες δυνάμεις θα ήθελαν να αποπροσανατολίσουν το λαό, να τον κάνουν να διαπράξει βλαβερές ενέργειες. (...) Δεν πρέπει να επιτρέψουμε σε εκείνους που χρησιμοποιούν τις δυσκολίες που συναντάμε να δημιουργήσουν αμφιβολίες στην κοινωνία για την ορθότητα του δρόμου που διαλέξαμε».

(απ' το τηλεοπτικό μήνυμα του Μ. Γκορμπατσόφ στις 9.9.89)

Έχετε ακούσει ποτέ για το Νοβοσερκάσκ; Πιθανότατα όχι, μια κι ο καθημερινός χειμαρρός των αποκαλύψεων για τις μελανές σελίδες της σοβιετικής Ιστορίας αποφεύγει συστηματικά να θίξει μια σφαγή που δεν έγινε στη δεκαετία του '30 αλλά πολύ πιο πρόσφατα: τον Ιούλιο του 1962, όταν ο στρατός κατέστειλε βίαια το απεργιακό κύμα που ακολούθησε τις δραματικές αυξήσεις στις τιμές των περισσότερων ειδών πρώτης ανάγκης — αποτέλεσμα της απόπειρας του Χρουστσόφ να «εξορθολογίσει» το σύστημα των τιμών περιορίζοντας τις σχετικές επιδοτήσεις. Το πόσο αυτή η εμπειρία αποτέλεσε μάθημα για τη σοβιετική γραφειοκρατία γίνεται αντιληπτό από το γεγονός και μόνο ότι οι επίσημες τιμές του κράτους και των γαλακτοκομικών προϊόντων παρέμειναν έκτοτε στάσιμες, προκειμένου να αποφευχθεί επανάληψη της έκρηξης της λαϊκής οργής.

Σήμερα, το φάντασμα της μικρής αυτής πόλης του Κάτω Ντον πλανιέται ξανά πάνω απ' την ΕΣΣΔ καθώς η περεστρόικα αποδεικνύεται ανίκανη να γεμίσει τα άδεια ράφια των μαγαζιών και η γραφειοκρατία πολλαπλασιάζει τα εισοδήματά της διοχετεύοντας τα όποια υπάρχοντα καταναλωτικά αγαθά στους νεοσύστατους «συνεταιρισμούς» (διάβαζε ιδιωτικές επιχειρήσεις). Αποφασισμένοι να φέρει σε πέρας ένα μεταρρυθμιστικό πρόγραμμα που αποσκοπεί στη μετάβαση από τον υπάρχοντα κρατικό καπιταλισμό σε μια οικονομία της αγοράς, ο Γκορμπατσόφ αισθάνεται αναπόφευκτα τον πειρασμό της «σιδερένιας γροθιάς» προκειμένου να τιθασευτούν οι προβλεπόμενες κοινωνικές αντιδράσεις. Μια πτέρυγα του μεταρρυθμιστικού ρεύματος βάζει εξάλλου το ζήτημα ανοιχτά, προτείνοντας ένα νέο τύπου κρατικό ανταρχισμό ως τη μόνη ρεαλιστική προοπτική για έξοδο από την κρίση. «Η μεταρρυθμιστική κυβέρνηση που θα ήθελε να εισάγει την ελεύθερη αγορά, αλλά χωρίς ανταρχικές μεθόδους, δεν θα τα καταφέρει ποτέ» προεξοφλεί σε συνεντευξή του στη Λιπερατόρναγια Γκαζέτα (20.8.89) ο φιλόσοφος Ιγκόρ Κλιάμκιν. «Γιατί; Γιατί οι μάζες στη συντριπτική τους πλειοψηφία — 80-85% περίπου — δεν θα το αποδέχονταν. Αγορά σημαίνει διαφοροποίηση των εισοδημάτων, υποχρέωση δηλαδή να δουλεύεις περισσότερο για να κερδίζεις τα προς το ζην»². Φαίνεται να έχει δίκιο: ένα απ' τα βασικότερα αιτήματα της απέργιας των ανθρακωρύχων τον περασμένο Αύγουστο, αφορούσε το άμεσο κλείσιμο των ιδιωτικών «συνεταιρισμών».

Προς το παρόν βέβαια, η «σιδερένια γροθιά» του Γκορμπατσόφ περιορίζεται σε απειλές και στην επανεμφάνιση της γνώριμης επιχειρηματολογίας των «δυο άκρων» που «αντικειμενικά συγκλίνουν στην εξυπηρέτηση αντιρασιακών σκοπών» (θυμάται κανείς τον καραμανλική έμπνευση «αριστεροχουντισμό» της δικιάς μας μεταπολίτευσης;). Κανένας ωστόσο δεν είναι σε θέση να γνωρίζει τι μπορεί να συμβεί αν η παρέμβαση του λαϊκού παράγοντα πάρει ανεξέλεγκτης διαστάσεις. Τα γεγονότα της Κίνας είναι εξάλλου τόσο κοντινά...

Τάσος ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

1. Ριζοσπάστης 12.9.89.

2. Αναφέρεται απ' τη Ροσάνα Ροσάντα στο άρθρο της «Για την ευημερία μας: σοσιαλιστική αγορά, σιδερένια γροθιά» II Manifesto 27.8.89 (μεταφρασμένη αναδημοσίευση στην «Εποχή» της 17.9.89).

ΠΟΛΙΤ(Ο)ΙΚΟΛΟΓΙΕΣ

Η μαζική διάδοση της οικολογίας και του οικολογικού ζητήματος καθώς και η εξάπλωσή τους ανάμεσα σε κάθε λογής περιβαλλοντολόγους, οικολόγους, φυσιολάτρες αλλά και τεχνοκράτες, φαίνεται να έχει θέσει τις προϋποθέσεις για την οριοθέτηση της οικολογίας σε μια συγκεκριμενοποιημένη οικονομική αναζήτηση. Σε πρόσφατη έκθεση του ΟΟΣΑ (31 Μαΐου - 1 Ιουνίου) προσδιορίζεται ξεκάθαρα ότι το περιβάλλον έχει εξελιχθεί σε νέα οικονομικοπολιτική παράμετρο, για την οποία πρέπει να υπάρξει συντονισμός των περιβαλλοντικών πολιτικών για λόγους «MONEY MONEY». Η οικολογία παίρνει το σχήμα μιας εξειδικευμένης επιστημονικής αναζήτησης, που εμφανίζεται στο προσκήνιο για λόγους βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων οικονομικών συμφερόντων και κερδίζει τη θέση της στις οικονομικές σελίδες των εφημερίδων. Η προστασία της φύσης γίνεται (οικονομική) επένδυση. Μια νέα αγορά γεννιέται.

■ Μια πράσινη ετικέτα θα πληροφορεί σε λίγο καιρό τους καταναλωτές για το αν τα φρούτα, τα λαχανικά ή το κρέας που αγοράζουν, προέρχονται από βιολογική καλλιέργεια, από επεξεργασία δηλαδή που χαρακτηρίζεται «φιλική προς το περιβάλλον». Η απόφαση ανήκει στην Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και στόχο έχει την προώθηση αυτών των προϊόντων και την ενθάρρυνση της ανάπτυξης αυτού του είδους των καλλιεργειών. Πράσινη ετικέτα λοιπόν για τους πράσινους καταναλωτές, με οικολογική χώνεψη και όχι και τόσο πράσινες... αφοδεύσεις.

■ Προϊόντα φιλικά προς το περιβάλλον. Διαφήμιση φιλική προς τα προϊόντα. Καταναλωτές φιλικόι προς τη διαφήμιση. Και το περιβάλλον; Καταχωρημένο φιλικό στα διαφημιστικά σλόγκαν.

«Σε πόσα σημεία της Ελλάδας θα βρείτε καθαρό νερό αυτό το καλοκαίρι;» αναφερόταν σε σλόγκαν της κανάτας CRYSTAL με φίλτρα νερού. Σε πολύ λίγα είναι η αλήθεια. Το πού ακριβώς βρίσκονται το γνωρίζει μάλλον μεγάλη γαλλική βιομηχανία αεριούχων ποτών και εμφιάλωσης, που αγόρασε μια μεγάλη περιοχή στο Βόλο για να εκμεταλλευτεί τις φυσικές της πηγές, την εκμετάλλευση των οποίων είχε η Τοπική Αυτοδιοίκηση.

«Οξυγόνο σε οικιακές συσκευές-φορητούς ζωοδότες ζωοσώστες του ανθρώπου». Τεχνολογική ζωοφιλία δηλαδή, από το μεγαλύτερο ελληνικό εργοστάσιο οξυγόνου. «Ελληνικά Διυλιστήρια Ασπροπύργου» που και «πιο σύγχρονα» είναι και «προστατεύουν αποτελεσματικά το περιβάλλον». Μια ματιά στην περιοχή θα σας πείσει.

«ΑΠΑΙΤΟΥΜΕ! τη χρήση του ανέμου για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας». Ποιοι είμαστε εμείς που απαιτούμε; Η NORDECO GROUP SA που κατασκευάζει ανεμογεννήτριες. «Η BMW εναντίον του νέφους» κατέκλυσε τελευταία τις εφημερίδες με ολοσέλιδες καταχωρήσεις. Και υπέρ της BMW ασφαλώς. Αν θέλετε όμως αγοράζετε και «καθαρά RENAULT με καταλύτη». Προσέξτε τα παλιά γιατί φαίνεται ότι ήταν θρώμικα.

«Η ΔΕΗ υποστηρίζει τις φωλιές των πελαργών και τους φιλοξενεί στα δίκτυά της» κατά τη διάρκεια του ευρωπαϊκού έτους περιβάλλοντος. Τώρα;

Και το απίστευτο: «Μέριμνα της ΕΤΒΑ για την προστασία του περιβάλλοντος με το πρόγραμμα βιομηχανικών περιοχών». Συνεπώς, για περισσότερη μέριμνα, περισσότερες βιομηχανικές περιοχές.

■ Την ίδρυση μιας περιφερειακής Ομοσπονδίας, που θα αποτελείται από εθνικές μεσογειακές μη κυβερνητικές ενώσεις, για την προώθηση της ιδέας ενός μεσογειακού θαλάσσιου περιβάλλοντος απαλλαγμένου από όλες τις μορφές ρύπανσης, υιοθέτησαν οι συμμετέχοντες σε μεσογειακή συνάντηση που οργάνωσε η HELMERA (Ελληνική Ένωση Προστασίας Θαλασσίου Περιβάλλοντος) στην Αθήνα τον περασμένο Αύγουστο. Η HELMERA ιδρύθηκε από την Ένωση Ελλήνων Εφοπλιστών και την Πανελλήνια Ναυτική Ομοσπονδία. Τακτικά μέλη της είναι οι πλοιοκτήτριες εταιρείες. Ας μην ξεχνάμε ότι «η αδιαφορία για το περιβάλλον πλήττει τον τουρισμό», έτσι όπως επισημάνθηκε στα πλαίσια Ημερίδας για την «εφαρμογή της περιβαλλοντολογικής πολιτικής της ΕΟΚ στην Ελλάδα».

■ Τη βράβευση των καινοτομικών μελετητικών προτάσεων που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος και την παράλληλη αξιοποίηση των προστίμων για τη ρύπανση, με την καθιέρωση χρηματικών επάθλων στους φορείς αυτούς, πρότεινε ο Σύνδεσμος Βιομηχανών Αττικής και Πειραιώς (ΣΒΑΠ). Ο Σύνδεσμος, γνωστός για την αντίθεσή του στη σταδιακή μείωση των βιομηχανιών στην Αττική, προτείνει σαφή αντιρρητική νομοθεσία, επιστημονικά αδιάβλητες μετρήσεις, πρόληψη και όχι καταστολή (...). Έτσι το υπουργείο Εθνικής Οικονομίας (αναγνωρίζοντας την προσφορά του;) μελετάει την εγκατάσταση νέων βιομηχανιών στο νομό Αττικής, με επέκταση κινήτρων μέσα από την αναμόρφωση του νόμου 1262.

■ Η σύσταση Κοινοτικής INTERPOL για την προστασία των καταναλωτών από την κυκλοφορία επιβλαβών προϊόντων προτείνεται με πρόταση οδηγίας, την οποία, αφού εγκριθεί από το Συμβούλιο Υπουργών Εσωτερικής Αγοράς, θα πρέπει τα κράτη-μέλη να ενσωματώσουν στην εθνική τους νομοθεσία ως το τέλος του 1990.

Μετά την εθνική αστυνομία, την πολιτοφυλακή και τη δημοτική αστυνομία, δημιουργείται στη Μαδρίτη και τέταρτο αστυνομικό σώμα, η «Περίπολος για την προστασία του περιβάλλοντος» ή «Πράσινη Περίπολος». Τριακόσιοι ένοπλοι αστυνομικοί θα περιπολούν στην ισπανική πρωτεύουσα πάνω σε πράσινες μοτοσικλέτες, με σκοπό να επεμβαίνουν μόλις διαπιστώνουν οποιαδήποτε παράβαση της νομοθεσίας που αφορά το περιβάλλον. Πράσινη λοιπόν και η διακρατική δικτύωση της καταστολής, πράσινη και η αστυνομία, πρόθυμη ίσως να εξυπηρετεί και ακραία πράσινους διαδηλωτές.

Τάσος ΣΑΡΑΝΤΗΣ

Επανάρθωση: Όχι η χελώνα Καρέτα Καρέτα δεν μετακόμισε στην Κέρκυρα όπως εσφαλμένα γράφτηκε στο προηγούμενο τεύχος. Λίγη κατανόηση τόσο από την χελώνα όσο και από τους αναγνώστες.

ΚΑΜΙΑ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΔΕΝ ΕΙΧΕ ΣΥΝΘΗΜΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Πάντα εκ καθέδρας, κοιτάζοντας αφ' υψηλού τα τεκταινόμενα, οι ευκαιριακοί σοβιετολόγοι των ημερών μας μοιράζουν αφορισμούς και κολλάνε ετικέτες με απύθμενη ευκολία. Κακόπιστοι, άσχετοι ή αφελείς, χαρακτηρίζονται όλοι τους από την περιφρόνηση που δείχνουν προς τους πρωταγωνιστές αυτών των κατακλυσμικών εξελίξεων: τους ανθρώπους με σάρκα και οστά!

Αντίθετα, το μόνο που τους ενδιαφέρει είναι η διαμάχη μεταξύ «σοσιαλισμού» και «καπιταλισμού» όπως αυτή εκτυλίσσεται στους αιθέρες της εξαυλωμένης πραγματικότητας. Οι άνθρωποι είναι ιδεαλιστές. Τι κι αν το πολωνικό προλεταριάτο οργανώνεται, μάχεται και ματώνει εδώ και εννιά χρόνια; Αρκεί και μόνο ότι νομίζουν πως όλα αυτά γίνονται για να αντικατασταθούν οι γραφειοκράτες από τους καπιταλιστές, για να του γυρίσουν την πλάτη περιμένοντας... να ωριμάσει. Αν ζούσαν εκείνη την ιστορική 9η Ιανουαρίου του 1905 στην Αγία Πετρούπολη, βάζοι με στήριγμα πως δεν θα είχαν διαβηθεί ότι άρχιζε μια προλεταριακή επανάσταση. Αυτοί θα νόμιζαν ότι πρόκειται για λιτανεία προς τιμήν της Μεγαλόχαρης! Εξάλλου μπροστά από τους εργάτες πήγαινε ένας κάποιος παπα Γκαπόν και οι διαδηλωτές κρατούσαν εικονίσματα...

Ευτυχώς δεν εξέλιπε κάθε ελπίδα. Λαμπρό παράδειγμα το τόσο διαλεκτικό και συνάμα σπαρακτικό άρθρο της Σ. Αντωνάκη (μέλους του Γραφείου του Κ.Σ. της ΚΝΕ) στον *Οδηγητή* της 13ης του περασμένου Σεπτεμβρίου («Χωρίς αναισθητικό, ο σοσιαλισμός, η νεολαία... και μες»). Όμως, οι υπόλοιποι:

Για τους εραστές της ανεπαίσθητης

γοητείας των «παλιών καλών ημερών» (έστω κι αν έχουν χάσει πια την... «λάμψη» τους), αυτό που μετράει είναι πάντα τα επιφαινόμενα. Αρνούνται πεισματικά να κάνουν τον κόπο να μπουν στη θέση των συνομηλίκων τους της Εσθονίας ή της Ουκρανίας για να σηδιάσουν από τη χυδαία καρικατούρα μαρξισμού που προσφερόταν επί δεκαετίες με την μέθοδο της πλύσης εγκέφαλου, καμώνονται ότι... εκπλησσονται κι αγανακτούν για την αλλεργία της συντριπτικής πλειονότητας των πιο μαχητικών σοβιετικών πολιτών προς κάθε τι που περιέχει τη λέξη «κομμουνισμός». Γι' αυτούς σύμμαχος δεν είναι ο νεαρός εθνικιστής της Λετονίας που μπαίνει μόλις τώρα στο καμίνι της κινητοποίησης και της αυτοοργάνωσης ούτε ο απεργός του Κούζμπας που παίρνει στα χέρια του τις τύχες του ζητώντας – έστω – ακόμα και την ιδιωτικοποίηση των ανθρακωρυχείων του. Όχι, για τους εμβριθείς αριστερούς σοβιετολόγους μας, σύμμαχος είναι φυσικά ο παντουφλάκιος γραφειοκράτης που δηλώνει «σοσιαλιστής» και κάνει ό,τι περνάει από το χέρι του για να δυσφημίσει οριστικά και αμετάκλητα το σοσιαλισμό!

Όλοι αυτοί δεν ενδιαφέρονται για την ανάλυση της «συγκεκριμένης κατάστασης» και των άλλο τόσο συγκεκριμένων αντιφάσεων της. Δεν τους απασχολεί καν η ταξική φύση όλων αυτών των «αιρετικών» κινημάτων. Προτιμούν να ταυτολογούν και να χάνονται σε ταυτολογίες, στο όνομα της απαρασάλευτης πίστης σε μια κάποια «ορθοδοξία» που ποτέ δεν επεξηγούν. Αν θέλουν όμως ταϊτάτα, ευχαρίστως να τους προσφέρουμε ένα (από τα πολλά) που δεν είναι ούτε ευκαιριακό, ούτε παρωχημένο.

«Είναι τάχα σωστό, ότι η οικονομική πάλη είναι γενικά το «πιο πλατιά χρησι-

μοποιήσιμο μέσο», για να τραβηχτεί η μάζα στην πολιτική πάλη; Δεν είναι καθόλου σωστό. Όλες, οι κάθε λογής εκδηλώσεις αστυνομικής δίωξης και απολυταρχικής αυθαιρεσίας – και όχι μόνο οι εκδηλώσεις που συνδέονται με την οικονομική πάλη – δεν είναι καθόλου λιγότερο «πλατιά χρησιμοποιήσιμο» μέσο γι' αυτό το «τράθηγμα». Οι ζέμσκι νατσάλνικ και οι σωματικές ποινές που επιβάλλονται στους αγρότες, η δωροληψία των υπαλλήλων και η συμπεριφορά της αστυνομίας προς τον «απλό λαό» των πόλεων, η πάλη ενάντια στους πεινασμένους και η εκστρατεία ενάντια στη λαϊκή δίψα για διαφωτισμό και γνώση, το ξεζούμισμα με τους φόρους και η δίωξη των θρησκευτικών αιρέσεων, το ξεθέωμα των φαντάρων στα γυμνάσια και η στρατοκρατική συμπεριφορά προς τους φοιτητές και τη φιλελεύθερη διάνοηση – γιατί όλες αυτές και χιλιάδες άλλες παρόμοιες

εκδηλώσεις καταπίεσης, που δεν συνδέονται άμεσα με την «οικονομική πάλη», ν' αποτελούν γενικά *λιγότερο* «πλατιά χρησιμοποιήσιμα» μέσα και ευκαιρίες για πολιτική ζύμωση, για το τράθηγμα της μάζας στον πολιτικό αγώνα; Συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο». (Λένιν, από το «Τι να κάνουμε».)

Έστω όμως, ότι ο Λένιν είχε δίκιο. Μήπως όμως, θα μας έλεγαν, μπορούμε να καταπιούμε το γεγονός ότι η Αλληλεγγύη και τα άλλα ανεξάρτητα συνδικάτα στην Ουγγαρία ή ακόμα και στην ΕΣΣΔ τάσσονται υπέρ της «οικονομίας της ελεύθερης αγοράς»; Ότι φτάνουν να χειροκροτούν την Θάτσερ; Η απάντηση σ' αυτές τις όχι και τόσο «αφελείς» απορίες, δεν είναι δύσκολη. Κατ' αρχήν, οι πιο ένθερμοι υποστηρικτές της Θάτσερ και της «ελεύθερης αγοράς» δεν είναι οι εργάτες, αλλά οι ίδιοι οι γραφειοκράτες που σπεύδουν μάλιστα να «ιδιωτικοποιήσουν» τη νομενκλατούρα» (βλέπε τη σημερινή Πολωνία) μεταμορφωνόμενοι εν μία νυκτί σε αεριτζήδες καπιταλιστές!

Ωστόσο, για τους εργαζόμενους αυτό που μετράει δεν είναι το «καλό παράδειγμα» των εκατομμυρίων στελεχών του κόμματος. Είναι ότι έχουν μπροστά στα μάτια τους τα χειροπιαστά και τραγικά «επιτεύγματα» του υπαρκτού τους σοσιαλισμού. Άραγε με ποια θεία επιφοίτηση θα μπορούσαν να κάνουν τον διαχωρισμό ανάμεσα στον υπαρκτό και στον (πάντα ανύπαρκτο) «άλλο» σοσιαλισμό της προλεταριακής δημοκρατίας, όταν οι πάντες (δεξιά κι αριστερά) τους βομβαρδίζουν επί μισόν αιώνα με την «αλήθεια» ότι δεν υπάρχει άλλος πέραν του υπαρκτού σοσιαλισμού;

Τέλος υπάρχει και η πρωτοφανής παραχάραξη της πραγματικότητας. Οι σοβιετολόγοι μας καμαρώνονται ότι όλο το πρόγραμμα και κυρίως η πρακτική αυτών των ανεξάρτητων συνδι-

κτών αρχίζει και τελειώνει στα περί «ελεύθερης αγοράς». Όμως, ψεύδονται ασύστολα αν δεν είναι απλώς αφελείς ή απληροφόρητοι. Σε όλες τις περιπτώσεις και χωρίς καμιάν εξαίρεση, η γενική επίκληση της «οικονομίας της ελεύθερης αγοράς» *ακυρώνεται* πλήρως από ό,τι ακολουθεί: τις δεκάδες άλλες διεκδικήσεις περί αυτοοργάνωσης, εργατικού ελέγχου και αυτοδιαχείρισης που εφαρμόζονται εξάλλου συχνά και στην πράξη!

Να λοιπόν, πού εντοπίζεται ο κεντρικός πυρήνας των κινητοποιήσεων των εργαζομένων της Ανατολικής Ευρώπης: *στην επαναστατική δυναμική που αποκτούν ταχύτητα από τη στιγμή που ξεπερνούν στη δράση την εξατομίκευσή τους και μετατρέπονται σε υποκείμενα της ιστορίας!* Προς τι λοιπόν το «σοκ» των «ιδεολόγων» μας όταν εφευρίσκουν κάποιους σύγχρονους παπα Γκαπόν επικεφαλής κάποιων απεργιών και διαδηλώσεων; Γιατί άραγε δεν μας λένε ότι σε χιλιάδες περιπτώσεις, οι κινητοποιημένοι εργάτες της Αν. Ευρώπης που «θέλουν τον καπιταλισμό» απορρίπτουν στην πράξη μετά βδελυγμίας και... απεργιών όλες τις συγκεκριμένες εκδηλώσεις της εφαρμογής του (απολύσεις, μείωση αποδοχών, εντατικοποίηση των ρυθμών εργασίας, περιθωριοποίηση των συνδικάτων, κ.λπ.);

Ο φίλος Δημήτρης Ψαρράς έγραφε πρόσφατα (σχολιάζοντας την κινέζικη εξέγερση) ότι «καμιά επανάσταση δεν έγινε με σύνθημα την Επανάσταση». Αυτή την απλή αλήθεια δεν φαίνονται να την έχουν συνειδητοποιήσει όσοι αρέσκονται να «αναλύουν» τα τεκταινόμενα στον κόσμο του υπαρκτού σοσιαλισμού, σταματώντας στα επιφανόμενα προκειμένου να ευνουχίσουν καλύτερα τη φύση και τις ιστορικές διαστάσεις τους! Όμως, ας είναι. Δεν θα χρειαστεί – κι αυτή τη φορά – να περάσει πολύς χρόνος για να διαψευστούν πανηγυρικά από τα ίδια τα γεγονότα...

Γιώργος ΜΗΤΡΑΛΙΑΣ

1. Στο προηγούμενο τεύχος του *Σχολιαστή*, ο Γ.Γ. προειδοποιεί ότι «η άγνοια του εκλεγμένου βουλευτή και διάσημου φυσιολογικού Αντρέι Σάχαρωφ για τον τρόπο που η βρετανική αυτοκρατορία μετεξελιχθηκε σε Κοινοπολιτεία», ασελγεί πάνω στην ιστορία και προβληματίζει όσους θα επιθυμούσαν να υποστηρίξουν ένα κίνημα στην ΕΣΣΔ που να υπερβαίνει το στόχο ενός «καπιταλισμού με ανθρώπινο πρόσωπο». Αν καταλαβαίνουμε καλά, ο Γ.Γ. και «όσοι επιθυμούν να υποστηρίξουν» το λένουν να βάλουν όρους! να ξεπεράσει ο Σάχαρωφ την «άγνοιά» του, να αποκτήσουν τα Λαϊκά Μέτωπα της ΕΣΣΔ μια σαφέστερη εικόνα της εγκληματικής φύσης του καπιταλισμού ή να ξεκαθαρίσει επιτέλους ο συνδικαλιστής της Κρακοβίας τη θέση του απέναντι στην «ελεύθερη αγορά»!

Όμως, ξεχνούν ότι παρά την «άγνοιά» του, ο Σάχαρωφ κατάφερε πριν από 20 χρόνια να υποστηρίξει τους Τάταρους της Κριμαίας σε αναζήτηση πατρίδας και ορθώθηκε μόνος αυτός πριν από μερικούς μήνες, στο σοβιετικό Κοινοβούλιο, για να καταγγείλει την στρατιωτική επέμβαση στο Αφγανιστάν. Ή μήπως ο Σάχαρωφ που πλήρωσε τόσο ακριβά την απαρσάλευτη πίστη στις ιδέες του, δεν αξίζει την υποστήριξή μας και κάτι παραπάνω;

Γ.Μ.

ΣΤΡΑΤΟΣ: ΝΟΜΙΜΗ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ένας μόνο μήνας έχει περάσει απ' την ημέρα που το Αναθεωρητικό Στρατοδικείο (στο Ρουφ) με μια «αριστοτεχνική» συμβιβαστική απόφαση «απελευθέρωσε» τον έφεδρο ανθυπολοχαγό Πάνο Γρηγοριάδη, και όπως πολλοί επιθυμούν, η «τάξη και ο νόμος» επιστρέφει στους στρατώνες, το «στεγανό» επανέρχεται στα φυσιολογικά του επίπεδα. Απ' αυτό το τεύχος ο Πάνος Γρηγοριάδης θα 'ναι σταθερά μαζί μας στο ΣΧΟΛΙΑΣΤΗ, γιατί δεν «τέλειωσε» τη θητεία του. Γιατί οι απόψεις και οι αγώνες του δεν σταματούν στο απολυτήριο... Γιατί η κριτική και η «υπονόμευση» του στρατού, ως ιδεολογικού και κατασταλτικού μηχανισμού εκτός από θίωμα του φαντάρου, αφορά ολόκληρη την κοινωνία. Γι' αυτό το λόγο ζητάμε και τη δική σας συμβολή στη στήλη, τα γράμματα, τις απόψεις και τις ειδήσεις απ' το δικό σας αγώνα.

«Η αξία του ανθρώπου αποτελεί πρωταρχική υποχρέωση της πολιτείας» (Σύνταγμα, άρθρο 2.).

Η φιλοσοφία αυτού του κειμένου, περνάει μέσα από πολλούς άξονες, μα πάνω απ' όλα εμποτίζεται από την ανάγκη για θαυσιές τομές στο χώρο του στρατού, για το τι μέλλει γενέσθαι και την πεποίθηση πως ζητήματα που έχουν σχέση με τη συνείδησή μας δεν είναι διαπραγματεύσιμα.

— Αποτελεί κοινό τόπο, η διαπίστωση, πως ο στρατιωτικός μηχανισμός θίας και καταστολής της κοινωνικής ελευθερίας και κάθε ανθρωπίνης ευαισθησίας, χρόνια τώρα οικοδομεί το μη ανθρωπιστικό πλέγμα εξουσίας με κύρια κατεύθυνση την προσβολή της κοινωνικής συνείδησης και την αναγωγή σε κυρίαρχα πρότυπα ζωής, υποταγμένα στη θέληση μιας στρατοκρατικής αντίληψης.

— Έτσι ο μηχανισμός της νόμιμης τρομοκρατίας, παράγει το επικίνδυνο έργο και συνθέτει τον αντικοινωνικό του ρόλο, στο όνομα της δήθεν υπεράσπισης των συνόρων.

Γεγονός που υπονομεύει το ίδιο το δικαίωμα στην προάσπιση της ανθρωπίνης ελευθερίας, προς χάριν της κρατικής και εθνικής ελευθερίας που καλείται να υπερασπισθεί.

Έτσι το εθνικό φρόνημα «χρυσώνει το χάπι» και δεν επιτρέπει αμφισβητήσεις. Ο πολίτης θέβαια το εξυπηρετεί. Αρκετές φορές μοιραία...

— Υφίσταται ανεξέλεγκτη και αυτονομημένη σε αρκετά σημεία η στρατιωτική εξουσιαστική δομή, μέσα από την ανυπαρξία του κοινωνικού ελέγχου, με τη σύμπραξη της πολιτικής θούλησης, αφού τις μοναδικές ουσιαστικές προϋποθέσεις ελέγχου και περιφρούρησης των κοινωνικών κατακτήσεων τις δημιουργεί το ίδιο το κοινωνικό κίνημα που αντιστέκεται.

— Την τρομοκρατία αυτή θιώνουν οδυνηρά οι νέοι άνθρωποι φορείς μιας αντιμilitarιστικής αντίληψης, που γι' αυτούς προέχει ο σεβασμός στη ζωή του ανθρώπου και η υπεράσπιση των

θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η συντήρηση αυτού του μοντέλου εξουσίας υπονομεύει με την απροσδιόριστη και ανεξέλεγκτη δύναμή του, το σεβασμό στην ιδιαιτερότητα των στρατευμένων νέων και ποινικοποιεί την υγιή και συνειδητά επιβαλλόμενη αντίσταση και το θεμελιώδες δικαίωμα στην κατοχύρωση της αξιοπρέπειάς τους. Μέσα από ένα πέπλο σκοταδισμού προστατεύεται σαν κόρη οφθαλμού η εξουσιαστική λογική του θλέπε-άκου-σώπα και το κλίμα φοβίας, τρόμου, απειλών και διώξεων σ' αυτόν που διαφέρει, που σκέφτεται και αντιδρά στην καταρράκωση της ζωής του. Η έλλειψη πληροφόρησης και η μεθοδευμένη παραπληροφόρηση κρατούν μακριά, οποιοδήποτε κοινωνικό παρεμβατισμό.

— Όλοι όσοι θίωσαν ή θιώνουν το στρατό, ακόμα και αυτή η τραγική πλειοψηφία που αποτελεί το συνεχιζόμενο κρίκο στην «θεία τάξη» των πραγμάτων, αντιλαμβάνονται τη μεθόδευση να παραμείνει ο στρατός μια κλειστή κοινωνία, με τους δικούς της κανόνες, που «φύσει και θέσει» βρίσκεται σε μόνιμη και αγεφύρωτη επίθεση με το συνδικαλισμό και τις κοινωνικές ελευθερίες.

— Έτσι λοιπόν γίνεται κατανοητό, ότι μέσα από το αυταρχικό πλαίσιο και την έλλειψη διαφάνειας, καλλιεργούνται υποχθόνιες και αρρωστημένες σχέσεις με αποτέλεσμα τη μηχανοποίηση του ατόμου και την αναπαραγωγή επικινδυνών για την κοινωνική ζωή φαινομένων. Οι σχέσεις αυτές εκθειάζουν το σκοπό και την κυρίαρχη «ιδεολογία» του Στρατού, έτσι ώστε να παρουσιάζεται οποιαδήποτε κοινωνική άποψη και επιλογή, ως ανατρεπτική και να επιτρέπεται έτσι στο όνομα του ευαίσθητου των ενόπλων δυνάμεων και της λεπτής ισορροπίας, στις δυνάμεις καταστολής να δρουν, φορώντας το προσωπείο του καλού πατριώτη.

— Σ' αυτή τη φάση δεν θα αντικρού-

σω τη λογική της εθνικής αναγκαιότητας ύπαρξης του στρατού, μέσα από τη διεθνή πραγματικότητα. Θα παρουσιάσω όμως ενδεικτικά τους λόγους που συνειδητά μας υποχρεώνουν να αντισταθούμε μέσα από στοιχεία που αναμφίβολα συνθέτουν τον αντικοινωνικό του ρόλο και προσδιορίζουν τον αντιδημοκρατικό του χαρακτήρα.

— Πέρα από την ξεκάθαρη ανάγκη φιλοσοφικής αντιστρατιωτικής θεώρησης, υπάρχει και το πρακτικό μέρος που θιώνεται καταλυτικά από χιλιάδες νέους, με ολέθριες επιπτώσεις, αφού στην πλειοψηφία τους γίνονται φορείς αυτής της κυρίαρχης μιλιταριστικής αντίληψης που καλλιεργήθηκε.

Κρίνεται απαραίτητο να συμβάλλουμε στην απομυθοποίηση του στρατού και να αρνηθούμε την υφιστάμενη λειτουργία του και το θεσμικό πλαίσιο που τον διέπει, μέσα από τις εξής διαδικασίες:

Αιτήματα

1. Κατάργηση των πειθαρχικών ποινών που παρατείνουν τη θητεία (νομοθετική ρύθμιση), οι οποίες αναμφίβολα αποτελούν την πιο χοντροκομμένη και αντισυνταγματική έκφραση της αυθαιρεσίας και του αυταρχισμού.

2. Άρση του προεδρικού διατάγματος 506/74 του Φ. Γκιζίκη «περί καταστάσεως γενικής επιστρατεύσεως» που έχει σαφή και μόνο κατασταλτικό χαρακτήρα και αντικοινωνικό ρόλο. Διάταγμα που εξυπηρετεί τα συμφέροντα των στρατιωτικών κέντρων και απειλεί άμεσα σε μεγάλη έκταση την ψυχική υγεία και ζωή των στρατευμένων.

Οι ποινές των Στρατοδικείων, εξαιτίας αυτού του Διατάγματος επιβαρύνονται, εκτινασσόμενες στο έσχατο όριο, ενώ χωρίς την ισχύ του οι κατηγορίες διαπλάθονται ηπιότερες.

3. Κατάργηση των στρατοδικείων και υπαγωγή των ποινικών υποθέσεων στην τακτική δικαιοσύνη. Η σύνθεση των στρατοδικών, η οποία στην πλειοψηφία της αποτελείται από μάχιμους στρατιωτικούς μη δικαστές αποδεικνύει τη συμπαγή εξάρτησή από τα στρατιωτικά κέντρα, γεγονός που προσδιορίζει την επικινδυνότητά τους.

Αυτό προϋποθέτει την κατάργηση του Στρατιωτικού ποινικού κώδικα και των στρατιωτικών φυλακών με τους μεσαιωνικούς κανονισμούς λειτουργίας τους.

4. Κατάργηση των χουντικών νόμων και των χαρακτηρισμών (φακελώματα). Πρώτον: μέσα από τον έλεγχο και την εκκαθάριση των αρχείων, σ' όλες τις μονάδες των ελληνικού στρατού, όπου στα Δεύτερα γραφεία πληροφοριών, διατηρούνται παράνομα χιλιάδες έγγραφα. (Έρευνα από εξωστρατιωτική επιτροπή).

Δεύτερον: μέσα από την κατάργηση των επισήμων εγγράφων χαρακτηρισμού, όπως π.χ. το θιβλίο μητρώου και ποιότητας εφέδρου αξιωματικού κλπ.

5. Άρση του απορρήτου και πλήρης διαφάνεια σε αποφάσεις που αφορούν τη ζωή των νέων που στρατεύονται.

Ουσιαστική ενημέρωση και σταμάτημα της μεθοδευμένης παραπληροφόρησης, που διατηρεί το κλειστό κύκλωμα εξουσίας και τις δομές του στρατού, σαν ένα θερμοκήπιο που καλλιεργεί τα στεγανά και τις αυθαιρεσίες.

6. Κατοχύρωση των συνταγματικών και κοινωνικών δικαιωμάτων όπως, το δικαίωμα της κριτικής, της ελευθερίας του λόγου, της ελεύθερης ανάγνωσης του τύπου, της έρευνας για τις καταγγελίες των στρατευμένων στον τύπο, για τα κακώς κείμενα της στρατιωτικής εξουσίας και πραγματική δίωξη των υπεύθυνων.

7. Λεπτομερής και ουσιαστική εξέταση από την πολιτική δικαιοσύνη και τους κοινωνικούς φορείς των συνθηκών που προκάλεσαν τα «ατυχήματα» (πάνω από 450 του 1988, σύμφωνα με στατιστική του Γ.Ε.Σ.) καθώς και τις αυτοκτονίες που η αύξησή τους τείνει να πάρει διαστάσεις ενός μυστικού πολέμου. Έτσι θα διαπιστωθούν οι παραλείψεις που υπάρχουν και που έχουν σχέση με τη ζωή των στρατευμάτων, οι οποίες θα δίνουν ρεαλιστικές εξηγήσεις για τον τρόπο που συντελέστηκαν. Ποτέ οι αιτίες δεν προσδιορίζονται σωστά. Η αλήθεια δεν βγαίνει ποτέ στο φως, με αποτέλεσμα να κουκουλώνονται και να μην δίνονται ποτέ οι πραγματικοί υπεύθυνοι. Έτσι δεν είχαμε παρά να περιμένουμε το επόμενο κακό.

8. Αναγνώριση των αντιρρησιών συνείδησης, καθιέρωση της κοινωνικής εναλλακτικής θητείας, το σταμάτημα των διώξεων και των φυλακίσεων που υφίστανται, γεγονός που παραβιάζει τα στοιχειώδη ανθρώπινα δικαιώματα.

Μέσα από αυτή την πραγματικότητα, που αποτελεί και το σημερινό υπαρκτό πλαίσιο λειτουργίας του στρατού, υπαγορεύεται συνειδητά η ανάγκη να αντισταθούμε και να το καταγγείλουμε. Και θα αντισταθούμε πιο αποτελεσματικά, αν αρνηθούμε να τον δεχόμαστε παθητικά και να συμμετέχουμε σ' αυτές τις διαδικασίες.

Αποφασιστική παρέμβαση

Στον γράφοντα ας επιτραπεί στα πλαίσια του κοινωνικού του χρέους και σαν συνέχεια της αποφασιστικής παρέμβασής του, να μην εξυπηρετήσει αυτόν τον εξουσιαστικό μηχανισμό, να σταθεί σε αξιοσημείωτα γεγονότα με τεράστια σημασία, τόσο για την κοινωνική όσο και για την πολιτική απόχρωση του ζητήματος και να καταθέσει την προσωπική του μαρτυρία.

Οι τολμηρές αποφάσεις και η έκφραση της αγωνίας, που συσπειρώσαν τις δυνάμεις του κινήματος, απέδειξαν πόσο έχουν ωριμάσει οι αγώνες του και συντέλεσαν στο να δομολογηθούν σημαντικές εξελίξεις που μέσα από οργανωμένες κατευθυντήριες γραμμές, μπορούν και πρέπει να επιφέρουν μεγάλες κοινωνικές κατακτήσεις.

Άλλωστε εκείνο που μπορώ να ξαναπώ τώρα είναι πως από την αρχή του αγώνα μας, στόχος δεν ήταν η προσωπική επίλυση του ζητήματος, αλλά η διεκδίκηση των δικαιωμάτων και το πλαίσιο δράσης, προς την κατεύθυνση της αξίας του ανθρώπου και της συνειδησιακής αμφισβήτησης των δομών και της λειτουργίας του στρατιωτικού μηχανισμού, όπως επίσης και η ανάγκη για την ελευθερία της έκφρασης. Συγκεκριμένα:

Φακελώματα

Η επικαιρότητα του ζητήματος μ' αναγκάζει να κάνω μια μικρή αναφορά. (Δεσμεύομαι, να παρουσιάσω όλες τις πτυχές της υπόθεσης φακέλωμα στο στρατό, σ' άλλο εκτενές κείμενο). Η αλήθεια είναι πως:

- Το φακέλωμα στο στρατό γινόταν επί επιταγίας και μετά επί ΠΑΣΟΚ.
- Συνεχίστηκε αμείωτα από το ΠΑΣΟΚ.
- Και συντελείται και σήμερα αφού ο μηχανισμός και τα επίσημα έγγραφα αυτού του είδους διατηρούνται.

Οι προσωπικές αποκαλύψεις των φακέλων του Φεβρουάριου του '88 και η δημοσιοποίησή τους στην έφημ. «ΠΡΩΤΗ» το αποδεικνύουν. Η παραπομπή μας στο Στρατοδικείο με την κατηγορία σε βαθμό κακούργηματος για υπεξαίρεση «απορρήτων εγγράφων» (έτσι είχαν διαβαθμιστεί τα φακέλωμα) οι εξοντωτικές διώξεις και η επιβράδευση των υπευθύνων για αυτές τις εγκληματικές αυθαιρεσίες, και εκφραστών αυτής της νοστορπίας (π.χ. ο τότε Διοικητής της 10ης Μεραρχίας στρατηγός Γεωργ. Σταθόπουλος, προήχθει μετά απ' αυτό το γεγονός σε Διοικητή στη Στρατιωτική Διοίκηση Αθηνών, από την «Σοσιαλιστική ηγεσία», θέση την οποία ακόμα κατέχει) το επιβεβαιώνουν.

Η διατήρηση του φακελώματος στο στρατό, παρά την «εθνική συμφιλίωση» επισύρει τεράστιες ευθύνες και αποκαλύπτει την ενοχή της σημερινής κυβέρνησης.

Τον Ιούνιο του '88 κατέθεσα εκτενές απολογητικό υπόμνημα στον Ανακριτή του Διαρκούς Στρατοδικείου Θεσσαλονίκης, με το οποίο καταδικάζα αυτές τις μεθοδεύσεις, το ρόλο του κράτους καταστολής, και τη σαπία μιας ολόκληρης εποχής. Ο επίτροπος του Στρατοδικείου κ. Αδ. Παπαδομάκης υιοθέτησε τις απόψεις του Στρατοδικείου και τη δική του σημαντική μαρτυρία: «... Χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή για να μη θεωρείται "στρατιωτικό μυστικό" οτιδήποτε ανήκει στο στρατό ή έχει σχέση με το στρατό. Άλλωστε και αυτό πρέπει από τώρα να ειπωθεί, ο στρατός και η οργάνωσή του δεν αποτελούν απρόσιτα ταμπού ούτε και προϋποθέτουν αναφορές σε κάποιες ακλόνητες "μυστικιστικές" προσηλώσεις, αλλά ανάγεται στα δεδομένα ενός περιέρους κρατικού μηχανισμού, που νοείται και υφίσταται με συγκεκριμένες λειτουργικές διαστάσεις. Το κύριο στοιχείο της αντίληψης που καλείται να θεμελιώσει την αμυντική ετοιμότητα στο ψυχολογικό επίπεδο είναι η προάσπιση της ελευθερίας και των δικαιωμάτων του ανθρώπου από τις τυχόν αυταρχικές προσηλώσεις

που τα απειλούν. Από την άποψη αυτή οι σημερινοί άνθρωποι και προ πάντων οι νέοι πολίτες στην ηλικία που καλούνται για να συνεισφέρουν στην άμυνα της πατρίδας, έχουν μια ευαισθησία στα ζητήματα της προσωπικής αξιοπρέπειας, που σε τελική ανάλυση δεν είναι παρά η αντανάκλαση μιας γενικότερης εξέλιξης στη λαϊκή συνείδηση. Έκφραση μιας τέτοιας ευαισθησίας αποτελεί η πρωτοβουλία του κατηγορούμενου να παραδώσει στον τύπο έγγραφα το περιεχόμενο των οποίων, όχι μόνο δεν είχε καμιά σχέση με τα αναγκαία προσαιτούμενα της μαχητικής παρουσίας και λειτουργίας του στρατού, αλλά με τις υπερβολές του ενέπνεε και τα δρώμενα στα οποία αναφερόταν, αναίρουμε και τις στοιχειώδεις αρχές σεβασμού της ελευθερίας και αξιοπρέπειας του ανθρώπου. Πράγματι οι εμπλεκόμενες στα έγγραφα αυτά πληροφορίες είχαν σχέση με τα πολιτικά φρονήματα των στρατιωτών και την εν γένει πολιτική τους δράση. Είναι νομίζω προφανές ότι αυτού του είδους έγγραφα δεν μπορούν να θεωρηθούν μυστικές πληροφορίες στρατιωτικής σημασίας, ακριβώς γιατί συνιστούν μια από κάθε άποψη αδικαιώτη παρέκκλιση από τα αναγκαία όρια έκφρασης και δράσης του στρατού, ο οποίος έτσι, και μέσω των εγγράφων αυτών, όχι μόνο δεν προσέθετε τίποτε στις αναγκαίες της λειτουργικής του παρουσίας, αλλά εμφανίστηκε και εκτεθειμένος».

Στρατοδικεία

Το Στρατοδικείο Ιωαννίνων και η αντισυνταγματική συγκρότησή του, συνεχίζοντας την Διοικητική αυθαιρεσία και τον αυταρχισμό, 27 Ιουνίου '89 με τις εις βάρος μου κατασκευασμένες κατηγορίες της λιποταξίας και της προσβολής στρατού, εξέδωσε καταδικαστική απόφαση 22 μηνες ποινή φυλάκισης την οποία θα 'πρεπε να εκτίσω σε στρατιωτικές φυλάκες. Στην πραγματικότητα όμως προσηλωμένη η «στρατιωτική δικαιοσύνη» στην αντίληψη άλλων εποχών και μεθοδεύσεων, στόχευε να πλήξει όχι μια αξιόποινη πράξη, αλλά μια κοινωνική άποψη.

— Ποινή που ήθελε να πλήξει τη διεκδίκηση των συνταγματικών δικαιωμάτων και να αποτρέψει και άλλους ένστολους πολίτες να τα ασκήσουν.

— Ποινή που ήθελε να εξουδετερώσει το δικαίωμα της κριτικής και της ελευθερίας της έκφρασης και της συνείδησης.

Ταυτόχρονα είχαν προηγηθεί και άλλες ενέργειες κατά το πνεύμα «αποφασίζομεν και διατάσσομεν» όπως η αφαίρεση του δικαιώματος να ασκήσω το εκλογικό δικαίωμα της ψήφου και η αντιμετώπιση αυτής της κοινωνικής

αντίληψης σαν τρομοκρατικής εκδήλωσης, επειδή δεν υπήρξε υποταγή στην θέλησή τους.

Αυτά όλα βέβαια δεν άντεξαν μπροστά στην δύναμη του κοινωνικού κινήματος και κατέρρευσαν στο Αναθεωρητικό στρατοδικείο Αθηνών. Αποδείχθηκε πως ήταν πολιτική και όχι ποινική δίκη και καταδικάστηκε περίτρανα ο στρατιωτικός μηχανισμός, δρομολογώντας ταυτόχρονα σημαντικές εξελίξεις και τεράστιες προοπτικές για το κίνημα και την κοινωνική του πάλη.

Το Αναθεωρητικό Στρατοδικείο Αθηνών στις 5 Σεπτεμβρίου έγραψε ιστορία. Η απόφασή του μόνο σαν μεγάλη νίκη του κοινωνικού κινήματος που πλαισίωσε δυναμικά την προσπάθεια μπορεί να αποδοθεί. Μια απόφαση που αν αξιοποιηθεί, και πρέπει να αξιοποιηθεί, αν θγουν τα συμπεράσματα και διευρυνθεί το μήνυμα, τότε θα υπάρξουν άμεσα αποτελέσματα. Το Αναθεωρητικό στρατοδικείο Αθηνών, κάτω από την πίεση του κινήματος, της επιτροπής συμπαραστάσης, καταδίκασε μια για πάντα, αυτές τις υποχθόνιες μεθοδεύσεις, αλλά και τον ίδιο τον ρόλο του Στρατού. Συνέβαλε έτσι προς την κατεύθυνση της κατάρρευσης του θεσμικού πλαισίου δικαιωμάτων των ενστόλων πολιτών, του οποίου η σημασία για τον σεβασμό της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας και της ίδιας της ποιότητας της ζωής είναι τεράστια και ζωτική.

Συγκεκριμένα, με απόφασή του το Αναθεωρητικό στρατοδικείο τεκμηριώνει τα εξής:

- Η αθώωση για την κατηγορία της λιποταξίας (άρνηση πειθαρχικής ποινής) επικυρώνει τον πολιτικό μας λόγο για την αντισυνταγματικότητα της πειθαρχικής ποινής που παρατείνει τη θητεία και δημιουργεί ταυτόχρονα ένα νομικό προηγούμενο που πρέπει να οδηγήσει άμεσα στη νομοθετική ρύθμιση του ζητήματος.

- Απομυθοποιεί την κυριαρχική άποψη πως ο στρατιωτικός μηχανισμός είναι πανίσχυρος και δεν επιδέχεται αμφισβήτηση. Διαφαίνεται έτσι πως ο αγώνας ενάντια στην πιο σκληρή μορφή κρατικής βίας δεν είναι ουτοπία.

- Αποδεικνύεται για άλλη μια φορά πως το κοινωνικό κίνημα έχει τεράστιες δυνάμεις, αρκεί να πιστέψει σ' αυτές.

- Παρά την καταδίκη των 3 μηνών για την κατηγορία της «προσβολής Στρατού» (μια κατηγορία νομικά και κοινωνικά έκθετη που επινοήθηκε για λόγους πολιτικών διώξεων, έπρεπε άλλωστε από το Στρατοδικείο να κρατηθούν τα προσχήματα αφού θρισκόμουν ήδη εγκλειστος 4 μήνες) αναδείχθηκε το δικαίωμα στην ελεύθερη έκφραση, στην κριτική, την αμφισβήτηση, στην προάσπιση της ίδιας της αξίας της ζωής, πράγμα που θα καταξιώσει και

από την απόφαση του Αρείου Πάγου, όταν θα εκδικαστεί η ανάρτηση που άσκησα.

- Επιβεβαιώνει τέλος την αντισυνταγματικότητα της σύνθεσης των πρωτόδικων Στρατοδικείων.

- Όμως πριν την απόφαση του Αναθεωρητικού Στρατοδικείου Αθηνών, η παρέμβαση του κινήματος σημείωσε και άλλη επιτυχία, εξαναγκάζοντας την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας να εκφράσει την πολιτική βούληση που επιτεύχθηκε με την τροποποίηση των πειθαρχικών μου ποινών από φυλάκιση σε κράτηση που δεν παρατείνει τη θητεία. Δημιουργήθηκε έτσι ένα πολιτικό προηγούμενο, που μπορεί να ερμηνευτεί μόνο ως εξής:

- Επιβεβαιώσε και αυτό, την αντισυνταγματικότητα των πειθαρχικών ποινών που παρατείνουν τη θητεία. Πιστοποιώντας πως οι στρατευμένοι δεν πρέπει να την υφίστανται.

Έτσι το Υπουργείο δεν μπορεί να καθυστερεί άλλο την νομοθετική ρύθμιση:

- Απογύμνωσε τα στρατιωτικά κέντρα και φανέρωσε πως οι ποινές επιβάλλονται στο όνομα των διώξεων και προς αντιμετώπιση πάντα του «εσωτερικού εχθρού».

Κοινωνική δύναμη

Πάνω απ' όλα όμως πρέπει να διευρύνουμε το μήνυμα της πάλης και να επισημάνουμε τα εξής: Δεν είμαστε διατεθειμένοι να επιτρέψουμε σε τέτοιους μηχανισμούς να υπονομεύουν τη ζωή μας και τις κοινωνικές επιλογές μας. Ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σαν πολίτες με ελεύθερη βούληση δεν μπορεί παρά να γίνεται όλο και περισσότερο αποδεκτός. Οι αυταρχικοί θεσμοί και οι μεθοδεύσεις καταρρέουν μπροστά στη θέληση μιας τέτοιας κινηματικής δυναμικής, πράγμα που επιβάλλει την ανάγκη να διερευνηθεί το πρότυπο της στρατοκρατικής εξουσίας και να εδρασηθεί η δυνατότητα άρνησης αυτού του μοντέλου. Είναι γνωστό πως το συντηρητικότερο κομμάτι της κυρίαρχης ιδεολογίας αναπαράγεται μέσα στο στρατό. Αυτό που θα διαφυλάξει τα πολιτικά, κοινωνικά και ανθρώπινα δικαιώματα είναι σαφώς η δημιουργία μιας ισχυρής συνείδησης που θα αποτρέψει το κίνδυνο υποθάμισης και του εξευτελισμού αυτών των αξιών.

Είναι φανερό πως χρειάζεται έμπρακτη και αποφασιστική παρέμβαση: η ηθική και το δίκαιο της πράξης είναι κοινά συνειδητό.

Οι συνειδητά σκεπτόμενοι πολίτες δεν μπορούμε να εφησυχάσουμε και να κλείνουμε τα μάτια σ' αυτό το κοινωνικό έγκλημα που διαπράττει ο στρατοκρατικός μηχανισμός. Έτσι η αντίστασή μας και η ριζική αμφισβήτησή μας ενάντια σ' αυτό το χώρο είναι αναγκαία. Όπως επίσης είναι απαραίτητο να ενταχθεί σ' ένα ευρύτερο κοινωνικό κίνημα που θα κατακτήσει τα δικαιώματά του. Το κίνημα αυτό έχει τεράστιες δυνατότητες που πρέπει να τις αξιοποιήσει. Το κίνημα μέσα και έξω από το στρατό από αύριο θα προχωρήσει σε ριζοσπαστικές παρεμβάσεις: Και ιδιαίτερα το κίνημα μέσα στο στρατό θα απλώσει το χέρι του: Πρέπει να είναι διατεθειμένο για κατακτήσεις και σίγουρα είναι. Άλλωστε ας μην ξεχνάμε πως το ιστορικό μήνυμα για αυτές τις κατακτήσεις λέει πως ήταν πάντα αποτέλεσμα μιας πολύχρονης πάλης σε προσωπικό, πολιτικό και κοινωνικό επίπεδο.

Πάνος ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ

«Ψυχιατρική πρωτεύουσα του κόσμου»

Τον Οκτώβριο θα πραγματοποιηθεί στην Αθήνα το 8ο Παγκόσμιο Ψυχιατρικό Συνέδριο που θα γίνει στο Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας (12-19/10), υπό την αιγίδα του έλληνα προέδρου της Παγκόσμιας Ψυχιατρικής Εταιρίας (Π.Ψ.Ε.) καθηγητή Στεφανή. Στο συνέδριο θα συμμετέχουν περισσότερες από 70 χώρες, μεταξύ των οποίων και κάποιες που παραβιάζουν κατάφωρα τα ανθρώπινα δικαιώματα όπως η Σοβιετική Ένωση, το Ιράν, η Τουρκία, η Ν. Αφρική, η Χιλή, η Ν. Κορέα, καθώς και η Κίνα που θα διεκδικήσει την είσοδό της για πρώτη φορά – τη στιγμή που οι εκτελέσεις στο εσωτερικό της συνεχίζονται ακόμη και τα πρόσφατα τραγικά γεγονότα δεν έχουν βέβαια ξεχαστεί.

Εκτός από την αμοιβαία επιστημονική ενημέρωση που θα κυριαρχήσει τις ημέρες του συνεδρίου, η ηγεσία της Π.Ψ.Ε. εμφανίζει την Αθήνα σε σχετικό ενημερωτικό της φυλλάδιο σαν την «Ψυχιατρική πρωτεύουσα του κόσμου», μια και θα συγκεντρώσει τόσο το τουριστικό όσο και το πολιτιστικό ενδιαφέρον. Στο συνέδριο θα παρουσιαστούν οι τελευταίες εξελίξεις(!) της ψυχιατρικής και θα συζητηθεί η επανείσοδος στην Π.Ψ.Ε. της Σοβιετικής Ένωσης που είχε παραπεμφθεί από το 1981 με πρωτοβουλία της Βασιλικής Ψυχιατρικής Εταιρίας της Αγγλίας, εξαιτίας των αποδεδειγμένων στοιχείων για την συστηματική κατάχρηση της ψυχιατρικής για πολιτικούς λόγους. Το 1983 στο 7ο συνέδριο της Π.Ψ.Ε. στη Βιέννη η Σοβιετική Ένωση αποφεύγοντας την αποπομπή της, αποχώρησε από το συνέδριο ακολουθούμενη από τη Βουλγαρία, την Τσεχοσλοβακία και την Κούβα.

Από το 1983 που ο κ. Στεφανής ανέλαβε την προεδρία της Π.Ψ.Ε. «το νέο επιτελικό της όργανο αποσκοπεί στην αποκατάσταση της ενότητας της Π.Ψ.Ε. και στην εξάλειψη της διάσπασης που σημειώθηκε στους κόλπους της, με στόχο τον διακανονισμό των ισορροπιών σε χώρες (που όπως η Ελλάδα) επιχειρούν ένα ψευδοεκουγχρονισμό της ψυχιατρικής πολιτικής» («Αντιπολιτευτική Ψυχιατρική»-Κλεάνθης Γρίβας). Έτσι με τις ευλογίες του κ. Στεφανή αναμένεται δυναμική η επανεμφάνιση της Σοβιετικής Ένωσης στο προσκήνιο καθώς και χωρών που παραβιάζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα, εφόσον η πολιτική της Π.Ψ.Ε. δεν είναι η ενασχόληση με

παραβιάσεις, αλλά ο εκουγχρονισμός της κατασταλτικής επιστήμης της Ψυχιατρικής σε παγκόσμιο επίπεδο. Άλλωστε, ο ίδιος ο κ. Στεφανής αναφέρει για την κατάχρηση της ψυχιατρικής για πολιτικούς λόγους στη Σοβιετική Ένωση σε δήλωσή του στην εφημερίδα «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» (1.7.83) προκαλώντας την αντίδραση της Κίνησης για τα Δικαιώματα των Ψυχασθενών ότι «Η Παγκόσμια Ψυχιατρική Εταιρεία δεν παραγνωρίζει το θέμα που υπάρχει, έχει όμως σκοπό να προάγει την ψυχιατρική επιστήμη. Οι παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ως μετα-

φερθούν στην Κομισιόν των Ηνωμένων Εθνών. Η Π.Ψ.Ε. έχει άλλα σοβαρά προβλήματα να ασχοληθεί...» Όσο για το θέμα των Παγκόσμιων Οργανισμών, είναι γνωστό ότι ο ΟΗΕ π.χ. έχει κηρύξει πολιτιστικό μοίκοτάζ στη Ν. Αφρική. Αυτό δε φαίνεται να εμποδίζει τους εκπροσώπους της να καλούνται στα συνέδρια... Πάντως, η παραπάνω δήλωση έρχεται να συμπληρωθεί σήμερα με τον γνωστό ανώδυνο τρόπο που η ψυχιατρική επιστήμη παραμερίζει γεγονότα όπως αυτά που διαδραματίζονται στη Λέρο, προς χάρην του συνεδρίου. Δηλώνει χαρακτηριστικά ο κ.

Στεφανής: «Τη στιγμή που συγκεντρώνεται εδώ το παγκόσμιο ενδιαφέρον και τη στιγμή που πολλές χώρες διεκδικούν την οργάνωση του συνεδρίου, είναι ευκαιρία για κάποιους να θελήσουν να εκμεταλλευτούν το γεγονός για δικούς τους σκοπούς» (ΠΡΩΤΗ 13.9.89).

Την ευαισθησία του καθηγητή Στεφανή απέναντι σε συγκεκριμένα κοινωνικά θέματα, έρχεται να συμπληρώσει κι άλλο ένα γεγονός από το λαμπρό παρελθόν του. Τον Νοέμβριο του 1984 ο διευθυντής της ψυχιατρικής κλινικής του Αιγινήτιου κ. Στεφανής κατηγορεί τον ασθενή του Μ. Πουλή για απόπειρα ανθρωποκτονίας από πρόθεση μετά από μια διένεξη που είχε μαζί του. Ο Μ. Πουλής προσβεβλημένος από βαριά ψυχική πάθηση (σχιζοφρενική ψύχωση) καταδικάζεται σε 15 χρόνια κάθειρξη, και στη συνέχεια κατά τη διάρκεια του δεύτερου χρόνου φυλάκισής του αυτοκτονεί. Ηθικός αυτουργός ο κ. Στεφανής εφόσον κατέθεσε στη δίκη του ότι: «Δεν μπορεί ένας νορμάλ άνθρωπος να ζητά αυτά που ζητούσε αυτός» και «η επικινδυνότητα δεν είναι ανεξάρτητη από τον τρόπο μεταχειρίσεως» (ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ «ΤΗΣ ΦΥΛΑΚΗΣ»). Η λογική της ψυχιατρικοποίησης των καταστάσεων στο φόρτε της, μια και η ψυχιατρική ηθική διαχωρίζει τους ανθρώπους σε νορμάλ και μη νορμάλ.

Δεν είναι τυχαία βέβαια η επανεμφάνιση και επαναδραστηριοποίηση της ψυχιατρικής πολιτικής στο παγκόσμιο προσκήνιο, όσο και στην ελληνική πραγματικότητα. Όπως δεν είναι τυχαία και η επανεμφάνιση των γεγονότων που διαδραματίζονται γύρω από τη Λέρο μπροστά στην διεξαγωγή του συνεδρίου στην Ελλάδα. Τη στιγμή που τα χάπια και τα ηλεκτροσόκ χρησιμοποιούνται σαν βασικό μέσο θεραπείας τόσο στα ελληνικά ψυχιατρεία όσο και σε εκείνα του εξωτερικού, η ψυχιατρική «επιστήμη» προσπαθεί να παρουσιάσει το προσφιλές της πρόσωπο (μέσω συνεδρίων) ενώ ουσιαστικά λειτουργεί μεθοδικά σε παγκόσμιο επίπεδο ακολουθώντας την ποινική, την αστυνομική (Ν. Αφρική, Σ. Ένωση Χιλή) και τη θρησκευτική (Ιράν) καταστολή. Έτσι, με την άμεση συμβολή της (σαν θεραπευτικό μέσο) στις εξουσιαστικές μεθόδους, λειτουργεί και σαν μέσο χειραγώγησης των μαζών αυτοονομάζοντας τον εαυτό της επιστήμη.

Νανά ΚΩΣΤΙΔΑΚΗ

Τουριστικό άσυλο

■ Πέρα από τη φιλολογία που έχει ευδοκιμήσει το τελευταίο διάστημα γύρω από το ψυχιατρείο της Λέρου, αξίζει να σταθούμε σε ένα σημείο της περιβόητης έκθεσης της ΕΟΚ που δημοσιεύθηκε παράλληλα με όλο το δημοσιογραφικό υλικό του «σήριαλ» της Λέρου.

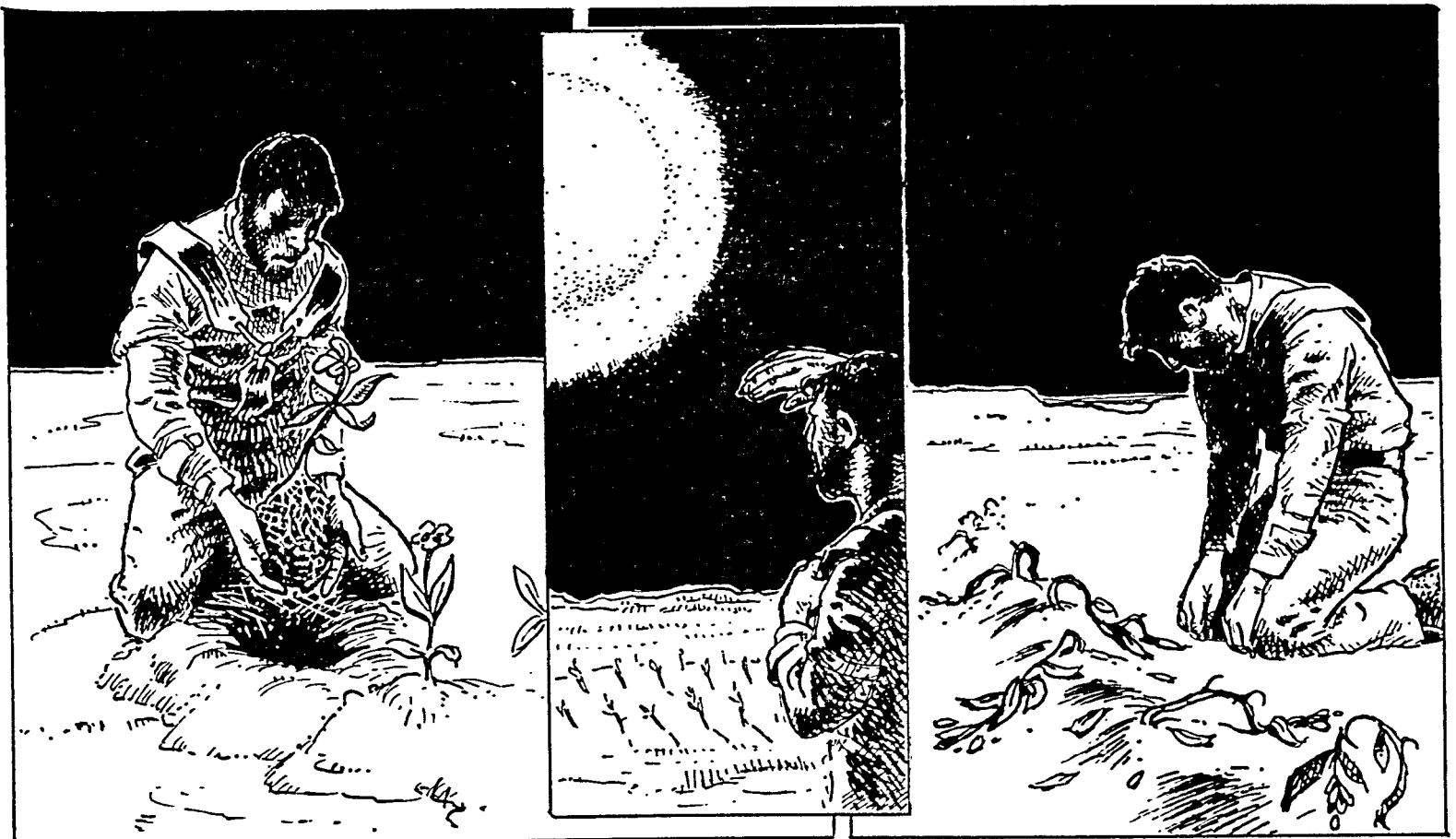
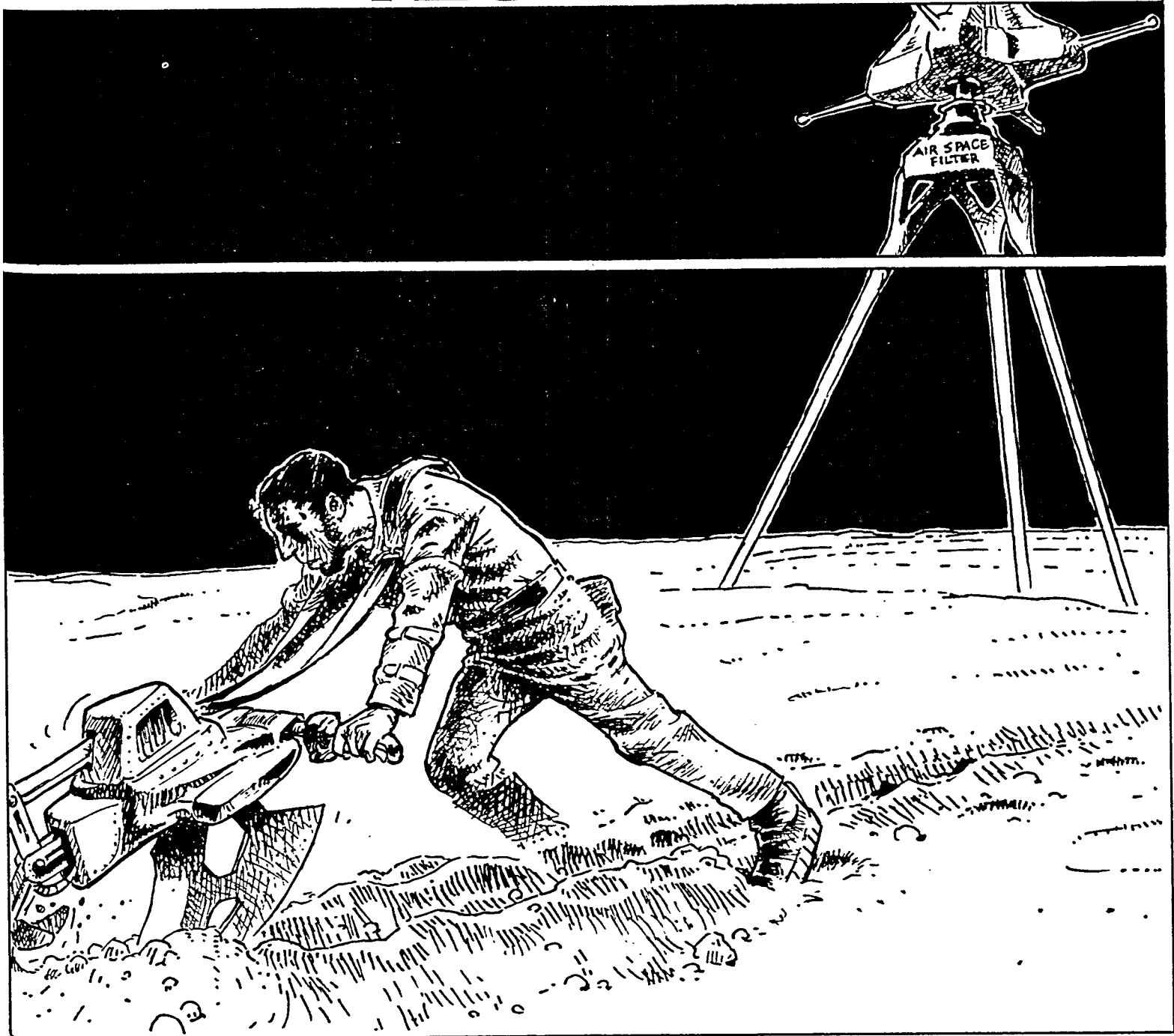
Σύμφωνα με διαπίστωση της επιτροπής που συνέταξε την έκθεση, «πολλοί από τους κατοίκους του νησιού έχουν πολλές απασχολήσεις ταυτόχρονα (εργαζόμενοι στο ψυχιατρείο, ενοικίαση τουριστικών δωματίων, μικρά εστιατόρια, καλλιέργειες και ψάρεμα) και δεν υπάρχει κανένας λόγος να μην μπορούν να συνδυάσουν κάλλιστα την οικονομική τους ανάπτυξη με τη διατήρηση του ασύλου, υπό την προϋπόθεση βέβαια ότι οι έγκλειστοι θα κρατηθούν μακριά από τους τουρίστες, πράγμα που γίνεται μέχρι σήμερα».

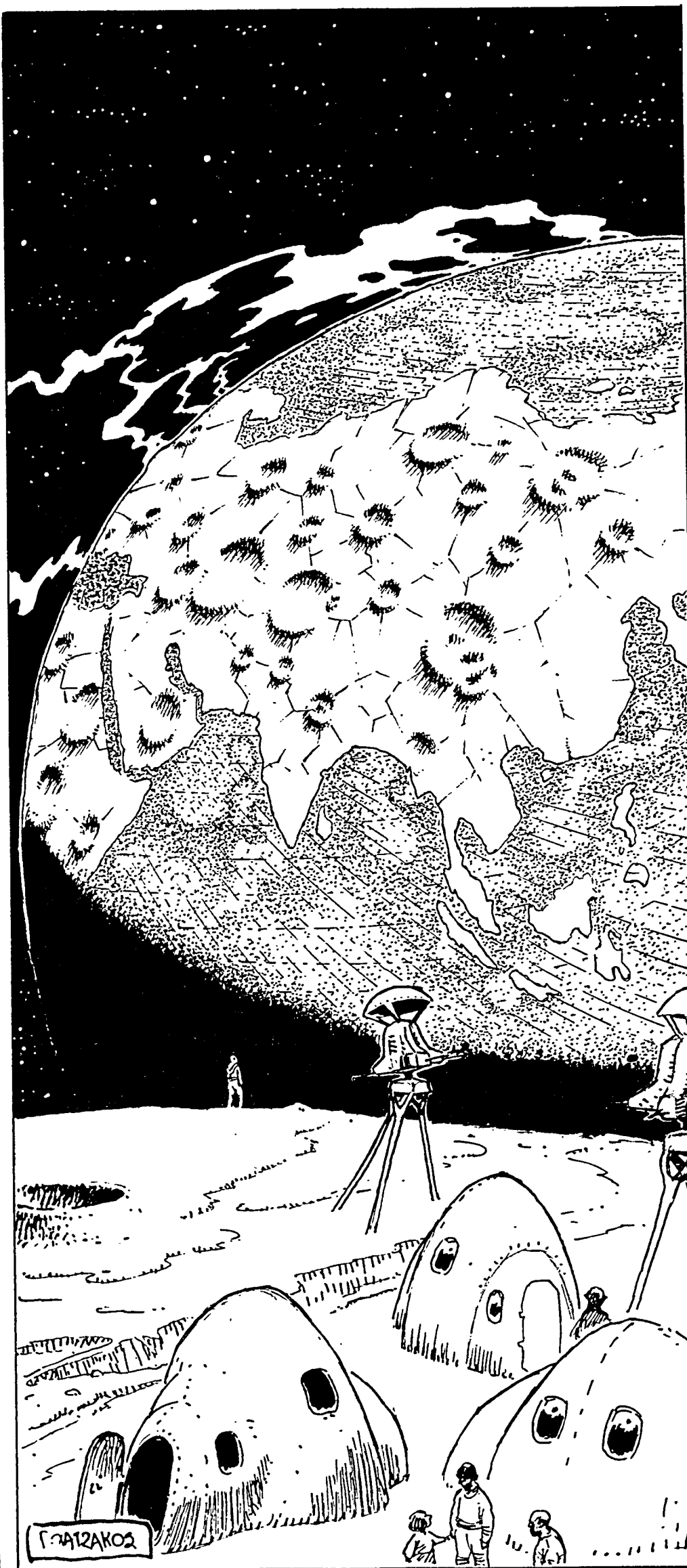
Δεν είναι δυνατόν βέβαια να γνωρίζουμε για ποια οικονομική ανάπτυξη μιλούσαν οι συγκεκριμένοι εμπειρογνώμονες για τη Λέρο, φαίνεται όμως κάτι να έχουν υπόψη τους οι τουριστικοί παράγοντες που έλαβαν μέρος σε σύσκεψη που πραγματοποιήσαν στη Λέρο στις 14 Αυγούστου 1989 (ένα μήνα σχεδόν πριν τον τελευταίο θόρυβο), με θέμα τις προοπτικές ανάπτυξης του νησιού. Στη σύσκεψη αναφέρθηκε ότι για την μακροχρόνια ανάπτυξη της Λέρου χρηματοδοτήθηκε από την ΕΟΚ (την ίδια ΕΟΚ που η επιτροπή της επισήμανε ότι από τις πιστώσεις που διατέθηκαν για το «ψυχιατρικό νοσοκομείο» απορροφήθηκε μόνο το 22%) κατά 10 εκατομμύρια δρχ. και από την ΕΤΒΑ κατά 5 εκατομμύρια δρχ. εκπόνηση ειδικής μελέτης, που θα έχει ολοκληρωθεί μέχρι το Νοέμβριο και κύριος στόχος της είναι ο τουρισμός. Η μελέτη έρχεται να προστεθεί στις ήδη 50(!) συγκεκριμένες μελέτες για νέες ξενοδοχειακές μονάδες και προτείνει έργα υποδομής (διάνοξη δρόμων, δημιουργία μαρίνων, ανακαίνισης παλαιών ανεμόμυλων, αρχαιολογικές ανασκαφές και 42 διαφορετικές επενδυτικές δραστηριότητες) καθώς και δημιουργία αεροδρομίου, ό,τι δηλαδή επιζητούν οι επίδοξοι επενδυτές για να ξεκινήσουν τις εργασίες αξιοποίησης των υπαρχόντων κεφαλαίων τους. Το ύψος των έργων υποδομής που προτείνονται ανέρχεται από 12 έως 24 δισ. δρχ.

Το πρόγραμμα της μελέτης προβλέπεται να ενταχθεί στα ΜΟΠ και όπως μαθαίνουμε από το Δήμαρχο της Λέρου «ξεκίνησε να εκπονείται γιατί σύμφωνα με τον 815/84 κανονισμό της ΕΟΚ, προβλέπεται η σταδιακή μείωση των αρρώστων του ψυχιατρείου, ώστε το 1995 να παραμείνουν στο ίδρυμα μόνο 100 άτομα· έτσι θα δημιουργηθεί στο νησί πρόβλημα ανεργίας και πρέπει να υπάρχουν οι δυνατότητες απορρόφησης των εργαζομένων».

Άγνωστο παραμένει αν η εφαρμογή του κανονισμού της ΕΟΚ συμπεριλαμβάνεται «άτυπα» μέσα στα έργα υποδομής που προβλέπονται. Η μεταβολή της κοινωνικής (και όχι μόνο) ζωής ενός νησιού με τη διαδικασία της αποσυλοποίησης σε εκείνη της τουριστικοποίησης θα πανηγυριστεί σαν γεγονός. Και ο έρπων εξανθρωπισμός απέναντι στις φωτογραφίες των τρελών που δημοσιεύθηκαν, σαν θαύμα.

Τάσος ΣΑΡΑΝΤΗΣ

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΠΡΩΙΝΗ ΕΚΔΟΣΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

ΠΑΡΑΝΟΜΟ ΨΑΡΕΜΑ

**ΟΙ ΙΤΑΛΟΙ ΜΑΣ ΚΑΝΟΥΝ
«ΚΑΘΑΡΣΗ»**

ΡΕΠΟΡΤΑΖ - ΓΝΩΜΗ: ΝΤΟΡΑΣ ΠΟΛΙΤΗ - ΛΙΟΛΛΙΟ

Στην αρχή εντυπωσιαστή-
καμε απ' το βράχο της Παναγίας
της Γοργόνας.

«φουσκωτό» με διάθεση φιλική.
Ρωτάμε πως παν οι διακοπές
και πως ζάει το ψάρεμα. Ο

Στη Σκάλα Ερεσού

Βομβιστική ενέργει

Ενώ οι μέχρι στιγμής και διαμέτρου 2,80 μ.
έρευνες της Αστυνομίας θύματα και υλικές
γίνονται στα «τυφλά» οι
κακοποιοί που βρίσκονται στην
Ερεσό εξακολουθούν τον
«πόλεμο νύχτων» σε βάρος της

ΕΡΕΣΣΟΣ ΜΙΑ ΑΛΛΗ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ

«ή τιν' άλλον
μάλλον ανθρώπων έμεθεν φίλησθα;
έμεθεν δ' έχρισθα λάθαν»

ΣΑΠΦΩ

(μην κάν'νας άλλος πιο πολύ
σ' αρέσει από μένα;
και μένα πια με ξεχάσεις)

μετάφ. Σ. Κακίση

Η Ερεσός της Λέσβου, πατρίδα της Σαπφούς και του Θεόφραστου, είναι εδώ και πολλά χρόνια στέκι των ανά τον κόσμο ομοφυλόφιλων γυναικών. Οι λόγοι, εκτός από συμβολικοί, είναι και πρακτικοί: η παραλία της Σκάλας, του επίνειου δηλαδή του χωριού, είναι πανέμορφη και τεράστια (έχει μήκος 4 χιλιόμετρα και πλάτος 70 μέτρα), με αποτέλεσμα οι οικογενειάρχες να μην ενοχλούνται από τους πάσης φύσεως «ιδιότροπους», γυμνιστές, λεσβίες και άλλα φοβερά - και αντι-στρόφως.

Αντίθετα, το χωριό μόνο να κερδίσει είχε από την ιδιαιτερότητά του αυτή. Αν όχι οι ξενοδόχοι και οι κάτοικοι ενοικιαζόμενων δωματίων, αφού οι κοπέλες και πολλοί άλλοι κατασκήνωναν στην παραλία, οι ιδιοκτήτες εστιατορίων, καφενείων και παμπ κέρδιζαν πολύ περισσότερα απ' αυτό το είδος τουρισμού παρά από εκείνους που ταξιδεύουν «πακεταρισμένα» με όλα τους τα έξοδα καλυμμένα και το πολύ-πολύ να παραγγείλουν μια χωριάτικη και μια μπύρα.

Όλοι ήταν έτσι μια χαρά (είχα άλλωστε την ευκαιρία να το διαπιστώσω το καλοκαίρι του '85) μέχρι πριν από τρία χρόνια. Τότε εκλέγεται δήμαρχος Ερεσού ένα είδος Κασιδόκωστα (υποστηρίχθηκε τόσο από το ΠΑΣΟΚ όσο και από τη Νέα Δημοκρατία), γιατρός το επάγγελμα, που αποφασίζει να «βάλει τάξη». Η περιοχή όπου κατασκήνωναν χρόνια οι τουρίστες γεμίζει με ταμπέλες «απαγορεύεται ο γυμνισμός» και «απαγορεύεται η κατασκήνωση», ενώ κόβονται και μερικά από τα δέντρα που παρείχαν την πολυπόθητη σκιά. Οι

κατασκηνωτές εκτοπίζονται σε μια μικρή έκταση, που εφοδιάζεται με ένα ντους και τρεις τουαλέτες και αποκαλείται «χώρος κατασκήνωσης». Παστρικά πράματα και οι περιθωριακοί μαζεμένοι.

Πέρσι άρχισαν να ενοχλούν και τις λεσβίες. Οι τελευταίες, αν παλιότερα ήταν πιο «πολιτικοποιημένες» και δεν σήκωναν μύγα στο σπαθί τους, τα τελευταία χρόνια είναι ήσυχα νέα κορίτσια που κυκλοφορούν σε διμελείς, ή συχνότερα πενταμελείς παρέες, και οι δημόσιες εκδηλώσεις τρυφερότητάς τους εξαντλούνται στο να πιάνονται καμιά φορά χεράκι-χεράκι. Αυτό όμως φαίνεται πως ενόχλησε ξαφνικά μερικούς αγνούς Ερεσιώτες που έβαλαν στόχο να διώξουν τα μιάσματα.

Στις αρχές Σεπτεμβρίου λοιπόν, όταν πια ο τουρισμός είχε πέσει, άρχισαν οι φασαρίες. Ένα βράδυ, που μερικές κοπέλες αποχαιρετούσαν κάποιες φίλες τους, επεμβαίνουν τρεις αστυνομικοί και λένε σε τέσσερις απ' αυτές, δυο γερμανίδες και δυο αγγλίδες, να τους ακολουθήσουν στο τμήμα. Υποστηρίζουν ότι τους τηλεφώνησε ένας ντόπιος και διαμαρτυρήθηκε γιατί οι κοπέλες... φιλιόντουσαν δημοσίως. Ακόμα κι αυτή η δικαιολογία, που θα μπορούσε και να είναι αλήθεια, αποδεικνύεται ψευδής, αφού τα όργανα έτρωγαν φορώντας πολιτικά σε διπλανό εστιατόριο και όταν είδαν τις κοπέλες επαναστάτησε η ηθική τους, πήγαν και φόρεσαν στολή και γύρισαν να τις συλλάβουν.

Οι κοπέλες ζητούν να μάθουν γιατί συλλαμβάνονται και οι φρουροί της τάξης αντί απαντήσεως, τις αρχίζουν στις σφαλιάρες και τις φορώνουν σηκωτές στα περιπολικά. Αυ-

τόπτες μάρτυρες, πηγαίνουμε στο τμήμα, δηλώνουμε δημοσιογράφοι και ζητάμε να μάθουμε τι έκαναν οι κοπέλες και γιατί τις χτύπησαν. Εκ μέρους της αρχής απαντάει ο Μπάμπης, που είχε στο παρελθόν εκδιωχθεί από το χωριό γιατί δημιούργησε συνεχώς προβλήματα: «Τις δειράμε και θα τις δέρνουμε όλη νύχτα και να πάτε να γράψετε ό,τι θέλετε».

Από κοντά και ανησυχούντες πολίτες που φωνάζουν εξαγριωμένοι: «Θα κάνουμε ομάδες κρούσης και θα τις διώξουμε από το χωριό μας τις ανώμαλες που προκαλούν τα παιδιά μας». Πιλότος της Ολυμπιακής που βρίσκεται «τυχαία» εκεί και εκτελεί χρέη διερμηνέα (για παράδειγμα όταν οι κοπέλες ζητούν να πάνε στην τουαλέτα τους λέει ότι «εδώ δεν είναι Ιντερκοντινένταλ») μας προειδοποιεί «φιλικά» να προσέχουμε γιατί μπορεί και να μας την πέσει κανείς τη νύχτα ή να μας σπάσουν το μηχανάκι.

Η παραμονή μας στο τμήμα μέχρι τα χαράματα δεν έχει αποτέλεσμα. Οι κοπέλες κατηγορούνται πλέον για περιύβριση αρχής (γιατί είπαν «Fuck you» στους μπάτσους την ώρα που τις τραβούσαν) και αντίσταση κατά της αρχής. Μ' αυτές τις κατηγορίες θα παραπεμφθούν το άλλο πρωί στο αυτόφωρο, στη Μυτιλήνη, όπου θα καταδικαστούν σε 20 και 25 μέρες φυλακή. Το ποσό με το οποίο εξαγόρασαν την ποινή τους, κάπου 100.000 δρχ. η καθεμία, σήμαινε θέβα και το τέλος των διακοπών τους.

Οι «ομάδες κρούσης» θα κτυπούσαν λίγες μέρες αργότερα. Άγνωστος, που είπε ότι εκπροσωπεί το

«Πατριωτικό Απελευθερωτικό Κίνημα '89» (!) τηλεφώνησε στο αστυνομικό τμήμα Ερεσού και προειδοποίησε ότι σε μια ώρα θα εκραγούν θόμβες στην παραλία των γυμνιστών. Η απειλή δεν ήταν φάρσα και από τις ισχυρές εκρήξεις έσπασαν τα τύμπανα δύο γάλλων τουριστών. Η παραλία θέβαια εκκενώθηκε για πολλές μέρες, αφού τα απειλητικά τηλεφωνήματα συνεχίστηκαν, και οι συνέπειες σε ό,τι αφορά την «απελευθέρωση» της περιοχής από τον «αντιπατριωτικό» τουρισμό είναι προφανείς.

Ο τοπικός τύπος μας πληροφορεί ότι «στην περιοχή της Ερεσού έχουν συγκεντρωθεί τα μισά Εξάρχεια». Δίπλα ακριβώς στο σχετικό πρωτοσέλιδο ρεπορτάζ, ο (δεξιός) «Δημοκράτης» φιλοξενεί ένα τεράστιο άρθρο (που καταλαμβάνει το μισό κυριολεκτικά χώρο της... δισέλιδης εφημερίδας) όπου η συντάκτης, με αφορμή μια υπόθεση παράνομου ψαρέματος από Ιταλούς, επιτίθεται στην κυβέρνηση γιατί δίνει άσυλο σε... κούρδους και τούρκους (καθήμενε Οζσομάρ) και καταλήγει: «Βιαζόμεθα και παραβιαζόμεθα κύριοι εξαιτίας της ευαισθησίας σας»!!

Ο αθηναϊκός τύπος δεν πολιτικοποιεί το θέμα (η *Ελευθεροτυπία* το καταχωρεί στα «Ανθρώπινα») και το θεωρεί μεμονωμένο επεισόδιο. Το θέμα όμως ασφαλώς και είναι πολιτικό και η θία που ασκείται στην Ερεσό στο όνομα του νόμου και της ηθικής τάξης (αλλά δεν ασκείται αντίστοιχα στη Μύκονο, για παράδειγμα) έχει πολλές διαστάσεις. Οι ντόπιοι αστυνομικοί, από τη μια μεριά, δεν επιδόθηκαν στο προσφιλές σπορ του επαγγέλματος εναντίον οποιουδήποτε: βρήκαν την ευκαιρία να δείξουν σ' αυτές τις ανώμαλες που τολμούν να αμφισβητούν το φύλο τους, τι εστί άντρας. Και νάνα ευχαριστημένες που δεν τις βιάσανε κιόλας στο τμήμα.

Οι ντόπιοι μικροεπιχειρηματίες, από την άλλη, θυμήθηκαν οψίμως τα πατροπαράδοτα ήθη και αξίες (που οι ίδιοι καταπατούν φυσικά καθημερινά στην ιδιωτική τους ζωή) και είτε με τη δυναμική δράση είτε με την ανοχή τους προσπαθούν να τρέψουν σε φυγή τους «αλητοτουρίστες» και στη θέση τους να φέρουν «κόσμιο» και οργανωμένο τουρισμό - αυτούς δηλαδή που έχουν αυστηρά καθορισμένο πρόγραμμα διακοπών και όταν φτάνουν με το πούλμαν στην Ερεσό για τρίωρη παραμονή ρωτούν «κι εδώ τι μουσεία έχετε;»

Ότι τα πράγματα έχουν αγριέψει το ξέρουμε γιατί το ζούμε καθημερινά. Η παντός είδους παραβίαση της ιδιωτικότητάς μας, από την κρατική θία μέχρι τη θία που μου σκεί ο γείτονας με το στερεοφωνικό ή ο διπλάνος μου στο σινεμά με τα πατατάκια, δεν είναι καθόλου η μικρότερη ρύπανση που υφίστάμεθα. Θα έχουμε πλέον να αντιμετωπίσουμε και τους τραμπούκους των «ομάδων κρούσης» στους χώρους όπου κάποτε απολαμβάναμε ήσυχες και μοναχικές διακοπές;

Μιχάλης ΜΗΤΣΟΣ

ΝΙΚΟΣ ΠΕΡΑΚΗΣ

ΔΕΝ ΕΧΟΥΜΕ ΝΑ ΧΑΣΟΥΜΕ ΤΙΠΟΤΑ

ΣΧΟΛΙΑΣΤΗΣ: Με την αναγγελία της ιδιωτικής τηλεόρασης αλλάζουν πολλά πράγματα στο χώρο του θεάματος (κινηματογράφος-τηλεόραση) και από μια φάση κρατικού υπερ-προστατευτισμού περνάμε στην ιδιωτική πρωτοβουλία. Ποιο μέλλον προδιαγράφει αυτή η εξέλιξη για τον ελληνικό κινηματογράφο;

Νίκος ΠΕΡΑΚΗΣ: Εκφράζω κι εγώ την ελπίδα ότι δεν θα πέσουμε απ' τον υπερκρατισμό στην ιδιωτική ασυδοσία. Τα μέτρα που προβλέπονται από το νόμο για τον κινηματογράφο και το νομοσχέδιο για την ιδιωτική και κρατική τηλεόραση, αφορούν μόνο το οικονομικό μέρος της παραγωγής και δεν αναφέρονται στο κύριο πρόβλημα που είναι οι ίδιες οι ταινίες, το κοινό που απευθύνονται. Συνεπώς, το μόνο που μπορεί να τροποποιηθεί με τα νέα μέτρα είναι το αν θα μπορούσε να υπάρξει παραγωγή χωρίς την άμεση ή την έμμεση εποπτεία του κράτους. Αν θα υπάρξει δηλαδή κινηματογραφική παραγωγή που θα στηρίζεται στην ιδιωτική οικονομία και διανομή. Αν θα λειτουργήσει το σύστημα, όπως πριν από 200 χρόνια. Αυτό, βέβαια, είναι δύσκολο, γιατί σήμερα μιλάμε για 7-17 τηλεοπτικά κανάλια και 3 βιντεόδικα στη γειτονιά. Σίγουρα όμως είναι μια καινούργια κατάσταση και μια πρόκληση για τους παραγωγούς, που με το επιχείρημα της κρατικής παρέμβασης είχαν χάσει το ενδιαφέρον τους για την ντόπια παραγωγή. Αντίστοιχα, στην τηλεόραση, οι παραγωγοί ξεκινούσαν από τα δεδομένα και τα γούστα των κρατικών καναλιών και δεν προχωρούσαν σε προτάσεις και προγράμματα που εκτιμούσαν ότι δεν θα 'ταν δυνατή η παραγωγή τους.

Σ.: Μ' αυτό τον τρόπο, υπάρχει περίπτωση να μπορέσει η Ελλάδα να σταθεί στην παγκόσμια αγορά του κινηματογράφου; Μέχρι σήμερα τον μόνο που μπορεί να προβάλλει το ελληνικό κράτος διεθνώς είναι ο Αγγελόπουλος.

Ν.Π.: Ο Αγγελόπουλος δημιουργήθηκε μόνος του, χωρίς κρατική βοήθεια. Το κράτος ήρθε στον Αγγελόπουλο και όχι το αντίθετο. Ο Αγγελόπουλος δούλεψε πολύ για να κάνει τις ταινίες που τώρα μας εκπροσωπούν. Το λάθος που έγινε από το κράτος ήταν ίσως ότι νόμισαν πως αν τα κατάφερε ένας Αγγελόπουλος, το κράτος μπορεί

να παράγει δέκα Αγγελόπουλους. Μπήκαν δηλαδή κάποια «αγγελοπουλικά» κριτήρια, στα οποία δύσκολα μπορούν να ανταποκριθούν κάποιοι νεώτεροι, άπειροι σκηνοθέτες. Ίσως μια ολόκληρη γενιά σκηνοθετών σπαταλήθηκε για να φτάσει απ' αυτό το δρόμο στο ζητούμενο. Και ίσως αυτό είναι το λάθος.

Σ.: Έχει φτάσει λοιπόν στο αδιέξοδο ο ελληνικός κινηματογράφος;

Ν.Π.: Νομίζω ότι το αδιέξοδο υπάρχει μόνο μέσα στα κεφάλια των ανθρώπων που δεν μπορούν να φανταστούν ότι υπάρχει ακόμα ένα κοινό για τον ελληνικό κινηματογράφο. Βέβαια αυτό το κοινό δεν μπορεί να προκύψει απ' τη μια μέρα στην άλλη, γιατί για να γίνει η ζημιά και να φτάσουμε στο μηδέν χρειάστηκαν 15 χρόνια, από το '74 και μετά. Η αντιστροφή δεν μπορεί λοιπόν να γίνει σε ένα ή δύο χρόνια, αλλά μπορεί να γίνει σε 5 ή 8 χρόνια.

Αν σκεφτούμε ότι στα οπτικοακουστικά μέσα βρισκόμαστε, όπως και σ' όλες τις τεχνολογικές εξελίξεις, είκοσι χρόνια πίσω από την Ευρώπη, και αν αναλύσουμε τον κορεσμό που έχει υπάρξει στο θίντεο, πρώτα στην Αμερική και στη συνέχεια στην Ευρώπη, αλλά και στην τηλεόραση (καλωδιακή, κλπ.), θα δούμε ότι σήμερα η μια ταινία μετά την άλλη σπάει τα ρεκόρ πωλήσεων εισιτηρίων και η διανομή των ταινιών γίνεται πλέον με όλα τα μέσα. Μιλάμε λοιπόν πλέον για μια βαριά θιομηχανία και όχι μια απλή βιοτεχνία που φιλοδοξούμε να φτιάξουμε εδώ. Και μόνο τη γλωσσική μας ιδιομορφία να εκμεταλλευτούμε, μπορούμε να φτάσουμε σε πολύ ενδιαφέροντα αποτελέσματα. Γιατί η γλωσσική αυτή ιδιομορφία ήταν που εξασφάλιζε στον ελληνικό κινηματογράφο του '60 την επιτυχία στο κοινό.

Σ.: Παρόμοια είναι και τα βασικότερα θέματά τους.

Ν.Π.: Πράγματι. Θα μπορούσαμε να επιχειρήσουμε μια σύγκριση με την Ελλάδα, όπου όλοι ασχολήθηκαν επί δέκα χρόνια με την περιπέτεια του εμφυλίου πολέμου και τις επιπτώσεις του στην ελληνική κοινωνία. Εδώ έπαιξε ρόλο το κράτος, η πολιτική. Δηλαδή η βαρυσμένη συνείδηση της Νέας Δημοκρατίας που ήθελε να δείξει ανοχή. Έτσι μπήκε ο κινηματογράφος σ' ένα πο-

λιτικό λούκι. «Καλύτερα να ασχολούμαστε με την εθνική αντίσταση, παρά με τα σημερινά θέματα». Σίγουρα σε καναδυό περιπτώσεις έγινε επιτυχία, πέρασε και στην πλατεία το μήνυμα. Αλλά στα 80% των περιπτώσεων δεν μαθεύτηκε ούτε η ύπαρξη της ταινίας. Αυτά όλα, εφόσον πιστεύουμε ότι κινηματογράφος σημαίνει και κοινό, ότι προϋποθέτει πλατεία και θεατές.

Σ.: Πώς όμως «έπεσαν στο λούκι», όπως λέτε, όλοι αυτοί οι δημιουργοί;

Ν.Π.: Αυτό είναι ένα κοινωνικό φαινόμενο που δεν έχει σχέση μόνο με τον κινηματογράφο, αλλά με πολλές άλλες εκφράσεις της τέχνης, όταν η τέχνη προωθείται από μια πνευματική ολιγαρχία, πράγμα που συμβαίνει στην Ελλάδα. Πρόκειται για ένα συντηρητικό κατεστημένο που ονομάζεται προοδευτικό. Εκεί αρχίζει μια σύγχυση και γλωσσική και πολιτική που περνά και στον κινηματογράφο. Από την κριτική κινηματογράφου, μέχρι τη στελέχωση κάποιας επιτροπής. Εκεί ακούς το λαϊκίστικο επιχείρημα ότι και η καθάριστρια του Ελληνικού Κέντρου Κινηματογράφου (ΕΚΚ) πρέπει να συμμετέχει στο συμβούλιο, ή εν πάση περιπτώσει κάποιος εκπρόσωπος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης που θα εκφράζει το λαό. Προβάλλεται και η άποψη ότι πρέπει να συμμετέχει κάποιος «καταξιωμένος ποιητής», άσχετα αν ο ποιητής δεν έχει δει ποτέ του ή τον απεχθάνεται τον κινηματογράφο, ή είναι τυφλός. Ο Όμηρος, ας πούμε, θα ήταν καλός ποιητής, αλλά δεν έχει σχέση με τον κινηματογράφο.

Σ.: Άρα το πρόβλημα είναι η αλλαγή της αντίληψης για τον κινηματογράφο;

Ν.Π.: Ακριβώς. Αυτή τη στιγμή είναι πολύ δύσκολο να πεις γιατί δεν προσπαθείς να κάνεις μια ταινία χωρίς το ΕΚΚ. Κι εγώ το σκέφτομαι. Επειδή πολλές φορές ξεκίνησα χωρίς τη συμμετοχή του Κέντρου, σκεφτόμουν να ζητήσω τη χρηματοδότηση με μια δραχμή, προκειμένου να εξασφαλίσω τη διαφήμιση απ' την τηλεόραση, την πρόσβαση σ' ένα φεστιβάλ, την ύπαρξη μιας κόπιας στο εμπορικό πανηγύρι στο Κέντρο. Αυτά, λοιπόν, τα πράγματα που κατέχοιχν θα έπρεπε να κάνει το Κέντρο, μόλις τώρα αντιμετωπίζονται, και συζητάμε πώς θα γίνει η διανομή των ελληνικών ταινιών και η προώθησή τους στο εξωτερικό. Αντιθέτως,

τα μόνα που ίσχυαν από το νόμο για τον κινηματογράφο είναι αυτά που εγώ — και άλλοι δημιουργοί θεωρούμε αρνητικά:

Θεσμοθετήθηκε καταρχήν η έννοια του όρου «ελληνική ταινία». Πρόκειται για ένα άρθρο που δεν προβλέπει τίποτα για την περίπτωση των συμπαραγωγών με το εξωτερικό. Θεσμοθετήθηκε, ακόμα, η συμμετοχή του συνεργείου και η συμμετοχή συχνά ή και απαγορεύει σ' ένα δημιουργό ακόμα και την παραγωγή της ταινίας. Θεσμοθετήθηκε μια επιστροφή φόρου που χωρίς τα απαραίτητα διατάγματα δεν εφαρμόζεται. Σε τελευταία, δηλαδή, ανάλυση, πολλοί απ' αυτούς τους θεσμούς παγίωσαν μια κατάσταση αντί να την αλλάξουν προς το καλύτερο.

Σ.: Αυτοί είναι οι λόγοι που σας οδήγησαν, όπως διαβάσαμε σε παλιότερη συνέντευξή σας, να αναζητήσετε γερμανική χρηματοδότηση για την προσεχή σας ταινία;

Ν.Π.: Ναι. Εκτός, αν με τα μέτρα που θα πάρει το Υπουργείο Οικονομικών, αυτό το 2% των ακαθάριστων εσόδων των τηλεοπτικών σταθμών χρησιμοποιηθεί πράγματι για τον κινηματογράφο, και δεν καταστρατηγηθεί το μέτρο, δεν χρησιμοποιηθεί δηλαδή μόνο σαν μέσο φοροαπαλλαγής και κομπίνας. Τότε, αυτό το μέτρο μπορεί να βοηθήσει τον κινηματογράφο να σταθεί στα πόδια του, γιατί αυτή τη στιγμή εξαρτάται απόλυτα από το τραπέζι των συσκέψεων του Δ.Σ. του ΕΚΚ. Δεν υπάρχει χρήμα στην αγορά κι αυτό συμβαίνει επειδή δεν υπάρχουν θεατές για την ελληνική ταινία.

Σ.: Από όσο ξέρουμε, τα ιδιωτικά κανάλια προετοιμάζονται κυρίως για τον τομέα ενημέρωσης-ειδήσεων. Προσλήψεις κάνουν κυρίως δημοσιογράφων. Φαίνεται, λοιπόν, ότι το υπόλοιπο πρόγραμμα θα καλυφθεί από ξένα προγράμματα και παραγωγές εκτός καναλιών. Η μόνη πρόβλεψη για το σύγχρονο ελληνικό κινηματογράφο είναι αυτή η οικονομική δέσμευση του 2%. Ποιες είναι η σημασία της;

Ν.Π.: Αν μείνει η ρύθμιση που προβλέπει το σχέδιο αυτό, τότε μπορεί ο επιχειρηματίας να γίνονται συμπαραγωγοί ταινιών. Εφόσον, βέβαια, δεν απορροφάται αυτό το 2% από έναν κρατικό φορέα, όπως το ΕΚΚ. Όλο το πολιτικό

Έχει φτάσει η «ώρα μηδέν» για τον ελληνικό κινηματογράφο; Και αν ναι, τι εξελίξεις προδιαγράφουν τα νέα μέτρα για τα μέσα ενημέρωσης; Ζητήσαμε τη γνώμη του Νίκου Περάκη.

ενδιαφέρον του θέματος είναι αν και το 2% των κρατικών καναλιών θα πηγαίνει στο Κέντρο, και αν το Κέντρο θα αποφασίζει ποιες είναι οι ταινίες που θα διοχετεύονται στην τηλεόραση, αν η τηλεόραση θα συμμετέχει σαν γνήσιος συμπαραγωγός στα πιθανά κέρδη αυτών των ταινιών, αν το Κέντρο θα υπαγορεύει ποιες ταινίες θα γίνουν και στην τηλεόραση, ή αν θα μένει ανοιχτό για τις τηλεοράσεις να διαπραγματεύονται με τον εξωτερικό παραγωγό, ερήμην του ΕΚΚ. Από τις συζητήσεις που γίνονται στο χώρο μας διαφαίνεται καταρχήν μια σύγχυση, κατά πόσον είναι κανείς σε θέση να συμπάρει με την τηλεόραση, όπου επικρατούν οι γνωστές χρονοβόρες και παρασκηνακές διαδικασίες λήψης αποφάσεων. Πολλοί, λοιπόν, προτιμούν το Κέντρο σαν όργανο συναλλαγής και λήψης αποφάσεων, προτείνουν μάλιστα να διοχετεύονται μέσω Κέντρου ακόμα και τα χρήματα που θα προέρχονται από τα ιδιωτικά κανάλια. Κι άλλη διάγκωση του Κέντρου, μεγαλύτερος κρατισμός.

Σ.: Πώς εξηγείτε εσείς αυτή την αντίληψη;
Ν.Π.: Αυτό συμβαίνει επειδή όλο το κινηματογραφικό κύκλωμα ελέγχεται από το συνδικαλισμένο κατεστημένο. Από τη στιγμή που τα σωματεία είναι παντού, και στο γνωμοδοτικό του υπουργείου, και στο ΕΚΚ, και στις επιτροπές βραβεύσεων, αυτά είναι που αποφασίζουν ποια ταινία θα χρηματοδοτηθεί, και σε ποια τηλεόραση θα πάει, αν θα παιχτεί στο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης, αν θα βραβευτεί στη Θεσσαλονίκη ή με κάποιο κρατικό βραβείο. Μπορεί να αποφασίζουν ακόμα και αν θα της επιστραφεί ο φόρος, αν κρίνουν ότι το κόστος παραγωγής είναι αποδεδειγμένο. Δηλαδή είναι ένας πλήρης έλεγχος. Ο χώρος είναι οργανωμένος ο' αυτό θα βραβευτεί στη Θεσσαλονίκη και νιώθει πιο ασφαλής κάτω απ' την προστασία τους. Ας πάρουμε ένα τυχαίο παράδειγμα: Σ' ένα σωματείο είναι όλοι σκηνοθέτες. Δεν μπορεί ποτέ το σωματείο αυτό να πει είναι καλός ή κακός για κάποιο απ' τα μέλη του.

Δεν ξέρω με ποιο τρόπο ένα σωματείο μπορεί να αντιμετωπίσει με διαφορετικό πνεύμα τα μέλη του. Δεν ξέρω πότε θα παύσει να ισχύει στις απο-

φάσεις τους το «όλοι όμοιοι». Αυτή τη στιγμή η πρώτη αρχή που τηρείται είναι η ισορροπία. Αλλά βέβαια και η ισορροπία διαταράσσεται όταν κάποιος έχει καλύτερες προσβάσεις, συνδικαλιστικές ή πολιτικές.

Σ.: Ας περάσουμε στις γενικότερες εξελίξεις. Ποιες συνέπειες προβλέπετε να έχει πάνω στον ελληνικό κινηματογράφο και τους θεατές η υπερσυγκέντρωση των οπτικοακουστικών μέσων;

Ν.Π.: Καταρχήν, όταν ο θεατής έχει επιλογή πολλών καναλιών θα υπάρξει και κορεσμός ή και προσωπική αξιολόγηση. Στη Γερμανία, με δέκα κανάλια, εσωτερικά, εξωτερικά, καλωδιακά, επίγεια, δορυφορικά και υπόγεια, τα τελευταία χρόνια συνειδητοποιήσα ότι οι γερμανοί πλέον επικοινωνούν και έχουν γίνει κοινωνικοί όσο ποτέ στο παρελθόν. Άλλοι το εξηγούν με το AIDS, δηλαδή ότι άρχισε μια άλλη κοινωνικότητα. Επειδή αποκλείεται το τελευταίο στάδιο, καθυστερούνε πολύ με την κουβέντα. Ανακάλυψαν τον διάλογο.

Ο ελληνικός κινηματογράφος δεν χρειάζεται για να επιβιώσει περισσότερους θεατές από 100-200.000, όσους διατηρούσε μέχρι το '82, και μ' αυτούς είχε μια επικοινωνία, μια ανοιχτή συζήτηση. Αλλά σήμερα μιλάμε για 2.800 εισιτήρια ή για 1.400. Αν ξαναβρούμε το κοινό που είχαμε πριν 7 χρόνια, θα είμαστε ίσως σε καλύτερη μοίρα, αναλογικά, και απ' τους γάλλους και τους γερμανούς συναδέλφους. Το '81 είμαστε σε καλύτερη μοίρα απ' ό,τι ο Βέντερς και ο Φασμπίντερ μέσα στη γερμανική αγορά. Μόνο ο αντίστοιχος Μουστάκας είχε καλύτερη ανταπόκριση στις αίθουσες.

Σ.: Δεν υπάρχει ο κίνδυνος με τις νέες ρυθμίσεις να παγιωθεί σήμερα μια διχασμένη παραγωγή ταινιών; Απ' τη μια να εξακολουθούν να βγαίνουν ταινίες σαν κι αυτές του ΕΚΚ, κι απ' την άλλη ταινίες σαν κι αυτές που κυκλοφορούν στην αγορά του βίντεο;

Ν.Π.: Θέλω να ανατρέψω τις ανησυχίες σας. Το χαρακτηριστικό της πολιτικής είναι ότι αλλάζει πάντοτε με τις καταστάσεις. Το πρόβλημα εδώ είναι ότι ακριβώς κάνουμε μια πολιτική που δεν μπορεί να αλλάξει καμιά φορά. Είναι χαρακτηριστικό ότι η μεγάλη συζήτηση γίνεται σήμερα με στόχο να μας

πει το Κέντρο την πολιτική του. Απ' τη στιγμή που είναι ρητά διατυπωμένη αυτή η πολιτική, τότε μόνο μπορεί να συζητηθεί, να αλλάξει, ακόμα και να ανατραπεί. Σήμερα έχει φανερό ότι ούτε η πλειοψηφία των ταινιών του ΕΚΚ έχει αντίκρουσμα στους κινηματογράφους, ούτε οι ταινίες του βίντεο έχουν αντίκρουσμα στα βιντεοκλάμπ. Αυτό συμβαίνει επειδή και ο καταναλωτής του βίντεο παρακολουθεί ξένα προγράμματα, και με τους ρυθμούς που πάμε πρώτα θα αρχίσει να καταλαβαίνει ρώσικα, παρά να περιμένει να δει ελληνική ταινία στην τηλεόραση ή το βίντεο. Όσο για τις ελληνικές κινηματογραφικές ταινίες, όσες απ' αυτές βρίσκουν αίθουσες, αγνοούνται κι αυτές απ' το κοινό, γιατί υπάρχει πάντα το επιχείρημα «Άσε με, είδα μία και δεν ξαναπάω». Βρισκόμαστε, λοιπόν, σήμερα σε μια κατάσταση, όπου δεν έχουμε να χάσουμε τίποτα, γι' αυτό δε συμμερίζομαι τους φόβους σας. Τον κινηματογράφο τον έχουμε ήδη χάσει, το βίντεο στηρίζεται οικονομικά περισσότερο στην πειρατεία παρά στη νόμιμη εμπορία.

Σ.: Αυτό συνέβη μόνο στην Ελλάδα;

Ν.Π.: Παντού, σ' όλο τον κόσμο. Αλλά το καθεστώς δεν είναι το ίδιο. Και μόνο το γεγονός ότι έστω και η πειρατική κασέτα στις χώρες της Ευρώπης αποδίδει στους δικαιούχους ένα μέρος από τα πνευματικά δικαιώματα, αυτό σημαίνει για μας ότι ακόμα κι απ' την πειρατική κασέτα εισπράττουμε κάποια διαφυγόντα κέρδη. Αυτό δεν υπάρχει εδώ. Είναι χαρακτηριστικό ότι σκεφτόμαστε τις φορολογικές ελαφρύνσεις που θα 'χει ένας επενδυτής, και όχι τις διευκολύνσεις που θα μπορούσε να 'χει ένας παραγωγός ταινιών, το ίδιο δηλαδή το επάγγελμα. Αυτό συμβαίνει επειδή δεν θεωρούμε τελικά τους εαυτούς μας παραγωγούς. Εμείς είμαστε μόνο οι φτωχοί συγγενείς που θα πάρουμε απ' τον έναν και τον άλλο και θα τα δάσουμε κάτω με τη δουλειά μας την προσωπική να κάνουμε την ταινία. Και βέβαια δεν αντιμετωπίζουμε καν το ενδεχόμενο κέρδους, ή - πολύ περισσότερο - φορολογικών ελαφρύνσεων...

Σ.: Η συζήτησή μας περιστρέφεται πάλι γύρω απ' το οικονομικό πρόβλημα. Αυτή είναι τελικά η αχίλλειος πτέρνα του ελληνικού κινηματογράφου

σήμερα;

Ν.Π.: Όχι, καθόλου. Αν τώρα μιλάμε για τα οικονομικά, αυτό οφείλεται στο ότι τα μέτρα που παίρνονται αφορούν τα οικονομικά δεδομένα παραγωγής ταινιών. Και δεν είναι καν μέτρα, είναι ημίμετρα. Θα μιλάμε σε λίγο για «κεντρονόμο» (κατά το «κουτσονόμο») όταν αναφερόμαστε στη σχετική τροπολογία του νομοσχεδίου για τον κινηματογράφο. Επιμένω, όμως, ότι τίποτα δεν πρόκειται να βελτιωθεί, αν δεν αλλάξει ριζικά η αντίληψη που έχουμε στα κεφάλια μας για τον κινηματογράφο. Σ' αυτές τις συζητήσεις που γίνονται για τα μέτρα, επικράτησε μια τεράστια σύγχυση γύρω απ' τους ίδιους τους όρους. Τι είναι αλήθεια «εμπορικός» και τι «ποιοτικός» κινηματογράφος; Στη συνείδηση των περισσότερων δημιουργών «εμπορικός» σημαίνει αγοραίος, χυδαίος. Στην πραγματικότητα ο όρος υποδηλώνει μια πρόθεση του δημιουργού που δεν αποκλείει καθόλου την ποιότητα. Όμως, σήμερα, με το επιχείρημα του «εμπορικού» μπορεί μια ταινία να αποκλειστεί από μια κρατική βράβευση. Όσο για τον όρο «ποιοτικός», αυτός εφευρέθηκε για να διαχωριστεί από τα άκρα: ούτε «καλλιτεχνικός», ούτε «εμπορικός». Τώρα, τι είναι αυτό το «ποιοτικό», άγνωστο. Πώς το αξιολογούμε; Με τον καλό ήχο, την καλή ηθοποιία; Μήπως θα το μετράμε με ποτενσιόμετρα για τον ήχο και φασματοσκόπια για τις εικόνες; Μήπως είναι προτιμότερος ο όρος «ψυχαγωγικός» κινηματογράφος; Αλλά μπορούμε να έχουμε ένα «ψυχαγωγικό δράμα»; Και το μπέρδεμα συνεχίζεται. Όλοι αυτοί οι όροι χρησιμοποιούνται για να περιγράψουν υποτίθεται μια πολιτική. Όμως στο τέλος αυτό που γίνεται είναι να επικρατούν πολύ πιο «χειροπιαστά» κριτήρια. Το τελευταίο επιχείρημα μπορεί να 'ναι: «αυτός πήρε πέρσι, του χρόνου πάλι, ο επόμενος». Και όλο το μπέρδεμα γίνεται πάνω στις προθέσεις. Γιατί αν δεις το αποτέλεσμα των ταινιών που κρίθηκαν «ποιοτικές», «καλλιτεχνικές», «πειραματικές», ή έστω «επικές», «κοινωνικές» και «ιστορικές», θα καταλάβεις ότι δεν έχουν καμιά σχέση μ' αυτούς τους χαρακτηρισμούς.

Ρ.Π.-Δ.Ψ.

□ Νέες Εκδόσεις

● Από τις εκδόσεις Βάνιας κυκλοφόρησαν αυτόν το μήνα τα εξής δύο βιβλία: «Οι Πρώτοι Έλληνες» του R.J. HOPPER και «Η Ευρωπαϊκή ζωγραφική του 17ου αιώνα» του Χρυσάνθου Χρήστου. Και τα δύο είναι μεγάλου σχήματος (17x23,5). Το βιβλίο του R.J. HOPPER «Οι Πρώτοι Έλληνες» οι Έλλη-

νες από την προϊστορία μέχρι τις απαρχές της Ιστορίας» μεταφράστηκε από τον Τάσο Δαρβέρη και προλογίζεται από τον καθηγητή αρχαιολογίας και πρώην αναπρύτανη του ΑΠΘ Γιώργο Χουρμουζιάδη (σελίδες 356). Ο συγγραφέας υπήρξε καθηγητής αρχαίας ιστορίας στο πανεπιστήμιο Σέφρλντ της Αγγλίας και μέλος της διοικούσας επιτροπής της βρετανικής αρχαιολογικής σχολής της

Αθήνας. Στο έργο του αυτό αναφέρεται επισταμένα στην εποχή του Χαλκού στην Ελλάδα, στη μετάβαση στην πρώιμη εποχή του σιδήρου, στην ίδρυση των ελληνικών αποικιών στη Μικρά Ασία, στον Εύξεινο Πόντο και στη δυτική Μεσόγειο, στις πολιτικές και κοινωνικές συγκρούσεις κατά την αρχαϊκή Ελλάδα, καλύπτοντας ολόκληρη την περίοδο από την μινωική και μυκηναϊκή εποχή

ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

Ελεύθερη ή απλώς ιδιωτική;

■ Η διακίνηση και η κατανάλωση της «πληροφόρησης», η θεαματική εικονοποίηση της κοινωνικής κίνησης, η συνεχής παραγωγή σημείων, η διαμόρφωση δηλαδή μιας φαντασιακής σχέσης των ανθρώπων με τις πραγματικές συνθήκες ύπαρξής τους, είναι το κυρίαρχο στοιχείο της υπερδομής της κοινωνίας μας. Δίπλα στους υπό συνεχή κρίση νομιμοποίησης και λειτουργίας παραδοσιακούς ιδεολογικούς μηχανισμούς οικοδομούνται νέοι, οι οποίοι εκφράζουν και διαμορφώνουν άλλωστε το πνεύμα της εποχής. Εκεί επενδύονται τεράστια κεφάλαια, εκεί συνάπτονται συμφωνίες ή διεξάγονται συγκρούσεις για τη συμμετοχή σ' αυτή τη διαδικασία ή τον έλεγχό της.

Έτσι λοιπόν τα τελευταία χρόνια τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας έχουν αναδειχθεί σε προνομιακό χώρο ανάπτυξης και επενδύσεων. Η οικονομική και ιδεολογική αναβάθμιση του ρόλου του τύπου, η εμφάνιση και η εδραίωση της ιδιωτικής ραδιοφωνίας πιστοποιούν το νέο βάρος των Μ.Μ.Ε. και μας προετοιμάζουν για το μεγάλο άλμα: την ιδιωτική τηλεόραση.

Η καθιέρωση της ιδιωτικής τηλεόρασης αποτελεί σταθμό στη διαδικασία ανάπτυξης των Μ.Μ.Ε. στη χώρα μας. Η εισβολή του ιδιωτικού τομέα στο πιο σημαντικό επικοινωνιακό μέσο θα επιφέρει τεράστιες ανακατατάξεις τόσο στην οικονομική απόδοση των Μ.Μ.Ε. όσο και στον τρόπο διαχείρισης της πληροφορίας. Το πιο φανερό οικονομικό αποτέλεσμα θα είναι θέβαια η αναδιανομή των εισροών διαφημιστικών κεφαλαίων στα μέσα προς όφελος της ιδιωτικής τηλεόρασης. Γι' αυτό άλλωστε και η μεγάλη πίεση και προσπάθεια των εκδοτικών τραστών να ιδιοποιηθούν και αυτό το μέσο. Όσον αφορά δε τη διαχείριση της πληροφορίας η χορήγηση αδειών των τηλεοπτικών σταθμών στους συγκεκριμένους εκδοτικούς φορείς, όπως εύστοχα επιστημαίνει ο Γ. Βότσης στο προηγούμενο τεύχος του Σχολιαστή (τεύχος 79), φαίνεται ότι ολοκληρώνει τον κύκλο δημιουργίας ολιγοπωλίων στον τομέα της πολιτικοκοινωνικής πλη-

ροφόρησης.

Τα προβλήματα όμως που δημιουργούνται απ' την ιδιωτική τηλεόραση δεν είναι μόνο θεσμικής και πολιτικής υφής για τον έλεγχο της ενημέρωσης και της διαφήμισης. Το μέσο αυτό είναι κυρίως φορέας και παραγωγός κουλτούρας και ως τέτοιο έχει ένα ειδικό κοινωνικό θάρος. Με τον όρο κουλτούρα εννοούμε το σύνολο των πρακτικών και των προτύπων-μοντέλων συμπεριφοράς που ισχύουν σε μια ορισμένη εποχή, σε μια ορισμένη κοινωνία και χαρακτηρίζουν τις δραστηριότητες των κοινωνικών ομάδων. Η τηλεόραση με την καθιέρωση και την καθολική της αποδοχή-συμμετοχή στη ζωή όλων των κοινωνικών ομάδων, στην σημερινή κοινωνία της αποξένωσης και της ατομικότητας, έχει τη δυνατότητα να εισάγει νέες πρακτικές και συμπεριφορές, να καταργεί άλλες, να διαμορφώνει και να αλλάζει τον τρόπο ζωής, να δημιουργεί δηλαδή μια άλλη κουλτούρα. Στην προκειμένη περίπτωση θέβαια, το υλικό μέσο απ' το οποίο θα παράγονται και θα εγχωράσσονται νέοι κώδικες συμπεριφοράς και νέα κοινωνικά πρότυπα, δεν θα είναι άλλο απ' αυτό που θα επιτάσσουν οι χρηματοδότες και το διαφημιστικό κεφάλαιο για την ποθητή υψηλή ακροαματικότητα: «λαϊκά» προγράμματα χαμηλότατου επιπέδου, ευτελής σώου, σαπουνόπερες, θίντεο-κλιπ, κ.λπ. Το αποτέλεσμα θα είναι η συγκρότηση μιας επιπλέον στρατηγικής κοινωνικής παθητικοποίησης και αποχαύνωσης. (Για τη σχέση νεολαίας-τηλεόρασης, σε μια χώρα-πρότυπο της ανάπτυξης των Μ.Μ.Ε., τις Η.Π.Α., ενδιαφέρουσες είναι οι περιγραφές του Μπρετ Ήστον Έλλις στο μυθιστόρημά του: «Λιγότερο απ' το μηδέν»).

Όσα αναφέραμε παραπάνω δεν απαλλάσσουν θέβαια την κρατική τηλεόραση ως ιδεολογικό μηχανισμό με την ίδια λειτουργία. Η σημερινή όμως πολιτική και ιδεολογική συγκυρία στο χώρο των Μ.Μ.Ε. μας οδηγεί ολοταχώς στην κυριαρχία της ιδιωτικής τηλεόρασης. Γιατί:

α. Οικοδομείται πάνω στην κρίση νομιμοποίησης της κρατικής τηλεόρασης, την αρτηριο-

σκήρωσή της, τον ασφυκτικό κρατικό έλεγχο. Έτσι έχει διαμορφωθεί ένα ευνοϊκότατο κλίμα αποδοχής της ιδιωτικής τηλεόρασης, η οποία δεν πλάσσει-ται ως ιδιωτική, αλλά ως ελεύθερη (όπως συνέβη και με την ιδιωτική ραδιοφωνία).

β. Ως ιδιωτική επιχείρηση θα είναι έξω από κάθε κοινωνικό έλεγχο. Η δημιουργία θεσμών ελέγχου όπως το Εθνικό Συμβούλιο Τηλεόρασης, είναι μάλλον τυπική και πράξη εξωραϊσμού και εκτόνωσης των αντιδράσεων. Άλλωστε κοινωνίες με παράδοση και ισχυρότερους θεσμούς δεν κατόρθωσαν να ελέγξουν τη λειτουργία και την επέκτασή του Μέσου. (Δες: Πέρσα Ζέρη: Πληροφόρηση και ιδιωτική τηλεόραση. Αντί, τεύχος 414). Είναι ενδεικτικό δε και το παράδειγμα της μη λειτουργίας των επιτροπών Δεοντολογίας των ιδιωτικών ραδιοσταθμών).

γ. Η ιδιοκτησία των υπό ίδρυση σταθμών απ' τα εκδοτικά τρασά έχει κλείσει τις κριτικές φωνές στον τύπο. Ήδη από τώρα οι περιφημοί τηλε-κριτικοί, αλλά ακόμα και οι ίδιοι οι εκδότες προσωπικά, έχουν αποδυσθεί σε μια εντυπωσιακή εκστρατεία υπέρ της ιδιωτικής τηλεόρασης, ασκώντας ταυτόχρονα μια ιδεολογική τρομοκρατία εναντίον όσων επιμένουν να αντιτάσσουν μια διαφορετική γνώμη.

Η αντίσταση εναντίον της επερχόμενης τηλεοπτικής λαίλαπας είναι σήμερα μηδανική. Η Αριστερά, που ως όφειλε, έπρεπε να προστατεύει και να οικοδομεί έναν άλλο πολιτισμό, περιορίζεται σε κάποιες φωνές τυπικού χαρακτήρα και αποδέχεται ως κατάκτηση την «ελεύθερη τηλεόραση». Πράγματι η Αριστερά έχει διανύσει τεράστια απόσταση, παραμένοντας στα ίδια. Απ' την παλιά εκείνη αντιδραστική λατρεία της παράδοσης (επιστροφή στις ρίζες), έχει οδηγηθεί σήμερα σε μια υποταγή άνευ όρων στον εξίσου αντιδραστικό ιδεολογικό μοντερισμό της νέας εποχής μας.

Εμπρός, λοιπόν, είμαστε έτοιμοι για ένα ακόμα άλμα. Απ' το βασίλειο του κενού της «ελεύθερης» ραδιοφωνίας, στο βασίλειο του κενού της εικόνας της «ελεύθερης» τηλεόρασης.

Κώστας ΚΑΡΑΚΩΤΙΑΣ

Η «μάχη» του Ράδιο-5

■ Η κρίση στον «9,84» έφερε στην επιφάνεια όλο το πρόβλημα των εξαρτήσεων της δημοτικής ραδιοφωνίας από διάφορους κομματικούς και δημοτικούς μηχανισμούς, καθώς και τα όρια αυτοχρήσ της. Έβαλε σε δοκιμασία όλα τα ωραία περί ανεξαρτησίας, πολυφωνίας και πλουραλισμού στο όνομα των οποίων δίνουν όρκους πίστης όλες οι ηγεσίες. Για ό,τι έγινε στον «9,84» θα μπορούσε να πει κανείς «τι περιμένατε από τη Δεξιά». Τι γίνεται όμως όταν τα ίδια περίπου γίνονται και σε ραδιοσταθμούς που ανήκουν σε Δήμους με αριστερή διοίκηση;

Να τώρα το «Ράδιο 5», ο σταθμός των 5 Δήμων της Β' Πειραιά. Ο μέχρι πρότινος διευθυντής του Γ. Βαφειδής παραιτήθηκε όταν αρνήθηκε να συμμορφωθεί προς τις άνωθεν κομματικο-δημοτικές εντολές. Ποιος ήταν αυτός. Ν' αποκλειστούν από το σταθμό όσοι διαφωνούν με την πολιτική του ΚΚΕ. Γιατί αυτή η ανοιχτή παρέμβαση; Γιατί ο εν λόγω διευθυντής επέτρεψε να μιλήσει σε πολιτική εκπομπή του σταθμού ένα «μαύρο πρόβατο», ο Κ. Κάμπος. Κάποιες πληροφορίες μάλλον έλεγαν πως επρόκειτο να δώσει συνέντευξη και ο Ν. Κοτζιάς. Αυτό ήταν. Ο κομιστής των εντολών Δήμαρχος Νικαίας Σ. Λογοθέτης, αναπληρωματικό μέλος της ΚΕ του ΚΚΕ, ήταν σαφής: «κομμένοι οι διαφωνούντες».

Όταν ο άλλος αντέτεινε πως ο σταθμός είναι δημοτικός, η απάντηση ήταν αποστοματική: «Εμείς οι Δήμαρχοι έχουμε την πολιτική ευθύνη». Κατόπιν τούτου ο διευθυντής του σταθμού πήρε το καπέλο του και έφυγε, παραιτούμενος «για προσωπικούς λόγους». Όταν οι εργαζόμενοι ζήτησαν εξηγήσεις, ο μεν Βαφειδής είπε πως οι προσωπικοί λόγοι δεν οφείλονται σε ασθένεια, κούραση ή οικονομική διαφορά – και όλοι κατάλαβαν – ο δε Λογοθέτης διέψευσε τις φήμες περί πολιτικών παρεμβάσεων – ήδη όλος ο σταθμός βούιζε – αλλά επανάλαβε τα περί πολιτικής ευθύνης των Δημάρχων κλπ.

Η αλήθεια είναι πως τον Βαφειδή τον έτρωγε το κεφάλι του. Από καιρό είχε λάβει τις δέουσες προειδοποιήσεις. Τα κομματικά και δημοτικά στελέχη καταλόγιζαν στο σταθμό «φιλελευθερισμό». Κάθε φορά που έδινε συνέντευξη κάποιος που ασκούσε κριτική στο Συνασπισμό γινόταν χαμός. Χαρακτηριστικά παρα-

δείγματα οι συνεντεύξεις των Μ. Παπαγιαννάκη, όταν εκπροσώπους τη μειοψηφία της ΕΑ που τασσόταν κατά του Συνασπισμού και Ν. Μπίστη του ΚΚΕ. ΑΑ – η ιστορία είναι ροκ: και δύο είναι τώρα μέλη της Πολιτικής Επιτροπής του Συνασπισμού μαζί με τον Σ. Λογοθέτη. Αλί πριν τις εκλογές μίλησε σταθμό ο Κ. Κάμπος. Μεταξύ άλλων έδωσε και μια απάντηση «δηλώσεις που είχε κάνει τότε Λ. Κύρκος για δογματικούς σ. ΚΚΕ εννοώντας τον Κάμμο. Αυτή θεωρήθηκε ανοσιούργημα. Ήταν φανερό πως ο σταθμός είχε ξεφύγει από τη γραμμή του Κόμματος», γιατί «πυροδοτούσε αντιθέσεις μέσα στο Συνασπισμό». Αυτά γίνονταν τις εκλογές, πριν δηλαδή εκφορτωθούν οι διαφοροποιήσεις σε λεγών του ΚΚΕ. Είναι επομένως εύκολο να καταλάβει κανείς έγινε όταν ο Κάμπος ξαναμίλη στο σταθμό μετά τη δημόσια διαφοροποίησή του. Μια... λεπτή μέτρεα! ο Γ. Βαφειδής είναι σ. λεχος του ΚΚΕ.

Έτσι λοιπόν το «Ράδιο 5» πληρώσε το μερτικό του στη γη χαρακαμάτων που γίνεται ΚΚΕ. Και να σκεφτεί κανείς ο αυτός ο συμπαθητικός σταθμός έχει μύρια άλλα προβλήματα εθίσσης. Θύμα λοιπόν αυτής μάχης το «Ράδιο 5». Η μέθοδός των αποκλεισμών εφαρμόζε στους μειοψηφούντες ενοχλητικούς, στους «δογματικούς», για τους άλλους δεν υπάρχει ριζορισμός, μπορούν να λένε και όπου θέλουν. Άλλωστε τοί είναι οι ανανεωτικοί. Ανεωτικοί εναντίον «δογματικών» με δογματικές μεθόδους. Α είναι δυνατό αυτή η αντιπαράθεση να συμπαρασύρει και χώρ όπως ένας δημοτικός ραδιοτικός σταθμός; Είναι δυνατό επιβληθεί ο νόμος του αποκισμού και στον κοινωνικό χώρο; Είναι δυνατό να αποκλει ένας βουλευτής από το δικαί του να λέει τη γνώμη του, εξάρτητα από το αν συμφωνεί μαζί του ή όχι; Είναι αριστη, δημοκρατική άποψη αυτή τα μαζικά μέσα ενημέρωσης να αντιμετωπίζουν τον δημοτικό σταθμό, για οποιους τόσο πολλά για τον κοινωνικό τους χαρακτήρα και ανεξαρτησία τους έχει πε ΚΚΕ; Γιατί είπαμε και στην ο οι άλλοι είναι δεξιοί τι πενεις. Αλλά τούτοι, οι οποδο περσεστρόικα και της γκλάσαν

Καημένο «Ράδιο 5» τι πλ νεις...

μέχρι τα τέλη του δ. αι. αιώνα. Θίγει και αναλύει ιστορικά γεγονότα που καλύπτονται κάτω από τον πέπλο του μύθου, όπως η καταστροφή της μινωικής Κρήτης, ο τρωικός πόλεμος, η κάθοδος των Δωριέων και η κατάρρευση των μυκηναϊκών κρατών. Πραγματεύεται θέματα όπως οι ταξικές διαμάχες στις πόλεις-κράτη της αρχαϊκής Ελλάδας που οδήγη-

σαν στην κατάρρευση των αστοκρατικών καθεστώτων και στην εμφάνιση του φαινομένου της τυραννίδας, στην επί κούλωση ανατροπή των τυράνων και στην διεύρυνση της δημοκρατίας, κ.α.. Ιδιαίτερ κεφάλαια αφιερώνονται στη Αθήνα και στη Σπάρτη, οι οποίες, κατά τον συγγραφέα αποτελούν ειδικές περιπτώσεις για την ιστορική έρευνα. Π

ράλληλα, περιγράφεται η εμφάνιση και επέκταση των ασιατικών αυτοκρατοριών (Λυδίας και Περσίας) οι οποίες αποτελούσαν μόνιμη απειλή για τον μικρασιατικό ελληνισμό και οι οποίες τελικά οδηγήσαν στην υποδούλωσή του και στους περσικούς πολέμους.

Το βιβλίο περιλαμβάνει ευρητήρια, εικόνες εκτός κειμένου καθώς και ιδιαίτερα εκτεταμένη βιβλιογραφία.

«Η ευρωπαϊκή ζωγραφική του 17ου αιώνα - το μπαρόκ» του Χρυσάνθου Χρήστου αποτελεί μια ιδιαίτερα εκτεταμένη και αναλυτική μελέτη του θέματος που υποδηλώνει ο τίτλος του (σελ. 516).

Ο συγγραφέας είναι τακτικός καθηγητής της Φιλοσοφικής Σχολής της Αθήνας, όπου διδάσκει ιστορία της τέχνης. Υπήρξε επίσης τακτικός καθηγητής Μεσαιωνικής και νεότερης τέχνης της Δύσης στο ΑΠΘ (1965-79). Κατέβαλε ιδιαίτερη προσπάθεια για να ιδρυθεί σχολή καλών τεχνών στη Θεσσαλονίκη. Άλλα έργα του είναι: «Η ιταλική ζωγραφική του 15ου αιώνα», «Θεωρία και ιστορία της νεότερης τέχνης», «Η ευρωπαϊκή ζωγραφική του 19ου αιώνα», και «Η ζωγραφική του 20ου αιώνα».

Σύμφωνα με τον συγγραφέα, η τέχνη του 17ου αιώνα - το Μπαρόκ - αποτελεί έκφραση του ιστορικού οικονομικοπολιτικού προβληματισμού της εποχής, μέσα στον οποίο μπορούμε να γνωρίσουμε τα ουσιαστικά στοιχεία που απασχόλησαν τον άνθρωπο εκείνης της περιόδου. Ο όρος «μπαρόκ» καλύπτει τάσεις και χαρακτηριστικά που παρουσιάζουν καθαρά αναθετικά στοιχεία. Η παλιότερη σημασία της λέξης στη γαλλική γλώσσα σημαίνει κάτι ακανόνιστο, μια ανωμαλία. Σαν όρος, χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά στην ιστορία της τέχνης κατά τον 18ο αιώνα από τους θεωρητικούς του νεοκλασικισμού: έτσι, στο χώρο της τέχνης, «μπαρόκ» σημαίνει έλλειψη μέτρου, απελευθέρωση της φαντασίας, προτίμηση του παράλογου. Ο Χ. Χρήστου ξεκινά τη μελέτη με το αφιέρωμα τον Ιταλό ζωγράφο Καραβάτζιο, επικεντρώνεται σε Ισπανούς ζωγράφους όπως ο Βελάσκεθ, και κορυφώνεται στον Ρέμπραντ, και στους επιγόνους του.

Το βιβλίο περιέχει εικόνες αντιπροσωπευτικών έργων των ζωγράφων της περιόδου που εξετάζει.

Λ.Α.

● **ΙΣΜΑΗΛ ΚΑΝΤΑΡΕ:** «Το Γεφύρι με τις Τρεις Καμάρες». Μυθιστόρημα. Εκδόσεις ΤΟΥ ΕΙΚΟΣΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ. Αθήνα 1989.

Ένας επιπλημπτικός, που οι σπασμοί του ερμηνεύονται σαν μήνυμα από το Θεό, πλανόδιοι ραψωδοί, που τραγουδάνε παράξενες μπαλάντες,

κάποιοι απεσταλμένοι μιας ξένης δύναμης, караβάνια με ασφάλτο - εμπόρευμα του διαίωνα - που διασχίζουν τη χώρα, ένα χέρι κακοποιό, που καταστρέφει τη νύχτα ό,τι έχει κτιστεί την ημέρα, ένας κτισμένος: αυτά είναι τα δυσοίωνα γεγονότα που το 1377 πλαισιώνουν το κτίσιμο ενός γεφυριού πάνω στον καταρραμένο Ουγιάν, στη νότια Αλβανία, όπως τα αφηγείται με τη μορφή χρονικού ο μοναχός Γκιόν. Ο Ισμαήλ Κανταρέ ασχολείται με τις

σχέσεις θρύλου-πραγματικότητα και αποδεικνύει πως ο θρύλος μπορεί να χρησιμοποιηθεί για σκοπούς «δολιούς». Στο μυθιστόρημα αυτό ο Κανταρέ καταγράφει τα ολέθρια γεγονότα του κτισίματος ενός γεφυριού, θέλοντας να παροναγγείλει τον ερχομό μιας φοβερότερης μάστιγας. Της κατάληψης της Αλβανίας από την Οθωμανική Αυτοκρατορία, απαρχτή μιας τυραννίας που θα διαρκούσε πολλούς αιώνες. Την μετάφραση του βιβλίου

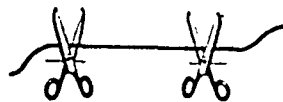
έκανε η Μαρίχεν Τσαλίκη.

● **ΜΠΡΑΝΙΜΙΡ ΣΤΕΠΑΝΟΒΙΤΣ:** «Ο θάνατος του κυρίου Γκόλουζα». Νουβέλες. Εκδόσεις ΗΡΩΔΟΤΟΣ. Αθήνα 1989.

Βαλκάνιος κι ο συγγραφέας αυτού του βιβλίου. Ο Μπράνιμιρ Στεπάνοβιτς γεννήθηκε το 1937 στο Τίπογκραντ της Γιουγκοσλαβίας. Θεωρείται σήμερα κλασικός

συγγραφέας της σέρβικης λογοτεχνίας. Το βιβλίο αυτό περιέχει τέσσερις νουβέλες. Θεματογραφία του, ο άνθρωπος κι ο θάνατος σε μια συνειδητή αντιπαράθεση, μια αμοιβαία αναμονή. Την μετάφραση από τα σερβοκροατικά έκανε ο Λεωνίδας Χατζηπροδρομίδης.

Γιάννης ΝΑΟΥΜΗΣ

Ο ΠΟΛΥΤΕΚΝΟΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΚΑΙ Ο ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ

Κοινωνικές επαφές

■ Θα σας φανεί ίσως απίθανη η συνομιλία που ακολουθεί - όπως την απέδωσαν οι στενογράφοι της Ελληνικής Βουλής - αλλά πιστέψτε μας είναι τα λόγια ενός υπουργού του «Συνασπισμού» και ενός σοσιαλιστή βουλευτή του ΠΑΣΟΚ. Πάντως χωρίς ίχνος κακίας ευχόμεστε περαστικά στον κ. Μυλωνά, τον υπουργό πολιτισμού, αλλά και στην ηγεσία του Συνασπισμού που αυτή την εποχή δοκιμάζεται στην εξουσία και γυμνάζεται για περισσότερη συμμετοχή στα νέα «ιδεώδη του έθνους» και του κεφάλαιου, φυσικά...

«Πρώτη επίκαιρη ερώτηση, πρώτης επιλογής είναι του συναδέλφου κ. Κίμωνα Κουλούρη προς τον Υπουργό Πολιτισμού και έχει ως εξής:

“Ανεγράφω εις τον Τύπο ότι έγινε στο Πόρτο Ρίκο στα πλαίσια της διεκδίκησης της Ολυμπιάδας του 1996 συνάντηση εκπροσώπων της Κυβέρνησης με τον έκπτωτο βασιλιά Κωνσταντίνο Γλύξμπουργκ χωρίς να υπάρξει έκφραση απαρεσκείας από την Κυβέρνηση”. Ερωτάται ο κ. Υπουργός γιατί δεν υπήρξε επίσημη αντίδραση της ελληνικής κυβέρνησης και αν υιοθετεί τις δηλώσεις του μουσικοσυνθέτου Θεοδωράκη επίσημου εκπροσώπου.

Ο κ. Υπουργός έχει το λόγο. **ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΥΛΩΝΑΣ (Υπουργός Πολιτισμού):** Θα ήθελα να αρχίσω με το να πω ότι ο κ. Θεοδωράκης δεν ήταν επίσημος εκπρόσωπος της Κυβερνήσεως. Είχε επιλεγεί πράγματι, ως προσωπικότητα που θα έδινε υποστήριξη στην αντιπροσωπεία, όπως είχε επιλεγεί και η βουλευτής κ. Μελίνα Μερκούρη η οποία τελικώς δεν μπόρεσε να πάει και η Νάνα Μούσχουρη για τον αυτό λόγο.

Δεν εκπροσωπούσαν την Κυβέρνηση. Απλώς, υποτίθεται ότι έδιναν κάποια αίγλη, λόγω διεθνούς ακτινοβολίας, στην αντιπροσωπεία.

Θα ήθελα σύντομα, ν' απαντήσω στον αγαπητό συνάδελφο ότι ουσιαστικά, έγινε πολύ θόρυβος για το τίποτα.

Όταν φθάσαμε εκεί, κάναμε μια μικρή σύσκεψη, γιατί κάποιος μας ειδοποίησε ότι «φαίνεται ότι ήλθε εδώ και ο Κωνσταντίνος» και αποφασίσαμε ότι δεν θα τον προσκαλέσουμε στην ελληνική έκθεση. Δεν χρειάζε-

ται, βέβαια, να το αναπτύξω αυτό. Παμψηφεί το αποφασίσαμε.

Όπως ξέρετε, κάθε χώρα που διεκδικεί τους αγώνες, είχε και μία έκθεση με τα στάδιά της, με διάφορα στοιχεία, πληροφορίες, στατιστικές, κλπ.

Πράγματι, τη δεύτερη, νομίζω, μέρα - δεν έτυχε να είμαι εκεί, δεν άποσευχε ευθύνες, απλώς δεν έτυχε να είμαι εκεί - επισκέφθηκε την έκθεση ο Κωνσταντίνος. Απ' ό,τι έμαθα από τους συναδέλφους, έκανε διάφορες τυπικές ερωτήσεις “εδώ θα γίνει το στάδιο;” “πού είναι το κολυμβητήριο;” και κάτι τέτοια και σε 5' λεπτά έφυγε.

Η απόφαση, που υπήρχε, ήταν ότι, αν έλθει, δεν θα μπορούσαμε να τον γυρίσουμε την πλάτη, θα τον χαιρετίσουμε ψυχρά, όπερ και εγένετο.

Το δεύτερο, που ίσως θεωρήθηκε και σοβαρότερο, είναι ότι κάναμε μία ελληνική βραδιά εκεί, με μουσική Θεοδωράκη και είχαμε καλέσει τα μέλη όλης της Ολυμπιακής Επιτροπής - αυτό έγινε την τέταρτη μέρα, την προτελευταία - και βεβαίως, όλους τους επισήμους του Πουέρτο-Ρίκο, τον Κυβερνήτη, ο οποίος είναι ουσιαστικά ο Πρόεδρος του Πουέρτο-Ρίκο, τους δημοσιογράφους όλους κλπ. και εκεί, βεβαίως χωρίς να έχει προσκληθεί - γιατί ήταν γενική η πρόσκληση, δεν στείλαμε προσωπικές προσκλήσεις σε κανένα - κατέπλευσε και ο Κωνσταντίνος.

Εκάθησε σε ένα τραπέζι - το έκανε επίτηδες δεν γνωρίζω - παραπλεύρως με τον κύριο Θεοδωράκη. Έβλεπα εγώ από μακριά ότι αντιήλλασαν μερικές κουβέντες, δεν νομίζω πολιτικές φύσεως. Αυτό έγινε εκείνη την βραδιά. Στο τέλος έγινε κάτι, που και εγώ θεωρώ ότι ήταν ανώμαλο. Χωρίς να ρωτήσει κανέναν, μόλις τελείωσε η μουσική του Θεοδωράκη σηκώθηκε ο Κωνσταντίνος πήγε στο μικρόφωνο και εξέφρασε την ικανοποίησή του γι' αυτή την ωραιότητα μουσική που ακούσαμε. Τίποτε άλλο.

Ποια ήταν τώρα η δική μου προσωπική επαφή. Ήταν μία και μόνη η εξής: Ο Πρόεδρος της ΔΟΕ ο κύριος Σάμαρανκ έκανε ένα επίσημο γεύμα - και το αναφέρω αυτό όχι λόγω του προσώπου μου, δεν είμαι κανένα σπουδαίο πρόσωπο - στο οποίο έγινε

η εξαιρετική τιμή στην Ελλάδα να είμαι ο μόνος αντιπρόσωπος από τις διεκδικούσες πόλεις που εκλήθη σ' αυτό το τραπέζι στο οποίο κάθισαν περίπου 8 άτομα.

Ο κ. Σάμαρανκ είχε καλέσει τον Πρόεδρο του Πουέρτο Ρίκο, την Πριγκίπισσα Άννα της Αγγλίας - υπάρχει ένας διεθνής συνομιλισμός σ' αυτά τα πράγματα - η οποία είναι μέλος της ΔΟΕ, κάποια πριγκίπισσα νομίζω του Λιχτενστάιν και κάποιους άλλους παράγοντες. Εκεί ήταν και ο Κωνσταντίνος. Και σε μία στιγμή με ρώτησε, “πόσα παιδιά έχετε;” και εγώ του απάντησα ότι έχω τρία παιδιά. Τότε αυτός μου απάντησε ότι έχει πέντε παιδιά. Αυτή ήταν όλη η συζήτηση που έκανα εγώ προσωπικά. Και έχω την εντύπωση ότι πιθανώς και άλλα μέλη της αντιπροσωπείας μας να είχαν αυτού του επιπέδου συζήτηση.

Ρώτησα όλους, αν είχαν καμιά πολιτική συζήτηση. Βεβαίως, όχι από πλευράς μας. Τώρα ποια είναι η ευθύνη της κυβερνήσεως για την οποία ο αξιότιμος συνάδελφος ερωτά. Νομίζω ότι θα το κάναμε ζήτημα, αν αποδοκιμάζαμε δηλώσεις του κ. Θεοδωράκη που έμαθα ότι έγιναν εδώ στην Αθήνα. Εγώ τις διάβασα από την εφημερίδα. Φαίνεται ότι τον ρώτησαν μόλις έφθασε εδώ και είπε την φράση “κάψαμε αμοιβαίως τους φακέλους μας”. Φαίνεται ότι τους καίγανε την ώρα που τους είδα να μιλάνε πλάι-πλάι.

Η τάση μας είναι να μειώσουμε την σημασία όλων αυτών. Και τελειώνω κύριε Πρόεδρε, λέγοντας ότι βεβαίως δεν χρησιμοποιήσαμε τον Κωνσταντίνο εις το να μας βοηθήσει - και δεν βλέπω πως μπορεί να μας βοηθήσει - για να πάρει η Αθήνα τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 1996.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Αθανάσιος Τσαλδάρης): Ο κύριος Κουλούρης έχει τον λόγο.

ΚΙΜΩΝ ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ: Με πολύ προσοχή άκουσα, κύριε Πρόεδρε τον, κύριο Υπουργό και λυπάμαι διότι αν και γνωρίζω τους αγώνες του ενάντια στην βασιλεία και σε κάθε μορφή αυταρχισμού σ' αυτόν τον τόπο, θα διαφωνήσω σε πάρα πολλά σημεία σ' αυτήν την αφήγησή του.

Κύριε Υπουργέ, έγιναν δύο επισκέψεις και όχι μία, του Κωνσταντίνου Γλύξμπουργκ. Στη δεύτερη μάλιστα συνόδευε την

πριγκίπισσα της Μεγάλης Βρετανίας. Έγιναν δύο επισκέψεις στη σουίτα σας όπου θρηνούσαν τα εκθέματα της Ελληνικής Αντιπροσωπείας.

Δεύτερον, εξεδώσατε προσκλήσεις για το γεύμα και την βραδιά Θεοδωράκη τις οποίες υπογράφατε εσείς ο ίδιος. Έχω μία τέτοια πρόσκληση. Δεν γνωρίζω, εάν προσκλήθηκε και ο ίδιος ο πρώην βασιλιάς.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΥΛΩΝΑΣ (Υπ. Πολιτισμού): Σας βεβαιώ, όχι.

ΚΙΜΩΝ ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ: Το αποδέχομαι. Όμως δεν κάθησε οπουδήποτε, αλλά κάθησε δίπλα σας και δίπλα στον Μίκη Θεοδωράκη. Αυτή είναι η ακριβής εξιστορήση που μου έγινε από μέλη της Ελληνικής Αντιπροσωπείας.

Τρίτον, πήρε μικρόφωνο και μίλησε την ώρα που εσείς κάνατε γεύμα.

Τέτατον, έγιναν πολιτικές δηλώσεις από το Μίκη Θεοδωράκη την ώρα που ο Μίκης Θεοδωράκης δεν ήταν ο οποιοσδήποτε τυχαίος εκεί. Εκλήθη από τον Πρωθυπουργό της χώρας, τον κ. Τζαννή Τζαννετάκη, να εκπροσωπήσει τη χώρα μας σ' αυτή την προσπάθεια της διακομματικής αντιπροσωπείας που πήγε στο Πουέρτο Ρίκο. Δεν ήταν το οποιοδήποτε τυχαίο πρόσωπο. Ήταν ο εκπρόσωπος του κ. Τζαννή Τζαννετάκη και προχώρησε σε πολιτική δήλωση που δημιουργεί μέγα πολιτικό θέμα και μέχρι αυτή την ώρα που μιλήσατε δεν αποδοκιμάσατε αυτή τη δήλωση. (...)

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΥΛΩΝΑΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Πρώτον, όχι πως έχει και τόση πολύ σημασία, πράγματι κάθησε πλάι στον Θεοδωράκη, αλλά όχι πλάι σε μένα σε κείνο το τραπέζι. Είμαστε αντίκρου, αλλά αυτό καταντάει δευτερεύον. Απλώς ήθελα να πω ότι ούτε κατά διάνοια ζητήσαμε από τον Κωνσταντίνο να βοηθήσει και δεν βλέπω και πως θα βοηθούσε. Ήταν μια φυσιογνωμία περιθωριακή - επίτιμο μέλος είναι, δεν είναι μέλος της ΔΟΕ - και αναμφισβητήτως δεν έπαιξε κανένα ρόλο και ούτε θα επιτρέψουμε εμείς, ούτε θα του ζητήσουμε να παίξει ρόλο για την Ολυμπιάδα. Επρόκειτο για μια, ως την πούμε, κοινωνική επαφή και τίποτα άλλο. Όσο για τη δήλωση του κ. Θεοδωράκη...

Σ.

Ο ΚΟΣΚΩΤΑΣ ΑΠΕΘΑΝΕ ΖΗΤΩ Ο ΑΛΑΦΟΥΖΟΣ!

Τη μέρα που κυκλοφορεί αυτό το τεύχος εκδικάζεται στην Ολομέλεια του Αρείου Πάγου με πρόεδρο τον κ. Γρίθα μια υπόθεση με ιδιαίτερη σημασία. Κατὰ κάποιο τρόπο θα πάρουμε και μια πρώτη γεύση απ' τον τρόπο που θα λειτουργήσει σε λίγο καιρό το ειδικό δικαστήριο. Όχι μόνο γιατί ο πρόεδρος θα είναι ο ίδιος, αλλά γιατί ο ένας απ' τους δύο αντίδικους είναι ο εφοπλιστής Α. Αλαφούζος που είναι το «νέο πρόσωπο» στο χώρο των μέσων ενημέρωσης.

Η ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΑ της κάθαρσης έχει φαίνεται και 'Αγιους Τόπους: πρόκειται για τις εγκαταστάσεις της Γραμής στην Παλλήνη.

Ο πρώτος που τις «πάτησε» ήταν ο εφοπλιστής Αριστείδης Αλαφούζος. Την παραμονή της φυγάδευσης του Κοσκωτά (4 Νοεμβρίου 1988) υπέγραψε με τους Δ. Κουνελάκη και Λ. Μιχαλά ένα προσύμφωνο αγοράς της Καθημερινής. Η συνέχεια είναι γνωστή. Ο Α.Α. προσπαθεί να πάρει και τα μηχανήματα, συνεργάζεται με τον Λαμπράκη και συγκροτούν την εταιρία «Ανάφη ΑΕ» για «εκδοτικές και τυπογραφικές εργασίες», παζαρεύει τη Βραδυνή, και αγοράζει (ο υιός Αλαφούζος) τον ραδιοσταθμό SKY. Η παρέμβασή του να αγοράσει το «Κανάλι 15» προκαλεί την παραίτηση του διευθυντή και την δημόσια καταγγελία του. Στη συνέχεια συνεργάζεται με τους άλλους τέσσερις εκδότες (Βαρδινογιάννη, Λαμπράκη, Τεγόπουλο, Μπόμπολα) στο MEGA Channel. Σήμερα, φέρεται δυσανεσθημένος απ' αυτή τη συνεργασία. Ίσως τελικά στη μοιρασιά την καναλιών βρεθεί με άλλη κοινοπραξία.

Η ουσία όμως είναι μία. Ο Α.Α. εμφανίζεται στον εκδοτικό χώρο τη στιγμή της εξαφάνισης του Κοσκωτά και από εκείνη τη στιγμή η παρουσία του είναι κάτι παραπάνω από δυναμική. Έχει, άλλωστε, αυτό που λείπει σε άλλους εκδότες: χρήματα! Όπως εξηγεί ο ίδιος, αγόρασε την Καθημερινή γιατί δε βάσταγε η ψυχή του να βλέπει μια ιστορική εφημερίδα να κλείνει. Άλλωστε, ταυτόχρονα με την αγορά της Καθημερινής ανακοίνωσε ότι θα χαρίσει στην ΕΣΗΕΑ το κτίριο της Σωκράτους για τη δημιουργία ενός μουσείου τύπου!

Παρόμοιες γαλαντόμες κινήσεις δεν μας είχε συνηθίσει μέχρι τότε ο χώρος των εκδοτών, με μόνη εξαίρεση το αφεντικό της «Γραμής». Αλλά είπαμε: ο κ. Αλαφούζος διαθέτει χρήματα. Και αν η προέλευση των χρημάτων του προκατόχου του στην Καθημερινή παρέμενε για όλους μυστήριο, ο κ. Αλαφούζος είναι «εξορισμού» πλούσιος: είναι εφοπλιστής!

Τα πράγματα, όμως, δεν είναι τόσο απλά. Η υπόθεση που φέρνουμε σήμερα στη δημοσιότητα έχει ιδιαίτερη σημασία. Γύρω από μια ιστορία που ξεκινά σαν προσωπική αντιδικία

«Ο ΕΝ ΠΟΛΛΑΙΣ ΑΜΑΡΤΙΑΙΣ»

Ο κ. Γ. Τσιτσιλιάνης έστειλε στις 4.9. την ακόλουθη επιστολή:

Εις Προσοχή Κων. Χ. Τεγόπουλου
Χ. Λαμπράκη, Α. Καραπαναγιώτη
Χ. Πασαλάρη
Γ. Μπόμπολα, Α. Φιλιππόπουλου

Θέμα: ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ / Α. ΑΛΑΦΟΥΖΟΣ

Αγαπητοί κύριοι,

Για την χορήγηση άδειας ιδρύσεως και λειτουργίας τηλεοπτικών σταθμών σε ανώνυμες εταιρίες, απαραίτητη προϋπόθεση είναι να είναι φερέγγυες και να απολαμβάνουν αξιοπιστίας αυτές και οι μέτοχοί τους.

Θέτω ευθέως το ερώτημα: Ο Αριστείδης Αλαφούζος τηρεί τις προϋποθέσεις αυτές;

Είναι δυνατόν να αγνοείτε τα στοιχεία που ολόκληρος ο ελληνικός τύπος, αλλά και ο ξένος, έχει δημοσιεύσει μέσα στο τελευταίο έτος;

Στοιχεία που εμπεριστατωμένα αναφέρονται

- Στις τελεσίδικες δικαστικές αποφάσεις και την δόλια άρνησή του να ευθυγραμμισθεί με αυτές και να πληρώσει τα ποσά που οφείλει, που δεν είναι και λίγα.
- Στην αποφυγή των δικαστικών κλητήρων προκειμένου να ματαιώσει την εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων, κρυπτόμενος.
- Στην δόλια αλλαγή των εταιριών του με άλλες συνώνυμες προκειμένου να εξαπατήσει αυτούς στους οποίους χρωστάει.
- Στην προσπάθεια σταδιακής άλωσης των μέσων μαζικής ενημέρωσης προκειμένου να χρησιμεύσουν αυτά σαν ΑΣΠΙΔΑ των παρανομιών του. (Καθημερινή, ΣΚΥ, Κανάλι 15, TV κτλ.).
- Στην λαθρεμπορία πετρελαίου.
- Στις υπερτιμολογήσεις πλοίων και ναυπηγικών συμβολαίων προκειμένου να του χορηγηθούν υψηλά δάνεια από την Εθνική Τράπεζα.

Ευρίσκεστε στα πρόθυρα μιας συνεργασίας με άλλους εκδότες πάνω σε ένα πολύ σοβαρό και ευαίσθητο κεφάλαιο, όπως είναι η ιδιωτική τηλεόραση. Η ποιότητα των προσώπων με τα οποία θα συνεργασθείτε θα σφραγίσει αναγκαστικά το αποτέλεσμα της προσπάθειάς σας.

Αν αγνοείτε τα παραπάνω και προχωρήσετε σε συνεργασία με τον «εν πολλαίς αμαρτίαις περιπεσόντα» κ. Αλαφούζο, τουλάχιστον κάντε το συνειδητά. Γνωρίζοντας το ποιόν του. Θα είσατε συνυπεύθυνος για την ποιότητα που θα προσδώσετε στον τηλεοπτικό σταθμό σας και για όλα τα επακόλουθα...

Με εκτίμηση,
Αχαϊκή Ναυτιλιακή Α.Ε.
Πηνειός Ναυτιλιακή Εταιρία
Γ. Τσιτσιλιάνης

IN THE HIGH COURT OF JUSTICE
QUEEN'S BENCH DIVISION
COMMERCIAL COURT
IN THE MATTER OF THE ARBITRATION ACTS 1950 AND 1978
AND
IN THE MATTER OF AN ARBITRATION

BEFORE
THE HONOURABLE MR JUSTICE
JUDGMENT
DATED THE 26TH JUNE 1986.

Pursuant to the Arbitrator's Award herein dated the 9th day of February 1982 whereby it was awarded and determined that:-

1. The Defendants (Managers) shall forthwith pay to the Plaintiffs (Owners) the sum of U.S.\$1,911,081 plus interest on the said sum at the rate of 15% per annum from October 1st 1978, until the date of the Award (9th February 1982) in settlement of the Plaintiffs' (Owners) claim regarding the wharf insurance of the vessel.

Η τελεσίδικη απόφαση του ανώτατου αγγλικού δικαστηρίου που καταδικάζει τον Α. Αλαφούζο να πληρώσει 1.9 εκ. δολάρια και επιπλέον τους τόκους.

δυο επιχειρηματιών, ξεκινά ένας δικαστικός αγώνας που κορυφώνεται σήμερα και είναι ιδιαίτερα αποκαλυπτικός για την επιχειρηματική δραστηριότητα του κ. Α.Α., για την προσωπικότητά του, αλλά και για το ρόλο της δικαστικής εξουσίας και του Τύπου σε όλη αυτή την περίοδο.

Το ιστορικό

- Στις 10 Απριλίου 1978 στα ανοιχτά της Αυστραλίας βυθίστηκε το πλοίο Μάιρα, που ανήκε στην «Pinios Shipping Company no 1» (Γ. Τσιτσιλιάνης) και το διαχειριζόταν η «Glafki Shipping Co S.A.» (Α. Αλαφούζος).
- Σύμφωνα με τους διεθνείς και ελληνικούς νόμους, και το σχετικό συμφωνητικό (6.9.77) η διαχειρίστρια έπρεπε να είχε ασφαλίσει το πλοίο για ποσό 12 εκ. δολαρίων, έτσι ώστε να καλύπτει τις υποχρεώσεις εκ των υποθηκών και το ποσό συμμετοχής των μετόχων της πλοιοκτητρίας στην πρόσκτηση του πλοίου. Όμως η διαχειρίστρια το είχε ασφαλίσει μόνο για 10 εκ. δολ.

Η μειωμένη αυτή ασφάλιση μετά την απώλεια του πλοίου είχε σα συνέπεια να μείνει ένα χρέος 700.000 δολ. στην Εθνική Τράπεζα η οποία μετά από δικαστικό αγώνα στην Αγγλία πετυχαίνει την καταδίκη του Γ. Τσιτσιλιάνη της «Pinios» να πληρώσει 1.400.000 (κεφάλαιο και τόκοι). Μετά απ' αυτή την εξέλιξη οι πλοιοκτήτες απαιτούν απ' τον διαχειριστή 1.9 εκ. δολ. για να καλυφθεί η ασφαλιστική διαφορά και αποζημίωση.

• Η υπόθεση φτάνει στα αγγλικά δικαστήρια και μέχρι τη Βουλή των Λόρδων. Η οριστική και αμετάκλητη απόφαση εκδίδεται το 1986 και δικαιώνει τον πλοιοκτήτη κ. Τσιτσιλιάνη. Δεν είναι όμως δυνατή η εφαρμογή της στην Αγγλία γιατί δεν υπάρχουν εκεί περιουσιακά στοιχεία του Α. Αλαφούζου.

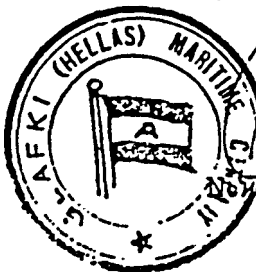
Κατόπιν αυτού, η «Pinios» κάνει προσφυγή στο Πρωτοδικό Αθηνών για να γίνει εκτέλεση της απόφασης στην Ελλάδα. Μέχρι σήμερα αυτές οι προσφυγές έχουν απορριφθεί ως ανβαίνουσες προς την Δημόσια Τάξη. Το θέμα εξετάζεται σήηρα (28 Σεπτεμβρίου) στην Ολομέλεια του Αρείου Πάγου.

Όσοι σπεύσουν να συμπεράνουν ότι πρόκειται για 1 απλή προσωπική αντιδικία χωρίς καμιά σημασία καλούν να μελετήσουν το ιστορικό της κατά τα συστατικά στοιχεία της.

Τα στοιχεία

Ο Α. Αλαφούζος, στηριζόμενος στη μεγάλη οικονομική και πολιτική του επιφάνεια, αποφεύγει μέχρι σήμερα να εκπληρώσει τις οικονομικές του υποχρεώσεις. Και όχι μόνο αυτό. Κατά τη διάρκεια αυτού του μεγάλου δικαστικού αγώνα παίρνει θέσεις και καταφεύγει σε μέσα που θέτουν σε σοβαρή αμφισβήτηση τη «φερέγγυότητα» και την «αξιοπιστία» των ιδιοτήτων που απαιτούνται από το σχετικό άρθρο του νόμου για την ιδιωτική τηλεόραση. Ο Γ. Τσιτσιλιάνης έχει στείλει επιστολή προς τους 4 εκδότες, συνεργάτες του Α. Αλαφούζου στο MEGA-Channel, όπου τους εγκαλεί γι' αυτή τη συνεργασία εφόσον είναι γνώστες των σχετικών στοιχείων.

• Για τη στάση του Α.Α. είναι ενδεικτική η υποδοχή που έλαβε στις 6.4.88 ο δικαστικός επιμελητής του Πρωτοδικού Αθηνών Γεώργιος Σαμπάνης που πήγε να εκτελέσει απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών στα γραφεία «Glafki». Ο υιός Αλαφούζος δήλωσε στον επιμελητή ότι δεν βρίσκεται η «Glafki Shipping Company SA», αλλά «Glafki (Hellas) Maritime Company». Πράγματι, η επωνυμία της εταιρείας είχε αλλάξει, όμως οι μέτοχοι, οι συνεργάτες οι εργασίες είχαν μείνει ίδιες! Έχουμε στη διάθεσή μας πο

GLAFKI (HELLAS) MARITIME COMPANY[illegible]

53

ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

Το γνωστό τραγουδι του Κηληδόνη για τη σταθερότητα των ερωτικών σχέσεων θυμίζει το γαϊτανάκι εκδοτών, εφοπλιστών, μεγαλοεργολάβων κλπ., γύρω απ' τα κανάλια της ιδιωτικής τηλεόρασης. Τα 'φτιαξε Κόκκαλης με τον Βουδούρη που δεν ήθελε ούτε ν' ακούσει ο ένας για τον άλλο. Ο Κόκκαλης είχε παλιότερα σχέσεις με τον Λαμπράκη, ο οποίος στη συνέχεια συμφώνησε με τον Αλαφούζο, αλλά αυτός δυσανεκτήθηκε απ' τον Βαρδινογιάννη, ο οποίος φαίνεται ότι εμπνεύει τον Τεγόπουλο και συνεργάζεται αρμονικά με τον Μπόμπολα. Όσο για τον Βουδούρη, ενώ στην αρχή συμμετείχε στην ομάδα των «5», πριν καταλήξει στον Κόκκαλη, πέρασε ένα φεγγάρι απ' την «Ελευθερη Τηλεόραση Α.Ε.» με τον Σιαμαντά, τον Καραγιάννη και τον Καλογρίτσα, ο οποίος τώρα δηλώνει ότι προχωρά με τον Κυριακού και τον Μέρντοχ, που μας έχει όλους στο τσεπάκι του.

ΕΚΘΑΜΒΗ η κοινή γνώμη αναμένει την οριστική «τακτοποίηση» των εταιριών που θα αναλάβουν τα ιδιωτικά κανάλια. Μέχρι σήμερα, το μόνο σίγουρο είναι ο ιδιαίτερος ρόλος που θα παίξουν οι ισχυρότεροι επιχειρηματίες (Βαρδινογιάννης, Κόκκαλης, Αλαφούζος) καθώς και η συμμετοχή ορισμένων γνωστών ξένων (Μέρντοχ, Μπερλουσκόνι, Ντε Μπενεντέτι). Οι μέχρι σήμερα διαπραγματεύσεις έχουν γίνει σε συνθήκες απόλυτης *αδιαφάνειας*, παρά το γεγονός ότι τουλάχιστον δύο εταιρίες είναι ήδη αρκετά προχωρημένες. Οι πληροφορίες που κυκλοφορούν είναι αλληλοσυγκρουόμενες, όχι μόνο επειδή δεν έχουν οριστικοποιηθεί οι «κοινοπραξίες», αλλά και επειδή οι ενδιαφερόμενοι διαγ-

κονίζονται να καταλάβουν καλύτερες θέσεις στην αφετηρία και διοχετεύουν οι ίδιοι ανακριβείς «ειδήσεις», ή παρουσιάζουν ως γεγονότα δεδομένα τις ευχές τους.

Το εκπληκτικό είναι ότι κανείς δεν θα παραξενευτεί όταν ανακοινωθούν οι τελικές συνεργασίες. Κανένα κοινό χαρακτηριστικό δεν θεωρείται υποχρεωτικό για την «συγκατοίκηση» επιχειρηματιών-εκδοτών στο ίδιο κανάλι:

- Ούτε η πολιτική τοποθέτηση, δηλαδή η τοποθέτηση των εφημερίδων μέχρι σήμερα.
- Ούτε η ιδιαίτερη σχέση των επιχειρηματιών με το α' ή β' κόμμα.
- Ούτε το παρελθόν των σχέσεων των επιχειρηματιών μετα-

ξύ τους.

• Ούτε η άποψη που μέχρι σήμερα είχαν διατυπώσει για τη «διείσδυση» των ξένων, τους εμποδίζει σήμερα να επιδώσουν την αρωγή τους.

Με δυο λόγια, ολοκληρώνεται στο χώρο των μέσων μαζικής επικοινωνίας η «νέα εποχή», που έχουμε ήδη γευτεί στον τύπο και στο ραδιόφωνο. Τα χαρακτηριστικά της έχουν περιγραφεί σε παλιότερα τεύχη του *Σχολιαστή*:

• μετάθεση στο χώρο του τύπου ορισμένων πολιτικών λειτουργιών και διαμεσολαθήσεων που κατά κανόνα πραγματοποιούνταν μέχρι σήμερα από τα κόμματα.

• κατάρριψη των πολιτικών και ιδεολογικών διαχωριστικών γραμμών ως ξεπερασμένων φαντασμάτων του παρελθόντος

• αποθέωση του πλουραλισμού, μέσω της επικράτησης ενός μονοφωνικού φιλελευθερισμού

• επικράτηση της εικόνας, του διαφημιστικού μηνύματος και της αποσπασματικότητας στην πληροφόρηση.

Αυτή η επικράτηση της «νέας εποχής» ξεκίνησε στον τύπο με τα ταμπλόιντ (η Ελλάδα είναι η μόνη χώρα όπου επικράτησαν συντριπτικά), με τα περιοδικά ποικίλης ύλης «νέου τύπου», και με την ιδιωτική ραδιοφωνία. Οι λόγοι της επικράτησης αυτής δεν είναι μόνο συγκυριακοί, όπως τις έχουμε περιγράψει, σε περασμένα τεύχη, αλλά έχουν σχέση και με τη γενικότερη εξέλιξη των μαζικών μέσων επικοινωνίας από την έντυπη στην ηλεκτρονική δημοσιογραφία.

Από την κρίση στον θρίαμβο

Ίσως πολύ λίγοι θυμούνται σήμερα ότι μόλις πριν από μερικά χρόνια όλοι μιλούσαν για την κρίση του τύπου. Πρώτα-πρώτα οι ιδίες οι εφημερίδες, οι ιδιοκτήτες τους, αλλά και οι εργαζόμενοι σ' αυτές. Έβλεπαν τη φθίνουσα πορεία της κυκλοφορίας τους, την απώλεια της αξιοπιστίας τους και τις σκοτεινές προοπτικές τους. Αλλά και η κυβέρνηση διαμαρτυρόταν ότι η συνεχής δανειοδότηση των ελλειμματικών εφημερίδων ήταν μια πληγή για το δημόσιο ταμείο.

Σήμερα, κανείς δε διανοείται να μιλήσει για κρίση του τύπου. Το αντίθετο μάλιστα, όλοι σπεύδουν να κερδίσουν μια θέση σ' αυτόν. Το εντυπωσιακό είναι ότι αυτή η ανατροπή έγινε χωρίς να αυξηθεί η κυκλοφορία των εφημερίδων. Μ' άλλα λόγια, το οικονομικό πρόβλημα παρέμεινε!

Από την αρχή της εμφάνισής της (τον περασμένο αιώνα) η λεγόμενη «λαϊκή εφημερίδα» είναι ένα ιδιότυπο προϊόν: για να είναι «λαϊκή» πρέπει να πουλιέται σε τιμή κάτω του κόστους της. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να έχει κάποιους σημαντικούς πόρους πέραν των εσόδων απ' τις πωλήσεις. Η κυριότερη εξωτερική πηγή ήταν παλιότερα οι «αγγελίες», σήμερα οι διαφημίσεις. Αν εξαιρέσουμε τις περιπτώσεις όπου η έκδοση εφημερίδας είναι «πάρεργο», ή κίνηση «σκοπιμότητας», για να σταθεί σαν επιχείρηση η σύγχρονη εφημερίδα πρέπει να ανταγωνιστεί τα περιοδικά «ποικίλης ύλης», ή «ειδικού κοινού» που απορροφούν σημαντικό μέρος της συνολικής διαφημιστικής δαπάνης, και βέβαια το ραδιόφωνο και κυρίως την τηλεόραση.

Οι πρώτες προσπάθειες οικονομικής «εξυγίανσης» των προβληματικών εκδοτικών επιχειρήσεων έγινε με την εισαγωγή της νέας τεχνολογίας που συνοδεύτηκε από μια γενική αλλαγή των εργασιακών σχέσεων τόσο στο χώρο των τυπογράφων, όσο και των δημοσιογράφων. Όμως οι προσπάθειες αυτές δεν αρκούσαν. Έτσι η σημερινή διεκδίκηση (και απόκτηση) από τους εκδότες της προνομιακής μεταχείρισης στην παραχώρηση αδειών για κανάλια τηλεοπτικά δεν είναι μόνο εξαργύρωση του πολιτικού κύρους που κατέκτησαν την τελευταία περίοδο με τη σταυροφορία αποκάλυψης του σκανδάλου Κοσκωτά. Είναι ταυτόχρονα μια εξέλιξη που υπαγορεύεται από «καθαρά» οικονομικά δεδομένα, αν υπολογίσουμε τα όρια της συνολικής διαφημιστικής δαπάνης στον ελληνικό χώρο. Σχετικές ενδείξεις μας παρέχει ο τρόπος δημιουργίας και η σημερινή κατάληξη της ιδιωτικής ραδιοφωνίας.

Αυτό δε σημαίνει ότι με την ανάληψη από τους εκδότες των νέων καναλιών θα λυθεί το «οικονομικό» πρόβλημα του τύπου. Άλλωστε οι λεγόμενοι «παραδοσιακοί εκδότες» τείνουν είτε να εκλείψουν, είτε να τα παραμείνουν ως αχυράνθρωποι μεγαλοεπιχειρηματιών. Το ζητούμενο γι' αυτούς είναι πολύ διαφορετικό απ' την απλή οικονομική επιβίωση μιας εφημερίδας. Αλλά κανείς δε διαθέτει χρήματα με φιλανθρωπική

διάθεση σ' αυτό το χώρο. Η περίπτωση Αλαφούζου που μας απασχολεί σε άλλες σελίδες είναι ενδεικτική. Και όλοι γνωρίζουν ότι δεν είναι η μόνη.

Ένας ψευδώνυμος νόμος

Αυτή η εξέλιξη που περιγράψαμε αποσιωπήθηκε στις σχετικές συζητήσεις που συνόδευσαν την κατάθεση και ψήφιση το νομοσχεδίου. Τα επιχειρήματα που χρησιμοποιήθηκαν για υπεράσπιση της ιδιωτικής τηλεόρασης είναι αρκετά.

• Είναι αναγκαία, μας λένε, η προσφυγή στην ιδιωτική τηλεόραση ώστε να εξασφαλιστεί ο πολιτικός και πολιτιστικός πλουραλισμός. Δεν συνηγορεί όμως σ' αυτό το επιχείρημα ούτε η σημερινή εικόνα του τύπου, ούτε η ιδιωτική ραδιοφωνία. Αν, μάλιστα, συνυπολογίσουμε το είδος των συμμαχιών που συντελούνται, μπορούμε πολύ καλά να φανταστούμε ότι τα κριτήρια που θα επικρατήσουν σε κάθε κανάλι κάθε άλλο παρά σχέση με «αρχές», «παράδοση», ή «σταθερές θέσεις» πρόκειται να έχουν.

• Ο ανταγωνισμός, προσθέτουν, θα προκαλέσει άνοδο της ποιότητας, με το κυνήγι της ακροαματικότητας. Δυστυχώς, η διεθνής εμπειρία δεν επιβεβαιώνει αυτή την αισιόδοξη εκτίμηση. Το αντίθετο μάλιστα. Ο ανταγωνισμός ανάμεσα στα δικτυα τείνει να ομογενοποιήσει τα προγράμματα, και ο ανταγωνισμός σε διεθνές επίπεδο τείνει επίσης να εξισώσει τις προδιαγραφές συμπαράγωγών και προγραμμάτων προς εξαγωγή.

• Η ιδιωτική πρωτοβουλία, επιμένουν, είναι η μόνη που θα μπορέσει να σώσει την ελληνική αγορά, μετά ιδίως την εισβολή της δορυφορικής τηλεόρασης. Όμως τα ονόματα των ξένων που αναμνύνονται στις συζητήσεις κάθε άλλο παρά εγγυώνται την «ελληνικότητα» των νέων καναλιών.

• Οι εκδότες είναι υποτίθεται οι πιο ενδεδειγμένοι φορείς να αναλάβουν αυτή την ευθύνη, λόγω του κύρους που απέκτησαν με τη σταυροφορία της κάθαρσης. Σ' αυτή τη διαδικασία αρκετοί εκδότες βγήκαν στην επιφάνεια, μαχόμενοι με την πέννα και τις πράξεις τους και διαμόρφωσαν σε μεγάλο βαθμό τη σημερινή κατάσταση. Επειδή όμως το παρελθόν και η προσωπικότητα ορισμένων δεν εναρμονίζονταν με τη νέα τους θέση, το ρόλο του σταυροφόρου έπαιξαν και κάποιοι δημοσιογράφοι-εγγυητές της καθαριότητας πρόθεσης των εργοδοτών τους.

Όμως, κατά παράδοχο τρόπο, όλη η διαδικασία αυτή της κάθαρσης είχε σαν αποτέλεσμα τη δικαίωση του ονείρου του Κοσκωτά. Την εγκαθίδρυση μιας (ή δυο) «αυτοκρατοριών» στο χώρο των μέσων μαζικής επικοινωνίας, που όχι μόνο δεν θα ελέγχονταν από κόμματα, αλλά οι ιδίες θα ελέγχουν και θα χειραγωγούν την πολιτική ζωή.

• Το τελευταίο επιχείρημα είναι αυτό που χρησιμοποιήθηκε και για την εδραίωση της ιδιωτικής ραδιοφωνίας. Το άνοιγμα των ερτζιανών και των καναλιών στους επιχειρηματίες φέρνει και την πολιτικοποίηση του κοινού. Μας φέρνουν παράδειγμα και από την πρόσφατη «άνοιξη» στην ΕΤ. Στην πρώτη σελίδα της η *Αυγή* ενθουσιασμένη ανακοινώνει ότι η ακροαματικότητα της δουλής έφτασε στο 40%, και κατά τη διάρκεια της ομιλίας του Α. Κύρκου ξεπέρασε την αντίστοιχη ακροαματικότητα του «Τόλη και γοητεία»! Άθελά της η *Αυγή* έκανε αυτό που έπρεπε: συνέκρινε όμοια προγράμματα. Γιατί κανενός είδους «πολιτικοποίηση» δεν μας έλκει στις συνεδριάσεις της βουλής, αλλά ακριβώς τα ίδια τα χαρακτηριστικά της σαπουνόπερας: ένα σήριαλ με μπλεγμένη υπόθεση, γνωστούς πρωταγωνιστές και μοιρασμένους ρόλους. (Άλλωστε αν αυτή η υψηλή «θεαματικότητα» σηματοδοτούσε άνοδο της προσωπικής πολιτικής επιρροής του Α.Κ. και των ιδεών του θα υπήρχε και ανάλογη μεταβολή του δείκτη κυκλοφορίας της *Αυγής*).

Απέναντι σ' αυτή την επιχειρηματολογία ο Συνασπισμός έμεινε στην αρχή απαθής, και στη συνέχεια στρατεύτηκε αποφασιστικά στο πλευρό των εκδοτών. Όχι απλά επειδή, όπως τον κατηγορούν, έχει κι αυτός συμμετάσχει στην προεκλογική υπόσχεση προς το «τραστ», αλλά επειδή, όπως δήλωσε καθαρά ο Μίμης Ανδρουλάκης: «Και η Αριστερά είναι εκδότης».

Δυστυχώς, αυτό ισχύει. Η Αριστερά είναι πράγματι εκδότης. Όχι επειδή εκδίδει δυο (ή τρεις) εφημερίδες, αλλά επειδή τείνει να αποκτήσει όλα τα χαρακτηριστικά των υπόλοιπων εκδοτών-επιχειρηματιών.

Δημήτρης ΨΑΡΡΑΣ

Ο τύπος ξεπέρασε την κρίση του διατηρώντας την ίδια κυκλοφορία